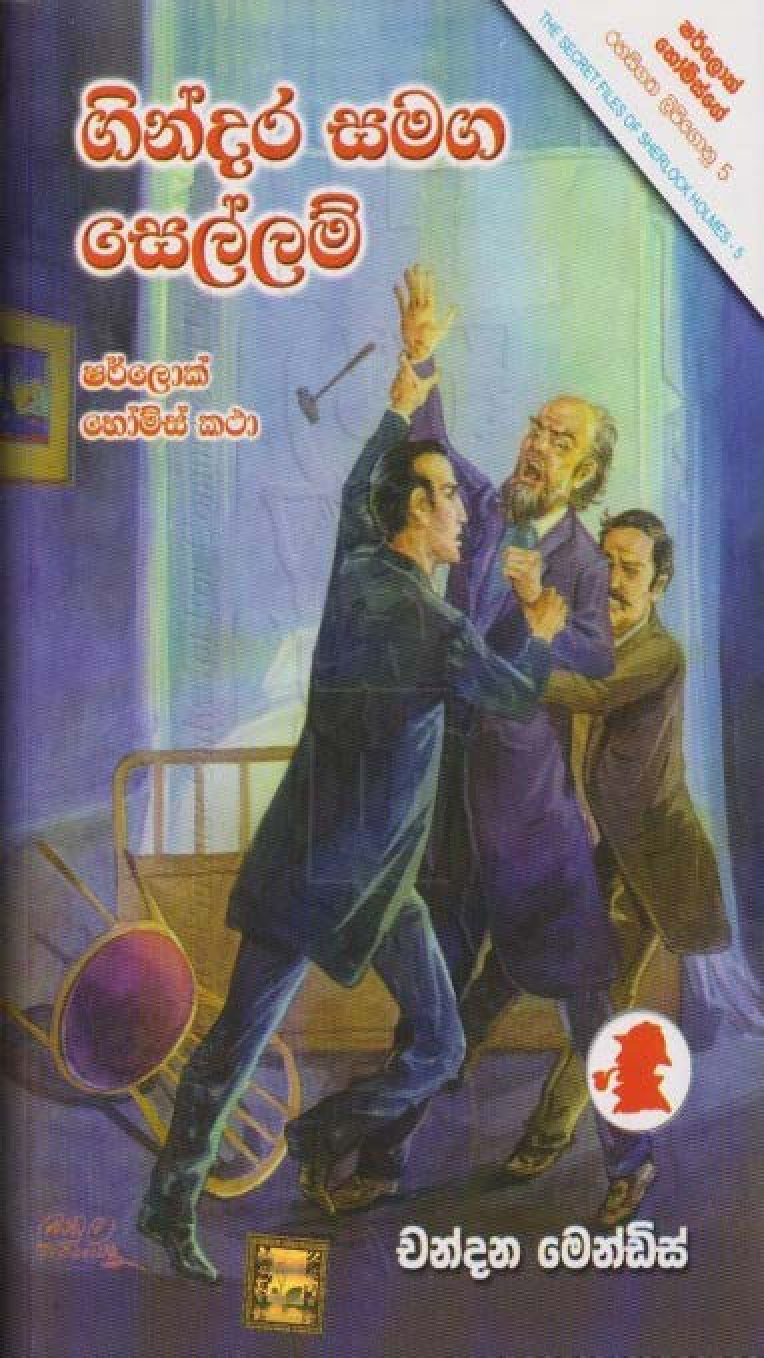
THE SECRET FILES OF SHERLOCK HOLMES - 5
ගින්දර සමග
සෙල්ලම්
ෂර්ලොක්
හෝම්ස් කථා
චන්දන මෙන්ඩිස්

Reading Purpuse Only.Not For Commercial Use.

U-EDGE

ගින්දර සමඟ සෙල්ලම්

සහ තවත්

ෂර්ලොක් හෝම්ස් කතා

SECRET FILES OF SHERLOCK HOLMES - 5

පරිවර්තනය

චන්දන මෙන්ඩිස්

චන්දන මෙන්ඩිස් ප්‍රකාශන

141/2, පූව පාර, බැද්දගාන, කෝට්ටේ

Reading Purpose Only.Not For Commercial Use.

හිමිකම් ඇවිරිණි
© චන්දන මෙන්ඩිස්

පළමු මුද්‍රණය - 2008
දෙවන මුද්‍රණය - 2010

ISBN 978-955-1262-06-8

මෙම ග්‍රන්ථය බුද්ධිමය දේපළ පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා නීතිය යටතේ සහ ජාත්‍යන්තර නීතිය යටතේ ආවරණය වේ.

ගුවන්විදුලි නාට්‍ය හෝ රූපවාහිනී නාට්‍ය වේදිකා නාට්‍ය සඳහා මෙම කථා සම්පූර්ණයෙන්ම හෝ අනුවර්තනය කොට යොදා ගැනීම සපුරා තහනම් ය.

කර්තෘ/පරිවර්තකයාගේ ලිඛිත අවසරය නොමැතිව සම්පූර්ණයෙන්ම හෝ කොටසක් උපුටා ගැනීම, ඉලෙක්ට්‍රොනික විද්‍යුත් චුම්බක හෝ මුද්‍රිත මාධ්‍යයකින් හෝ පළකිරීම තහනම් ය. අනවසරයෙන් එවැනි කටයුතුවල යෙදීමට එරෙහිව නීතිමය පියවර ගනු ලැබේ.

මෙම නිවේදනය වංචනික පොත් මුද්‍රණකරුවන් සහ
හොර පොත් මුද්‍රණය කරන්නන්, අලෙවිකරන්නන් වෙතය.

වංචනික ලෙස පොත් මුද්‍රණය කිරීම හා එවා අලෙවි කිරීම දැඩි දඬුවම් ලැබෙන නීතිවිරෝධී කටයුත්තක් බව දැනුම් දීමට කැමැත්තෙමු. 2003 වසරේ බුද්ධිමය දේපළ පනත අනුව එසේ මුද්‍රණය කරන හෝ අලෙවිකරන එක් පොතක් සඳහා ලැබෙන දඬුවම රුපියල් 50000 දඩයක් හා මාස හයකට නොවැඩි සිර දඬුවමකි. අලෙවිකරන හෝ මුද්‍රණය කරන පිටපත් සංඛ්‍යාව 1000ක් නම් එකී දඬුවම දෙගුණයකින් වැඩි කිරීමට අධිකරණයට බලය ඇත. මෙහි සත්‍ය අසත්‍ය භාවය කොළඹ වී. ආර්. විජේවර්ධන මාවතේ බුද්ධිමය දේපළ කාර්යාලයෙන් විමසා තහවුරු කර ගත හැක.

Any person who does any unauthorised act in relation to this publication may be liable to criminal prosecution and civil claims for damages.

පිටකවරයේ චිත්‍රය
බන්දුල හරිශ්චන්ද්‍ර

මුද්‍රණ සැකසුම
ප්‍රසාද් සමරසේකර

ප්‍රකාශනය
චන්දන මෙන්ඩිස් ප්‍රකාශන
141/2, දුව පාර, බැද්දගාන, කෝට්ටේ.

මුද්‍රණය
තරංජි ප්‍රින්ටර්ස්
නාවින්න, මහරගම.

ෂර්ලොක් හෝම්ස්

මෙම ග්‍රන්ථයට අඩංගුවන්නේ පහත සඳහන් කථාවල පරිවර්තන ය.

1. The Adventure of the Beetle Hunter
2. The Mystery of Manchester
3. A Murder in the Express
4. A Service for the Dutch Royal Family
5. Playing with Fire

Reading Purpuse Only Not For Commercial Use.

පටුන.

1. කෑම් විද්‍යාඥයා 9
2. මැංචෙස්ටර් අභිරහස 53
3. දුම්රියේ සිදුවූ මිනීමැරුම 112
4. සිතුවමක පළහිලව්ව 149
5. ගින්දර සමග සෙල්ලම් 182

Reading Purpose Only. Not For Commercial Use.

ගින්දර සමග සෙල්ලම්

පාසල් පුස්තකාල පොතක් වශයෙන්
අධ්‍යාපන ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන උපදේශක මණ්ඩලයේ
බලපත්‍රය

1952 පෙබරවාරි මස 29 දින නිකුත් කරන ලද ලංකාණ්ඩුවේ ගැසට් පත්‍රයෙහි පළවූ උපකෘත, ස්වභාෂා, ද්විභාෂා හා ඉංග්‍රීසි පාඨශාලාවන් පිළිබඳ ව්‍යවස්ථා සංග්‍රහයේ 19 ඒ ඡේදය යටතේ අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂක ජනරාල් තුමන් විසින් පාසල් පුස්තකාල පොතක් වශයෙන් අනුමත කරන ලදී.

විජිත වෙලගෙදර
ලේකම්,
අධ්‍යාපන ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන උපදේශක මණ්ඩලය.

2009. 01. 30 දින
අධ්‍යාපන හා උසස් අධ්‍යාපන
අමාත්‍යාංශය, 'ඉසුරුපාය',
බත්තරමුල්ල.

යොමු අංකය - අප්‍රඋම /2/8024

Reading Purpose Only, Non Commercial Use.

කෘමි විද්‍යාඥයා

ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා යෙදුණු පරීක්ෂණ බොහොමයකදී, ඔහුට සහායවීමට මට හැකිවූ බැව්, මා සිහිකරන්නේ අපමණ සන්තෝෂයෙනි. මගේ දයාබර බිරිඳ මේරි සමග විවාහ වී, බේකර් වීදියෙන් බැහැරවී ගෙවූ කාලය තුළදී, හෝම්ස්ගේ කටයුතුවලට හවුල්වීමට මට අවස්ථාවක් නොලැබිණ. එහෙත් අනෙක් කාලවලදී මම ඔහුට සහාය වූයෙමි.

මගේ පරීක්ෂණ අකාරාදි පිළිවෙළට සටහන් කළ ලේඛනයක, 'H' අකුර යටතේ සඳහන් නම් රාශියකි. හාදර්ලි (වික්ටර්) - කිහිදුණු අන්දැක්මකනි හයිඩ්‍රොලික් ඉංජිනේරුවරයා, හේස් (රූබන්) - ළමා කොල්ලයේදී, හෝප් (ජෙෆර්සන්) - ලෝහිත පරීක්ෂණයේදී, හඩ්සන් - ග්ලෝරියා ස්කොට්, හන්ටර් (වයලට්) - කොපර්බීචස්, ඒ අතර කැපී පෙනෙයි. මේ අතර හැමිල්ටන් (ගොඩ්ෆ්‍රි) යනුවෙන් ද සඳහන් බැව් මගේ අවධානයට ලක්විය. පාඨකයා වෙත ඉදිරිපත්කිරීමට මෙතෙක් අවකාශයක් නොලැබුණු එම කථාන්තරය, දැන් ඔබ වෙත ගෙන ඒමට කැමැත්තෙමි.

ගිම්හාන ඍතුවේ එක් උදෑසනක, මම තරමක් ප්‍රමාදවී අවදිවූයෙමි. මගේ මිත්‍රයා ඔහුට භාරවූ එක් පරීක්ෂණයක් සඳහා විමසීමකට, තනිවම, ස්කොට්ලන්තයේ ග්ලාස්ගෝ නගරය වෙත ගොස් සිටියේය. උදෑසන ආහාරයෙන් පසු, මම පුවත්පත් කියවමින් කාලය ගතකළෙමි. වේලාව උදේ එකොළහ පමණ වන්නට ඇත. වේගයෙන් පැමිණි අශ්වකරත්තයක්, අපේ නිවහන අසල පාරේ නවත්වන හඬ ඇසිණ. මේ බොහෝවිට හෝම්ස්ගේ උපකාර පතා එන අනුග්‍රාහකයෙකු වීමට ඉඩ ඇති බැව් මම අනුමාන කළෙමි. හෝම්ස් ගෙදර නොමැති බැව් හඩ්සන් මහත්මිය අමුත්තාට කියනු ඇත. පසුව නැවත පැමිණීමේ අරමුණෙන්, එවිට ඔහු පිටවී යනු ඇත. එසේ සිතා යළිත් වරක්, පුවත්පත වෙත මගේ අවධානය යොමු කළෙමි. මිනිත්තු කිහිපයකදී හඩ්සන් මහත්මිය අමුත්තාද කැඳවාගෙන උඩුමහලට නැගුණාය.

"දොස්තර වොට්සන් හමුවීමට අමුත්තෙක්" කී ඇය, දොර වසාගෙන පිටවී ගියාය.

"කිසිවෙකු මා හමුවීමට බෙකර් වීදියේ නිවහනට පැමිණෙන්නේ නම්, ඒ කලාතුරකිනි. එබැවින් මම තරමක් පුදුමයට පත්වීමි.

"සුභ උදෑසනක් වොට්සන් මහත්මයා" අමුත්තා කීය. "ඔබේ විවේකයට මා බාධා කළා නම්, මට සමාවෙන්න. ඔබ මං හඳුනන්නෙ නැතුව ඇති. මමත් ඔබ මෙන්ම වෛද්‍යවරයෙක්. මගේ නම ගොඩ්ෆ්‍රි හැමිල්ටන්"

"ඔබ හඳුනාගන්න ලැබීම ගැන සන්තෝෂයි" කියා, ඔහුට හිඳගන්නා මෙන් සංඥා කළෙමි.

"වොට්සන් මහත්මයා, ඔබ හෝම්ස් මහත්මයා සමඟ යෙදෙන රහස් පරීක්ෂණ ගැන, පුවත්පත් සඟරාවල මම කියවා තියෙනවා. ඇත්තෙන්ම මං ආවේ, ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයා හමුවී උපදෙස් ගන්නයි. ඔහු ගෙදර නොමැති බව ගෙහිමි කාන්තාව මට කිව්වා. නමුත් මගේ ප්‍රශ්නය අඩුම වශයෙන් ඔබට හෝ කීමට හැකිනම් ඒක මට සහනයක්..............."

"ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයා ඊයෙ හවස දුම්රියෙන්, ස්කොට්ලන්තය බලා පිටත්වී ගියා" මම කීවෙමි. "ඔහු ගියේ ඔහුට අග්‍රාමාත්‍යතුමා භාරදුන් පරීක්ෂණයකට, අදාළ කරුණු සොයා බැලීමට. මං හිතන්නේ හෝම්ස්ට ආපහු එන්ට, දවස් දෙකක් හෝ තුනක් ගතවේවි කියලයි. කැමැති නම් ඔබේ ප්‍රශ්නය මට කියා, ලිපියක් ලියාදී යන්න. ඔහු පැමිණි වහාම, මා ඔහුට දැනුම් දෙන්නම්"

"මගේ ගැටලුව ගැන හැමදෙයක්ම, මං ඔබට කියන්නම්" අමුත්තා කීය. "එතකොට ඔබට තේරේවි මට ගතකිරීමට ඒ හැටි කාලයක් නොමැති බව. ෂා මගේ නරක වෙලාවට, ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයා නොහිටියේ. දැන් ඉතින් මොනවා කරන්නද? ඔහුගෙන් උදව්වක් පසුව හෝ ලබාගන්නා අරමුණෙනි, මං හැමදෙයක්ම ඔබට කියන්නම්. ඒක මගේ හිතටත් ලොකු සහනයක්."

ඔහුට සුරුට්ටුවක් දල්වාගන්නා මෙන් ඇරයුම් කොට, මම දුම්වැටි අසුරනය ඔහුට ළං කළෙමි. එහෙත් එය ප්‍රතික්ශේප කළ දොස්තර හැමිල්ටන් කතාව ඇරඹුවේය.

"මම වෛද්‍යවරයෙකු හැටියට සමත්වුණේ පසුගිය අප්‍රේල් මාසයේ. පෞද්ගලික වෛද්‍යවරයෙකු ලෙස චිකිත්සාගාරයක් ඇරඹීම තමයි මගේ සිහිනය. නමුත් ඔබ දන්නවා ඒකට ලොකු මුදලක් අවශ්‍ය බව. මගේ පියා ලිවර්පූල්හි ගුරුවරයෙකු හැටියට සේවය කරලා විශ්‍රාම ලැබුවා. ඔහු ඉතිරි කළ සියලුම ධනය ඔහු වියදම් කළේ, මගේ වෛද්‍ය අධ්‍යාපනය වෙනුවෙන්. ඉතින් මං ඉක්මනින් රැකියාවක් සොයාගත යුතුවුණා. නමුත් ඒක හරි අමාරු කටයුත්තක්.

මං නේවාසිකව ඉන්නේ ගවර් වීදියේ නිවසක. එය පවත්වාගෙන යන්නේ මර්විසන් නම් වයස්ගත වැන්දඹු කාන්තාවක්. මං එහි ඉන්නේ අඩුම කුලියක් ගෙවීමට නියමිත ඉහළම තට්ටුවේ කුඩා කාමරයක.

මගේ අම්මාගේ බලවත් ඉල්ලීම නිසා, මං වෛද්‍ය අධ්‍යාපනයට යොමුවුණු බව ඇත්තයි. නමුත් හැමදාමත් මගේ කැමැත්ත තිබුණේ සත්ත්ව විද්‍යාවට. එයිනුත් මගේ සිත වඩාත්ම ආකර්ෂණීය වුණු ක්ෂේත්‍රය තමයි කෘමි විද්‍යාව. ඉතින් වෛද්‍ය විද්‍යාලයේ ඉගෙනගන්න කාලයේ පවා, සමනලයින්, කුරුමිණියන් හා සලබයින් ගැන ලියැවුණු පොත් සොයාගෙන, මං කියෙව්වා. කෘමීන් ගැන අධ්‍යයනය කළා.

තරුණ වෛද්‍යවරයෙකුට කොහේ හෝ රෝහලක ඇබෑර්තුවක් තියෙනවාද කියා බැලීමට, මෑතක සිට මං පුවත්පත් පරීක්ෂා කර බලනවා. අද උදෙත් "ස්ටෑන්ඩඩ්" පුවත්පත අරගෙන කියවා බැලුවා. මා පුදුමයට පත්කරමින් මගේ ඇස යොමුවුණේ, අමුතු විදියේ දැන්වීමකට. මෙන්න මං පුවත්පත ගෙන ආවා. ඔබම කියවා බලන්න"

"ඇබෑර්තු" තීරයේ පළවූ එම දැන්වීම මම කියවා බැලීමි.

"වෛද්‍යවරයෙකු උවමනායි

ඉතාම ශක්තිමත් නිරෝගී වෛද්‍යවරයෙකුගේ සේවය අවශ්‍යව තිබේ. ඔහු, සිත පහසුවෙන් සසල නොවෙන, අධිෂ්ඨානයෙන් වැඩකිරීමට හැකි අයෙකු වියයුතුය. කෘමි සත්ත්ව විද්‍යාව පිළිබඳව හොඳ දැනුමක් තිබිය යුතු අතර කුරුමිණියන් පිළිබඳ ගැඹුරු දැනුමක් තිබීම විශේෂ සුදුසුකමකි. අද දහවල් 12 ට පෙර පෞද්ගලිකව පැමිණ හමුවන්න. අංක 77 බී බ්‍රෑක් වීදිය."

මෙම දැන්වීම දෙවරක්ම කියවූ මම, ඉන් පුදුමයට පත්වීමි. ඉන්පසු එම පුවත්පත ආපසු අමුත්තා අතට දුන්නෙමි.

"වොට්සන් මහත්මයා. දැන් මං ඔබට කිව්වා, මගේ ඇබ්බ ආශාවක් තිබෙන ක්ෂේත්‍රය කෘමි සතුන් ගැන හැදෑරීම බව. එයිනුත් මං කැමැති කුරුමිණියන්ට. සමනලයන් එකතුකරන හදාරන අය අප්‍රමාණයි. නමුත් ඒ විදියට කුරුමිණියන් ගැන උනන්දුවක් දක්වන අය ඉතාම දුර්ලභයි. බ්‍රිතාන්‍ය දූපත්වල ඉන්නා කුරුමිණියන් බොහොමයක් එකිනෙකට වෙනස්. මං එකතුකර තිබෙන කුරුමිණි වර්ග ගණන සියයකට වැඩියි.

දැන්වීමේ ඉල්ලා තිබෙන අනිකුත් සුදුසුකම් වුණත් මට තියෙනවා කියලයි, මට හිතුණේ. පාසල් යන කාලේ මම රග්බි පාපන්දු ක්‍රීඩාවෙත්, මලල ක්‍රීඩා වලින් යගුලිය හා හෙල්ල විසිකිරීමේත් යෙදුණා. මගේ සිත ඉලහෙසියෙන් කැළඹෙන එකක් නොවෙන බවත්, මට විශ්වාසයි. මේ දැන්වීම කියෙව්ව වහාම මට හිතුණේ, මේක මා වෙනුවෙන්ම පළකළ එකක් බව. ඒක කියවා මිනිත්තු පහක් ගතවෙන්න කලින්, මං හිටියේ බරුක් වීදිය බලාගිය කුලීරියක.

ගමන් කරන අතරේ මගේ හිතට නැගුණේ, මේ රැකියාවට අවශ්‍ය පුදුමාකාර සුදුසුකම් ගැන. කුරුමිණියන් ගැන දන්නා වෛද්‍යවරයෙක්; නොසැලෙන සිත් ඇති ශක්තිමත් නිරෝගී කෙනෙක්. මේ සුදුසුකම් හා අවශ්‍යතා, එකිනෙකට සම්බන්ධ වෙන ආකාරයක් මට හිතාගන්න බැරිවුණා.

ඒ ගැන කල්පනා කරන්න කරන්න, මගේ මළුව අවුල්වුණා මිසක්, පටලැවිල්ල ලිහුණේ නැහැ. අන්තිමේදී ලැබෙන රැකියාව මොකක් වුණත් එය, භාරගැනීමට මං තීරණය කළා. මගේ අතේ තිබූ මුදල් අවසන් වෙමින් තිබුණු නිසා, මට අහිමිවෙන්න කියා දෙයක් තිබුණේ නැහැ. මං හරියට අතේ පැන්සයක් නැතුව සූදුවට යන, එහෙම වෙලත් වාසනාව උරගා බලන කෙනෙක් වගේ. මට උවමනාව තියෙන්නේ අවංකව කුමන හෝ රැකියාවක යෙදිලා, පවුම් කිහිපයක් උපයාගන්න.

බරුක් වීදිය තරමක් අඳුරු, කලබලයකින් තොර එකක් බව ඔබ දන්නවා ඇති. අංක 77 වී නිවස අසලදී මම කුලීරියෙන් බැස්සා. මට දකින්න ලැබුණේ, අප්‍රසන්න මුහුණකින් නිවසෙන් පිටවී යන තරුණියෙක්. මේ, සම්මුඛ පරීක්ෂණය සඳහා ඇවිත්, එය

අසාර්ථකව් පිටව් යන කෙනෙකු බව මට හිතාගන්න. පුළුවන් වුණා. තරප්පු කිහිපයක් නැග, මං ඒ නිවසේ දොරට තට්ටුකළා. දොර විවෘත කළේ නිල ඇඳුමෙන් සැරසී සිටි සේවකයෙක්.

"මං ආවේ පුවත්පතේ තිබුණු දැන්වීමට,..........."

"බොහොම හොඳයි මහත්මයා" සේවකයා කිව්වා. "මේ පැත්තෙන් එන්න. ඔබට පුළුවනි පුස්තකාල කාමරයේදී ලින්ච්මියර් සාමි හමුවෙන්න"

ලින්ච්මියර් සාමි! මම ඒ නම මීට පෙර අහල තියෙන බව මට මතක් වුණා. ඒත් ඒ කොහේදිද කියල හරියට කල්පනා වුණේ නෑ. මං සේවකයා පිටුපසින් ගියා. අපි ගියා පොත් ඇසිරූ රාක්කවලින් පිරුණු කාමරයකට. එහි මැද තිබූ මේසයක් අසල, මැදිවියේ මහත්මයෙක් වාඩිවී හිටියා. ඔහු එතරම් උස නැති, සිහින් සිරුරක් තිබූ කෙනෙක්. ඔහුව තිබුණේ ප්‍රසන්න පෙනුමක්. රැවුල සම්පූර්ණයෙන්ම මුඩුකරසිටි ඔහු, සිනාමුසු මුහුණෙන් මා දිහා බලලා, මට අසුන්ගන්න කිව්වා.

"දොස්තර මහත්මයා. ඔබ ආවෙ මගේ දැන්වීම කියවලද?"

"ඔව් මහත්මයා"

"මං ඒ ඉල්ලා තිබූ සුදුසුකම් ඔබට තියෙනවාද?"

"මං විශ්වාසකරනවා, ඒ සුදුසුකම් මා ළඟ තියෙනවා කියල"

"පෙනුමෙ හැටියට ඔබ ශක්තිමත් කෙනෙක්?"

"ඔව්. සෑහෙන්න ශක්තිමත්"

"නොසැලෙන අධිෂ්ඨාන ශක්තියක්?"

"මගේ සිත පහසුවෙන් සැලෙන එකක් නොවේ කියා මට විශ්වාසයි"

"භයානක අනතුරක් පෙනෙන තෙක් මානයේ එද්දි, ඇතිවෙන හැඟීම් මොන වගේද කියල ඔබ දන්නවද?"

"නැහැ මහත්මයා. මට එහෙම දේකට මුහුණ දෙන්න සිදුවෙලා නැහැ"

"ඒ වුණත් ඔබ හිතන්නේ, එහෙම දෙයක් ඉදිරියේ ඔබ කලබල වෙන එකක් නැහැ කියලයි?"

"ඔව් මහත්මයා"

"ඔබට ඒ වගේ දේකට මුහුණදීමට හැකිවේවි කියා මටත් විශ්වාසයි" ඔහු කිවා. "පෞද්ගලික කාරණා සම්බන්ධයෙන් ඔබේ තත්ත්වය සතුටුදායකයි. දැන් අපි යමු ඊළඟ කාරණයට"

"ඒ මොකක්ද?"

"ඔබ කුරුමිණියන් ගැන දන්නෙ මොනවද කියල මට කියන්න"

වොට්සන් මහත්මයා, මට ඇත්තෙන්ම හිතුණේ, ඔහු විහිළුකරනවා කියලයි. ඒ නිසා මං නවත් වරක් ඔහුගේ මුහුණ දිහා හොඳින් බැලුවා. ලින්වුමියර් සාමි මා දිහා බැලුවේ සැකයෙන්. ඊළඟට ඔහු මෙහෙම කිව්වා. "කුරුමිණියන් ගැන නම් ඔබ කිසිම දෙයක් දන්නෙ නැහැ වගේ..........."

"එහෙම කියන එක වැරදියි මහත්මයා" මං කිව්වා. "ඒ ගැන මට හොඳ දැනුමක් තියෙනවා"

"හොඳයි කියන්න බලන්න" ඔහු කිව්වා.

ඉතින් වොට්සන් මහත්මයා, කුරුමිණියන් ගැන මං දන්නා කරුණු බොහොමයක් ගැන, මං ඔහුට දේශනයක් කළා. බ්‍රිතාන්‍ය දූපත් වල දක්නට ලැබෙන කුරුමිණි වර්ග, උන්ගේ ජීවන චක්‍ර, කුරුමිණි වර්ගීකරණය, ලෝකයේ විවිධ ප්‍රදේශවල උන් පැතිරී ඇති ආකාරය ගැන මං ඔහුට කිව්වා. අවුරුදු හාරදහසකට පෙර තිබුණු ඊජිප්තු ශිෂ්ටාචාරයේදී පවා, කුරුමිණියන් ගැන අවධානය යොමුවෙලා තියෙනවා. ස්වාභාවික කුරුමිණියන් මෙන්ම, ලෝහවලින් තැනූ කුරුමිණියන්, ඔවුන් නිදන් කර තියෙනවා. මේ ගැන මං ලිපියක් කලකට පෙර ලිව්වා. ඒ බ්‍රිතාන්‍ය කෘමිවිද්‍යා සංගමයේ සඟරාවට. ඒ ගැනත් මං ලින්වුමියර් සාමිට කිව්වා.

"හො හෝ! ඔබත් කුරුමිණියන් එකතු කරන කෙනෙක්ද?" ඔහු ඇසුවේ අපමණ සන්තෝෂයෙන්. "මං හොය හොය හිටි මිනිහ ඔබ තමයි. ලන්ඩනයේ මිලියන පහක ජනතාව අතරේ, ඔබ වැනි කෙනෙක් ඉඳීවි කියල, මගේ විශ්වාසයක් තිබුණා. ප්‍රශ්නය වී තිබුණේ එම පුද්ගලයා හොයා ගැනීමයි. ඔබ හමුවීම මගේ වාසනාවක්."

එහෙම කියූ ඔහු මේසය මත තිබූ සීනුවක් නාදකළා. සේවකයා අප සිටි තැනට දුව ආවා. "රොසිටර් ආර්යාවට මෙහේට එන්න කියන්න" ලින්වුමියර් සාමි කිව්වා. මිනිත්තු කිහිපයකට පසු කාන්තාවක් කාමරයට පැමිණියා.

ඇය මැදිවියේ කතක්. වැඩිය උස - මහත නැති ඇගේ පෙනුම, ලින්වුමියර් සාමිගේ පෙනුමට බොහොම දුරට සමානයි. ඔහුගේ මුහුණේ තැලුම්ණු ගතියක් මා දුටුවේ යන්තමට. නමුත් ඒ ගතිය ඇයගේ මුහුණේ මං වඩාත් හොඳින් දුටුවා. මොකක් හෝ සිත කම්පාකරවන සිදුවීමකට, ඇය මුහුණ දී ඇති බවයි මට වැටහුණේ.

ලින්ච්මියර් සාමි ඇයට මාව හඳුන්වා දුන්නා. ඇගේ මුහුණ සම්පූර්ණයෙන්ම මා දෙසට හැරෙව්වාමයි මං දුටුවේ; ඇගේ දකුණු ඇහිබැම ළඟ, සුවවෙමින් තිබූ අඟල් දෙකක් පමණ දිග කැපීමක සලකුණු තිබුණා. එය මෑතකදී සිදුවුණු, ගැඹුරට කැපුණු තුවාලයක් බව තේරුම්ගන්න, මට අපහසුවුණේ නැහැ.

"එවලින්" ලින්ච්මියර් සාමි කිව්වේ ඇය අමතමින්. "මේ දොස්තර හැමිල්ටන් තමයි, අපේ වැඩේට තියාපු මිනිහා. ඔහු කුරුම්ණියන් ඒකතුකිරීමෙන් කරනවා. ඊට අමතරව උන් ගැන සඟරාවලට ලිපි සපයලත් තියෙනවා"

"හැබෑට?" රොසිටර් ආර්යාව කිව්වා. "එහෙනම් ඔබ මගේ ස්වාමිපුරුෂයා ගැනත් අහල ඇති? මගේ සැමියා ගැන නොදන්නා කුරුම්ණියන් එකතු කරන කෙනෙක් ඉන්න බෑ. ඔබ සර් තෝමස් රොසිටර් ගැන අහල තියෙනවද?"

මේ අන්ධකාර නොපැහැදිලි සිදුවීම එළිය වෙන, කුඩා ආලෝක කිරණක් පළමුවතාවට වැටෙන්න පටන්ගත්තා. මේ පුද්ගලයන් කුරුම්ණියන් සමග එකට සම්බන්ධ වෙන හැටි, එතකොටයි මට පෙනුණේ. සර් තෝමස් රොසිටර් කියන්නේ, කුරුම්ණියන් ගැන, මේ ලෝකයේ ඉන්න, අංක එකේ විද්වතා. ඔහු තමන්ගේ මුළු ජීවිත කාලයම කැපකරලා තිබුණේ, කුරුම්ණියන් ගැන අධ්‍යයනය කිරීමට. එහෙම කරලා ඔහු ග්‍රන්ථ ගණනාවක් ලියා තිබුණා. වෙනත් කෙනෙකුට ඒ ගැන ලියන්න, තවත් දෙයක් නැතිතරම්. ඔහු ලියූ දේවල් මං කියවා ඇති බවත්, මං ඒවා අගය කරන බවත් ඇයට කිව්වා.

"ඔබට මගේ සැමියා හමුවෙලා තියෙනවද?" ඇය ඇසුවා.

"නැහැ"

"ඉදිරිකාලයේදී ඔහු ඔබට හමුවේවි" ලින්ච්මියර් සාමි කිව්වා.

ඔවුන් දෙදෙනා එක ළඟ ඉඳිද්දී, ඔවුන්ගේ මුහුණු මට පැහැදිලිව පෙනුණා. ඒවල තිබුණේ එක සමාන පෙනුමක්. ඒ දෙදෙනා එක පවුලේ සහෝදර සහෝදරියන් බව තේරුම් ගැනීම, මට අපහසුවුණේ නැහැ.

"මේ තත්ත්වයට මුහුණ දෙන්න, ඔබ සූදානම්ද චාල්ස්? ඔබ කරන්න හදන්නේ උතුම් කාර්යයක්. ඒ වුණත් ඒ ගැන මගේ හිතේ තියෙන්නේ දරාගන්න බැරි භයක්" ඇය කිව්වේ කලකිරුණු හඬකින්.

"එව්ලින්............. මේ අපේ වැඩේට කියාපු මිනිහා"

ඔහුගේ මුහුණේ තිබුණෙත්, එවැනි සිත් කැළඹුණු ගතියක්මයි. නමුත් එය හංගා ගැනීමට, ඔහු උත්සාහ කළා.

"හරි හරි එව්ලින්. ඒව ඔක්කොම හරි" ඔහු කිව්වා. "දැන් ඒ හැමදෙයක්ම තීරණය කරලා ඉවරයි. අපට වෙන ක්‍රමයක් ඇත්තෙ නැහැ නේ. මේකෙදි මං කොහොමටවත් ඔයාව අත්ඇරල දාල යන්නෙ නැහැ එව්ලින්. මේක තමයි සාර්ථකම ක්‍රමය. ඒ ගැන හිතේ සැකයක් ඇතිකරගන්න එපා. මේක දෙවියන් අපේ දෑත්වලට එවූ පිහිටක් වගෙයි"

මේ කතාවලට කන්දෙන්න සිදුවීමෙන්, මගේ හිතේ ඇතිවුණේ ලොකු අපහසුතාවයක්. ඒ වගේම ලැජ්ජාවක්. අනික් අතට මගේ හිතේ තිබුණු කුතුහලය සහ සැකය තවත් වැඩිවුණා. මං එතැන හිටි බව, එක් මොහොතකට ඔවුනට අමතක වෙන්න ඇති. එක්වරම මා ගැන සිහිවුණු විදියට, ලින්ච්මියර් සාමි කතාකළා.

"දොස්තර හැමිල්ටන්. මං එක්තරා කටයුත්තක් සඳහා ඔබව තෝරාගත්තා. ඒකෙදි ලොකු කැපවීමකින් කටයුතුකරන්න ඔබට සිදුවෙනවා. පළමුවෙන්ම මා එක්ක එක්තරා තැනකට යන්න ඔබට සිදුවේවි. එතැනදී සෑමවිටම මා ළඟින්ම සිටියයුතුයි. මගෙන් ප්‍රශ්න නො අසා, මගේ නියෝග වලට කීකරු වෙන බවට ඔබ මට පොරොන්දු විය යුතුයි. මං කරන ඉල්ලීම් අසාධාරණ ඒවා වගේ බැලූ බැල්මට පෙනෙන්න පුළුවනි."

"ඔබ මගෙන් බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ මොනවද කියල, මට එච්චර පැහැදිලි නෑ." මං කිව්වා.

"ඒක ඇත්ත" ඔහු කිව්වා. "නමුත් අවාසනාවකට වගේ මේ වෙලාවෙ, ඒක තවදුරටත් පැහැදිලි කර දෙන්න හැකියක් නෑ. ඒ මොකද, අපේ රාජකාරි මොන වගේ පැත්තකට හැරේවිද කියල, මට දැන්ම කියන්න බෑ. නමුත් මං ඔබට සහතික වෙන්නම්. හැමදෙයක්ම අවසන්වුණාම, ඔබට සතුටුවෙන්න පුළුවන්වේවි. ඔබ හවුල් වුණේ යහපත් කටයුත්තකට කියල"

"ඔව්. ඒ ඉතින් ඒක සතුටින් කෙළවරවුණොත්............" ආර්යාව කිව්වා.

"අන්න හරි. එය සතුටින් කෙළවර වුණොත්" ලින්ච්මියර් සාමි කිව්වා.

"එතකොට මට කරන ගෙවීම?" මං ඇහුවා.

"අපි ඔබට එක දවසකට පවුම් විස්සක් ගෙවනවා"

ඒ තරම් විශාල මුදලක්? මං එයින් මවිතයට පත්වුණා. ඒ බව මගේ මුහුණෙන් පෙනෙන්න ඇති.

"අපි ඉල්ලා තිබුණු සුදුසුකම්, එකවර එකම පුද්ගලයෙකුගෙන් හොයාගන්න අමාරු ඒවා බව, ඔබට පෙනෙන්න ඇති." ලින්ච්මියර් සාම් කිව්වා. "ඒ නිසා එයට ගැළපෙන මුදලක් අපි ගෙවන්න ඕන. අනික් අතට ඔබට යෙදෙන්න වෙන කටයුත්ත, බොහොම අන්තරායදායක එකක් විය හැකියි. මං ඒ බව ඔබට හංගන්න හදන්නේ නෑ. දොස්තර මහත්මයා. එහෙනම් මට පුළුවන්ද ඔබ ගැන, බලාපොරොත්තු තියාගන්න?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්" මං කිව්වා. "ඔබට කරන්න තියෙන්නේ, කළ යුතුදේ මොනවාද කියා මට කීම පමණයි"

"හරි. ඔබට පළමුවෙන්ම කරන්න තියෙන්නේ මෙන්න මේ දේ" ඔහු කිව්වා. "වහාම ගෙදර ගිහින් ඔබේ ඇඳුම් පැළඳුම් සූදානම් කරගන්න. අපට ටික කාලයක්, පිටිසර ගම් පළාතක ගතකරන්න සිදුවෙනවා. අද හවස 3.40 ට පැඩිංටන් දුම්රියපොළෙන් පිටත්වෙන දුම්රියෙන් අපි යමු."

"අපට හුගක් දුර යන්න තියෙනවද?"

"අපට යන්න වෙන්නේ පැංබර්න් වලට" ඔහු කිව්වා. "හවස 3.30 ට අපි දුම්රිය පොළේ දී හමුවෙමු. ඔබ දන්නවා නේ පැඩිංටන් දුම්රිය පොළේ පොත් වෙළඳසල? අන්න එතැනට එන්න. මං ටිකට් අරගෙන එන්නම්. ඔබට කියන්න තවත් එක කරුණක් තියෙනවා. ඒ තමයි, ඇඳුම්වලට අමතරව, ඔබ ගෙන ආ යුතු දේවල්. එකක් ඔබ ළඟ ඇති කුරුම්බිණි එකතුව. අනෙක හොඳ සැරයටියක්. ඒක බරින් වැඩි ශක්තිමත් එකක් වුණු තරමට හොඳයි. එහෙනම් ඔබට සුභ දවසක් දොස්තර මහත්මයා. මං කියූ වෙලාවට අපි හමුවෙමු"

ඉතින් වොට්සන් මහත්මයා. මං බ්රූක් වීදියේ නිවසෙන් පිටවෙලා ආවා. මගේ හිතේ ඇතිවුණු කැලඹීම කොයිතරම්ද කියලා, ඔබට තේරුම්ගන්න පුළුවන් ඇති. මේකෙ අගක් මුලක් මට හිතාගන්න අමාරුයි. මට කරන්න වෙන්නේ මොනවද, මුහුණදීමට සිදුවෙන්නේ මොන වගේ කටයුත්තකටද කියන එක, කිසිසේත් පැහැදිලි නෑ. ගෙදර එන ගමන් මං කල්පනා කළේ, මේ ගැන කළයුත්තේ තුමක්ද කියලයි. මට තිබුණු එකම ප්‍රශ්නය රැකියාවක් නොමැති කම. මං ඉතිරිකරගෙන තිබුණු මුදලත් වියදම් වුණාට පස්සේ, මට පාරට බහින්නයි සිදුවෙන්නෙ. මේ තරම් හොඳ

වැටුපක් ලැබෙන රැකියාවක් ලැබුණාට පස්සෙ, එය අත්හැර දැමීම, එක අතකින් ලොකු මෝඩකමක්. කරන්න තියෙන වැඩ බොහොම අවදානම් බවයි ලින්වමියර් සාමි කිව්වේ. මා දන්නේ සර් තෝමස් රොසිටර් විද්‍යාඥයෙකු බව පමණයි. මේ ධනවතුන් එකතුවෙලා කරන්න හදන්නේ කුමන කටයුත්තක්ද? ඇයි ඔවුන් ඒ කාරණා, මට කල් ඇතුව පැහැදිලි කරන්නේ නැත්තේ? එහෙම කිරීමේ ඇති වැරැද්ද මොකක්ද? මොවුන් මට වැටුප ලෙස ගෙවන්න හදන්නේ ඉතාම විශාල මුදලක්. ඒ රැකියාවේ තිබෙන අවදානම් බව නිසාද? නැත්නම් රහසිගත බව නිසාද? එහෙම නැත්නම් ඒ දෙකමද?

කිසිම දෙයක් පැහැදිලි නැතුව මගේ මොළේ අවුල්වුණා. මං ගතයුතු පියවර මොකක්ද? දෙවියන් පෙන්වා දුන්නා වගේ, මට එක්වරම මතක්වුණේ ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයා. මට දැනුණේ අඳුරේ ගමන කළ කෙනෙකුට, දීප්තිමත් ආලෝකයක් දකින්න ලැබුණා වගේ සතුටක්. සාමාන්‍ය අය කිසිකෙනෙකුට තේරුම් ගන්න බැරි අභිරහස්, හෝම්ස් මහත්මයා මුලදීම තේරුම් ගන්නවා, කියලා මං අහලා තියෙනවා; පුවත්පත්වල කියවා තියෙනවා. ඒ නිසා මං තීරණයක් ගත්තා, එතුමාගේ උපදෙස් අරගෙන මිසක්, මං මේ කටයුත්තට සහභාගි වෙන්නේ නැහැ කියල."

"නමුත් අවාසනාවකට වගේ, ඔබ එනකොට හෝම්ස් මහත්මයා ගෙදර නැහැ. එහෙම නේද?" මම කීවෙමි. "ඉතින් මොකක්ද අපි මෙකට කළ යුත්තේ? ඔබේ ඔය ගමන සතියකින් කල් දමාගන්න බැරිවේවිද? අඩු ගණනේ දවස් හතරකින්?"

"ඔවුන් ඒකට කොහොමටවත් කැමැති වෙන්නෙ නැහැ වොට්සන් මහත්මයා. පසුවට කල් දැමීමක් ගැන කතා කළොත්, මට රැකියාව අහිමිවේවි."

"එහෙම නම් හැමිල්ටන් මහත්මයා, ඔබට කරන්න තියෙන්නේ මෙකයි" මා කීවේ තීරණාත්මක හඬෙනි. "ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයා ආපහු ආව වහාම, ඔබේ ප්‍රශ්නය මං ඔහුට දැනුම්දෙන්නම්. පැඩිංටන් දුම්රිය පොළට ගිහින්, සූදානම් කරගත් විදිහට ගමන පිටත්වෙන්න. ගිය ඉක්මනින් ඔබ පදිංචි ස්ථානය ගැන දන්වා, මා නමට විදුලිපුවතක් එවන්න. යම්කිසි කරදරකාරී තත්ත්වයකට මුහුණපාන්න සිදුවෙනවා වගේ තියෙනවා නම්, ඒ බවත් දන්වා එවන්න. මට නිකමට වගේ මෙහෙම දෙයක් හිතෙනවා. ඔබේ කරුණ කියූ වහාම ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයා

කැමති වේවි, පැංබර්න් වෙත ඇවිත් ඔබ සමග කථාකරන්න. නිදහසේ කතාබහ කරන්න නම්, අපට හමුවෙන්න වෙන්නේ, තානායමක හෝ අවන්හලක. ඒ සඳහා සුදුසු තැනක් ඔබම දන්වා එවන්න. ඔබට කරන්න වෙන රාජකාරි මොන වගේ ඒවාද කියා අපි දන්නේ නෑ. ඒ නිසා උපදෙසක් දෙන්නත් අමාරුයි. කවුද දන්නෙ ඔබට භාරවෙන්නෙ, ජීවිතේට අවදානමක් තියෙන කටයුත්තක්ද කියලා? මං අවවාද කරන්නේ කොපමණ මුදලක් ගෙව්වත්, එහෙම එකකට කැමැතිවෙන්න එපා කියලයි"

මගේ උපදෙස් සාවධානව අසා සිටි වෛද්‍ය හැමිල්ටන්, මිනිත්තු කිහිපයක් නිහඬව කල්පනා කළේය. ඔහු මඳක් තෘප්තිමත් වූ බැව් මම තේරුම් ගතිමි.

"ඔබට ස්තූතියි වොට්සන් මහත්මයා" ඔහු කීවේ යන්නට සූදානම් වෙමිනි. "මටත් හිතෙනවා මට අනුගමනය කරන්න වෙන්නේ, ඔබ කියා දුන් ක්‍රියාමාර්ගය කියලා. අපට හමුවිය හැකි, තැනක්, දිනයක්, වේලාවක් සහ මගේ ලිපිනය කියලා, මං විදුලිපුවතක් එවන්නම්." මෙසේ කියා අසුනෙන් නැගී සිටි වෛද්‍ය හැමිල්ටන්, මට ආචාර කොට නිවසෙන් පිටවී ගියේය.

යළිත් පුවත්පත කියවීමට නොහැකි ලෙස, මගේ අවධානය බිඳවැටී තිබිණි. මට නැවත නැවතත් සිහිවූයේ අමුත්තාට පැවරී තිබූ අරුම පුදුම රාජකාරියයි. ඔහු පැවසූ අයුරින්ම, ඒ ගැන දිගින් දිගටම කල්පනා කරද්දී, එහි අවුල් සහගත බව වැඩිවූවා මිස, අවුල ලිහාගත හැකි අයුරක් නොපෙනිණ.

මීළඟ දිනයේ හැන්දෑයාමයේ හෝම්ස් ආපසු පැමිණියේ, මා නොසිතූ අයුරෙනි. ගිය කටයුතු සාර්ථක නොවීම නිසා ඔහු සිටියේ ළතැවිල්ලෙනි.

"මට හමුවෙන්න ඕනැකරන පුද්ගලයාගේ ස්ථිර ලිපිනය ග්ලාස්ගෝ වල" හෝම්ස් කිය. "නමුත් දැන් ඒ ලිපිනයේ කිසිකෙනෙක් නැහැ. ඔහුගේ දෙමව්පියන්වත් නෑ. කණගාටුදායක දේ, ඒ පළාතේ පොලිසි වලින් වත්, මට වැදගත් යමක් දැනගන්න ලැබුණේ නෑ. අග්‍රාමාත්‍යතුමා විදෙශ ගතවෙලයි ඉන්නේ. තවත් ඉස්සරහට යන්න කලින්, ඔහුගෙන් උපදෙස් ගතයුතුයි. ඔහු ආපහු එනතුරු මට කරන්න කිසිදෙයක් නෑ"

"හරි හෝම්ස්, ඕකට බය තරම් කලබලවෙන්න දෙයක් නෑ" මම කීවෙමි.

"මොකක්ද වොට්සන් ඒ කතාවෙ තේරුම?" ඔහු ඇසුවේ විමතියට පත්වය.

"මොකද රාජ්‍යාරක්ෂක අමාත්‍යාංශයට................."

"නැහැ. එහෙම දෙයක් නොවෙයි" මම පිළිතුරු දුනිමි. "ඔබට විසඳන්න අලුත් ගැටලුවක් ලැබිල තියෙනවා. මෙන්න මේකයි කතාව.........."

වෛද්‍ය ගොඩ්ෆ්‍රි හැමිල්ටන් මට පැවසූ සියල්ල, මම ඒ අයුරින්ම මගේ මිත්‍රයාට විස්තර කළෙමි.

"අන්තිමට මං ඔහුට උපදෙස් දුන්නා, ඒ ගමන ගිහින්, විදුලිපුවතක් මඟින් අපට තොරතුරු දන්වන්න කියල."

"ඔව් වොට්සන්. ඔබ කටයුතුකර ඇති ආකාරය නිවැරදියි. මේකට අදාළ කරුණු, මොනවද ඔබට හොයාගන්න හැකිවුණේ?"

"මට? කරුණු මොකක්වත් හොයන්න, මට පිළිවෙළක් තිබුණෙ නෑ" මම පිළිතුරු දුනිමි.

"මේ කාමරයෙන් එළියටවත් නොබැහැ, කරුණු ස්වල්පයක් හොයාගන්න, ඔබට හැකියාව තිබුණා" ඔහු කීය. "කෝපි ටිකක් එහෙම බීලා, බලමු ඒ ගැන"

කෝපි පානය කළ මගේ මිත්‍රයා අනතුරුව පොත් රාක්කය වෙත ගොස්, එහි තිබූ කෝෂ ග්‍රන්ථ දෙකක් තෝරා ගත්තේය.

"මෙන්න මේ පොත් දෙකෙන් තමයි වොට්සන්, ඔබට කරුණු ටිකක් හොයාගන්න තිබුණේ" කී ඔහු, පහසු පුටුවක හිඳගෙන, ටීපෝවක් තමා වෙතට ළංකරගත්තේය.

"ලින්ච්මියර් සාමි කියන්නේ, සාමි මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ ඉහළ තනතුරක් දරන දේශපාලන බලවතෙක්. ඒ කාරණාව නම් මම දන්නවා" හෝම්ස් කීය. "අපි බලමු සැඟවුණු කරුණු මොනවද කියල" මගේ මිත්‍රයා පළමුවෙන් විවෘත කළේ "බ්‍රිතාන්‍යයේ ප්‍රභූ උරුමය" යනුවෙන් නම් කර තිබූ කෝෂ ග්‍රන්ථයකි. ඔහු එය ඉතා ඉක්මනින් පෙරලා ගෙන ගියේය.

"කෝ බලන්න............. හ්ම් මේ තියෙන්නේ............."

ලින්ච්මියර් සාමි (චාල්ස් ශ්‍රෙගරි ලින්ච්මියර්)

උපත - 1848 දී යෝක් හිදී

පැංබෝන් හි ලින්ච්මියර් ප්‍රභූ පෙළපතේ සාමි ධූරය, වර්තමානයේ හොබවන්නේ ඔහු ය. සාමි මන්ත්‍රීමණ්ඩලයේ

ඉහළ තනතුරක් හෙබවූ ඔහුගේ පියා වූ ජෝන් ඩඩ්ලි ලින්චමියර්ගේ තුන්වැනි පුත්‍රයාය. මෙම තනතුරු උරුමවීමට සිටි පවුලේ වැඩිමහල් පුත්‍රයා - රේමන්ඩ් ඩඩ්ලි ලින්චමියර්, රුවල්ඔරු තරඟයකට සහභාගිවෙමින් සිටියදී සිදුවූ අනතුරකින්, මුහුදේ ගිලී මරණයට පත්විය. දෙවැනි පුත්‍රයා වූ ජෝන් ස්ටීවන් ලින්චමියර් සාමි, තනතුරට පත්වී අවුරුද්දක් ගතවීමට පෙර, අශ්වයකු පිටින් ඇදවැටීමෙන් මියගියේය. වර්තමාන ලින්චමියර් සාමිවරයා, සාමි මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ ලේකම් ධූරය දරයි. ඔහුගේ එකම සොයුරිය විවාහවී සිටින්නේ සර් තෝමස් රොසිටර් නම් සුප්‍රකට විද්‍යාඥයා සමග ය. අවිවාහකයකු වන ලින්චමියර් සාමි, දක්ෂ බිලියඩ් ක්‍රීඩකයෙකි. පදිංචිය අංක 77 බී, බිරුක් මාවත, බටහිර ලන්ඩනය."

"ඔන්න එතමකොට අපට දැනගන්න ලැබුණු කාරණා සමහරක් ඇත්ත බව ඔප්පු වෙනවා" හෝම්ස් කීය. "ඔහුගේ අයියලා දෙන්නෙක් අකාලයේ මියගිහින් තියෙනවා. ඒකෙන් ඔහු පවුලේ ධනස්කන්ධයට එකම උරුමක්කාරයා වී, සාමි තනතුරක් හිමිවෙන්න ඇති. ඒත් මෙම මරණ සිදුවී ඇති පිළිවෙළ ගැන හිතනකොට, මෙතැන අපරාධයක් සිදුවී ඇති කියල මං හිතන්නේ නෑ. හොඳයි දැන් අපි බලමු විද්‍යාඥයා ගැන............"

අනෙක් පොතේ සූචිය පරීක්ෂා කළ හෝම්ස්, තත්පර කිහිපයකින් අවශ්‍ය පිටුව පෙරළුවේය.

රොසිටර් - සර් තෝමස් මොන්ට්ගොමරි

උපත - අයර්ලන්තයේ ඩබ්ලින්හි දී

කෘමි විද්‍යාව පිළිබඳ ස්වෝපාර්ජිත මහාචාර්ය. 1858 කෘමි විද්‍යාව පිළිබඳ පර්යේෂණ සඳහා පිරිනැමෙන, සර් ජෝසප් බැන්ක්ස් රන්පදක්කමෙන් පිදුම් ලැබුවේය. ස්වභාව විද්‍යාව සඳහා යුරෝපා විද්‍යාඥ සංගමයෙන් පිදෙන, ලිනියස් රන්මුද්‍රිකාව 1859 දී හිමිවූයේ ඔහුටය.

කුරුමිණියන් පිළිබඳව කළ පර්යේෂණ ගැන, ලොව අංක එකේ විද්වතෙකි. එම ක්ෂේත්‍රය ගැන, යුරෝපයේ හා උතුරු ඇමරිකාවේ විද්‍යායතන ගණනාවකම සාමාජිකත්වය දරයි. 1860 දී ලන්ඩන් විශ්වවිද්‍යාලයේ අංශ ප්‍රධාන ධූරයෙන්

ඉල්ලා අස්විය. ඒ මෙතෙක් සොයා නොගත් කුරුම්භියන් සොයා ගවේෂණයක යෙදීමට, විදේශ ගතවීම සඳහාය. දකුණු ඇමරිකාවේ ඇමෙසන් වනාන්තරය, දකුණු අප්‍රිකාවේ ඩිරැකන්ස්බර්ග් කඳු ප්‍රදේශය, ජාවා, සුමාත්‍රා හා අන්දමන් දූපත්වල, ඔහු කළ සොයාගැනීම් කැපී පෙනෙයි. වරක් සුමාත්‍රාවේ වනචාරීන්ට අසුවී, ඔවුන්ගේ දරුණු ප්‍රහාරයකට ලක්වූ සර් තෝමස් රොසිටර්, මරණාසන්නව සිට සුවය ලැබිය.

ප්‍රකාශිත ග්‍රන්ථ - කුරුම්භි විද්‍යා පාඨ ග්‍රන්ථය (1852), ඇමෙසන් වනාන්තරයේ කෘමි පරපුර (1862), ඉන්සෙක්ටා ගෝත්‍රය (1862) කුරුම්භි වර්ගීකරණයට අත්පොතක් (1858) ගලාපගොස් හා පොලිනීසියන් දූපත්වල කුරුම්භි රාජධානිය (1866), ගිනිකොන දිග ආසියාවේ කුරුම්භි වනගොත (1865) පදිංචිය - ඩෙලාමියර් මන්දිරය, පැංබෝන්."

"සර් තෝමස් රොසිටර් ගැන සෑහෙන තරම් විස්තරයක් තියෙනවා" හෝම්ස් කීය. "ඒ අනුව අපට හිතාගන්න පුළුවනි, කුරුම්භි විද්‍යාව ගැන දැනුමක් ඇති හැමිල්ටන්ව ඔවුන් තෝරාගත්තෙ ඇයි කියල"

"හෝම්ස්, ඔය විස්තර ඔබ කියවද්දී, මට නම් හිතුණෙ මෙහෙම දෙයක්" මම කීවෙමි. "රොසිටර් කෘමීන් ගැන යෙදෙන මොකක් හරි පර්යේෂණයකට උදව්වීමට, ඔහුට උවමනාවෙලා ඇති සහකාරයෙක්. ඒකයි ඔවුන් හැමිල්ටන්ව තෝරාගන්න ඇත්තෙ"

"එහෙම හිතමු" හෝම්ස් කීය. "ඒත් ඇයි වෛද්‍යවරයෙක්?"

"රොසිටර්ට හෝ පවුලේ කාට හරි ඇති නිදන්ගත රෝගයක්. ගෙදර නැවතිලා ඒකට ප්‍රතිකාර කිරීමටත් එක්ක වෛද්‍යවරයෙක් තෝරාගන්න ඇති."

"මට නම් ඒ විදියට සරල විසඳීමක් දෙන්න අමාරුයි වොට්සන්." හෝම්ස් කීය. "ඔවුනට උවමනා, හොඳ ශරීර සෞඛ්‍යයක් ඇති, ශක්තිමත්, නිර්භය, අනතුරකට මුහුණදිය හැකි, නොකැලඹෙන කෙනෙක්. ඇයි මේ............?"

දින දෙකකට පසු වෛද්‍ය ගොඩ්ප්‍රි හැමිල්ටන් එවූ ලිපියක් අප වෙත ලැබිණ. නොඉවසිල්ලෙන් අපි එය කියවා බැලුවෙමු.

"හිතවත් දොස්තර වොට්සන් මහතාණෙනි,

එදා මා උපදෙස් අනා පැමිණි වෙලේ කාරුණිකව සැලකූ ඔබ වෙත, මගේ කෘතඥතාවය සහ ස්තුතිය පුදකරමි.

එදා ඔබෙන් සමුගෙන නවාතැනට ගිය මම, මගේ ඇඳුම් පැළඳුම් කුඩා ට්‍රන්ක පෙට්ටියකට අනුරාගත්තෙමි. මා එකතුකර තිබූ කුරුමිණියන් අඩංගු පෙට්ටිය ද එයටම දමාගැනීමට මට හැකිවිය. කුලීරියක නැගී දුම්රියපොළ වෙත එන අතරදී, හෝල්බෝන් පටුමග අසලදී, රිය මඳකට නැවැත්වූයෙමි. ඒ මට ගෙන ඒමට නියම කළ අනෙක් දෙය මිලට ගැනීමටයි. ඒ ඊයම් පුරවා බරෙන් වැඩිකළ සැරයටියකි.

නියම කරගත් වෙලාවට, පැඩිංටන් දුම්රියපොළේ පොත් සාප්පුව අසලට පැමිණීමට මට හැකිවිය. මිනිත්තු පහක් ගතවෙද්දී ලින්චමියර් සාමි ඉදිරියට එනු දුටුවෙමි. ඔහු, මා සිතුවාටත් වඩා ප්‍රමාණයෙන් කුඩා පුද්ගලයෙකු බැව්, මා දුටුවේ එවිටයි. දිගු ගමන් කබායක් හැඳ සිටියත්, ඔහුගේ සිරුර දුර්වල එකක් විය. හතිදමමින් ඉදිරියට පැමිණි ඔහු අතේ, කටු සහිත, බරින් වැඩි, කළු පැහැති සැරයටියක් විය. උදේ දුටුවාටත් වඩා, ඔහුගේ මුහුණේ කැලඹීමට පත් බවක් මම දුටුවෙමි.

"යමු. මං අපේ ටිකට් අරගෙන ආවා" ඔහු කීවේ වේදිකාවේ ඉදිරියට ඇවිද යමින්. "මේ තියෙන්නේ අපට යන්න තියෙන කෝච්චිය. මේකෙ මැදිරියක, අපි දෙන්නට වෙනම කුටියක්, මං කලින් වෙන්කර ගත්තා. ඒ මොකද ඔබට පෞද්ගලිකවම කිවයුතු කාරණා රාශියක් මට තියෙනවා. ඒ ගැන අපි කෝච්චියේ යද්දී කතාකරමු"

ඔහු මෙහෙම කිව්වත්, දුම්රියේ යන අතර කියන්න තිබ්බ දේවල්, එක වාක්‍යයකින් කියන්න ඔහුට පුළුවන්කම තිබුණා. ඔහු නැවත, නැවතත් කිව්වේ එක දෙයක් – "දොස්තර හැමිල්ටන්. ඔබ මේ යන්නේ මගේ පෞද්ගලික ආරක්ෂකයා හැටියට. මොනම කාරණයක් නිසාවත්, එක මොහොතකට වත්, මගේ ළඟින් ඈත්වෙන්න එපා." අපේ ගමනාන්තයට ළංවෙද්දී ඔහු තරමක තිගැස්මකටත් පත්ව හිටි බව මං දුටුවා.

"ඔව්" ඔහු කිව්වේ මං පුදුමයකට පත්ව හිටි බව තේරුම් ගනිමින්. "මං භයට, තිගැස්මට පත්වෙලා බව ඇත්තයි. ඒක මං පිළිගන්නවා. මගේ ශරීරය දුර්වල නිසා, මං හැමදාමත් මුලුගැන්වුණු

හති දමමින් පැමිණි ඔහු අතේ සැරයටියක් විය.

කෙනෙක්. ඒත් මගේ ආත්මය ශක්තිමත්. මං මේ දේ කරන්න ඉදිරිපත් වෙන්නෙ ඇයි? ඒක අනිවාර්යයෙන්ම කළ යුතුයි කියල, කවුරු හරි කියන නිසා නෙමෙයි; මේ කටයුත්ත කිරීම මගේ යුතුකම නිසා. මගේ කටයුතු වැරැදී ගියොත්? ඔව් එහෙම වුණොත් මං මියයාවි. මං මියගියාට පස්සෙ කවුරුහරි කියන්න ඉඩ තියෙනවා.......... මං වීරයෙක්, ජීවිතය පූජාකළ කෙනෙක්.......... කියල"

මේ විදියට ඔහු හැමදෙයක්ම කිව්වෙ තේරවිලි ආකාරයට, නොපැහැදිලිව. මට හිතුණා ඒ බව ඔහුට අඟවලා මොකක්ද මේ වෙන්න යන්නේ කියන එක, පැහැදිලිව අසාගන්න.

"මහත්මයා" මං කිව්වා. "අපි මේ යන්නේ කොහේටද, ඒ කුමන අරමුණකින්ද කියලා මං දන්නේ නෑ. ඔබේ ජීවිතය ආරක්ෂාකිරීමට, සාර්ථකව යමක් මගෙන් කෙරෙන්න උවමනා නම්, මං මීට වඩා යමක් දැනගෙන ඉන්න ඕන. ඔබට අනතුරක් එල්ල වෙන්න තියෙන්නෙ කාගෙන්ද වත් නොදැන, මං කොහොමද...............?"

"අපි මේ යන්නෙ කොහේටද කියන එක ගැන අබිරහසක් නෑ" ඔහු කිව්වා. "අපි යන්නේ ඩෙලාමියර් මන්දිරයට. ඒක තමයි ඔබ හොඳින් දන්නා, සර් තෝමස් රොසිටර් පදිංචිව සිටින තැන. ඊළඟට ඔබේ ප්‍රශ්නය මොකක්ද? ආ......... අපේ ගමනේ අරමුණ. ඒක ගැන නම් මේ වෙලාවේ, හරියට යමක් කියන්න මට අමාරුයි. ඒ මොකද මෙතැනදී මේකට මං විතරක් නෙමෙයි; මගේ සොයුරිය රොසිටර් ආර්යාවත් සම්බන්ධ වෙනවා. හොඳයි, මොකක්ද අපි දෙන්නගේ අරමුණ? සරලව කිව්වොත්, අපේ පවුලේ නමට ඇතිවිය හැකි අපකීර්තිමත් සිදුවීමකින්, පවුලේ නම ආරක්ෂා කර ගැනීම. ඔය පත්තර කාරයො කියන්නේ "හුටපට" කියලා. අන්න එයින් එකකින් ආරක්ෂා වීම. එතකොට ඔබට තේරෙනවා නේද, කාරණා හැම එකක්ම එළි කරන්න මට බැරි බව? මං ඔබෙන් අපේක්ෂා කරන්නෙ, අප ගතයුතු පියවර ගැන අනුශාසනා නෙමෙයි. මට ඔබෙන් උවමනා ආරක්ෂාව. උවමනා වෙලාවට ආරක්ෂාව"

මේ කතාව අහලා මට ඇතිවුණේ තරමක, සිත් වේදනාවක්. ඒ බව ඔබට අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා නැහැ නේද. බොහොම මහන්සි වෙලා, වෛද්‍යවරයෙකු බවට පත්වුණත්, මට පැවරිලා

තියෙන්නේ ආරක්ෂක භටයෙකු විසින් කළ යුතු කටයුත්තක්. නමුත් මං දුප්පත් මිනිහෙක්. දිනකට පවුම් විස්සක වැටුපක් කියන්නේ ලොකු මුදලක්. සති කිහිපයක් ජීවත්වෙන්න ඒ මුදල ඇති. ඒ නිසා මං තීරණය කළා නිශ්ශබ්දව ඉන්න. ලින්ච්මියර් සාමිට උවමනා වෙලා තියෙන්නේ, ඔහුගේ අතේ තියෙන කටු සහිත සැරයටිය වගේ, මාවත් ආයුධයක් හැටියට යොදාගන්නද? එහෙම වුණත් මට කරන්න දෙයක් නෑ. කොහොමහැටි වෙතත්, හොඳට ඇස් කන් ඇරගෙන, ඇඩි අවධානයකින් සිටිය යුතුයි කියන හැඟීම, මගේ හිතේ ඇතිවුණා.

මේ ලියන්නේ ඩෙලාමියර් මැදුරේ සිට. දුම්රිය ගමනේදී, ලින්ච්මියර් සාමි සමග කළ කතාබහ තමා මේ ලියුමේ ලිව්වේ. සර් තෝමස් රොසිටර් මට හමුවුණා.

ඒ විස්තර දීර්ඝව ලියන්න වෙනවා. ඒ නිසා පසුවට ලියමි. මුද්දර හා ලියුම් කවර මං රැගෙන ආ නිසා ප්‍රශ්නයක් නැහැ. නිවසට හැරෙන මංසන්ධියේ කුඩා තැපැල්කාර්යාලයක් ඇති බව මං දුටුවා. මං බලාපොරොත්තු වෙන්නේ, මේක හෙට උදේ තැපැල්කරන්නයි. සීනු හඬක් ඇහෙනවා. ඒ රාත්‍රී ආහාරය සඳහා හැඳපැළඳ ගතයුතු බවට කෙරෙන සංඥාව වෙන්න ඇති.

මේ හිතවත්

ගොඩ්ෆ්‍රි හැමිල්ටන්."

"තවමත් අපට කිසිම දෙයක් නිශ්චිතව හිතාගන්න බැහැ වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ ලියුම මේසය මත තබමිනි.

"හෝම්ස්. ඔබට හිතෙන්නේ නැද්ද, මොකක් හරි අපරාධයකට සම්බන්ධ දෙයක් එහේ සිදුවෙනවා කියල?" මම ඇසීමි. "ලින්ච්මියර් සමී හදන්නේ හැමිල්ටන් ආයුධයක් හැටියට යොදා ගන්නලු. අපි විගාම පැංබර්න් වලට ගිහින්, ඩෙලාමියර් මන්දිරයට ගියොත්?"

"අනුන්ගේ ගෙදරකට ඒ විදියට කඩාවදින්න, අපට කිසිම අවසරයක් නෑ. මගේ හිතවත් වොට්සන්. මෙතැන අපරාධයක් සිදුවූ හෝ සිදුවන බවට කිසිම සාක්ෂියක් නැහැ. ඔවුන් කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නේ, මොන වගේ කටයුත්තක්ද කියලා, මට හිතාගන්නවත් බැහැ. ඒක යමකිසි දරුණු දේකට සම්බන්ධ වෙන්නත් පුළුවනි. නොවෙන්නත් පුළුවනි. මේ වංගවත් ප්‍රභුවරු

බලාපොරොත්තු වෙන්නේ යම්කිසි දරුණු, නීතිවිරෝධි වැඩක් කරන්නද? එහෙම නම් නුගතෙකු බඳවා නොගෙන, ඇයි ඔවුන් වෛද්‍යවරයෙකු බඳවා ගත්තේ..............?"

හෝම්ස් කියමින් සිටි දෙය අවසන් කිරීමට ඔහුට ඉඩක් නොලැබිණ. ඒ අපේ සේවක බිලී දොරට තට්ටුකරමින් කළ බාධාව නිසායි.

"වොට්සන් මහත්මයාගේ නමට විදුලි පුවතක්" කී ඔහු එය අපට දී දොර වසාගෙන පිටවී ගියේය.

"දොස්තර වොට්සන්,

හෝම්ස් මහතා සමග හැකි ඉක්මනින් එන්න. පැංබර්න් දුම්රියපොළෙන් සැතපුම් 5 ක් දුරින් ගිල්මෝ නගරයේ, ලිට්ල් ප්‍රින්සස් අවන්හලේදී, ඉරිදා උදේ නවයට හමුවෙමු.

හැමිල්ටන්"

"කාරණා කවයුතු අපි නොහිතූ පැත්තකට හැරෙනවා වගෙයි වොට්සන්" මගේ මිත්‍රයා කීවේ විදුලිපුවත ශබ්දනගා කියවා අවසන් කළ පසු ය. "හෙට උදේ 6.15 ට පැඩිංටන් වලින් පිටත්වෙන දුම්රියක් තියෙනවා. ඒකෙ ගියොත් අපට හැකිවේවි වෙලාවට යන්න"

පැංබර්න් දුම්රියපොළෙන් තුලිරියෙන් නැගී, අපි ගිල්මෝ වෙත පැමිණියෙමු. කුඩා නගරයක් වූ එහි තිබූ තානායම "ලිට්ල් ප්‍රින්සස්" නම් විය. උදේ නවයට තවත් කාලවේලා තිබූ බැවින්, අපි උදේ ආහාරය ඇණවුම් කළෙමු. අප කෝපි බී අවසන් කිරීමටත් පෙර වෛද්‍ය හැමිල්ටන් එහි පැමිණියේය.

කෙළින්ම භෝජනාගාරය තුළට පැමිණි ඔහුට, මම ෂර්ලොක් හෝම්ස් හඳුන්වාදුන්නෙමි.

"හෝම්ස් මහත්මයා, මට තියෙන්නේ පැයක කාලයක් පමණයි" හැමිල්ටන් කියා. "නිදහසේ කතාබහ කරන්න උවමනා නිසා, මං දැන් කාමරයක් වෙන්කරවා ගත්තා. අපි යමු ඒකට"

අවන්හලේ ශෝභාව නොඅඩුව, මෙම කාමරයට ද ඇසිණ. එහෙත් සුවපහසු ආසන විසිත්තකාමරයක විලසින් සකස්කොට තිබිණ.

"ඩෙලාමියර් මන්දිරයට මෙතැන ඉඳන් හැතැක්ම එකහමාරක් පමණ දුරයි" හැමිල්ටන් කිය. "එදා දුම්රියේ එද්දී ලින්ච්මියර් සාමි

සමග කළ කතාබහ, මං ඔබට ලියා එව්වා. එය ඔබට කියවන්න ලැබෙන්න ඇති.

අපි ආව කරත්තය මැඳුරට අයත් වත්තේ, ගේට්ටුවෙන් ඇතුළුවුණා විතරයි; ලින්ච්මියර් සාමි මගේ කබා අතෙන් ඇද්දේ තිගැස්සීමෙන්.

"හැමිල්ටන්. මෙන්න එනවා සර් තෝමස්. ඔබට පුළුවන් තරම් කුරුමිණියන් ගැනම කතාකරන්න" ඔහු කිව්වා.

වත්තේ මල්පඳුරු අතරෙන් එළියට ආවේ, කෙට්ටු උස පුද්ගලයෙක්. ලසින් ඔහු අවිහයහමාරක් වත් ඇති. ලොකුවාටියක් සහිත අළුපාට හිස්වැස්මක් පැළඳ හිටියා. ගෙවතු වැඩකරන අය පළඳින අත්වැසුම් ඇතෙම තිබුණා. පැසුණු රැවුල තරමක් වැව් තිබුණත්, එය පිළිවෙළකට, මට්ටමකට කපා තිබුණේ නැහැ. ඔහු ළංවෙද්දීම කරත්තය නවත්වා ලින්ච්මියර් සාමි බිමට බැස්සා.

"මගේ ආදරණීය තෝමස්............... කොහොමද ඔබේ සැප සනිප?"

නමුත් එයට සර් තෝමස් ගෙන්, උණුසුම් ප්‍රතිචාරයක් ලැබුණෙ නැහැ. ඔහු මා දිහා ඇසිපිය නොහෙළා බලාහිටියෙ සැකයෙන්. ඊළඟට ඔහු වාක්‍යයෙන් වාක්‍යය මිමිනුවේ, දුර්වල එහෙත් පැහැදිලි හඬකින්.

"................. කවදාවත්........... මං බලාපොරොත්තු......... නොවෙන දේවල් තමයි.......... නාඳුනන අය............ මට පිළිකුල්......... මේක......... පෞද්ගලිකත්වයට............ බාධාවෙන අයුරින්......... කඩාවැදීමක්......... ඒක අසාධාරණයි............... කිසිම............. සමාවක් නෑ.........මගෙන්"

එහෙම කියූ ඔහු කරත්තයට තවත් ළංවුණා. ඊළඟට මගේ මුහුණ දිහා බලාගෙන හිටියේ දැඩි සුපරීක්ෂාකාරී අයුරෙන්.

"කෝ.......... මං ඔබව සර් තෝමස්ට අඳුන්වා දෙන්නම්" ලින්ච්මියර් සාමි කිව්වා. "මේ තමයි දොස්තර හැමිල්ටන්. ඔහුත් කුරුමිණියන්ට කැමැති, ඔබේ ක්ෂේත්‍රයේම කෙනෙක්. ඒත අහන්න ලැබීමත් ඔබට සතුටක් වේවි තෝමස්"

මං ඔහුට හිස නමා ආචාර කළා. නමුත් සර් තෝමස් ගලක් මෙන් නොසෙල්වී තොප්පියේ වාටියට යටින් මා දිහා බැලුවා.

"ලින්ච්මියර් සාමි කියනවා, ඔහේ කුරුමිණියන් ගැන දන්නවා කියල" සර් තෝමස් කිව්වා. "මොනවද ඔහේ දන්නෙ?"

"……කිසිම සමාවක්……නෑ……මගෙන්…"

"සර් තෝමස්. ඔබ ලියූ කුරුමිණි විද්‍යා පාඨ ග්‍රන්ථයෙන් තමයි, මං හැම දෙයක්ම ඉගෙන ගත්තේ"

"බ්‍රිතාන්‍ය දූපත් නිජබිම ලෙස සැලකෙන, ප්‍රධාන කුරුමිණි වර්ග කීයක් තියෙනවාද? ඒවා නම් කරන්න" සර් තෝමස් මට නියම කළා.

ඔහු මගේ දැනුම පරීක්ෂණයකට ලක් කරාවි කියාල මං හිතුවෙ නැහැ. නමුත් වාසනාවකට වගේ, මං ඒකටත් සූදානම්ව හිටියා. මගේ දැනුමෙන් ඔහු සතුටට පත්වුණු බවයි මට පෙනුණේ. අන්තිමේදී ඔහුගේ මුහුණේ තිබුණු රෞද්‍ර ගතිය අඩුවෙලා ගියා.

"මහත්මයා. ඔබ මගේ පොතෙන් දැනුම් සම්භාරයක් එකතු කරගෙන ඇතිබවයි මට පෙනෙන්නේ." ඔහු කිව්වා. "මේ ක්ෂේත්‍රය ගැන ආසාවක් දක්වන බුද්ධිමත් කෙනෙක්, මට හමුවෙන්නෙ හරි කලාතුරකින්. ක්‍රීඩා තරගවල යෙදීම, සමාජ කටයුතු වගේ පුහු දේවල් වලට නම්, මිනිසුන්ට ඕනෑ තරම් කාලය තියෙනවා. ඒත් කුරුමිණියන්ගේ ලෝකයට ඇස යොමුකරන්න, ඔවුනට වෙලාවක් නෑ. මං කෘමින් ගැන පොත් ලියා ඇති බවවත් නොදන්නා මෝඩයින් ගණන, මේ රටේ මිනිසුන්ගෙන් බාගෙකට වැඩියි. මහත්මයා ඒ ගැන මං ඔබට සහතික වෙන්නම්.

මං කුරුමිණියන් වර්ග 43 ක් ලොවට හඳුන්වා දුන්නා. එයින් 9 ක් ගලාපගොස් දූපතෙන්, 12 ක් ජාවා රටෙන්, 7 ක් ඩිරැකන්ස්බර්ග් කඳුකරයෙන්, ඔය ආදී වශයෙන්, බ්‍රවුන්සී දූපතේ හිටි "එලිට්‍රා" ගෝත්‍රික කුරුමිණියන් ගැන, මං කියන තුරු මේ රටේ අය දැන හිටියේ නෑ. ඔබ හමුවෙන්න ලැබීම ගැන මට හරි සන්තෝෂයි මහත්මයා. සැකයක් නෑ. මට පුළුවන් වේවි, ඔබේ සිත් ඇදගන්නා දුර්ලභ කුරුමිණි සතුන් කිහිපදෙනෙකුම ඔබට පෙන්වන්න"

මෙහෙම කියූ ඔහු, අපි ආව අශ්වකරත්තයටම නැගලා මන්දිරයට ආවා, ඒ අතරේ ලේඩිබර්ඩ් කුරුමිණියන්ගේ අභ්‍යන්තර ව්‍යුහය ගැන ඔහු කළ සොයාගැනීම්, මට විස්තර කළා.

සර් තෝමස් රොසිටර් ලොකු හිස්වැස්මක් පැළඳහිටි බව, මං ඔබට කිව්වා. අපි රියෙන් බැහැල මන්දිරයට ඇතුළුවෙද්දී, ඔහු ඒක හිසෙන් ගැළෙව්වා. එතකොටයි ඔහුගේ හිසේ අපූර්ව ස්වභාවය මට හරිහැටි පෙනුණේ. ඔහුට තොහොමටත් තිබුණේ ප්‍රමාණයෙන් විශාල හිසක් සහ ඉතාම පුළුල් නළල් තලයක්. නමුත් මට දකින්න ලැබුණු සුවිශේෂම කරුණ වුණේ මෙයයි. ඒ හරියේ සමට යටින්

මාංශපේශී, පටක, ලේ නහර ආදිය ස්පන්දනය වන ආකාරය මා දුටුවා. මෙය ඇහි බැමට මදක් ඉහළ සිට හිස්මුදුනටම යනතෙක් වගේ පැහැදිලිවම පෙනුණා. තුවාල කැළැල් කිහිපයක සලකුණුත් මා දුටුවා. මං එහෙම දෙයක් ජීවිතේටම අහලත් නෑ, දැකලත් නෑ මහත්වරුනි. ඒ හින්දා මං පුදුමයෙන් බලාගෙන හිටියා. මේ අපූර්ව දර්ශනය දිහා විටෙක එක් තැනක පටකයක් සංකෝචනය වී, තත්පරයකින් දෙකකින් ලිහිල් වුණා. ඒ සමගම හෘදයේ ස්පන්දනයට අනුරූපව සෑම තැනකම වගේ ලේ නහර ස්පන්දනය වන ආකාරය මං දුටුවා. වෛද්‍යවරයෙකු ලෙස ඒ වෙලාවේ මට හැඟුණේ, ඔහුගේ හිසේ මේ කොටසේ අස්ථිමය හිස්කබලක් තිබීමට නොහැකියි කියන හැඟීම.

“මට කණගාටුයි” ඔහු කිව්වා. “ඔබව සාදරයෙන් පිළිගන්න මගේ බිරිඳ රොසිටර් ආර්යාව අද මෙහෙ නැහැ. ඒක නෙමෙයි චාල්ස්. ඇය ආපසු එන දිනය ගැන එව්ලින් මොකුත් කිව්වද?”

“තවත් දින කිහිපයක් ලන්ඩනයේ නැවතිලා ඉන්න ඕන කියල ඇය මට කිව්වා” ලින්ච්මියර් සාමි කිව්වා. “ඔබ දන්නවානේ. ගමට වෙලාම ඉන්න කොට කාන්තාවන්ගේ සමාජ වැඩකටයුතු අතපසු වෙන හැටි. එව්ලින්ට ලන්ඩන්වල මිතුරියෝ රැසියක් ඉන්නවා.”

“ඇයට කැමැති විදියට මිතුරියන් හමුවෙන්න, මගෙන් තහනමක් නෑ” සර් තෝමස් කිව්වා. “ඒ වුණත් මං කැමතියි ඇය ඉක්මනට ආපහු එනවා නම්. ඒ මොකද ඇයක් ගෙදර නැතිව, මෙහෙ ඉන්න බැරි තරම් පාළුයි.”

“මටත් හිතුණා ඔබට ඒ පාළුව දැනෙයි කියලා” ලින්ච්මියර් සාමි කිව්වා. “ඒකයි මං මේ දවල එන්න ආවේ. මගේ මේ තරුණ මිත්‍රයා වෛද්‍ය හැමිල්ටනුත්, ඔබේ කුරුමිණි විද්‍යාවට හිත ඇදුණු කෙනෙක්. මං විශ්වාස කරනවා, ඔහු මෙහෙට කැඳවාගෙන ඒම ගැන ඔබේ අකමැත්තක් නැතිව ඇති කියල?”

“අනිත් අයගෙන් ඈත්වෙලා, මං දැන් ජීවිතය ගතකරන්නේ තනියම” සර් තෝමස් කිව්වා. “ඉතින් හැමිල්ටන් දොස්තර මහත්මයා, නාඳුනන අය හමුවෙන්න මං අකමැතියි. එහෙම අය දැකීමත් මට අප්‍රියයි. මගේ තරුණ කාලයේ මං කුරුමිණියන් සොයමින්, ලෝකයේ මහාද්වීප ගණනකටම සංචාරය කළා. ඒවා සමහරක් නොයෙකුත් වසංගත රෝග පැතිරුණු, භයානක වනචාරී මිනිසුන් ගැවසුණු රටවල්. මට වෙලාවකට හිතෙනවා, දැන් මගේ

ස්නායු සහ මොළය, ඉස්සර තරම් කාර්යක්ෂම නැහැ කියල. ඒ කොහොම වුණත්, ඔබ වගේ සහෝදර කුරුමිණි විද්‍යාඥයෙකු දකින්න ලැබීමත් ලොකු සතුටක්. මං මගේ කුරුමිණි එකතුව ඔබට පෙන්වන්නම්. මං මේ අතිශයෝක්තියෙන් කියනවා නෙමෙයි. මට හිතෙන හැටියට මේක තමයි යුරෝපා මහාද්වීපෙට තිබෙන හොඳම එකතුව"

"ඔහු කියූ දෙය සත්‍යයක් බව පසුවදා උදයේ මට පැහැදිලිව පෙනුණා. බිත් ලීයෙන් තැනූ යෝධ අල්මාරිවල, හොගැඹුරු ලාච්චුවල, සංරක්ෂිත කුරුමිණි සතුන් රාශියක් මට දකින්න ලැබුණා. උන් ඔවන වෙනම අසුරා තිබුණේ, උන් ගැන සම්පූර්ණ විස්තර අඩංගු කාඩ්පත් සමග. ලෝකයේ සෑම තැනකින්ම සොයාගත් විවිධ පාට වල, විවිධ ප්‍රමාණ වල කුරුමිණියන් හිටියා. මං ඒවා ගැන ඔබට විස්තර කරන්න යන්නෙත් නෑ. ඒ සතුන් හොයන්න යද්දී තමන් මුහුණ දුන් අත්දැකීම් ආදී විස්තර, සර් තෝමස් දිගින් දිගටම කිව්වා.

මේ වෙලාවේ ලින්ච්මියර් සාමි හිටියේ සර් තෝමස් ළඟින්මයි. නමුත් සාමිවරයා මොනම ආකාරයකින්වත්, කතාබහට සම්බන්ධ වුණේ නෑ. ඔහුගේ මුහුණේ තිබුණේ, හදින්ම කැලඹීමට හා භීතියට පත් ලකුණු. එහෙම වෙන්න හේතුව මොකක්ද කියන එක, මට හිතාගන්න බැරිවුණා.

කාලය ගෙවිල ගියේ බොහොම නිහඬව සන්සුන්ව. ලින්ච්මියර් සාමිගේ මුහුණේ තිබුණු කැලඹිලි ගතිය තමයි, මගේ හිතට වධයක් වුණේ. අපේ ඇඳුනුම වැඩිවෙද්දී, සර් තෝමස් රොසිටර් ගේ තත්ත්වය වඩාත් ප්‍රියමනාප වුණා. ඔහු දිගින් දිගටම කතා කළා. තමන්ගේ බිරිඳ හා පුතා ගැන ඔහු කතාකළේ සෙනෙහසින්. බිරිඳ ගෙදර නොසිටීම නිසා, ඇඩ් පාළුවක් තමන්ට දැනෙන බව, ඔහු කිව්වා. ඒ වගේම පුංචිපුතා ගෙදර නොසිටීම ගැනත් සඳහන් කළා. ඔහුගේ කුඩා පුත්‍රයා පාසලකට ඇතුළු කර, මෑතකදී එහේ නේවාසිකාගාරයක රැඳවූ බවයි, මට අහන්න ලැබුණේ. "ඒ දෙන්නා ගෙදර නැතිවුණාම, මෙහේ තියෙන්නේ ඉවසන්න බැරි පාළුවක්" කියා සර් තෝමස් කිව්වා. තමන්ගේ විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ නොතිබෙන්න, කාලය ගතකරගැනීම පවා ප්‍රශ්නයක් වෙන බවයි, ඔහු පැවසුවේ. ඒ කෑමෙන් පස්සේ අපි මඳවේලාවක් බිලියඩ්

විවිධ සාට හා ප්‍රමාණවල කුරුමිණියන් තිබිණ.

කාමරයට වෙලා දුම්පානය කළා. ඊට පස්සේ කල් ඇතුව නින්දට යන්න තීරණය කළා. මං මගේ නිදන කාමරයට ගියා.

ලින්වුමියර් සාමි කියන්නේ උමතු පුද්ගලයෙක් කියන හැඟීම, මුලින්ම මගේ හිතට ඇතුළුවුණේ, මෙන්න මේ වෙලාවෙ. සර් තෝමස් තමන්ගේ කාමරයට ගියාට පස්සේ, ලින්වුමියර් සාමි මගේ නිදන කාමරයට ඇවිත් මා ඇමතුවා.

"දොස්තර මහත්මයා" ඔහු කිව්වේ පහත් හඬකින්. "ඔබ එන්න මා සමග. ඔබට රාත්‍රිය ගතකරන්න වෙන්නෙ, මගේ කාමරයේ"

"මොකක්?"

"මං ඒ ගැන විස්තර කියන්න යන්නෙ නෑ." ඔහු කිව්වා. "ඒ වුණත් මේක ඔබේ රාජකාරියේ කොටසක්. මගේ නිදනකාමරය තියෙන්නෙ මේ ළඟමයි. සේවකයන් ඔබේ කාමරයේ දොරට තට්ටු කරන්නෙ, උදේ තේ අරගෙන ඇවිත්. ඊට කලින් ඔබේ කාමරයට යන්න ඔබට පුළුවනි"

"මං මොකටද ඔබේ කාමරයේ රාත්‍රිය ගතකරන්නෙ?" මං ඇහුවා.

"ඒකට හේතුව දැනගන්න, ඔබට උවමනායි නේ" ඔහු කිව්වා. "ඒකට හේතුව, මගේ කාමරයට වෙලා තනියම නිදාගන්න මං භයයි"

ඒක මහා හිස්සු කතාවක් නේද කියලයි මට හිතුණේ. ඒ වුණත් මට දවසකට පවුම් 20 ක වැටුපක් ගෙවන්න තිබුණා පොරොන්දුවක්. ඒ නිසා ඒ ඉල්ලීම එවේලේ ප්‍රතික්ෂේප කරන්න මට හැකියාවක් තිබුණේ නෑ. මං ඔහු පිටුපසින් ඔහුගේ කාමරයට ගියා. එහි මට දකින්න ලැබුණේ එක් ඇඳක් පමණයි"

"මෙහි නිදාගන්න තියෙන්නේ එක ඇඳක් විතරයි නේ" මං කිව්වා.

"ඔව්, එක් වෙලාවකට නිදියන්න පුළුවන් එක් අයෙකුට විතරයි"

"එතකොට අනෙක් එක්කෙනා?"

"ඔහු අවදියෙන් ඉන්න ඕනෑ, සෝදිසියෙන්..........."

"ඒ මොකටද?" මං ඇහුවා. "ඇයි ඔබ නිදියගනිද්දි කවුරු හරි ඔබට ප්‍රහාරයක් එල්ල කරාවි කියල හිතනවද?"

"ඔව්. ඒක ඇත්ත"

"එහෙම නම් ඔබට කරන්න තියෙන්නේ කාමරයේ දොර ඇතුළෙන් අගුළු දමා ගැනීම" මං කිව්වා. "ඇයි ඒක කරන්නෙ නැත්තේ?"

"මං කැමතියි රෑට ඇවිත් මට එහෙම ප්‍රහාරයක් එල්ල කරනවට"

මට පෙනුණේ ලින්ච්මියර් සාමිගේ මේ පිස්සු කතාව, එන්න එන්නම වැඩිවෙන බවයි. කිසිවක් නොකියා මං උරහිස් හැකිළුවේ මට මේ කිසිදෙයක් තේරුම්ගන්න අමාරු බවක් පෙන්වමින්. ඊළඟට මම ගිනිළඳුන අසල තිබුණු පුටුවේ හිඳගත්තා.

"එහෙම නම් මට තියෙන්නේ, රාත්‍රිය පුරා අවදියෙන් ඉඳගෙන මුරකිරීමද?" මං ඇහුවා.

"අවදියෙන්, සෝදිසියෙන් ඉන්න කාලය අපි දෙකට බෙදාගමු" ඔහු කිව්වා. "ඒ දෙක වෙනතුරු ඔබ අවදියෙන් ඉන්න. ඊළඟට මාව අවදිකරන්න. රාත්‍රියේ ඉතිරි කොටස ඔබට පුළුවනි නිදාගන්න. මං අවදියෙන් ඉන්නම්"

"ඒක හොඳයි"

"එහෙනම් දෙකට මාව අවදිකරන්න" ඔහු කිව්වා. "දෙවියන්ගේ නාමයෙන් නින්දට වැටෙන්න එපා. හොඳට කන්දීගෙන ඉන්න. ශබ්දයක් ඇහුණොත් එසැණම මාව අවදිකරන්න. එක් ක්ෂණයකින් මාව අවදිකරන්න. ඔබට තේරුණාද?"

"ඒ ගැන කිසිබයක් වෙන්න එපා" මං කිව්වා.

"එහෙනම් නිදාගන්න එපා......... දෙවියන්ගේ නාමයෙන්" එහෙම කියූ ඔහු කබාය ගලවා අමලා, ඇඳට වැටී, පොරෝණයෙන් සිරුර වසාගත්තා."

රාත්‍රියේ අවදියෙන් සිටිද්දී, මගේ හිතට නැගුණේ, ශෝකයක්, කැලඹීමක් වගේම තැතිගැන්මක්. රොසිටර් නිවසේ තමන්ගේ ජීවිතයට අනතුරක් ඇතැයි හිතනවා නම්, ඇයි ලින්ච්මියර් සාමිට බැරි, තමන්ගේ කාමරයේ දොර අගුළු දමාගන්න? තමන්ට ප්‍රහාරයක් එල්ල වෙනවා දකින්න කැමැතිය කියලා ඔහු කියූ දෙය, පිස්සු විකාරයක්. මොකක්ද ඒකෙන් තිබෙන ප්‍රයෝජනය? කවුද ඔහුට ප්‍රහාරයක් එල්ල කරන්නේ? සාමිවරයාගේ හිතේ මානසික රෝගයක් නිසා ඇතිවුණු භීතිකාවක්, උන්මාදයක්. ඒ හින්දා මට සැනසිල්ලේ නිදාගන්නත් නෑ. ඒ කොහොම වුණත්, ඔහුගේ නියෝගය මං අකුරටම ක්‍රියාත්මක කළ යුතුයි. ගිනිළඳුන ඉදිරිපිට පුටුවේ වාඩිවෙලා, මං බලාගෙන හිටියා. එතැන ඔරලෝසුව පැය කාලකට වරක් නාදවුණා. එය හැරෙන්නට මුළු නිවස පුරාම තිබුණේ දැඩි නිශ්ශබ්දතාවයක්. මා ළඟම තිබූ මේසය මත, ඇල්වූ පහනක් තිබුණා. එයින් වැටුණු එළිය විහිදුණේ ළඟටම විතරයි.

කාමරය පුරාම තිබුණේ අන්ධකාරයක්. ලින්ච්මියර් සාමි සැතපිල්ලේ නිදි. ඔහු රිද්මයානුකූල ලෙස හුස්මගත් හඬ මට ඇහුණා. මගෙ දෑස් කිහිපවාරයක්ම පියවී ගියේ, නොදැනුවත්වම නින්ද යන්න වගේ. නමුත් මට පැවරී තිබෙන රාජකාරිය ගැන යටිසිතේ තිබුණු නිසා, යළි යළිත් ඇහැරුණා. දෑස් පිසදමමින්, මං මගේ ඇඟ කොනිත්තා ගත්තේ දැඩි අධිෂ්ඨානයෙන්.

ඔරලෝසුවේ දෙක නාදවෙද්දී, ලින්ච්මියර් සාමිගේ උරහිසට අත තියලා මං ඔහුව අවදිකළා.

ඔහු තිගැස්සී ඇඳෙන් නැගිට්ටා.

"මොකද ඔබට ශබ්දයක් ඇහුණද?" ඔහු පෙකඳිරිලි හඬින් ඇහුවේ ඇඳේ හිඳගනිමින්.

"නැහැ මහත්මයා. දැන් වෙලාව ඒ දෙකයි. ඒකයි ඔබව අවදිකළේ"

"බොහොම හොඳයි. එහෙනම් මම මුරට ඉන්නම්. ඔබට පුළුවනි නිදියන්න"

මං ඇඳට වැටිලා පොරවාගත්තා. මට ඉක්මනින් නින්ද ගියා. උදේ හයට පමණ ඔහු මාව අවදිකළා.

"හැමිල්ටන් මහත්මයා" ඔහු කිව්වා. "දැන් ඔබට පුළුවනි ඔබේ කාමරයට ගිහින් නිදාගන්න. උදේ දහයමාර වන තුරු අප දෙන්නා අවදිනොකරන්න. මං සේවකයන්ට දැනුම් දීලයි තියෙන්නේ"

ඉතින් මහත්වරුනි. රාත්‍රී දෙකක්ම ගෙවී ගියේ ඔය විදියටයි. උදේ දහයමාරට අවදිවෙලා, තේ පානයෙන් පසුව සර් තෝමස්ගේ කුරුමිණි එකතුවෙන් කොටසක් නැරඹුවා. ඔහුගේ දේශනවලට සවන් දුන්නා. දවල් කෑමෙන් පස්සේ ඔහු විවේක ගන්නවා. ඊට කලින් ඔහු තමන්ගේ පුස්තකාලය වෙත මාව කැඳවාගෙන ගියා. ඒක පරිහරණය කරන්න මට අවස්ථාව ලබාදුන්නා. ඒක ඉතාම විශිෂ්ට එකක් බව අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා නැහැ. කෘමි සත්ත්ව විද්‍යාව ගැන අනර්ඝම පොත් තිබෙන, යුරෝපයේ හොඳම පුස්තකාලය ඒය වෙන්න ඇති.

"එතකොට ඔබේ අනෙක් අත්දැකීම් මොනවාද?" හෝම්ස් ඇසීය. "මං හිතනවා ඒවා කලින් දිනවල ට වඩා වෙනස් වෙන්න ඇති කියල ?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව් මහත්මයා" හැමිල්ටන් කීය. "ඔබ ඒ කරුණ තේරුම් ගත්තේ කොහොමද කියන්න මං දන්නේ නෑ. නමුත් ඔබ කියූ දේ ඇත්තයි. ඒ ගැන හැම දෙයක්ම මං ඔබට කියන්නම්.

පෙරේදා රෑත් දහය වෙද්දී, අපි නින්දට යන්න සූදානම් වුණා. ඊ ළඟට අපි දෙදෙනාම කලින් දවසේ වගේ ලින්ච්මියර් සාමිගේ කාමරයට ගියා.

රෑ දෙකට මහු අවදිකරන මෙන් උපදෙස් දී ඔහු නින්දට ගියා. ඔහු කල් තබා සේවකයෙකු ලවා පිළියෙල කරගත් කෝපි පෝච්චියක්, කාමරයට ගෙන්වා තිබුණා. වරින් වර කෝපි පානය කරමින්, මං පොතක් කියෙව්වා. රෑ දෙක වෙද්දිත්, ඔරලෝසුවේ ශබ්දය හැර, වෙන කිසිම ශබ්දයක් මට අහන්න ලැබුණේ නැහැ. රෑ දෙකට ඔහු අවදිකර, මං ඇඳට වැටී නිදියගත්තා.

කොයිතරම් වෙලාවක් මට නිදාගන්න ලැබුණා ද කියා මං දන්නේ නෑ. නමුත් එක්වරම මං අවදිවුණේ කවුදෝ මගේ පොරෝණාව ඉවත් කර, උරහිසෙන් අදින බව දැනී. කාමරය තිබුණේ දැඩි අන්ධකාරයක. නමුත් උණුසුම් තෙල් ගඳ කාමරයේ තිබුණා. ඊට මොහොතකට පෙර භූමිතෙල් ලාම්පුව නිවා දමා ඇති බව එයින් මට තේරුණා.

"ඉක්මන් කරන්න! ඉක්මන් කරන්න!" ලින්ච්මියර් සාමි කිව්වේ මගේ කනට ළං වෙලා.

මං වහාම ඇඳෙන් බිමට පැන්නා. ඔහු මගේ අතෙන් අල්ලා ඇද්දේ, කාමරයේ අඳුරු මුල්ලක් දෙසට.

"ඉක්මන් කරන්න" ඔහු කිව්වා. "කිසි ශබ්දයක් කරන්න එපා ... මෙතැනින් හැංගිලා හොඳට කන්දීගෙන ඉන්න."

එහෙම කියූ ඔහු කොට්ට කිහිපයක් ඇඳ උඩ දිග අතට දමලා, පොරෝණයෙන් වැහුවා. හිස තබන කොට්ටය උඩත් ඇඳුම් ගුලියක් තැබුවා. අඳුරේ බැලූ කෙනෙකුට පෙනුණේ, කවුරුන් හෝ ඇඳේ නිදා සිටින විලාසයක්. තමන් මේ කරන්නේ කුමක්ද කියා විස්තර කිරීමට, ඔහු කාලය ගත කළේ නැහැ. මී ළඟට සැණෙකින් මං හැංගී සිටි තැනට ඇවිත් හැංගුණා.

රාත්‍රියේ තිබූ නිශ්ශබ්දතාවය බිඳෙන ආකාරයට, කවුදෝ ඇවිදගෙන එන අඩි ශබ්දයක් ඇහුණා. ඒ කොරිඩෝව දෙසින්. හොරෙකුගේ ඇවිදීමක් ලෙස, ඒ ශබ්දය ඇහුණේ කඩින් කඩ. අඩි කිහිපයක් ඉදිරියට තබා යළි නිශ්ශබ්දතාවයක්. සාමිවරයා හිටියේ හරිම නිශ්ශබ්දව ඉන්න ... මගේ කමිස අතෙන් අල්ලාගෙන හිටි ඔහුගේ අත, වෙවුලමින් තිබුණේ, සුළඟට අසුවුණු තණපතක් වගේ.

"මොකක් ද ඒ ශබ්දෙ ?" මං ඇහුවා.

"ඒ ඔහු"

"සර් තෝමස් ද?"

"ඔව්"

"ඔහුට මොනවද උවමනා වෙලා තියෙන්නෙ?"

"ෂ් ශබ්ද නොකර ඉවසීමෙන් ඉන්න" සාමිවරයා කිව්වා. "ඔබට පුළුවන් හැම දෙයක්ම බලාගන්න. මං ඔබට නියම කරන තුරු, කිසිම දෙයක් කරන්න එපා"

හොඳට කන්දීගෙන අපි නිශ්ශබ්දව බලා හිටියා. අපේ කාමරයේ වසා තිබූ දොර දෙසින්, සියුම් හඬක් නැගුණා. ඒ කවුරුන් හෝ දොර අගුළ විවෘත කිරීමට උත්සාහ දරන හඬ. කොයිතරම් පරෙස්සමෙන් දොර අගුළ බුරුල් කළත්, අගුළ ඇතුළේ දුන්න තද වී ලිහිල් වෙනවා. ඒ ශබ්දය තමා අපිට ඇහුණෙ. ඊ ළඟට යන්තමට විවෘත වුණු දොරින්, ඇතු දැල්වෙන පහනක ආලෝකය අපි දුටුවා. ඒ හිඩැසෙන් අපි දුටුවේ, කාමරයට ඇතුළුවෙන කුරුමිට්ටි මිනිසෙකුගේ ඡායාව. විකෘති පෙනුමක් තිබූ කුරුමිට්ටා, කාමරයට ආව වහාම දිග හැරුණේ, දුන්නක් දිගහැරුණා වගේ. ඊ ළඟට අතේ තිබූ බර ආයුධයක් වැනි දෙයක් ඉහළට එසවූ ඔහු, ඇඳේ මැදට තුන් හතර වරක් වැඩිරන් පහර දුන්නා. ඒ ක්ෂණයකින් ආපහු හැරුණු ඔහු, කාමරයෙන් පිටවී යන්න ගියා.

මවිතයටත් භීතියටත් පත්වෙලා මං හිටියේ, ගල් ගැහුණු පිළිමයක් වගේ. කළ යුතු දෙයක් මට හිතාගන්න බැරිවුණා. මිනිත්තු තුනහතරක් ගතවෙද්දී, ලින්ච්මියර් සාමි සිටි තැනින් නැගිටලා මගේ අතින් අල්ලා ගත්තා. ඊට පස්සේ තමා මං ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත්වුණේ. කෝපි කෝප්ප දෙකක් පානය කළාට පසු කතාබහ කළ හැකි තරමට සිත සන්සුන් වුණා.

"හැමිල්ටන් දොස්තර මහත්මයා" ලින්ච්මියර් සාමි කිව්වා. "දැන් ඔබට තේරෙනවා ඇති, මං භීතියට පත්වුණේත්, මගේ ආරක්ෂාවට ඔබේ ආධාර උපකාර ඉල්ලා හිටියෙත් ඇයි කියලා.

ඔහුගේ ස්වභාවය ඒකයි. අපට ඒක වෙනස්කරන්න බැහැ. ඔහු කිසිවිටෙකත් වෛද්‍යවරයෙකු වෙත කැඳවාගෙන යන්නත් බැහැ. නමුත් ඔහුට ප්‍රතිකර්මයක් කළ යුතුයි. ඒ හැම දෙයක්ම කළ යුත්තේ ඉතාම රහසිගතව. ඔහුගේ මේ උමතු ස්වභාවය, මොනම ආකාරයකින්වත් ලෝකයට හෙළිකරන්න අපි කැමැති නැහැ"

ලින්ච්මියර් සාමි මගෙන් බලාපොරොත්තු වුණේ මොකක්ද කියන එක, දැන් මට පැහැදිලි වුණා. නමුත් සර් තෝමස් පෙළෙන රෝගය මොකක්ද කියලා, ඔහුගේ ඒ හැසිරීමෙන් විනිශ්චය කරන්නෙ කොහොමද? මා වැනි නවක වෛද්‍යවරයෙකුට තබා, පළපුරුදු වෛද්‍ය විශේෂඥයෙකුටවත්, රෝගයක් ඔය විදියට විනිශ්චය කරන්න අමාරුයි. රෝගියා පරීක්ෂණ ගණනාවකට භාජනය නොකර, ප්‍රතිකාර නියම කිරීම කොහොමටවත් සුදුසු නැහැ. ඒ නිසා ප්‍රතිකාර සඳහා රෝගියා, ස්නායු ආබාධ හෝ මානසික රෝහලකට රැගෙන යායුතු වෙනවා. මං ඒ බව ලින්ච්මියර් සාමිට කිව්වා.

"ඒකට කැමති වෙන්න මට කොහොමටවත් බැහැ" ඔහු කිව්වා. "අපි ජීවත්වෙන්නෙ, බොහොම පටු අදහස් තියෙන රටක. මට ඉතා විශාල වශයෙන් දේශපාලන සතුරන් ඉන්නවා. මට එහෙම සතුරන් ඇතිවුණේ, සාමි මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ මා දරන තනතුර නිසයි.

අග්‍රාමාත්‍යතුමා මට එක්තරා රහසක් කිව්වා. ඒක මේ වෙලාවේ ඔබට හෙළිකරනවා හැරෙන්න, මට වෙන විකල්පයක් නැහැ. රාජ්‍යාරක්ෂක ඇමැති වරයා බරපතළ ලෙස රෝගී වෙලයි ඉන්නේ. ඔහුගේ ජීවිතය කොයිවෙලේ ද කියා විශ්වාස නැති බව වෛද්‍යවරු කියනවාලු. ඒ නිසා ඒ තනතුරට මාව පත්කර, මා කැබිනට් මණ්ඩලයට බඳවාගන්න අගමැතිතුමා බලාපොරොත්තු වෙනවා. මගේ තියෙන්නෙත් සාම්ප්‍රදායික කොන්සවටිව් අදහස් බව ඔබ දන්නවා ඇති. ඒ නිසා අපේ පක්ෂයේම සමහර අය මට කැමැති නැහැ. මේ තනතුරට මා පත්කරනවාට විරුද්ධව පක්ෂයේ අය එකහෙළාම විරුද්ධ වේවි. අපේ අසල්වැසි එක්තරා බලවත් රටකුත් මගේ පත්වීමට කැමැතිවෙන එකක් නැහැ. නමුත් දේශපාලනයේ ඉහළට යන්න උවමනා නම් මං මේ අභියෝගය භාරගත යුතුයි.

ඒකට මට මේ සාමි පදවිය හා තවත් දේවල් අතහරින්න වේවි. ඒව සුළු දේවල්. නමුත් මගේ මස්සිනා උන්මත්තකයෙකු බව ප්‍රසිද්ධ වුණොත්, මං සම්පූර්ණයෙන්ම අනාථ වෙනවා. එය මගේ දේශපාලන ජීවිතයේ අවසානය වේවි.

"සර් තෝමස්ට එංගලන්තයේදී ප්‍රතිකාර නොකර, ඇමරිකාවට හෝ යුරෝපයේ වෙනත් රටකට ගෙන ගියොත්?" මං ඇහුවා. "මං

මෙහෙම කියන්නේ, සර් තෝමස්ගේ අසනීපය කුමක්ද කියා හඳුනාගැනීම මට අපහසු නිසා"

"ඔබ කරන යෝජනාව ගැන මාත් මගේ පොඩුරියන් මීට කලින් සාකච්ඡා කළා" ලින්ච්මියර් සාමි කිව්වා. "නමුත් ඒක සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කරන්න අමාරුයි. ඊට එක් හේතුවක් සර් තෝමස් විදේශයකට කැඳවාගෙන යාමට ඇති අපහසුව. ඔහුට මෙම තත්ත්වය මුලින් ම ඇතිවුණේ විදේශයකදී නිසා, ඔහු නැවකට නගියි කියල හිතන්නවත් බැහැ. ඔහුව කිසි කෙනෙකු විශ්වාස නැහැ. මතක ඇත්ද එදා ඔබ මෙහේ ආ වෙලාවෙ, ඔහුගේ සිතේ ඇති වූ සැකය හා අප්‍රසාදය පිටකළ හැටි. නැවකට නැඟුණොත්, විදේශයකට ගෙන ගියොත්, ඔහු කුමකින් කුමක් කරාවිද කියල අපට හිතාගන්න අමාරුයි. ඔබට හැකියාවක් නැද්ද, මේ රෝගයට සුදුසු වේවි කියල ඔබ හිතන, ඖෂධ වල නම් මට ලියාදෙන්න? මං වහාම ඒවා ලන්ඩනයෙන් ගෙන්වා දෙන්නම්. එයට වියදම් වෙන මුදල කියක් වුණත් ප්‍රශ්නයක් නැහැ"

"සාමිතුමනි, මේ රෝගය කුමක්ද කියලා මට හිතාගන්නවත් අමාරුයි" මං කිව්වා. "ඉතින් මං කොහොමද ඒකට ඖෂධ නියම කරන්නේ?"

"එහෙම වුණොත් ඔබට දීර්ඝ කාලයක් මේ ගෙදර රැඳී ඉන්න වේවි" ලින්ච්මියර් සාමි කිව්වේ කාරුණික හඬකින් නෙවෙයි. එහි තර්ජනාත්මක ස්වරයකුත් තිබුණාදෝ කියල මට හිතුණා.

මේ හැමදෙයක්ම අත්හැර දමල මට ලන්ඩනය බලායන්න බැරිකමකුත් නැහැ. නමුත් ඔහුගේ දේශපාලන බල පුළුවන්කාරකම නිසා, මගේ වෘත්තීය අනාගතය අඳුරු කරන්නත්, ඔහුට අපහසුවක් නෑ. අනික් අතට සර් තෝමස් රෝගියෙක්. ඔහුට කිසිම ප්‍රතිකාරයක් නොකර මෙහෙන් පැන යාමට මගේ කැමැත්තක් නැහැ. වෛද්‍යවරයෙක් හැටියට ඒක සදාචාරාත්මක නොවෙන බවයි මට හිතෙන්නේ.

මහත්වරුනි. මං කළ යුත්තේ කුමක් ද? මට නව පැයකට හමාරකට වඩා ඉතිරි වෙලා නැහැ. උදේ පාන්දරම මං ගෙදරින් ආවේ, ලින්ච්මියර් සාමි අවදිවෙන්නත් කලින්. ප්‍රධාන ගෘහසේවකයාට මං කිව්වේ මං ගිල්මෝර් වල දෙව්මැදුරේ දේව මෙහෙය සඳහා යනවා. එකොළහ වෙද්දී ආපසු එන්න හැකිවේවි කියලයි."

වෛද්‍ය හැමිල්ටන් පැවසුවේ, සාක්කුවෙන් ඔරලෝසුව ඇද වේලාව පරීක්ෂා කරමිනි.

මගේ මිත්‍රයා වචනයක් හෝ කථා නොකොට, මඳ වේලාවක් කල්පනා කළේය. ඔහු සිතුවේ ක්ෂණිකව ගතයුතු පියවර ගැන මිස, සර් තෝමස් රොසිටර් ගැන නොවන බැව් මම තේරුම් ගතිමි.

"මේකට දොස්තර වොට්සන්ගේ හා මගේ සහයෝගය ඔබට ලබාදෙන බවට මං සහතික වෙනවා." හෝම්ස් කීවේය. "ඩෙලාමියර් මන්දිරයට නොපැමිණ අපට මේ ප්‍රශ්නය විසඳන්න බෑ. නමුත් අප ඒසේ කරද්දී ලින්ච්මියර් සාමි, එහි නොසිටිය යුතුයි. ...." කී හෝම්ස් නිහඬව යළිත් කල්පනා කළේය. "හරි. අපි ඒකට කුමක් හෝ වැඩ පිළිවෙළක් යොදමු. සවස හත පමණ වෙද්දී අපි ඩෙලාමියර් මැදුරට එනවා. නිවසේ ප්‍රධාන ගෘහසේවකයාගේ නම මොකක් ද?"

"ඩේවිඩ් වෝකර්" වෛද්‍ය හැමිල්ටන් පිළිතුරු දුන්විට, හෝම්ස් එය සටහන් කරගත්තේය.

"හරි. සර් තෝමස්ට හමුනොවී, අද රෑට අපි නිවසේ සැඟවී සිටිය යුතුයි" හෝම්ස් කීය. "සැලැස්මේ ඉතිරි කොටස, මං ඔබ හමුවුණාට පසු කියන්නම්. දැන් ඔබ ප්‍රමාද නොවී ආපසු යන්න."

අපට ස්තුති කළ වෛද්‍ය හැමිල්ටන් අපෙන් සමුගෙන එහා පිටවී ගියේය.

"කාරණය දැන් නම් බොහොම දුරට පැහැදිලියි. එහෙම නේද වොට්සන්?" මගේ මිත්‍රයා විමසුවේ අසුනෙන් හරි බරි ගැසී , පයිප්පය දල්වා ගනිමිනි. "අද රාත්‍රියේ කොහොම හරි අපි ඩෙලාමියර් මන්දිරයේ රාත්‍රිය ගත කළ යුතු යි. සර් තෝමස් ට මේ අයුරින් ක්‍රියා කරන්නට දීලා, අනෙක් අය නිහඬව ඉන්නෙ ඇයි කියලා මට හිතාගන්න අමාරුයි. මුරට ඉන්න පුද්ගලයාට නින්ද ගියොත්, සර් තෝමස් අතින් මනුෂ්‍ය ඝාතනයක් සිදුවෙන්න ගතවෙන්නේ එක මොහොතයි."

"ඒ වුණත් ඔවුන්ගේ පෞද්ගලික ප්‍රශ්නයකට අපි කොහොමද මැදිහත් වෙන්නේ?" මම ඇසීමි. "ඩෙලාමියර් මන්දිරයේ නිවැසියන් අපව සාදරයෙන් පිළිගෙන, නවාතැන් දේවි කියල හිතන්න අමාරුයි"

"ඒ ගැන ටිකක් කල්පනා කරල බලන්න වොට්සන්. ඒක මොකක් හරි ක්‍රමයකින් අපි විසඳා ගත යුතුයි" මගේ මිත්‍රයා කීවේ, අසුනෙන් නැගිට හිස්වැස්ම අතට ගනිමිනි.

"මං නගරයේ පොත් වෙළඳසලකට යාපුතුයි. මේ ප්‍රදේශයේ අඟලේ සිතියමක් මිලට ගන්න. තව සුළු සුළු වැඩකටයුතු කිහිපයකුත් තියෙනවා. අපි දෙන්නම අද රෑ මෙහේ නවාතැන් ගත යුතුයි. දැන් එළියට යන්න කලින්, මම මෙහෙන් කාමරයක් වෙන්කර ගන්නම්."

මෙසේ කී මගේ මිත්‍රයා අවන්හලේ කළමනාකරු හමුවීමට ගියේය. මඳ වේලාවකට පසු ඔහු මිදුලට බැස, කුලී රියක් කැඳවාගත් ආකාරය මම දුටුවෙමි.

සර් තෝමස් රොසිටර්ගේ මෙම හැසිරීමට හේතුව කුමක්ද? ඔහු මෙවැනි ප්‍රචණ්ඩකාරී පුද්ගලයෙකු වූයේ ඇයි? මගේ ශල්‍ය වෛද්‍ය විද්‍යාත්මක දැනුම අනුව, කිසියම් නිගමනයකට ඒමට මම සමත්විමි. සුමාත්‍රාවේ වනචාරීන් සර් තෝමස්ට දරුණු ලෙස පහරදීම නිසා, ඔහු සිහි විසඥව, මරණාසන්නව සිටි බවක් අපි චරිතකතා විශ්ව කෝෂයේ කියෙව්වෙමු. ඒ අනුව මෙම තත්ත්වයට හේතුව මොළයට සිදුවූ හානියක් විය හැක. එසේ නම් සර් තෝමස් මස්තිෂ්ක හා ස්නායු ශල්‍ය වෛද්‍යවරයෙකුගේ භාරයට පත්කොට ප්‍රතිකාර ලබාගත යුතුය. එය අකමැති ලින්වුමියර් සාමිගේ ක්‍රියාමාර්ගය ඥානාන්විත ද?

මගේ මිත්‍රයා ආපසු පැමිණෙද්දී සවස තුන පමණ විය.

"ආපසු එන්න ප්‍රමාද නිසා, මම ගිල්මෝ වල වෙනත් අවන්හලකින් දවල් කෑම ගත්තා වොට්සන්" ඔහු කීය. "මේ ප්‍රදේශයේ හොඳ සිතියමක් මිලට ගන්න නම් මට හැකිවුණා. මේ තියෙන්නේ ඩේලාමියර් මැදුර" ඔහු කීවේ සිතියම දිග හරිමිනි.

"මැඳුරේ සිට නගරයට යන පාර, ප්‍රධාන පාරට සම්බන්ධ වෙන්නේ, මෙන්න මෙතැනින්. එතැන පුංචි වනලැහැබක් තියෙනවා. හැන්දෑවෙලාවෙ අපි මැදුර දිහාවට ගිහින් මේ වන ලැහැබෙ හැංගිලා බලාගෙන ඉන්න ඕන. අපේ රෑ කෑම කොහොම වේවි ද දන්නෙ නෑ. ඒ නිසා සැන්ඩ්විච්වස් පාර්සලයක් මට දෙන්න කියල මං මේ තානායමේ කෝකියට කිව්වා."

සවස හය පමණ වෙද්දී අපි "ලිට්ල් ප්‍රින්සස්" තානායමෙන් පිටත් වූයෙමු. ඒ වන විට ඇඳිරි වැටී නොතිබිණි. කුලීරියකට නොනැගී ඒ දුර ඇවිද යාමට හෝම්ස් යෝජනා කළේය. පැය කාලක් පමණ ගතවෙද්දී ඇඳිරි වැටෙන්නට පටන් ගත්තේය. පාරේ ගමන් කළ අශ්වකරත්ත මග නවතා, පහන් දල්වා ගත් අයුරු අපි

දුටුවෙමු. ඊට අමතරව පහන් කණු වල තිබූ ගෑස් පහන් දැල්වීමේ කටයුතු, සේවකයෙකු විසින් කළ අයුරු දකින්නට ලැබිණ.

"මෙන්න මෙතැන තමයි මං කියූ අර වන ලැහැබ" හෝම්ස් කීවේ ඒ දෙසට තම සැරයටිය දිගු කරමිනි. "මං හිතන්නෙ නෑ අපට ඒ හැටි වෙලාවක් මෙතැන රැඳී ඉන්න වෙවි කියල"

එතැන සැඟවී සිටීමට ඔහු තීරණය කළේ ඇයි ද යන්න, මම දැන නොසිටියෙමි. එහෙත් මෙවැනි වෙලාවල, ඒ පිළිබඳව මා කළ ප්‍රශ්න කිරීම් වලට, මගේ මිත්‍රයා කැමැත්තක් නොදැක්වීය. එබැවින් නිහඬවම ඔහුට කීකරු වූයෙමි.

මිනිත්තු පහළොවක් පමණ ගතවිය. අන්ධකාරය සෑම තැනකම පැතිර ගිය අතර, හාත්පස තිබුණේ පාළු නිශ්චල බවකි. තැදැලී සොයා යන කුරුල්ලන්ගේ නාදය හා විශාල ගස්වල සිටි මාවුලන් ඉගිලෙද්දී නැගුණු හඬින්, නිහඬ බව බිඳ වැටිණ. මම නොඉවසිල්ලෙන් බලාසිටියෙමි.

ඩෙලාමියර් මන්දිරය තිබුණේ යයි හෝම්ස් පැවසූ පෙදෙස කන්දක් සහිත ගස් කොළන් වලින් වැසුණු අන්ධකාර එකක් විය. ඒ මැදින් වැටී තිබූ පාර ද, වංගු හා බෑවුම් සහිත එකක් විය යුතු යයි මම අනුමාන කළෙමි. මඳ වේලාවක් ගතවෙද්දී අශ්වකරත්තයක් කන්ද උඩ සිට වංගු පාරේ හෙමින් හෙමින් පහළට එන ශබ්දය අසන්නට ලැබිණ. එය නිසැකවම අශ්වයන් දෙදෙනෙකු බැඳි කරත්තයක් විය යුතු බැව්, කුරහඬෙන් මම තේරුම් ගතිමි.

තවත් මිනිත්තු දෙකක් ගතවෙද්දී ඒ රිය, අප අසලින් පහළට ගමන් කළේය. එය ප්‍රධාන පාරට වැටුණු මංසන්ධියේදී වේගය බොහෝ දුරට අඩු කෙරිණ. රියේ ඉදිරිපස හා පිටුපස දල්වා තිබූ පහන් අනුව, එය ධනවතෙකුගේ රියක් බැව් වටහා ගැනීම අපහසු නොවීය.

"ලින්වමියර් සාමි කොහේ හරි යනවා වගෙයි" හෝම්ස් කීය. "මොකක් හරි හදිසියක් ද දන්නෙ නෑ"

"දැන් මොකක්ද අපට කරන්න තියෙන්නේ?" මම ඇසීමි. "අපි වහාම යනවද ඩෙලාමියර් මන්දිරයට ?"

"නෑ වොට්සන්. කලබල නොවී අපි තවත් ටිකක් ඉවසල බලමු. කවුද දන්නේ? ඔහු ආපහු හැරිල එන්න ඉඩ තියෙනවා. මොකක් හරි හදිසියකට ගිල්ෆෝර් නගරය වෙත ගියාද කියල, අපි කොහොමද දන්නෙ ?"

පයිප්පය දල්වා ගත් මගේ මිත්‍රයාට නම් කාලය ගතවී ගිය බවක් නොදැනෙන්නට ඇත. එහෙත් මා බලා සිටියේ නොඉවසිල්ලෙනි. ඊට හේතුවක් වූයේ දිගින් දිගටම කාමීන්ගෙන් විඳින්නට සිදුවූ හිරිහැරයයි. අන්ධකාරයට වී සිටීමෙන් හෝම්ස් දැකීමට බලාපොරොත්තු වූයේ කුමක් ද?"

"යන්නම් ඇති" ඔහු කීවේ සෑහෙන වෙලාවකට පසුව ය. "ඔය එන්නෙ. බලමු මේ කවුද කියල"

නගරය දෙසින් ආවේ පහන් දල්වාගත් පාපැදිකරුවෙකි. පාපැදිය ඩෙලාමියර් පාර පැත්තට හරවා, ඔහු පාපැදියෙන් බැස්සේය. එහැන තිබූ පහන් කණුවේ ආලෝකය ඔහු සිටි තැනට වැටිණි. ඔහු විදුලිපුවත් බෙදන්නෙකු බැව්, ඔහුගේ නිල ඇඳුමෙන් හඳුනාගත්තෙමි. සාක්කුවෙන් ගත් විදුලි පුවතක් ආලෝකයට ඇල්ලූ ඔහු, එහි ලිපිනය කියවා බැලීය. මී ළඟට එය සාක්කුවේ දමාගෙන යළිත් වරක් පාපැදියට නැගුණේ අපහසුවෙන් වුවත් කන්ද උඩට පැදයාමේ අරමුණෙනි. ඔහු පිටත් වී ගොස් මිනිත්තු දෙකක් බලාසිටි හෝම්ස්, මගේ අතෙන් ඇද්දේය.

"අපිත් යමු වොට්සන්"

මඟ දෙපස පහන් කණු කිසිවක් නොවීය. උස් ගස්වල අතු අතරින් වැටුණු සඳ එළිය නිසා, අප යායුතු මාර්ගය දැකගත හැකිවිය. එය ගල් අතුරා සකස් කළ තරමක් පුළුල් එකක් විය. යාර සියයක් පමණ ඉදිරියට යද්දී හොඳින් පහන් දල්වා තිබූ විශාල මන්දිරයක් ඈතින් පෙනිණ.

"අරක වෙන්නැති ඩෙලාමියර් මන්දිරය" මම කීවෙමි.

මී ළඟට ඒ දෙසින් ආ පාපැදියක් පාරේ පහළට වේගයෙන් ගමන් කළේය. ඒ විදුලි පුවත් කරුවා බැව් අපි දුටුවෙමු. මැඳුරේ කූඩුවල දමා සිටි බල්ලන්ගේ බිරුම් හඬ ඈතින් ඇසිණ. කෙසේ වෙතත් මගේ මිත්‍රයා ඉදිරියට ගමන් කළේ, හුරුපුරුදු පැත්තක ගමන් ගන්නා තරම් ආත්ම විශ්වාසයකිනි.

"බල්ලො ලිහන්නෙ රෑ දහයටයි කියල හැමිල්ටන් දොස්තර මහත්තයා මට කිව්වා" හෝම්ස් කීය.

අපි මැඳුරට ළංවීමු. පහනක් අතින් ගත් සේවකයෙකු අප දෙසට ළං වෙනු පෙනිණ.

"කවුරු හමුවෙන්න ද මහත්වරුනි?" ඔහු විමසුවේය.

"මේ නිවසේ ප්‍රධාන ගෘහසේවක ඩේවිඩ් වෝකර් ඔබ ද?" හෝම්ස් විමසුවේය. "අප ගැන කියලා රොසිටර් ආර්යාව එවූ විදුලි පුවත ඔබට ලැබුණේ නැද්ද?

"ආ........ මේ ඒ මහත්වරු ද?" සේවකයාගේ කට හඬේ තිබුණේ පුදුමට පත් හඬකි.

"විශ්වාස කරන්න මහත්තයා. ඒ විදුලි පුවත මට ලැබුණේ මේ දැන්. සර් තෝමස් ට විශේෂඥ වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබාදෙන්න එන දොස්තර මහත්වරුන්ට උදව් කරන්න කියලා, රොසිටර් ආර්යාව කියල තිබුණා...... මේ පැත්තෙන් එන්න"

"වෝකර්. ගේ ඇතුළට යන්න කලින් මං කැමතියි ඔබට කතාකරන්න." හෝම්ස් කීවේ තම කටහඬේ ශබ්දය අඩු කරමිනි. "කෝ සර් තෝමස්?"

"ඔහු නාන කාමරයේ, ස්නානය කරනවා"

"බොහොම හොඳයි" හෝම්ස් කීය. "සර් තෝමස් මොළයේ ආබාධයකින් පෙළෙන කෙනෙකු බව ඔබට අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා නැහැ නේද?"

"නැහැ මහත්මයා. මං ඒක දැනගෙන හුගක් කල්"

"හරි. අපි මෙහේ ආවේ, සර් තෝමස්ගේ රෝගය පරීක්ෂා කරල, ඒකට නිසි වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබාදෙන්න. අපි ආවේ වෛද්‍ය හැමිල්ටන්ගේ උදව්වට. ලින්වුමියර් සාමි කෝ?"

"ඔහුට හදිසි කැඳවීමක් නිසා ලන්ඩන් නගරයට යන්න සිදුවුණා." වෝකර් කීය. "ඔහු පිටවෙලා ගිහින් තවම පැයක් ගතවුණේ නෑ."

"හරි ඒකට කමක් නෑ" හෝම්ස් කීය. "අපි ආව බවක් සර් තෝමස්ට හෝ වෙනත් කිසිම කෙනෙකුට අඟවන්න එපා. අපි දෙන්නා රහසිගතව කැඳවාගෙන යන්න, වෛද්‍ය හැමිල්ටන්ගේ කාමරයට. රාත්‍රී කෑමට අපි මේසයට එන්නේ නැහැ. අපි කෑම පාර්සල් කරගෙන ආවා. ලින්වුමියර් සාමි ලන්ඩන් ගිය බව, ඔබ සර් තෝමස්ට කිව්වද?"

"නැහැ මහත්මයා" සේවකයා කීය. "ඔහු නාන්න ගිහින් දැන් පැයකට වැඩියි. මානසික ආබාධිත තත්ත්වය නිසා ඔහු, නාන කාමරයේ පැය එකහමාරක් දෙකක් ගතකරනවා. අපි ඔහුට බාධා කළොත්, දොරට තට්ටු කළොත් , ඔහුට කේන්ති යනවා. ලින්වුමියර් සාමි හදිසියේ ගිය බව, මං දැනුම් දෙන්න හිතුවේ ඒ කෑම වෙලාවෙදි"

"එපා. ඒකෙන් ඔහුගේ හිතේ කැලඹීමක් ඇතිවෙන්න පුළුවනි." හෝම්ස් කීය. "සාමිවරයාට හිස කැක්කුමක් සෑදී කාමරයේ නිදා ඉන්න බව, ඔබ සර් තෝමස්ට කියන්න. අපි දැන් වෛද්‍ය හැමිල්ටන්ගේ කාමරයට යමු."

ගෘහසේවකයා අප එහි කැඳවාගෙන ගියේය.

"මහත්වරු දෙන්නෙක් ලන්ඩනයෙන් ඇවිත් ඉන්නවා ඔබතුමා හමුවෙන්න" හැමිල්ටන්ට කී සේවකයා, අප ඇතුළු වූ පසු, දොර වසා දමා යන්නට ගියේය. අප දැකීමෙන් හැමිල්ටන් පුදුම වූ බැව් පෙනිණ.

"මහත්වරුනි, ඔබ කොහොමද මෙහේ ආවෙ? ප්‍රශ්න ඇතිවුණේ නැද්ද?"

"නැහැ. කෝ ලින්විමියර් සාමි?"

"දැන් පැයකට පමණ කලින් ඔහු ලන්ඩනය බලා පිටත් වුණා" හැමිල්ටන් කීය. "ඔහුට විදුලි පුවතක් ලැබුණාලු වහාම එන්න කියලා. සමහර විට අග්‍රාමාත්‍යතුමාගේ කැඳවීමක් ද දන්නෙ නෑ. ඔහු යන්න ඇත්තේ හතයි විස්සේ ලන්ඩන් දුම්රියෙන්"

"හොඳයි හැමිල්ටන් මහත්මයා" හෝම්ස් කීය. "මේ ප්‍රශ්නය අපි අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම විසඳිය යුතු එකක්. ඒකට ඔබේ සහයෝගය උවමනායි. අද රාත්‍රිය අපි ලින්විමියර් සාමිගේ කාමරයේ ගත කරමු. ඔහු ලන්ඩනයට ගිය බව, සර් තෝමස් දැනගන්න එකක් නැහැ. ඒ කාරණාව ඔහුට කියන්න එපා කියල මං වෝකර්ට කිව්වා. ඊ කෑමට මේසයට ගියාම, සර් තෝමස් ඒ ගැන ඔබගෙන් අහාවි. කියන්න "ලින්විමියර් සාමිට නින්ද යන්න බෙහෙත් දීල තියෙන්නෙ; ඔහු කාමරයේ නිදි" කියල

එදා රාත්‍රී ලින්විමියර් සාමිගේ කාමරය තුළ සැඟවී සිටීමේ බලාපොරොත්තුවෙන්,හෝම්ස් ඊ කෑම ලෙස ඊගෙන විත් තිබුණේ, අප දෙදෙනා සඳහා තානායමෙන් පිළියෙල කළ සැන්ඩ්විච් කිහිපයකි. එය ගිල දමා අපි වතුර උගුරු කිහිපයක් බිව්වෙමු. සේවකයා ලවා කෝපි පෝච්චියක් ගෙන්වා ගැනීමට, දොස්තර හැමිල්ටන් සූදානම් විය. එහෙත් හෝම්ස් එය වැළැක්වූයේ, අපේ සැලැස්ම හෙළිවීමට ඉඩ ඇතැයි පවසමිනි. ඊ 10 වෙද්දී නිවසේ පහන් නිවා දමන ලදී. හෝම්ස් දොර අසල සැඟවෙද්දී, හැමිල්ටන් සැඟවුණේ ඇඳුම් රාක්කයක් අසල තිරය

පිටිපසය. මම කුඩා අල්මාරියක් පිටිපස සැඟවුණෙමි. ඒ දෙක පමණ වෙද්දී මට ඇඩි නිදිමතක් දැනිණි.

කොරිඩෝව දෙසින් ඇසුණු ශබ්දයකින්, අඩ නින්දේ සිටි මම එක්වරම තිගැස්සී අවදි වූයෙමි. ඉතා පරෙස්සමින් කොරිඩෝව දිගේ ඇවිද ආ කැනැත්තෙකුගේ අඩි ශබ්දය, කාමරය ඉදිරිපසට පැමිණ නැවතිණ. මී ළඟට එය අසන්නට ලැබුණේ, මිනිත්තුවකට පමණ පසුව ය. ඉන්පසු කාමරයේ දොර සෙමෙන් සෙමෙන් විවෘත විණි. එයින් ඇතුළු වූයේ කවුද කන්න අපි දැන නොසිටියෙමු. එහෙත් ඒ අඩි හයකටත් වඩා උස පුද්ගලයෙකු බැව්, පිටතින් කාමරයට ආ ආලෝකයෙන් පෙනිණ. ගැඹුරු ශබ්දයක් නිකුත් කරමින් හුස්ම ගත් ඔහු, එක් ක්ෂණයකින් ලින්වුමියර් සාමිගේ ඇඳ වෙතට කඩා පැන්නේය. කොට්ට වලින් සකසා , ඇඳ මත තබා තිබූ මිනිස් රුවට, සර් තෝමස්, තමා අතේ තිබූ යම් ආයුධයකින් පහර පිට පහර එල්ල කළේය. උන්මත්තකයකු, ආයුධයක් අතැතිව, වියරුව සිටියදී , ඒ දෙසට පැනීමට කෙනෙකු ඉදිරිපත් වන්නේ නම්, ඒ භය යනු කුමක්දැයි නොදන්නා පුද්ගලයෙකු විය යුතුය. හෝම්ස් එක් ක්ෂණයකින් ඒ දෙසට කඩා පැන්නේ, උදව් ඉල්ලා කෑගසමිනි. ඒ අනුව වෛද්‍ය හැමිල්ටන් සහ මම අඳුරේම ඒ දෙසට පැන්නෙමු.

හෝම්ස් එල්ල කළ පහරින් සර් තෝමස්ගේ අතේ තිබූ ආයුධය ඉවතට විසිවී ගියේය. ඒ සමගම හෝම්ස් තම දෑතින්, විද්‍යාඥයාගේ දෑත් තිරකර අල්ලා ගත්තේය. එහෙත් ඔහු දැගළුවේ වෙඩි කෑ ව්‍යාඝ්‍රයෙකු විලසිනි. ඔහු එල්ල කළ පා පහරට, මා විසිවී ගොස් බිම ඇද වැටිණි. ශක්තිමත් තරුණයෙකු වූ හැමිල්ටන්, සර් තෝමස් පිටිපසින් ගොස්, ඔහුගේ කිහිලිවලට යටින් අත් යවා බෙල්ල පිටුපසින් ගැටයක් දැම්මේය. ඒ සමගම විද්‍යාඥයා බිමට පෙරලා ගැනීමට හෝම්ස්ට හැකිවිය. බිම වැටුණු පසු ද, ඔහු දෙපයින් පහර දෙන්නට පටන් ගත්තේය. එහෙත් ඔහුගේ පිටකබායේ ලණුවෙන්ම, ඔහු ගේ අත් බැඳදැමීමට මට හැකිවිණි.

උමතු ස්වභාවය ක්‍රමයෙන් අඩුවී යද්දී , සර් තෝමස් ගේ කට දෙපසින් පෙණ සහිත සෙම වැගිරිණි. වියරු සතකු හඬන්නාක් වැනි ශබ්දයක්, නොනවත්වාම ඔහුගේ කටෙන් පිටවිය. ඊ ළඟට ඔහු සිහි විසඥව කාමරයේ බිම වැතිරුණේය.

ඔහු දැඟලුවේ වෙඩි කෑ ව්‍යාඝ්‍රයෙකු විලසිනි.

ශබ්දය ඇසී වෝකර් සහ තවත් සේවකයෙක් කාමරය වෙත දිව ආහ. මෙම දර්ශනය ඔවුනට අමුත්තක් නොවූ බැව්, ඔවුන්ගේ මුහුණු වලින් පෙනිණ.

"මේක භයානක උන්මාද තත්ත්වයක්" මම කීවෙමි. "සැකයක් නෑ. ඔහුගේ හිස්වට එල්ල වුණු දරුණු ප්‍රහාරය නිසා ඇතිවුණු එකක්. මොළයට බරපතළ ලෙස හානි සිදුවෙලා ඇති"

"ප්‍රධානම මද් වොටසන්, මොහු උන්මත්තකයෙකු ලෙස සහතික කළ යුතුයි." හෝම්ස් කීය. "ඒකට වෛද්‍යවරුන් දෙදෙනෙකු සහතික කිරීම අවශ්‍යයි. මෙතැන වෛද්‍යවරුන් දෙදෙනෙකු ඉන්නා නිසා , ඒ ප්‍රශ්නය පැන නගින්නේ නෑ. සර් තෝමස් රොසිටර් අහිංසක අසරණ මිනිස් ජීවිතයක් විනාශවෙන්න කලින්, ඔහුට නිසි වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබාදිය යුතුයි. මේ විද්‍යාඥයා ගේ රෝගී බව නිසා, ලින්ච්මියර් සාමිට දේශපාලන අවාසියක් වෙනවා නම් , ඒකට අපට කරන්න දෙයක් නැහැ"

හෝම්ස් කල් තබා කර තිබූ ඇනුම්දීම අනුව, ගිල්මෝර් පොලීසියේ නිලධාරීහු, උදේ හයට පෙර වෙලාමියර් මැඳුරට ළඟාවූහ. එහෙත් ලින්ච්මියර් සාමි ලන්ඩනයේ සිට ආපසු පැමිණෙන තුරු, තවත් පැය තුනක් පමණ බලා සිටීමට අපට සිදුවිය. මේ අතර වෛද්‍ය හැමිල්ටන්ගේ ඖෂධ මංජුසාවෙන් ලබාගත් නිද්‍රාකාරක ඖෂධ, මම සර් තෝමස් රොසිටර්ගේ සිරුරට නික්ෂේපණය කළෙමි.

තමාට ලැබුණු පණිවුඩය වැරදි එකක් බැව් තේරුම් ගත් ලින්ච්මියර් සාමි, ආපසු පැබෝර්න් වෙත පැමිණියේ, උදේ පාන්දරින් ලන්ඩනයෙන් පිටත්වූ දුම්රියකිනි.

ප්‍රයෝගකාරී ලෙස තමා මැඳුරෙන් පිටකොට, පොලීසිය හා රහස් පරීක්ෂකයන් එහි පැමිණ ඇතැයි ලින්ච්මියර් සාමි සැක කළේය. එයින් ඔහු අතිශය කෝපයට පත්විය.

"මහේලට මගේ ගෙදරට එන්න අවසර දුන්නෙ කවුද?" ඔහු ගිගුරුවේය. "මං සාමි මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ ලේකම්. මේ ගැන අග්‍රාමාත්‍යතුමාට පැමිණිලි කරලා, මේකට විරුද්ධව මං නීතිමය පියවර ගන්නවා. මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකුගේ විශේෂ බලපත්‍රයක් නොමැතිව, ගෙදරකට කඩාවැදීම නීතිවිරෝධී කටයුත්තක් බව දන්නේ නැද්ද?"

"දිගින් දිගටම මාරාන්තික භීෂණයක යෙදෙන, උමතු පුද්ගලයෙකු ගෙදර තබා ගැනීමත් නීති විරෝධීයි" හෝම්ස් කීය. "එවැනි කටයුතු වල යෙදුණේ, සාමි මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ ලේකම් බව අග්‍රාමාත්‍යතුමාට දැනගන්න ලැබුණොත් ....!"

හෝම්ස්ගේ එම වාක්‍යය සම්පූර්ණ කිරීමටත් පෙර , ලින්වමියර් සාමි පරාජය භාරගෙන සන්සුන් විය. අනතුරුව සිය කැමැත්තෙන්ම, අපට සියල්ල පහදා දුන්නේය.

"මේ හැම දේයක්ම මං ඔබට ඇහැදිලි කළ යුතුයි මහත්වරුනි. මගේ මස්සිනා ඇත්තෙන්ම බොහොම ගුණයහපත් කෙනෙක්ව සිටියා. නමුත් කුරුමිණියන් සොයමින් ඔහු කළ විදේශ සංචාරවලදී, බොහොම හිරිහැරවලට මුහුණ දුන්නා. සුමාත්‍රාවේදී ඔහු අල්ලාගත් වනචාරීන් සර් තෝමස්ගේ හිසට, පොලු මුගුරු වලින් පහර දී තිබුණා. අන්තිමේදී ඔවුන් ඔහුව අත්හැර දමා තිබුණේ, ඔහු මිය ගියා කියලා හිතලයි. ඔහුගේ සිහි විසඥ සිරුර හමුවී තිබුණේ ඕලන්ද හමුදා භට පිරිසකට. ඔවුන් සර් තෝමස්ව ඔවුන්ගේ හමුදා රෝහලක් වෙත ගෙනගොස් තිබෙනවා. ඔහුගේ හිස්කබලේ ලලාට අස්ථිය සහ පාර්ශ්වික කපාල අස්ථි, ඉතා කුඩා කැබලි වලට බිඳී ගොස් තිබුණාලු. වෛද්‍යවරු ශල්‍ය කර්ම මගින්, එම අස්ථි කැබලි සහ කැටි ගැසුණු රුධිරය ඉවත්කර තිබෙනවා. ඔහුට සිහිය ඇවිත් තිබෙන්නේ සති ගණනකට පස්සේ. නමුත් තමන් කවුද කියන්න තරම් මතකයක් හෝ සිහිකල්පනාවක් ඔහුට තිබිල නැහැ.

ඔහුගේ සාක්කුවේ තිබුණු සටහන් පොත් වලින්, මේ ඉංග්‍රීසි විද්‍යාඥයෙකු බව, ඕලන්ද හමුදා නිලධරයන් තේරුම් ගත්තලු. බතාවියේ සිට, බොම්බාය බලා යාත්‍රා කළ නැවකින්, ඔහු ඉන්දියාවට එවා තිබුණා. බොම්බායේ හමුදා රෝහලක ඔහු මාස තුනක කාලයක් රඳවා ඉඳලා, පසුව එංගලන්තයට එවනු ලැබුවා. වනචාරීන් ඔහුගේ හිසට කළ තුවාල වලින්, හානි පැමිණිලා තියෙන්නේ මොළයට. ඒ නිසයි ඔහු වරින් වර භීෂණයට නැඹුරුවෙන්නේ. මෙතැන තිබෙන වඩාත්ම ඛේදජනක තත්ත්වය නම්, සර් තෝමස් මිනීමරු ප්‍රහාර එල්ල කරන්නේ ඔහුට වඩාත්ම ආදරය කරන , ඔහුට සමීපම අයට. ඔහුගේ පුතා ලන්ඩන් නගරයේ පාසලක නේවාසිකව රඳවන්න වුණේ ඒ නිසා. මගේ සොහොයුරියගේ මුහුණට ඔහු එල්ල කළ පහරින්, ඇගේ ඇසක් බේරුණේ දේව බැල්මකින් වගේ.

මෙහෙම තත්ත්වයක් වෛද්‍යවරුන් සමග කිව්වාට ඔවුන් විශ්වාස කරන්නෙත් නැහැ. ඒ මොකද ඔහුගේ උමතු භීෂණය උච්ඡම අවස්ථාවට පත්වෙන්නේ, රෑ දෙකත් උදේ පහත් අතර. ඒ නිසයි මම දොස්තර හැමිල්ටන්ව මෙහේට කැඳවාගෙන ආවේ. මගේ දේශපාලන අනාගතය සර් තෝමස් නිසා අඳුරු කරගන්නත් මං කැමති නෑ. ඒ ගැන දොස්තර හැමිල්ටන් ඔබට කියන්න ඇති කියා මං විශ්වාස කරනවා" යි ලින්ච්මියර් සාමි කථාව අවසන් කළේය.

* *

ඔබ කොහොමද හෝම්ස් , නියම වෙලාවට ලින්ච්මියර් සාමි ගෙදරින් පිටකරලා ලන්ඩනයට යවන්න සමත් වුණේ?" මා විමසුවේ අප ආපසු එමින් සිටියදීය.

"ඒක මට එච්චර අමාරු වුණේ නැහැ මිත්‍රයා" හෝම්ස් කීය. "මං ගිල්මෝර් නගරයට ගිය වහාම, අපේ ප්‍රශ්නය දන්වලා මයික්‍රොෆ්ට්ට විදුලිපුවතක් යැව්වා. ඔහු බරුක් වීදියේ නිවසට රාජ්‍ය සේවකයෙකු අතේ පණිවුඩයක් යැව්වලු. ලින්ච්මියර් සාමි ලන්ඩනයට ගෙන්වන්න කියලා. ඒකට තමා ඔහුගේ සොයුරිය වෙලාමියර් මැදුරට විදුලි පුවත එව්වේ. නමුත් පැය කිහිපයකට පසු මයික්‍රොෆ්ට් යළිත් පණිවුඩයක් යැව්වාලු, සාමිවරයාගේ පැමිණීම අවශ්‍ය නැහැ කියලා. ඒ වෙනකොට ඔහු පැංබෝර්න් වලින් පිටත්වෙලා නේ.

අනික් විදුලිපුවත මයික්‍රොෆ්ට්, වෝකර් නමට එව්වලු. "සර් තෝමස්ට ප්‍රතිකාර කිරීමට අද හැන්දෑවේ මැදුරට එන මහත්වරුන් දෙදෙනාට, සියලු පහසුකම් සලස්වන්න - රොසිටර් ආර්යාව" කියලා."

මෙම සිද්ධිය අප සිතුවාටත් වඩා සතුටුදායක ලෙස අවසන් විය. සර් තෝමස් රොසිටර් වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබාදීම සඳහා වික්ටෝරියා මහරෝහලේ ස්නායු ශල්‍ය වෛද්‍ය ඒකකයට ඇතුළත් කරන ලදී. මස්තිෂ්ක ව්‍යාධි පිළිබඳ යුරෝපයේ අංක එකේ විශේෂඥයා ලෙස සැලකෙන සර් ජේම්ස් කෝල්බෲක් සහ ස්නායු ශල්‍ය වෛද්‍ය විශේෂඥ සර් වැලන්ටයින් බැනිස්ටර් රොසිටර් ට ප්‍රතිකාර කළහ. ඔහු ක්‍රමයෙන් සුවය ලැබීය. රාජ්‍යාරක්ෂක අමාත්‍ය ධුරය හිස්වෙද්දී අගමැතිතුමා එම තනතුරට ලින්ච්මියර් සාමි පත්කරද්දී, එයට කාගේවත් විරෝධයක් එල්ල නොවිණි.

මැංචෙස්ටර් අබිරහස

1895 වසර අපට ඉතා කාර්ය බහුල වසරක් වූ බැව්, මගේ වාර්තා පරීක්‍ෂා කර බැලීමේදී පෙනී යයි. මාර්තු මාසයේදී 'විදුහලේ අවුල', අප්‍රේල් මාසයේදී 'පාපැදියේ රූමතිය', ජූලි මාසයේදී 'මැර පීටර් සිද්ධිය' හා නොවැම්බර් මාසයේදී 'උමං දුම්රියේ අබිරහස' ආදී ගැටලු විසඳීමේ අප යෙදුණු බැව්, මගේ වාර්තා පොත්වල සඳහන්ව ඇත. එම කාලයේම ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතාට භාරවූ එක් පරීක්‍ෂණයක් 'මැංචෙස්ටර් අබිරහස' නමින් ප්‍රසිද්ධියට පත්විය. ක්ලැරන්ස් මුවුන් නම් මහතෙකු සම්බන්ධ එම ගැටලුව, මෙවර ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට මම අදහස් කළෙමි.

බේකර් වීදියේ අපේ නිවහනට පැමිණි අමුත්තන් විවිධාකාරය. ඔවුන් අප වෙත පැමිණි ආකාරයේද, බොහෝවිට විශේෂත්වයක් තිබිණ. ඒ දෙසැම්බර් මාසයේ තුන්වන සතියේ සීතල දිනයකි. ලන්ඩන් නගරවාසීහු නත්තල් උත්සවයට සූදානම් වෙමින් සිටියහ. අනෙක් ප්‍රධාන වීදිවල මෙන්ම බේකර් වීදියේද, නත්තල් සැරසිලි දක්නට ලැබිණ.

"ලොවපුරා ක්‍රිස්තු භක්තිකයන් නත්තල් උත්සවය සමරන්නයි සූදානම් වෙන්නේ. නමුත් වොට්සන්, පාතාල ලෝකයේ අපරාධ කාරයන් නම්, මොනවා කරන්න සූදානම් වෙනවද අපි දන්නෙ නෑ. එහෙම නේද?" හෝම්ස් විමසුවේ ජනෙල් වීදුරුව තුළින් පාර දෙසට නෙත් යොමු කරමිනි.

"ඔව් ඒක හරි" මම හෝම්ස්ගේ කීම අනුමත කළෙමි. "උපතින් ක්‍රිස්තියානි ආගමේ වුණාට, ඔවුන් ජේසු ස්වාමිදරුවන්ගේ ධර්මය පිළිපදින අය නෙමෙයි නේ"

"ඉන්දියාවේ මොන තරම් ආගම් තියෙනවද?" හෝම්ස් කීය. "ඉන්දියාවේ හා ටිබෙට් රටේ මං කළ සංචාර වලදී, විවිධ ආගම් අදහන අය මට දකින්න ලැබුණා. ඒ හැම ආගමක්ම මනුෂ්‍ය ඝාතනය හෙළා දකිනවා. ඒ වුණත් ඒ රටවලත්, මිනීමැරුම් වල නම් අඩුවක් නෑ. වොට්සන් ඔබ දුටුවාද අද "මෝනිං හෙරල්ඩ්"

පුවත්පතේ මුල්පිටුවේ තිබෙන පුවත? මැංචෙස්ටර්හි සිදුවූ මනුෂ්‍ය ඝාතනයක් ගැන පුවෘත්තිය? ඒක කෙටි පුවතක්. ඒ වුණත් කියවා බලන්න"

ඔහු පුවත්පත මා අතට දුන්නේය. එහි මෙසේ සඳහන් විය.

මැංචෙස්ටර්හි ගෘහිණියක ඝාතනය වේ.
අපරාධකරු ගැන හෝඩුවාවක් නෑ.

ඊයේ රාත්‍රී රොචෙස්ටර් පාර සමීපයේ, මෝගන් වීදියේ අංක 29 දරන නිවසේ පදිංචිව සිටි සෙලිනා බ්‍රවුන් මහත්මිය (වයස 52 යි) සාහසිකයකු අතින් ඝාතනය වී ඇත. මෙම ඛේදවාචකය සිදු වී ඇත්තේ, ඇගේ සැමියා නිවසෙන් බැහැරව සිටි වේලාවේදීය. පුවත්පත මුද්‍රණයට යන විටත් පොලිස් පරීක්ෂණ අවසන් කොට නොතිබිණ.

"මුදල් හඹායමින් මිනිසුන් කරන දරුණු මිනීමැරුම්, කවදා අවසන් වේවිද මං දන්නෙ නෑ. මේ අබිරහස විසඳීමත් ඔබට භාරවේවිද හෝම්ස්?" මම ඇසීමි.

එහෙත් එයට පිළිතුරක් දීම වෙනුවට මගේ මිත්‍රයා බලා සිටියේ, බේකර් වීදියේ ඉදිරියට පැමිණි අශ්වකරත්තයක් දෙසයි. වේගය අඩුකරමින් ආ එය කුලීරිය, අපේ නිවස ඉදිරියේ නවත්වන ලදී. එහි පැමිණි අමුත්තා රියෙන් බැස, අපගේ නිවසේ අංකය පරීක්ෂාකර බලන අයුරු අපි දුටුවෙමු.

"මං හිතන්නේ අපට අනුග්‍රාහකයෙක්" හෝම්ස් කීවේ නළල රැලිකොට මා වෙත, තම දෙනෙත් යොමු කරමිනි. "ඔහු ලොකු කරදරයක වැටුණු කෙනෙක් වගෙයි"

මීළඟට අපට අසන්නට ලැබුණේ නිවසේ සීනුව නාදවන ආකාරය සහ හඩ්සන් මහත්මිය දොර විවෘත කරන ශබ්ද යයි.

"ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්තය ඉන්නෙ මේ ගෙදර නේද?" අමුත්තා විමසුවේය.

"ඔව්. ඔහු ඉන්නෙ උඩ තට්ටුවේ. ඔහොම ඉන්න. මං ඔබව කැඳවාගෙන යන්නම්" හඩ්සන් මහත්මිය කීවාය.

"නෑ. උවමනා නෑ. මට පුළුවනි ගිහිං බලන්න" කී අමුත්තා වහාම පියගැට පෙළ නගින්නට පටන් ගත්තේය. අපි ඉක්මනින්

විසිත්ත කාමරය තුළ අසුන් ගත්තෙමු. අමුත්තා නොනවත්වාම දොරට තට්ටු කළේය. මම දොර විවෘත කළෙමි.

"ෂර්ලොක් හෝම්ස් කියන්නේ ඔබද?" අමුත්තා විමසුවේ හතිදමමිනි. "මට උවමනායි ඔබව හමුවෙන්න. මට ලොකු කරදරයක් වුණා මහත්මයා"

"අර ඉන්නේ හෝම්ස් මහත්මයා" මම කීවෙමි. "ඔබට පුළුවනි ගිනිඋදුන අසල, ඔහු ළඟම පුටුවේ වාඩිවෙන්න" මී ළඟට මම අමුත්තාගේ හිමකබාය ගෙන, රාක්කයේ එල්ලීමි. අඩි කිහිපයක් ඉදිරියට තැබූ අමුත්තා මගේ මිත්‍රයා ළඟටම ගොස් ඔහුගේ මුහුණ දෙස මිනිත්තුවක් දෙකක් ඇසිපිය නොහෙළා බලා සිටියේ, පුදුමයෙන් මෙනි. මවිතයට පත් හෝම්ස් ද අමුත්තා දෙස නිහඬව බලාසිටි ආකාරයට, මට සිනාපහළ විය.

"මහත්මයා, ඔය පුටුවේ වාඩිවෙන්න" අන්තිමේදී හෝම්ස් කීවේ තම මුවේ තිබූ පයිප්පය අතට ගනිමිනි. "ඔබ ලොකු කරදරයක පැටළී ඇති බව මං දන්නවා. හිම වැටුණු වෙලාවේ ආ නිසා, ඔබේ දෙපා තෙමී සීතල වී ඇති. ඔය පුටුව නවත් ටිකක් ගිනි උදුනට ළංකරගන්න. ඔබේ දෙපා ඒ පැත්තට දිගුකරගෙන, අත් දෙකත් උණුසුම් කරගන්න. උණු කෝපි පෝච්චියක් උඩට එවන්න කියලා මං අපේ ගෙහිමි කාන්තාවට දැනුම් දෙන්නම්. කෝපි ටිකක් බීලා ඇඟ උණුසුම් කරගෙන, ඔබේ ප්‍රශ්න හැම එකක්ම මට කියන්න."

"ඔබ හරි කරුණාවන්තයි ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයා" අමුත්තා කීය. "විශේෂඥ රහස් පරීක්ෂකයෙක් කිව්වාම, මං හිතුවේ හරි සැරපරුෂ කෙනෙක් කියලයි. මං දකින්න බලාපොරොත්තු වුණේ, පොලිස් සේවයෙන් විශ්‍රාම ගත්තු, රළුපෙනුමක් තියෙන වයසක කෙනෙක්"

මම සීනුව නාදකොට කෝපි පෝච්චිය ඇණවුම් කළෙමි. ගිනි උදුනෙන් අත් උණුසුම් කරගන්නා අමුත්තා දෙසට, හෝම්ස් සුරුට්ටු අසුරණය තල්ලු කළේය. එහෙත් තමා දුම්පානය නොකරන බව කී අමුත්තා, අසුනේ හිඳගෙන වටපිට බැලුවේ, කතාබහකට නොඉවසිල්ලෙනි. ඒ අතරේ මම ඔහු දෙස නෙත් යොමු කළෙමි.

මට පැහැදිලිව දක්නට ලැබුණේ ඔහුගේ අත්වල තිබූ වෙව්ලීම පමණි. එය සීතල නිසාද, නැත්නම් සිතේ තිබූ භයක් නිසාද යන්න මට සිතාගැනීමට අපහසු විය. උසින් අඩි පහමාරක් පමණ වූ ඔහු, සිහින් සිරුරක් ඇත්තෙකු විය. ඔහුගේ වයස අවුරුදු පනහක්

පනස්පහත් අතරේ විය යුතු යයි මම අනුමාන කළෙමි. මුහුණේ තිබූ ලොකු උඩුරැවුලත් උපැස් යුගලත් නිසා, වයස මදක් අඩුවී පෙනුණාද විය හැක. හිසේ බොහෝ දුරට තට්ටය පෑදී තිබිණ. ඔහුගේ මුහුණේ තිබූ සුදුමැලි බවත්, ඇඳුම් කට්ටලයේ පරණ බවත් නිසා මට සිතුණේ, ඔහු එතරම් ධනවතෙකු නොවූ බවයි.

"මහත්මයා මුලින්ම කියන්න ඔබේ නම" හෝම්ස් කීවේ අමුත්තා කෝපි උගුරු කිහිපයක් පානය කළ පසුවය. "ඊළඟට මට කියන්න, ඔබ ආවේ කොහි සිටද, මොකක්ද ඔබේ ගැටලුව කියන එක"

"මහත්මයා, මගේ නම කිව් වහාම, අනික් හැම දෙයක්ම ඔබට සිතාගන්න හැකිවේවි. මං තමයි ඒ අවාසනාවන්ත ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන්. ඊයේ මැංචෙස්ටර් වල සිදුවුණු මිනීමැරුම ගැන, ඔබ පුවත්පත්වල දකින්න ඇති. සාහසිකයෙකු අතින් මැරුම් කෑ සෙලිනා බ්‍රවුන්ගේ අවාසනාවන්ත ස්වාමිපුරුෂයා මමයි. පොලීසිය හිතන්නේ අපරාධකාරයා මම කියල. හෙට උදේ වෙනකොට, නැත්නම් අද හවස් වෙද්දී, ඔවුන් මාව අත්අඩංගුවට ගනීවි. දෙවියනේ! මේක මහා අපරාධයක්. මගේ ආදරණීය බිරිඳ මට අහිමිවුණා පමණක් නෙමෙයි; මුළු ලෝකයම හිතාවි ඒ අසරණ ගෑනි මරා දැම්මේ මම කියල. මහත්මයා, මේක මුදල් මංකොල්ල කන්න ගෙදරට ආව හොරෙකු කළ වැඩක්. ඔබ අයකරන ඕනෑම මුදලක් ගෙවන්න මං ලෑහැස්තියි. මාව මේකෙන් බේරලා දෙන්න මහත්මයා."

කිසිම පිළිතුරක් නොදී, හෝම්ස් මේ අමුත්තා දෙස මිනිත්තු කිහිපයක් බලාසිටියේය. අන්තිමේදී ඔහු කථාකළේය.

"ඔය සිද්ධිය ගැන අපි පුවත්පතක කෙටි වාර්තාවක් කියෙව්වා පමණයි" හෝම්ස් කීය. "නමුත් ඒ පුවත්පත් වාර්තාකරුවන් සිද්ධිය දකින කෝණයෙන්. මං කැමතියි ඔබේ කටින්ම ඒ ගැන දැනගන්න. මේ ඉන්නේ මගේ හිතවත් දොස්තර වොට්සන්. ඔහු තමයි අපරාධ පරීක්ෂණ කටයුතු වලදී මට උදව්වෙන්නේ. මුලින්ම මම මේ කාරණයත් කිවයුතුයි. මේ අපරාධයට වගකිවයුත්තා ඔබ නම්, ඔබ බේරාගන්න මට හැකියාවක් නෑ. අපරාධකරුවා කවුරුවුණත්, ඔහු පොලීසියට භාරදෙන්න, මං බැඳී සිටිනවා. ඔබ වෙනුවෙන් නීතිඥයකු ලෙස කටයුතු කිරීමට නම් මට හැකියාවක් නෑ. අනෙක

මං අයකරන්නේ නිශ්චිත ගාස්තුවක් පමණයි. මට හිතුණු වෙලාවට, මං ඒක අයකරන්නෙත් නෑ. දැන් ඉතින් හෙමින් සැරේ. මුල ඉඳලාම අපට හැමදෙයක්ම කියන්න බ්‍රවුන් මහත්මයා"

"කොහෙන්ද මං පටන් ගත යුත්තේ?"

"අපට මුලින්ම කියන්න, ඔබේ සහ බිරිඳගේ පෞද්ගලික තොරතුරු" හෝම්ස් කීය. "ඒවා දැනගැනීම මට අත්‍යාවශ්‍යයි. ඒ කරුණු ක්‍රමානුකූලව මගේ මොළයට ගත්තාට පසුවයි, සිදුවුණු අපරාධය ගැන මං දැනගන්න කැමති. මහත්මයා. අපට ඕනෙ තරම් කාලය තියනවා. කරුණු දැනගත් තරමට ගැටලුව විසඳීම පහසුවෙනවා. මං කැමතියි ඔබේ දෙමව්පියන් ගැනත්, බිරිඳ ඔබට හමුවුණු හැටි ගැනත් තොරතුරු දැනගන්න"

"මහත්මයා. මං මැංචෙස්ටර් නගරයේම උපන් කෙනෙක්. මගේ පියා මුද්‍රණාලයක සේවය කළා. අපේ පවුලේ වියදමට ඔහුට ලැබුණු වැටුප මදි. ඒ නිසා ඔහු අර්ධකාලීනව රක්ෂණ නියෝජිතවරයෙකු හැටියටත් වැඩ කළා. ඒ නැෂනල් මියුචුවල් රක්ෂණ සමාගමේ. පාසලෙන් අස්වෙලා, රැකියාවක් සොයමින් මං අවුරුදු තුනක් පමණ ගත කළා. අන්තිමට................"

"................ අන්තිමට ඔබ රැකියාවක් සොයාගෙන ඉන්දියාවටත් චීනයටත් ගියා. එහෙම නේද?" හෝම්ස් ඇසීය.

ඇස් ලොකු කරගත් අපේ අනුග්‍රාහකයා, ඔහු හිඳගෙන සිටි අසුනෙන් ඉහළට එසවුණේ, ඔහු නොදැනුවත්වමය.

"මොනවා?" ඔහුට කෑගැසිණ. "මහත්මයා ඔබ මාව අඳුනනවාද? මං ආසියාකරයට ගිහින් හිටි බව, පත්‍රවල පළවුණේ නෑ. මගේ සහෝදරයන් ඇරෙන්න, කිසිකෙනෙක් ඒක දන්නේ නෑ. ඔබ කොහොමද ඒක දැනගත්තේ?"

"කලබල වෙන්න උවමනා නැහැ බ්‍රවුන් මහත්මයා" හෝම්ස් කීය. "මං ඔබව අඳුනන්නේ නෑ. නමුත් ඔබ එම රටවලට ගිය බව තේරුම් ගත්තේ, යම් යම් කාරණා නිරීක්ෂණය කරලා. ඔබේ දකුණු අතේ පිටිඅල්ලේ, පච්ච කෙටීමක ලකුණක් මා දුටුවා. ඒ තිබෙන්නේ ත්‍රිශූලය නමින් ඉන්දියානුවන් හඳුන්වන දෙවියන්ගේ ආයුධය. ඒක හින්දු භක්තිකයන් ඉන්නා ඉන්දියාවටම සුවිශේෂ ලකුණක්. මේ ලකුණ බොහෝ විට යොදාගන්නේ බෙංගාලයේ පච්ච කොටන්නන්"

"හරියට හරි මහත්මයා. මං කල්කටාවේ අවුරුදු තුනක් හිටියා. ඒ ළඟට චීනයට ගිය බව?"

"ඔබේ බෙල්ලේ වම්පස කනට පහළින් තවත් පච්ච ලකුණක් තියෙනවා" හෝම්ස් කීය. "ඒ සාම්ප්‍රදායික, චීන මකරාගේ හිස. ඉතින් ඔබ චීනයට ගොස් ඇති බව මා නොකිව්වොත්, ඇත්තෙන්ම මා දුර්වලයි"

"ඒකත් හරියටම හරි මහත්මයා. ඉන්දියාවේ තිබුණු කලබල ක්‍රමක්‍රමයෙන් වැඩිවෙද්දී, සුදු ජාතිකයන් රටහැර යන්න පටන් ගත්තා. මං රැකියාව කළ වෙළඳ ආයතනය වසාදැමුණා. එතකොට මගේ ලොකු මිල්ලි හිටියේ චීනයේ කැන්ටන් වල. මං එහේ රැකියාවකට ගියා. එහේ තැව් සමාගමක තමයි මං රැකියාව කළේ."

• "ඔබ එහෙන් ආපහු ආවේ ඇයි?"

"චීනයේදී මං නිතර අසනීප වලට ගොදුරු වුණා. එහේ දේශගුණය මට ඇල්ලුවේ නෑ. '75 අවුරුද්දේ මං ආපහු ආවා. එතකොට මට වයස 30 යි. මගේ තාත්තා අවංකව ඔවුනට කළ සේවය ගැන, රක්ෂණ සමාගම විශේෂ සැලකීමක් කළා. ඒ අනුව නැෂනල් මියුචුවල් රක්ෂණ සමාගමේ, ස්ථිර රැකියාවක් මට ලැබුණා. ඒ ස්ථාවර රක්ෂණ නියෝජිතයෙකු හැටියට. මට සෙලිනා හමුවුණේ එතැනදී. ඇය එහි ලඝුලේඛිකාවක් හැටියට වැඩකළා. ඒ හඳුනාගැනීමෙන් පසු අපි විවාහ ගිවිසගත්තා. ඒ අනුව අපි '77 අවුරුද්දේදී විවාහ වුණා. ගෙදර වැඩකටයුතු ගැන බලාගන්න ඇය රැකියාවෙන් ඉවත්වුණා. ඊට පස්සේ අපි මෝගන් වීදියේ අංක 29 දරන නිවසේ පදිංචියට ආවේ '79 දී. පසුගිය අවුරුදු දහයයම අපි පදිංචිවෙලා හිටියේ ඔය ගෙදරමයි."

"ඔබේ රැකියාව ගැනත් අපට කියන්න"

"රක්ෂණ නියෝජිතයෙකු හැටියට මට කරන්න තියෙන්නේ හැකිතරම් ජීවිත රක්ෂණ විකිණීම" ඔවුන් කීය. "රක්ෂණ ඔප්පුවේ වටිනාකමේ හැටියට, සමාගමෙන් මට කොමිස් මුදලක් ලැබෙනවා. අපට ළමයි නෑ. ඒ නිසා මට පහසුවෙන් ජීවත්වීමට තරම් ප්‍රමාණවත් ආදායමක් ලැබුණා. නමුත් රැකියාවට මට හුඟක් මහන්සි වෙන්න සිද්ධවුණා. ජීවිත රක්ෂණ අරගෙන තිබෙන අයගේ වාරික මුදල්, ඔවුන්ගෙන් මං සතිපතා අයකරගත යුතුයි. ඒක කරන්නේ සිකුරාදා, සෙනසුරාදා හා ඉරිදා දිනවල, ඔවුන්ගේ ගෙවල්වලට ගිහිං. සමහර අය ඒ දිනවලට ගෙවල්වලදී අල්ලා

ගන්න අමාරුයි. එහෙම අයගේ කාර්යාල වලට සඳුදා හෝ අඟහරුවාදාට ගිහිං, ඒ වාරික මුදල් ඉල්ලා ගන්නවා. ඒ ඔක්කොම මුදල් අඟහරුවාදා වෙනතුරු එකතුකරලා, බදාදා උදේට අපේ රක්ෂණ සමාගමේ කාර්යාලයට ගෙනිහිං බාරදෙනවා. පහුගිය අවුරුදු දහඅටම මේ රස්සාව ඔය විදියට කළා, කිසිම කරදරයක් නැතිව. අපට දරුවන් නැති නිසා බිරිඳ රැකියාවක් නොකළත්, හොඳ සැපපහසුවෙන් ජීවත්වෙන්න, අපට පුළුවන්කම තිබුණා."

"ඇය මොනු වගේ කෙනෙක්ද?" හෝම්ස් විමසුවේය. "මොන වගේ සමාජ කටයුතු වලටද ඇය සහභාගි වුණේ? අසල්වාසීන් සමග තිබුණේ මොන වගේ ආශ්‍රයක්ද?"

"ඇය කිසිම සමාජ කටයුත්තකට සහභාගිවුණේ නැහැ මහත්මයා." මුවුන් කීය. "අසල්වාසීන් සමග අපේ කිසි අමනාපයක් නැහැ. අපි ඔවුන්ගේ ගෙවල් වලට ගියා නම්, ඒ බොහොම කලාතුරකින්. ඔවුනුත් එහෙමයි. කවුරු කවුරුත් තමතමන්ගේ පාඩුවේ ජීවත්වුණා. ඇය පියානෝ වාදනයට දක්ෂයි. ඒ නිසා ගෙදර ඉඳන් විනෝදයට ඇය කළේ, පියානෝ වාදනය. මං වයලීන් වාදනය කරමින් ඇයට සහයෝගය දුන්නා. නමුත් මං වඩාත් කැමැති වුණේ චෙස් ක්‍රීඩා කරන්න. මම මැංචෙස්ටර් චෙස් සමාජයේ සාමාජිකයෙක්. අපේ ක්‍රීඩා සමාජය පවත්වාගෙන යන්නේ, ඇම්හර්ස්ට් හෝටලයේ උඩුමහලේ. සතියකට දවස් දෙකක් හෝ තුනක්, මං එහේ යනවා. චෙස් ක්‍රීඩා පටන්ගන්නේ රෑ හතයි හතළිස් පහෙන් පස්සේ."

"හොඳයි. දැන් මේ සිද්ධියට අදාළ කරුණු අපට කියන්න" හෝම්ස් ඉල්ලා සිටියේය. "හැමදෙයක්ම පිළිවෙළින් කීමට හැකිනම්, මං ඔබට කෘතඥ වෙනවා." මගේ මිත්‍රයා කීවේ පයිප්පය දල්වාගෙන හාන්සිපුටුවේ පිටුපසට හේත්තු වෙමිනි.

"නත්තල් උත්සවය නිමිත්තෙන් චෙස් ශූරතාවයක් පවත්වන්න අපේ සමාජය තීරණය කළා. කාගේත් උනන්දුව වැඩි කරන අරමුණෙන්, ජයග්‍රාහකයාට සිලිං දහයක තෑග්ගක් දෙන්නත් තීරණය වුණා. මුල්වටයේ හැම තරඟයක්ම මං පහසුවෙන් දිනාගත්තා. මගේ ඊළඟ තරගය යෙදිලා තිබුණේ පෙරේදාට – ඒ කියන්නේ 19 වැනිදා (සඳුදාට), එදාත් වෙනදා විදියට රෑ කෑම කාල, මං ගෙදරින් පිටත්වෙලා ගියා. රෑ 7.40 වෙද්දී මං චෙස් ක්‍රීඩා

සමාජයට ළඟාවුණා. එතකොට අපේ නායකයා – ක්ලෝඩ් අයිවෝ ඇවිත් මට කිව්වා, කෙනෙක් දුරකතන පණිවුඩයක් දීලා. මා ගැන ඇසූ බව."

"කවුද කතා කළේ? කොයි වෙලාවෙද?" මං ඇහුවා.

"දැන් මිනිත්තු විස්සක් වෙන්න ඇති" අයිවෝ කිව්වා. "එතකොට 7.20 යි. මං ඔහුට කිව්වා දැන් බ්‍රවුන් මග එනවත් ඇති. මොකක් හරි පණිවුඩයක් තියෙනවාද, කියලා. එතකොට ඒ මිනිහා මෙහෙම කිව්වා:

"මං මේ කතාකරන්නෙ පෝල් ෆැරඩේ කියල කෙනෙක්, කිංස්ටන් උද්‍යානයෙන්. මට උවමනායි ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන් මහත්තයා හමුවෙන්න. ඒ මහත්තයට පණිවුඩයක් කියන්න ඔබට පුළුවන්ද?"

"පුළුවනි"

"ඔහුට කියන්න, හෙට මගේ දුවගේ 21 වැනි උපන්දින උත්සවය" ෆැරඩේ කිව්වාලු. "ඒ උත්සවය වෙලාවෙදි ඇයට ජීවිතරක්ෂණ ඔප්පුවක් තෑගි දෙන්න මං කැමතියි. ඒ කටයුත්ත කරගන්න, කරුණාකරල හෙට රෑට මගේ නිවසට එන්න කියන්න. මගේ ලිපිනය පෝල් ෆැරඩේ, අංක 25, කිංස්ටන් උද්‍යානය උතුර, මෙරිසයිඩ්. රෑ 7.30 වෙද්දි නොවරදවාම මගේ නිවසට එන්න කියල බ්‍රවුන් මහත්මයාට කියන්න."

"මං ඒ පණිවුඩය ඔහුට කියන්නම්" අයිවෝ කිව්වලු. ඊළඟට අයිවෝ ඇහුවලු "ෆැරඩේ මහත්තයාට බැරිද, තව පැය බාගයකින් විතර මෙහේට කතා කරන්න? ඒ වෙලාවෙ වෙනකොට බ්‍රවුන් නොවැරදීම ඉඳීවි. එහෙමත් නැත්නම් ඔබේ දුරකතන අංකය මට දෙන්න. මං කියන්නම් බ්‍රවුන්ට මෙහේට ආව ගමන්ම ඔබව අමතන්න කියල්"

නමුත් කතාකළ පුද්ගලයා මොකද කළේ............ "ආයෙත් කතාකරන්න මට විවේකයක් නෑ" කියල දුරකතන ඇමතුම විසන්ධි කරාලු.

ඉතින් ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයා ඔබට අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා නැහැනෙ. මේක මගේ රැකියාව සම්බන්ධ කටයුත්තක්. ජීවිත රක්ෂණය ගන්නේ තරුණ කාන්තාවකට නම්, ඊකෙන් සමාගමට වාසියි. මේක මට හොඳ කොමිස් මුදලක් උපයාගන්න අවස්ථාවක්. ඉතින් ආරංචිය ලැබුණු හැටියේම මං තීරණය කළා, ඒ කටයුත්තට යන්න. නමුත් ගැටලු තිබුණා.

"කවුද ෆැරඩේ කියන්නෙ?" මට කියවුණා.

"මං අහල තියෙන්නෙ මයිකල් ෆැරඩේ නම් විද්‍යාඥයා ගැන පමණයි. පෝල් ෆැරඩේ කියල කෙනෙක් ගැන, මං කවදාවත් අහල නෑ. ඊළඟට කිංස්ටන් උද්‍යානය? මං කිසි දවසක ඔය කියන පැත්තට ගිහින් නෑ"

"මෙන්න ඔහුගේ ලිපිනය" කියා අයිවෝ, පණිවුඩය හා ලිපිනය ලියාගත් කඩදාසිය මා අතට දුන්නා.

"කිංස්ටන් උද්‍යානය උතුර තියෙන්නෙ කොයි හරියෙද?" මං ඇහුවෙ, චෙස්ක්‍රීඩා නරඹන්න වටේට රැස්වෙලා හිටි මිතුරන්ගෙන්.

"මුවුන් මහත්මයා" මැරියට් කිව්වා. ඔහු විශ්‍රාමලත් උප තැපැල් ස්ථානාධිපතිවරයෙක්. "කිංස්ටන් උද්‍යානය තියෙන්නෙ මෙරිසයිඩ් පැත්තේ. එහේට ක්වීන්ස් ඩ්‍රයිව් පැත්තෙන් යා හැකියි. ඒකෙ කිංස්ටන් මාවත, කිංස්ටන් පටුමග, කිංස්ටන් උද්‍යානය ආදිය තියෙනවා. ඒත් ඒක අඳුරු වැටුණු වෙලාවට යන්න හොඳ පැත්තක් නෙමෙයි. පික්පොකට් කාරයෝ, මංකොල්ලකාරයෝ ගැවසෙන පැත්තක්. උන් පිහියක් දික්කරලා ඔබේ අතේ තියෙන මුදල් පැහැරගන්නත් බැරි නෑ"

"එහෙම කියලත් බෑ නේ" මං කිව්වා. "මගේ රක්සාවෙ හැටියට මොන පැත්තකට වුණත් නොගිහිං බෑ. රක්ෂණ වාරිකය මුදලින් ගන්නෙ නැතුව චෙක්පතකින් ඉල්ලගන්නවා. එතකොට ප්‍රශ්නයක් නෑ"

චෙස් තරඟ කිහිපයක යෙදිලා, එදා සඳුදා රෑ මං ගෙදර ආවා.

අඟහරුවාදා - ඒ කියන්නෙ ඊයේ, රැකියාවට යන්න මං ගෙදරින් පිටත් වුණේ උදේ දහයමාරට විතර. මං මට පුරුදු රාජකාරිවල යෙදුණා. ඒ රක්ෂණ වාරික එකතුකිරීමේ කටයුතු. දවල් කෑමට ගෙදර ආවේ හවස 2 ට විතර. ඊළඟට ගෙදරින් පිටවෙලා ගිහින් නගරය අවට රැකියාවේ කටයුතුවලම යෙදුණා. ගෙදර එද්දී හැන්දෑවේ පහමාර පහුවුණා. මං මුහුණ සෝදාගෙන බිරිඳ එක්ක රෑ කෑම කෑවා"

"එතකොට වෙලාව කීයද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"හයහමාර, හයයි තිස්පහ වෙන්න ඇති" මුවුන් කීය. "වෙනදාට හයහමාරට එන කිරිකාරයා එතකොටත් ඇවිත් තිබුණෙ නැහැ."

"කිරිකාරයා හරියටම වෙලාවට එනවද?"

"ඔව්" මුවුන් කීය. "කිරි කෝහල් බෙදන්නෙ අවුරුදු 14 ක පමණ කොලුගැටයෙක්. ඔහු සාමාන්‍යයෙන් හයහමාර වෙද්දි එනවා. නමුත් ඊයේ නම් තවත් ටිකක් ප්‍රමාද වුණා.

මං උඩුමහලට නැගලා හොඳ ඇඳුම් කට්ටලයකින් සැරසිලා ගෙදරින් පිටවෙන්න සූදානම් වුණා. එනකොට මගේ බිරිඳ කිව්වා "දැන් තමයි කිරිකාරයා ඇවිත් ගියේ" කියලා.

මං ගෙදරින් පිටවුණේ 6.45 ට විතර. ඒ ෆැරමේ මහත්මයා හමුවෙන්න මෙරිසයිඩ් යාමෙ අරමුණෙන්. ගෙදරින් යාර 200 ක් විතර මෝගන් පාර දිගේ ඇවිදගෙන ගියාම, රොචෙස්ටර් පාරේ මංසන්ධියට වැටෙනවා. අශ්වකෝච්චියක් එනතුරු මං මිනිත්තු දෙකක් හෝ තුනක් නැවතුම් පොළේ ඉන්න ඇති. ඉඩකඩ තියෙන අශ්වකෝච්චියක් ආවා.

මං ඒකෙ කොන්දොස්තර ගෙන් ඇහුවා. "මාව මෙරිසයිඩ් වල කිංස්ටන් උද්‍යානය උතුරෙන් බස්සවන්න පුළුවන්ද?" කියලා. ඔහු මට කිව්වා "මේක මෙරිසයිඩ් යන්නෙ නෑ. ක්වීන්ස් එරයිව් හන්දියෙන් බැහැලා ඔහේට කුලීරියක යන්න වේවි" කියලා. මං ඔහුට දෙවරක්ම මතක් කළා. මාව නියමු තැනින් බස්සවන්න කියලා.

මං ක්වීන්ස්ඩ්‍රයිව් වලින් බහිද්දි වෙලාව ඒ 7.05 යි. මං ඒ ළඟම කුලීරිය නැවතුම්ට ගියා.

"කිංස්ටන් උද්‍යානය උතුරේ. අංක 25 දරන ගෙදරට මාව එක්ක යන්න" මං කුලීරථ රියැදුරෙකුට කිව්වා.

"මහත්මයා... කිංස්ටන් උද්‍යානයේ උතුරක් නැහැ" රියැදුරා කිව්වා. "බටහිර, නැගෙනහිර සහ දකුණ නම් තියෙනවා. ඊට අමතරව කිංස්ටන් මාවත සහ කිංස්ටන් පටුමග නම් තියෙනවා. මං හිතන්නෙ මේක ඔබට වුණු වැරැද්දක්."

"වෙන්න බැහැ" මං කිව්වා. "ඒ මොකද ඊයේ ෆැරමේ කියල කෙනෙක් මට දුරකතන ඇමතුමක් දීල තිබුණා. ඔහු කියල තිබුණේ අංක 25 කිංස්ටන් උද්‍යානය උතුර"

"කමක් නෑ. අපි ගිහින් බලමු" කී රියැදුරා මා රියට නංවා ගත්තා. "නොවැරදීම ඔය කිංස්ටන් උද්‍යානය දකුණේ අංක 25" ඔහු කිව්වා.

ඔහු කියූ තැනට අපි ගියා. කිංස්ටන් උද්‍යානය දකුණේ අංක 25 පදිංචි ජූලි කුක් නම් විශ්‍රාම ලත් ගුරුවරියක්. මේක වැරැද්දක් විය යුතු බව ඇය කිව්වා.

ෆැරඩේ කෙනෙකු ගැන ඇය අහලවත් තිබුණේ නැහැ. ඊළඟට අපි ගියා කිංස්ටන් උද්‍යානය බටහිර හා නැගෙනහිරට. නමුත් ඒ දෙකේම තියෙන්නේ ඉරට්ටේ අංකවල ගෙවල් පමණයි. අංක 24, 26 තිබුණා; නමුත් 25 ක් නෑ. කිංස්ටන් මාවත හා පටුමගෙත් බැලුවා. ඒත් ෆැරඩේ කෙනෙක් හමුවුණේ නෑ.

මේ වෙනකොට වෙලාව ර. 7.50 පමණ වෙලා. පයින් ඇවිදලා හරි තැන සොයාගන්න අදහසින්, මං කුලීරිය හරවා යැව්වා. මට හමුවුණා, පොලිස්භටයෙක්. මං ඔහුගෙන් ඇහැව්වා;

"මහත්මයා මං සහතික කරලා කියන්නම්" ඔහු කිව්වා. "කිංස්ටන් උද්‍යානය උතුර කියලා එකක් නෑ. කවුරු හරි ඔබට එහෙම එකක් කිව්වා නම්, ඒක ඔබ රවටන්න කියූ එකක්"

"එහෙම නම් මං හොයලා බලන්නම්, ෆැරඩේ කියන පුද්ගලයා ඉන්නෙ කොහේද කියලා" මං කිව්වේ සාක්කු ඔරලෝසුව එළියට අදිමින්. "ර. අටටත් මිනිත්තු තිහයි තියෙන්නේ. මට පුළුවන් වේවිද දුරකතන නාමාවලිය තැපැල් කන්තෝරුවෙන් ඉල්ල ගන්න?"

"එහෙනම් ඉක්මනට යන්න" ඔහු කිව්වා. "මගෙත් රාජකාරි මාරුවෙන වෙලාව, ර. අට" එහෙම කියූ ඔහු යන්න ගියා.

ඒක පෞද්ගලිකව පවත්වාගෙන ගිය තැපැල්කන්තෝරුවක්.

"අපේ දුරකතන නාමාවලිය නැහැ. කවුද ඒක අරගෙන ගිහිං" එතැන හිටි සේවකයා කිව්වා. "මේ ළඟ ඇල්ර්ටන් පාරෙ ඉන්නවා පුවත්පත් අලෙවි නියෝජිතවරියක්. දුරකතන නාමාවලිය එයා ළඟ නොවැරදීම ඇති"

හෝම්ස් මහත්මයා මං එතැනට යද්දී, අටයි පහයි. එතැන හිමිකාරිය කඩේ දොර ලෑලි වහන්නත් පටන් අරගෙන. ඇය මට මැංචෙස්ටර් දුරකතන නාමාවලිය දුන්නා. නමුත් ෆැරඩේ කෙනෙකුගේ එක නමක්වත් ඒකෙ තිබුණේ නැහැ. මේක මාව රස්තියාදු කරවන්න, කවුරුහරි කළ විහිළුවක් වෙන්න ඇති, කියලයි මට හිතුණේ.

ඉතින් මං හිතුවා, වෙස් නරඟ පැවැත්වෙන ආකාරය නරඹන්න නැම්රොක් හෝටලයට යන්න. මං එහි යද්දී අටහමාරට ළංවෙලා. නරඟ තිබුණා වුණත් ඒවා ආධුනිකයන්ගේ නරඟ; බලා ඉන්න කම්මැලියි. ඉතින් එහි සිටි මැරියට් නම් මිතුරා සමග හෝටලයේ අවන්හලට ගිහිං, බීර වීදුරුවක් බිව්වා. ඊටත් පස්සෙ මං ආපහු ගෙදර එන්න පිටත් වුණා. එතකොට ර. 9 ය පහුවුණා විතරයි.

රොචෙස්ටර් පාරෙ ආව අශ්වකෝච්චියක ඇවිත්, මෝගන් පාර හන්දියෙන් බැහැල අපේ ගේ පැත්තට එනකොට මට කෙනෙක් ඉස්සරහට හම්බවුණා. ඒ අපේ ගෙවල් කිට්ටුවම පදිංචි වෝකර් ලුස්ටිගාටින් මහත්මයා. මැංචෙස්ටර්හි කම්හලක ආරක්ෂක භටයෙක් වුණු ඔහු, ඒ පිටත්වෙලා ගියේ රාත්‍රී මුරසේවය සඳහා. අපි දෙන්නා වචන තුන හතරක් කතාබහත් කළා.”

මේ වෙලාවේ බ්‍රවුන් මහතා තම කෝප්පයට, කෝපි ස්වල්පයක් වත්කර ගත්තේය. එය උගුරට දෙකට පානය කළ ඔහු යළිත් කතාව ඇරඹුවේය.

“මං ආපහු ගෙදර ආවා”

“එනකොට වෙලාව කීයද?” හෝම්ස් ඇසීය.

“එනකොට 9.40.......... 9.45 වෙන්න ඇති” බ්‍රවුන් කීය. “අපේ ගෙදර ඉස්සරහ දොරේ යතුර, මා ළඟ කොයි වෙලෙත් තියෙනවා. වෙනදා වගේ යතුරෙන් දොර අරින්න මම උත්සාහ කළා. නමුත් දොර ඇරුණේ නැහැ. බිරිඳට අමතකවීමෙන්, ඉස්සරහ දොරේ අගුළ ඇතුළෙන් දමල වෙන්න ඇති කියලයි මට හිතුණේ. ඉතින් මං ඇගේ නම කියමින් කිහිපවාරයක් දොරට තට්ටු කළා. නමුත් ගේ ඇතුළෙන් කිසිම ශබ්දයක් ඇහුණේ නැහැ.

අපේ පේළියේ ගෙවල් තියෙන්නේ ගෙවල් හතර-හතර එකට සම්බන්ධ වෙලා. ඒ නිසා අපේ ගෙදර පිටුපසට යන්න, ගෙවල් කිපයකට ඇතින් තිබුණු දෙවටකින් යන්න වෙනවා. ඒකෙන් ගිහිං මං අපේ පිටුපස දොරට කිහිපවාරයක් තදින් තට්ටු කළා. නමුත් කිසිම පිළිතුරක් ලැබුණේ නැහැ. ඒකත් ඇතුළෙන් අගුළ දමල කියලයි මට හිතුණේ. මං යළිත් වරක් ගියා ඉස්සරහ දොර ළඟට. දොරට ගහමින් කීපවාරයක් කතාකළත්, බිරිඳ ඇතුළේ ඉන්න බවක් වත් පෙනුණේ නැහැ.

මොකක්ද මේකට හේතුව? මට කිසිවක් හිතාගන්න බැරිවුණා. මේ තරම් රෑ වෙලා ඇයට බැහැරක යන්න හේතුවක් නැහැ. ගියත් පිටවී යන්නෙ ඉස්සරහ දොරෙන්. ඒ, මට දොර ඇරගෙන ගෙට එන්න පුළුවන් විදියට. ඉතින් මං ආයෙමත් ගියා පිටුපස දොර ළඟට. එනකොට මට හමුවුණා අපේ ගෙදරට අල්ලපු ගෙදර පදිංචි අපේ අසල්වාසීන්.”

“ඔවුන්ගේ නම මොනවාද? ඒ ගෙදර අංකය මොකක්ද?” හෝම්ස් විමසුවේ එය තම සටහන් පොතේ ලියාගැනීමට සූදානමෙනි.

"එයාලගෙ ගේ අංක 31. ඒ ජේම්ස් සහ මේරි ඇන්ඩසන්. මං ඔවුනට කතා කළා."

"ජිම් ඔයාල හැන්දෑවෙ ගෙදර නේද හිටියෙ?"

"ඔව්. ඇයි?"

"ගමනක් ගිහිං, මං මේ ගෙදර ආව විතරයි." මං කිව්වා. "මං දොරට ගහනවා ගහනවා; සෙලිනාගෙ ශබ්දයක් වත් නෑ. ඉස්සරහ දොරයි පිටිපස්සෙ දොරයි දෙකම යතුරුදාල වහලා. ඇය උණ - හෙම්බිරිස්සාව හැදිලා ටිකක් අසනීපයෙන් හිටියේ. ඒ නිසා මේ සීතලේ එයා එළියට ගියා වෙන්න බෑ. අසනීපය හුඟක් අමාරු වෙලාද මං දන්නෙ නෑ. මේ පැත්තෙන් මොකුත් ශබ්දයක් එහෙම ඇහුණද?"

"අපට නම් ඇහුණෙ නෑ" ඔවුන් කිව්වා. "පිටිපස්සෙ දොර ඇරෙන්නෙත් නැද්ද?"

"නැහැනේ. ඔහොම ඉන්න මං තවත් සැරයක් උත්සාහ කරල බලන්නම්" මං කිව්වා. යළිත් වරක් දොරට ගැහුවා. පිළිතුරක් ලැබුණෙ නෑ. ඉතින් මම දොරට හේත්තු වෙලා වෙර දමල ඒක තල්ලු කළා. මෙන්න එවර දොර අපහසුවෙන් විවෘත වුණා. දොරේ ලෑල්ල බිම වදින ගතියක් තිබුණු නිසා, වෙනදටත් ඒක අපහසුවෙන් විවෘතවුණේ.

"ඒ සැරේ නම් දොර ඇරුණා" මං ඇන්ඩසන් ජෝඩුවට කිව්වා. "ඔයාලා ඔහොම පොඩ්ඩක් නවතින්න. මගේ හිතට බයයි."

එහෙම කියලා මං වහාම නැඟුණේ උඩ තට්ටුවට. මං හිතුවේ සෙලිනාට නිදන කාමරයේදී මොකක් හරි බරපතළ අසනීපයක් හැදිලා වෙන්න ඇති කියලයි. එහෙම වුණොත් ඇයව පහළට ඔසවාගෙන එන්න, මට තනියෙම හැකිවෙන්නෙ නෑ. උඩු මහලෙ ගෑස්පහන් දල්වා තිබුණෙ නෑ. මං ගිහින් ඒවා දල්වලා බැලුවා. නමුත් ඇය එහි හිටියෙ නෑ.

මං තවත් බය වුණා. ඇගේ නම කියා කෑගසමින් මං පහළ තට්ටුවට ආවා. ඊළඟට මං කුස්සියේ බැලුවා. එහි බඩුමුට්ටු ඇද දමා තිබුණා. නමුත් ඇය එහි සිටියේ නැහැ. ඊළඟට මං විසිත්ත කාමරයට ගියා. මට එක්වරම දකින්න ලැබුණේ, මගේ බිරිඳ ගිනිඋදුන අසල, මුහුණින් අතට වැටී හිටි බව. එක්වරම මට කෑගැහුණා.

"සෙලිනා! දෙවියනේ! මේ මොකද?"

නමුත් ඇය අසලට ළං වෙද්දියි මට දකින්න ලැබුණේ............"

කථාව නවත්වා දෑතින්ම මුහුණ වසාගත් බ්‍රවුන් මහතා හඬන්නට පටන් ගත්තේය. අපි නිහඬව බලා සිටියෙමු. මිනිත්තු දෙකකින් පමණ ඔහු සන්සුන් විය. කබා සාක්කුවෙන් ලේන්සුවක් එළියටගෙන, උපැස්යුගළ ගළවා දෙනෙත් පිසදමා ගත්තේය. ඔහු යළිත් කථාව ඇරඹුවේ මද නිහඬතාවයකින් පසුවය.

"................ මට අඳුනාගන්න බැරිවුණා මහත්වරුනි" ඔහු කීය. "මගේ බිරිඳ ලේ විලක් මැද. මට එක්වරම කෑගැහුණා. මගේ කටින් මරලතෝනි නැඟගන්න ඇති.

"ඇයි මොකද මොකද?" කියලා ඇන්ඩසන් මහත්මිය කෑගහනවා මට ඇහුණා.

මං එළියට දුවල ගිහින් ඔවුන් දෙදෙනා කැඳවාගෙන ආවා. මගේ ඇත්වලින් අල්ලාගෙන ඔවුන් බලාගෙන හිටියේ ගල් ගැහිලා වගේ.

"අනේ දෙවියනේ! මොකක්ද මේ සිද්ධවෙලා තියෙන්නෙ?" ඇන්ඩසන් මහත්මියගේ කටින් විලාප නැගුණා.

"ක්ලැරන්ස්" ඇන්ඩසන් මහත්මයා කිව්වා. "අපි එළියට යමු. මේක ඔබටවත් අපටවත් බලාගෙන ඉන්න පුළුවන් කමක් නැහැ. මං වහාම ගිහින් පොලීසිය කැඳවාගෙන එන්නම්. පුළුවන් වුණොත් දුරකතන ඇමතුමක් දෙන්නම්. මේරි. මේ බ්‍රවුන් මහත්තයා එක්ක ගිහින්, අපේ ගෙදරින් ඉන්දගන්න. ඔහුට බොන්න බ්‍රැන්ඩි ටිකක් දෙන්න"

එහෙම කියූ ජිම් ඇන්ඩසන් නිවසෙන් පිටවෙලා ගියා. මං ඔවුන්ගේ ගෙදරට ගිහින් එහි විසිත්ත කාමරයේ වාඩිවෙලා හිටියා. පැය බාගයක් විතර යද්දී, පොලීසියෙන් ආවා. මං දන්නේ එච්චරයි මහත්වරුනි."

අපේ විසිත්ත කාමරය තුළ නිහඬතාවය මද වේලාවක් පැවැතියේය. හාන්සිපුටුවේ සිටි මගේ මිත්‍රයා, ඇත්වල ඇඟිලිතුඩු එකට තබාගෙන, දෙනෙත් පියාගෙන කල්පනා කළේය. බ්‍රවුන් මහතාගෙන් විමසිය යුතු කරුණු කිහිපයක් මගේ සිතට නැඟිණ. එහෙත් මගේ මිත්‍රයාට පෙර එලෙස ප්‍රශ්න කිරීම නුසුදුසු යයි මට සිතිණ.

"බුවුන් මහත්මයා" අන්තිමේදී හෝම්ස් කීවේ කරුණු සටහන් කරගත් කඩදාසිය තමා ළඟට ගනිමිනි. "ඔබ මට කියන්නේ ඔබ බේරාගන්න කියලයි?"

"ඔව් මහත්මයා"

"කලිනුත් ඔබට කිව්වා වගේ, මම අධිනීතිඥයෙක් නොවෙයි"

"ඒ කියන්නේ?"

"මට පුළුවන් වේවි මේ අපරාධය ගැන පරීක්ෂාවක යෙදිලා. ඒකෙ පතුලටම යන්න." හෝම්ස් කීය. "මං විශ්වාස කරනවා එහෙම කළාම මට හැකිවේවි අපරාධකාරයා හොයාගන්න. නමුත් ඔබ මීට සම්බන්ධ බවක් පෙනුණොත්, ඔබ ගලවාගන්න මට හැකිවෙන්නේ නෑ"

"මාව විශ්වාස කරන්න මහත්මයා. මාව විශ්වාස කරන්න" බුවුන්ට තැගැහිණ. "මේ අපරාධය කළේ මමයි කියලද ඔබත් හිතන්නේ? මං දිවුරන්නම් මහත්මයා. අවුරුදු දහඅටක් මා සමග සිටි මගේ ආදරණීය බිරිඳ. මං ඇය මරාදමන්නේ මොන හිතකින්ද? එයින් මට ඇතිවෙන වාසිය මොකක්ද?"

"කරුණු හැමදෙයක්ම සොයා නොබලා අපි කිසිම නිගමනයකයට එන්නෙ නෑ මහත්මයා." මගේ මිත්‍රයා කීවේ තවත් කරුණු සටහන් කරගැනිමට සූදානම් වෙමිනි. "පුවත්පත් කියන දේවල් හෝ පොලීසියේ නිගමන, මං මගේ මොළයට ගන්නෙ නෑ. පරීක්ෂණය අපි අරඹන්නේ විවෘත මනසකින්..............."

මෙවෙලේ අපේ නිවස ඉදිරිපිට අශ්වකරත්තයක් නවත්වන හඬ අසන්නට ලැබිණ. අනතුරුව කිසිවකු පියගැට පෙළ නගින ශබ්දයක් ද ඇසිණ. එතැන දෙමදෙනකු සිටි බැවි මම තේරුම් ගතිමි. මඳ වේලාවකින් විසිත්ත කාමරයේ දොර විවෘතවිය.

"සුභ උදෑසනක් හෝම්ස් මහත්මයා. අද මං උදේ පාන්දරින්ම ආවේ මගේ මිත්‍රයෙක් සමග............." පවසමින් එහි ඇතුළු වූයේ ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් රහස් පොලීසියේ පරීක්ෂක අපේ හිතවත් ලෙස්ට්‍රේඩ් ය. "............ මට සමාවෙන්න හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබ හමුවීමට කවුරුන් හෝ ඇවිත් ඉන්නා බවක්, හඩ්සන් මහත්මිය මට කිව්වේ නෑ............ ඔබේ රාජකාරි අවසන් වන තුරු මං..............."

"කමක් නැහැ ලෙස්ට්‍රේඩ්. ඔබේ මිත්‍රයා කැඳවාගෙන ඇතුළට එන්න" හෝම්ස් කීය. "මිත්‍රයාගේ කතාව අවසන් කරලා මේ මහත්මයා

ඉක්මනින් පිටවෙලා යාවී. එතකොට අපි කතාකරමු. වොට්සන් සීනුව නාදකරලා බිලිව කැඳවන්න. ඔහුට කියන්න තව කෝපි පෝච්චියක් අරගෙන එන්න කියලා"

ලෙස්ට්‍රේඩ් සමග විසිත්ත කාමරයට ඇතුළු වූ අනෙක් අමුත්තා, අඩි හයක් පමණ උස, කෙට්ටු සිරුරක් තිබූ පුද්ගලයෙකි. ඔහුගේ සහ උඩුරැවුල මෙන්ම හිසකෙස් ද රන්වන් පැහැති විය. ඔවුන් අසුන් ගනිද්දී ඒ අමුත්තාගේ පාවහන් වෙත මගේ දෙනෙත් යොමුවිය. එය පොලිස් නිලධරයන් පළඳින වර්ගයේ, බර බූට්ස් පාවහන් යුගලකි. ලෙස්ට්‍රේඩ් මෙන් සාමාන්‍ය යුරෝපීය ඇඳුම් කට්ටලයක් හැඳ සිටියත්, මොහුද පොලිස් නිලධරයෙක් බැව් මම නිගමනය කළෙමි.

"මේ මැංචෙස්ටර් පොලිසියේ ජැක් මාටින්" අමුත්තා හඳුන්වාදෙමින් ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය. "මාටින් ඔබ ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයා ඡායාරූපවලින් දැක තිබෙනවා කිව්වා නේ. මේ ඔහුගේ මිත්‍රයා දොස්තර වොට්සන්"

අපගේ අනුග්‍රාහකයා වූ බ්‍රවුන් මහතා දෙස අපේ දෙනෙත් යොමු විය. ඒ එක්වරම ඔහුගේ කටින් පිටවූ ශබ්දයක් නිසාය. ඔහු මවිතයට මෙන්ම භීතියටද පත්වූ බැව්, මම තේරුම් ගතිමි. දෑස් විශාල කරගත් ඔහුගේ මුහුණ සුදුමැලි විය. තව මොහොතකින් ඔහු ක්ලාන්ත වී බිම ඇද වැටීමට ඉඩ ඇතැයි මට සිතිණි. හෝම්ස්ගේ සංඥාව අනුව ලෙස්ට්‍රේඩ් අසුනක හිඳගත්තේය. එහෙත් අසුනක හිඳ නොගත් මාටින් බලාසිටියේ බ්‍රවුන් මහතා දෙසයි.

"ඔබ දෙදෙනා කලින් හඳුනනවා වගේ" කී මගේ මිත්‍රයාගේ මුවගට මඳ සිනාවක් නැඟිණ. "මාටින් මහත්මයා. මං විශ්වාස කරනවා, ඔබ මේ එන්න ඇත්තේ ඊයේ මැංචෙස්ටර් වල සිදුවූ අපරාධය ගැන මට කියන්න වෙන්න ඇති. මේ ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන් මහත්මයා මට කියමින් සිටියේත් ඒ ගැන තමයි. මං සූදානම් වුණේ ඔහුගෙන් ප්‍රශ්න කිහිපයක් අහන්නයි"

"හා හෝ!,............ මෙයාද ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන්?" ලෙස්ට්‍රේඩ්ට කෑගැසිණ. "මොහු ගැන තමයි දැන් අපේ අවධානය යොමු වෙලා තියෙන්නේ............. ඔහු අපට කලින්............"

"ලෙස්ට්‍රේඩ්!" හෝම්ස් උස්හඬින් කීවේ තම දෑත් ඔසවා විරෝධය පළකරමිනි. "මේ මා හමුවෙන්න ඇවිත් සිටින මගේ අමුත්තෙක්. ඔහුට විරුද්ධ කීමට ඔබට යමක් තියෙනවා නම් ඒක, පසුව මට කියන්න. මේ ඒකට වෙලාව නෙමෙයි"

"මට සමාවෙන්න හෝම්ස් මහත්මයා" කී ලෙස්ට්‍රේඩ් මුහුණ බිමට හරවාගත්තේය.

බ්‍රවුන් මහතා දිග සුසුමක් හෙළමින් අසුනෙන් නැගිට්ටේය. ඔහුට යළි අසුන්ගන්නා මෙන් මගේ මිත්‍රයා සංඥා කළද, බ්‍රවුන් මහතා ඊට කැමැති නොවූ බැව් පෙනිණ.

"හෝම්ස් මහත්මයා" බ්‍රවුන් කීය. "මං මැංචෙස්ටර් වලින් පිටත්වුණේ අද එළිවෙන පාන්දර. මට ඊයෙ රෑ එක මොහොතක් නින්ද ගියේ නෑ. මට හරි මහන්සියි. මං රීජන්ට් හෝටලයට ගිහිං ටිකක් විවේක අරගෙන එන්නම්. එතකොට මගෙන් ඇසීමට ප්‍රශ්නත් ඔබට එකතුවෙලා තියේවි. ඔබ හමුවෙන්න කීයටද මං ආ යුත්තේ?"

"බ්‍රවුන් මහත්මයා" හෝම්ස් කීය. "ඔබ පැමිණිය යුතු වෙලාව, මට මේ මොහොතේ කියන්න බැහැ. ඒ මොකද අද දවසේ මගෙ වැඩ කටයුතු වල ඉදිරි සැලැස්ම මට හිතාගන්නවත් බැහැ. හැමදෙයක්ම තීරණය කරන්න වෙන්නේ, මේ මහත්වරු කියන දේට කන්දීලා. ඒ නිසා ඔබ මෙහේ එනවා වෙනුවට................ අපි රීජන්ට් හෝටලයට ඇවිත් ඔබ හමුවුණොත් කොහොමද?"

"ඒක වඩාත් හොඳයි මහත්මයා" බ්‍රවුන් පිළිතුරු දුන්නේය. "මාත් ඊට කැමැතියි"

මීළඟට අප හැමදෙනාටම හිස නමා ආචාර කළ ඔහු දොරවසාගෙන පිටවී ගියේය.

"ඔව් මාටින්" හෝම්ස් කීය. "දැන් ඔබට පුළුවනි කියන්න තියන හැමදෙයක්ම නිදහසේ කියන්න."

"හෝම්ස් මහත්මයා. බ්‍රවුන් අපට කලින් ඇවිත් ඔහුගේ දුක් ගැනවිලි කිව්වේ ඇයි කියා දන්නවද?" මාටින් ඇසීය.

"නැහැ, ඇයි?"

"අද හෙටම තමන් පොලිස් අඩංගුවට පත්වෙන බව බ්‍රවුන් දන්නවා" මාටින් කීය. "ඊයෙ රෑ මේ පරීක්ෂණය පටන් ගනිද්දිම. මේකෙ අවුල් සහගත බව මං දුටුවා. පොලිස් භටයෙකුට ඒ බව කියන ගමන් මං කිව්වා, මේක විසඳන්න නම් ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්තයාට එන්න වේවි කියලා. සැකයක් නෑ. මං කියූ දෙය ඒ වෙලාවෙ බ්‍රවුන්ට ඇහෙන්න ඇති. ඒකයි ඔහු උදේ පාන්දරින්ම ඔබ හමුවෙන්න ආවෙ"

"මං අපරාධකාරයෙකු බේරාගන්නා අධිනීතිඥයකු නොවෙන බව, මං බුවුන්ටත් කිව්වා; ඔබටත් කියනවා" හෝම්ස් කීවේ, අවධාරණාත්මක හඬකිනි. "කාන්තාවක් අබිරහස් ලෙස මියගියාම, ඒකෙ චෝදනාව මුලින්ම එන්නේ, ඇගේ සැමියාට; නැත්නම් පෙම්වතාට. පරීක්ෂණය පවත්වලා අපරාධකාරයා හොයාගෙන, මං ඔහුව පොලීසියට භාරදෙනවා. ඒ ගැන කතා කළා ඇති. සිද්ධියේ මුල්කොටස බුවුන් අපට කිව්වා, දැන් කියන්න ඔබට මොනවද හොයාගන්න හැකිවුණේ කියල"

"අපරාධය ගැන පණිවුඩය මට ලැබෙන කොට උ 10 යි." මාටින් කීය. "පොලීසිමයන් පිටත්වෙන්න කලින් මං පණිවුඩකරුවෙකු යැව්වා, පොලිස් ශල්‍ය වෛද්‍යවරයා කැඳවාගෙන එන්න"

"කවුද ඔබේ පොලිස් ශල්‍ය වෛද්‍යවරයා?" මම ඇසීමි.

"දොස්තර රොජර් කිට්"

"බුවුන්ලගෙ ගෙදරට මං ළඟාවෙද්දී දහයමාරයි. උ එකොළහ වෙනකොට දොස්තර කිට් එතැනට ආවා.

අපරාධය සිදුවී තිබුණේ, නිවසේ ඉදිරිපස තිබූ විසිත්ත කාමරයේ. ගිනි උදුන අසල, බිම හැමතැනකම ලේ විසිරී තිබුණා. ඉදිරි දොර සම්පූර්ණයෙන්ම, යතුරු දමලා, ඇතුළෙන් අගුළු දමලා තිබුණා. අපරාධකාරයා කවුරු වුණත්, ඔහු පිටවී ගිහින් තියෙන්නේ ඒ දොරෙන් නෙමෙයි. ඔහු පිටුපස දොර වසාගෙන පිටවී යන්න ඇති.

හෝම්ස් මහත්මයා. මෙංහෝකකට අපි මෙහෙම හිතමු. අපරාධකාරයා මුදල් මංකොල්ලකෑමට ගෙට ආව හොරෙක්. ඔහු ගෙහිමි කාන්තාව මරා දමලා, වැඩ පටන්ගත්තා කියල හිතමු. එහෙම නම් ඔහු, මුදල් හෝ වටිනා ආභරණ සොයමින්, මුළු ගේම අවුස්සා බැලිය යුතුයි. නමුත් ඒ බවක් මට නම් පෙනුණේ නැහැ."

"ඔබ කියන්නෙ ගෙදර අල්මාරි හෝ එවැනි තැන් අවුස්සා දමා නැහැ කියලද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"එකම කාමරයක පමණක් බඩුමුට්ටු ඇදදමා තිබුණා" මාටින් කීය. "ඒත් මම නම් එයින් සෑහීමට පත්වෙන්නෙ නෑ. මට හිතෙන්නෙ ඒක, පොලීසිය නොමඟ යැවීමට කළ වැඩක් කියලයි. ගෙවල් වලට රිංගන හොරු, අල්මාරි වල තිබෙන ඇඳුම් පැළඳුම් පවා ඇද බිමට දමනවා. ඒ හංගා තිබෙන මුදල් හා වටිනා දේ හොයාගන්න. එවැනි දේ මා අනන්තවත් දැක තියෙනවා. නමුත් මේ කියන අපරාධකාරයා නම් එහෙම දෙයක් කර නැහැ."

"එතකොට ඔහු මොනවද ගෙන ගිහින් තියෙන්නේ?"

"කෑම කන කාමරයේ කැබිනෙට්ටුවක හංගා තිබුණු මුදල් එතැන නොමැති බව ඔවුන් කිව්වා" මාටින් කීය. "ඒ ඔහු සිකුරාදා සිට එකතු කළ රක්ෂණ වාරික මුදල්. පවුම් 128 කුත් සිලිං 14 ක් සහ පැන්ස ගණනකුත් එතැන තිබුණු බවයි ඔවුන් කියන්නේ. නිදන කාමරයේ පිත්තල වාස් එකක පවුමේ නෝට්ටු හතක් තිබුණා. ඒ ඔවුන් පුරුද්දක් ලෙස සතිපතා ඉතිරි කළ මුදලක්. හොරා ඒ මුදල් නෝට්ටු ගෙනගිහින් නැහැ. නමුත් ඒ නෝට්ටුවල ලේ තැවරී තිබුණා."

"දැන් කොහොමද නිවසේ තත්ත්වය?" හෝම්ස් ඇසීය. "ඒ කියන්නේ කවුරු හරි නිවස තියුණු පරීක්ෂණයකට භාජනය කළාද?"

"නැහැ හෝම්ස් මහත්තයා" මාටින් කීය. "මං ඔබට කලිනුත් කිව්වා වගේ, මේක අපට විසඳන්න අමාරු වෙන, පැටලිලි සහගත අපරාධයක් කියලයි මට හිතුණේ. ඒ නිසා කිසිම දෙයක් අවුල් නොකර එහෙමම තියන්න කියලයි, මං මගේ පොලිස් නිලධාරයන්ට කිව්වෙ. මේ ආවේ හැකිනම් ඔබ මැංචෙස්ටර් වෙත වහාම කැඳවාගෙන යාමට"

"එතකොට මළසිරුරු?"

"මං ඔබට කියුවා වාගේ, දොස්තර කිට් ඊයෙ රෑම ඇවිත් මූලික පරීක්ෂාවක් කළා" මාටින් කීය. "ඊළඟට වැඩිදුර පරීක්ෂාව සඳහා මළසිරුර. මෘත ශරීරාගාරයට ගෙන ගියා. ඒක ඇරෙන්න අනික් හැම දෙයක්ම ඒ ආකාරයටම තිබෙනවා"

හෝම්ස්ගේ මුහුණේ පළවුණේ, බලාපොරොත්තු කඩවීමක සලකුණුය. ඒ තමා පරීක්ෂා කිරීමට පෙර, මළසිරුර එතැනින් ඉවත් කිරීම නිසා බැව් මම තේරුම් ගතිමි.

"කතාවේ ඉතිරි හරිය, අපි අහමු දුම්රියේදී. මං හිතන්නේ අපි වහාම මැංචෙස්ටර් බලා ගියොත් හොඳයි" මගේ මිත්‍රයා කීවේ අසුනෙන් නැගිට්මිනි. "මැංචෙස්ටර් යන දුම්රියක් තියෙන්නේ කීයටද මාටින්?"

"යූස්ටන් දුම්රියපොළෙන් දහයයි විසිදෙකට දුම්රියක් තියෙනවා. ඔබ ඉක්මන් කළොත් එය අල්ලාගැනීම අපහසු වෙන එකක් නැහැ" මාටින් කීය.

"වොට්සන් අපට මිනිත්තු දහඅටක් තිබෙනවා ඉක්මන් කරන්න" හෝම්ස් කීවේ පිටකබාය ගලවා ඉවතට දමමිනි.

"එතකොට අපි ක්ලැරන්ස් මුවුන්ට මොකද කරන්නේ?" මම ඇසීමි. "ඔහු බලාපොරොත්තුවෙන් ඉඳීවි, හවස්වරුවේ ඔබව හමුවෙන්න"

"හෙට හවස ඔහු හමුවෙන්න අපි රීජන්ට් හෝටලයට එන බවට, විදුලිපුවතක් ලියන්න වොට්සන්. ඒක යවන්න කියලා අපි හඩ්සන් මහත්මියට දීල යමු"

අපි ඉක්මනින් සූදානම් වී දුම්රියපොළට ගියෙමු. මෙම ගමනට සහභාගි නොවන බැව් කී ලෙස්ට්‍රේඩ්, යූස්ටන් දුම්රියපොළේදී අපෙන් සමුගත්තේය. අප වේදිකාවට පිවිසෙද්දීම දුම්රියේ නළා හඬ අසන්නට ලැබිණ. පළමුවැනි පංතියේ මැදිරියක හිස්ව තිබූ කුටියක් ලබාගැනීමට අපට හැකිවිය.

"මාටින්" හෝම්ස් කීවේ දුම්රිය අසුනේ සුවපහසු ලෙස වාඩිවී, තම පිගාන්මැටි පයිප්පයේ කෝටුව, කැවෙන්ඩිෂ් දුම්කොළ පුරවමිනි. "මේ සිද්ධිය ගැන මුවුන් හා ඔබ කළ විස්තරවලට, මං සවන්දුන්නු බව ඇත්තයි. ඒත් සිද්ධිය ගැන පැහැදිලි චිත්‍රයක් මගේ හිතේ මැවුණේ නැහැ. තියෙන්නේ අපැහැදිලි, අවුල් සහගත ජායා සටහනක් පමණයි. මේක පැහැදිලිවෙන්න ඔබට මොනවද කියන්න පුළුවන්?"

"මූලික විමසීම් වලින් දැනගන්න ලැබුණු කරුණු මං ඔබට කියන්නම් හෝම්ස් මහත්තයා. මෝගන් වීදිය තියෙන්නේ මැංචෙස්ටර් නගරයෙන් හැතැක්ම දෙකක් පමණ දුරින්, ලිවර්පූල් යන පාරේ. ඒක ඔරාචෙස්ටර් පාර නම් ප්‍රධාන පාරට සම්බන්ධ අඩි 30 ක් පළල අතුරු පාරක්. මේක දෙපැත්තෙම මධ්‍යම පංතික නිවාස තියෙනවා. එකිනෙකට සම්බන්ධ ගෙවල් හතරක් බැගින් එකට තියෙනවා. ඊළඟට අඩි පහක් පමණ පළල කුඩා පටුමගක් තියෙනවා. ආයෙමත් ගෙවල්හතරක්. මෝගන් වීදිය දිගේ ගෙදරක ඉදිරිපසට යන කෙනෙකුට, එහි පිටුපස දොර ළඟට යන්න වුණොත් යන්න වෙන්නේ, අර මං කිව් අඩි පහේ පටු මගේ ගිහින්.

මුවුන්ලා බොහොම සාමකාමී ලෙස ජීවත්වූ අය බවයි, මට අහන්න ලැබුණේ. මේ පාරේ ගෙවල්වල ජීවත්වෙන අය කවුරුත් වගේ මැදිවියේ අය, නැත්නම් විශ්‍රාම ගිය අය. ක්ලැරන්ස් මුවුන් මත්පැන් බී කලකෝලාහල කළ කෙනෙක් නෙමෙයි. ඉරිදාට දෙන්නා ඇත් පටලවාගෙන දෙව්මැදුරට ගිය බවත් මට අහන්න

ලැබුණා. මුවුන් වෙස් ක්‍රීඩාවට ඇබ්බැහි වුණු කෙනෙක්. සතියකට දෙතුන් වතාවක් ඒ සඳහා යන බව මට දැනගන්න ලැබුණා. ඒ මැංචෙස්ටර් නගරයේ, ඇම්බරොක් හෝටලයේ තිබෙන වෙස් ක්‍රීඩා සමාජයට."

"මියගිය මුවුන් මහත්මිය කොහොම කෙනෙක්ද?" හෝම්ස් විමසුවේය. "ඇය තමන්ගේ සැමියා පාලනය කරගෙන හිටි සැරපරුෂ කෙනෙක්ද?"

"ඊයේ මට ප්‍රශ්න කිරීමට ඉඩ ලැබුණේ, අසල්වාසීන් දෙදෙනෙකුගෙන් පමණයි" මාටින් කීය. "ඔවුන් නම් කියන්නේ. ඇය තමන්ගේ පාඩුවේ ජීවත්වූ, බොහොම නිශ්ශබ්ද තැනැත්තියක බව. බොහොම කාලයකට පෙර ඇය, අසල්වැසි ළමයින්ට, පියානෝ වාදනය ගැන පංති පවත්වලා තියෙනවා"

"ඒ කොයිතරම් කාලයකට ඉස්සරද?"

"අවුරුදු දහයකටත් වැඩියිලු" මාටින් කීය. "පසුව වරින්වර අසනීපවීම නිසා, ඇය පංති පැවැත්වීම නවත්වා දැම්මලු."

"හොඳයි" හෝම්ස් කීවේ මෙතෙක් නොදැල්වූ තම පයිප්පය දල්වා ගනිමිනි. "දැන් මට කියන්න, පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණය පැවැත්වීමෙන් දොස්තර කීට්ට හොයාගන්න හැකිවුණු කරුණු"

"ඔහු මරණ පරීක්ෂණය ඇරඹුවේ රාත්‍රි එකොළහට" මාටින් කීය. "ඔහු මළසිරුරේ උෂ්ණත්වය වහාම සටහන් කර ගත්තා. ඊළඟට මළසිරුර මුනින් පෙරළා, එහි තුවාල පරීක්ෂා කළා. ඊළඟටයි එය පොලිස් මෘත ශරීරාගාරයට ගෙන ගියේ. පිහියකින් ඇනීම නිසා සිදුවුණු කැපුම් තුවාලයක් මුහුණේ තිබෙනවා. නමුත් මරණයට හේතුව, යකඩ පොල්ලක් වැනි බර ආයුධයකින් හිසට එල්ලවූ පහරක්. ඇගේ ශරීරයේ අනෙක් තැන්වල තුවාල නැතිලු"

"එතකොට මරණය සිදුවුණු වෙලාව?"

"දොස්තර කීට් කියන්නේ, මරණය සිදුවෙලා තියෙන්නේ හැන්දෑවේ 5 ත් 7 ත් අතරලු" මාටින් පැවසීය. "මුවුන් කියනවා තමන් ගෙදරින් පිටවෙලා ගියේ හැන්දෑවේ 6.45 ට පමණ කියල. එතකොට අපේ සැකය කෙළින්ම එල්ල වෙන්නේ ඔහු වෙත. ඒක ඔබට පැහැදිලියි නේද හෝම්ස් මහත්තයා?"

"වෛද්‍ය කීට්ගේ මතය ගැන අපට සම්පූර්ණ විශ්වාසය තියන්න පුළුවන්ද?" හෝම්ස් ඇසීය.

"මොනවා අහනවාද හෝම්ස් මහත්තයා?" මාටින් ඇසුවේ වෛද්‍යවරයාගේ මතය ගැන සැක පහළ කිරීම, අවඥාවෙන් බැහැර කරමිනි. "ඔහු බොහොම පළපුරුදු පොලිස් ශල්‍ය වෛද්‍යවරයෙක්. ඔහු වෛද්‍ය ශිෂ්‍යයන්ටත් දේශන පවත්වනවා. මෙච්චර කාලෙකට ඔහුට වැරදිලා නැහැ. ඔහුගේ වෛද්‍ය වාර්තා අනුව, අපරාධකාරයන් කීදෙනෙක් නම් එල්ලුම් ගස් ගියාද?"

"ඔබ කිව්වා මුවුන් මහත්මියගේ මුහුණේ, පිහියා ඇනුමකින් සිදුවුණු තුවාල තිබුණු බව. ඒ ආයුධය හමුවුණාද? ඒ තුවාලයේ ස්වභාවය කොහොමද?"

"හෝම්ස් මහත්මයා" මාටින් කීය. "දොස්තර කීට් ඔහුගේ සවිස්තර, ලිඛිත වෛද්‍ය වාර්තාව අපට ලබාදෙන්නේ අද. ඔහු සොයාගත් කරුණු තියලා, මං ඔබට කිව්වේ, කීට් මා සමග කතා බහ කරද්දී කියූ දේවල්. වෛද්‍ය වාර්තාවෙන් තමයි අපට තොරතුරු හැම එකක්ම බලාගන්න පුළුවන් වෙන්නේ. කොහොම වුණත් අපට නිවසේ තිබූ සැකකටයුතු ආයුධයක් නම් හමුවුණේ නැහැ."

"මී ළඟට නම් ප්‍රශ්න ඇසීම නැවත්වූ හෝම්ස්, කල්පනා කිරීමට පටන්ගත්තේය. මාටින් යම් යම් දේ කීවත්, ඒ කිසිවකට තම සවන් යොමු නොකළ මගේ මිතුයා, නිසොල්මන්ව දෙනෙත් පියාගත් අයුරු මම දුටුමෙමි. අනතුරුව ජැක් මාටින් තම අදහස් පළකිරීම යොමු කළේ මා වෙත ය. ඔහුගේ කතාබහ එතරම් රසවත් නොවූ නිසා, මගේ උනන්දුව ද අඩුවී ගියේය. මට දුම්රිය අසුනේම නින්ද යන්නට ඇතැයි සිතමි.

දහවල් එක පමණවෙද්දී, දුම්රිය භෝජනාගාරයෙන් අපි දහවල් ආහාරය ගත්තෙමු. දුම්රිය මැංචෙස්ටර් වෙත ළඟාවනවිට, සවස තුනට ළංවී තිබිණ. දුම්රිය පොළෙන් කුලියට ගත් අශ්වකරත්තයක නැගී, අපි මෝගන් වීදියේ අපරාධය සිදුවූ නිවස වෙත ළඟාවූයෙමු.

අංක 29 නිවසේ ඉදිරිපස පොලිස් භටයන් දෙදෙනෙකු මුර කළ අයුරු, අපට ඈතදීම දැකගන්නට ලැබිණ. මෙය, සෙවණට ගස්කොළන් කිසිවක් නොතිබූ වීදියක් විය.

"මාටින්. අපි කෙලින්ම යමු පිටුපස දොර ළඟට" කී හෝම්ස් තම සටහන් පොත, කාචය හා ටේප්පටිය සූදානම් කරගත්තේය. "අඩි සටහන් පරීක්ෂාකරන්න උත්සාහ දැරීමෙන් වැඩක් නෑ. මං හිතන්නෙ මේ වෙනකොට සීයකට වැඩි දෙනා මේ හරියෙ ඇවිදල ඇති"

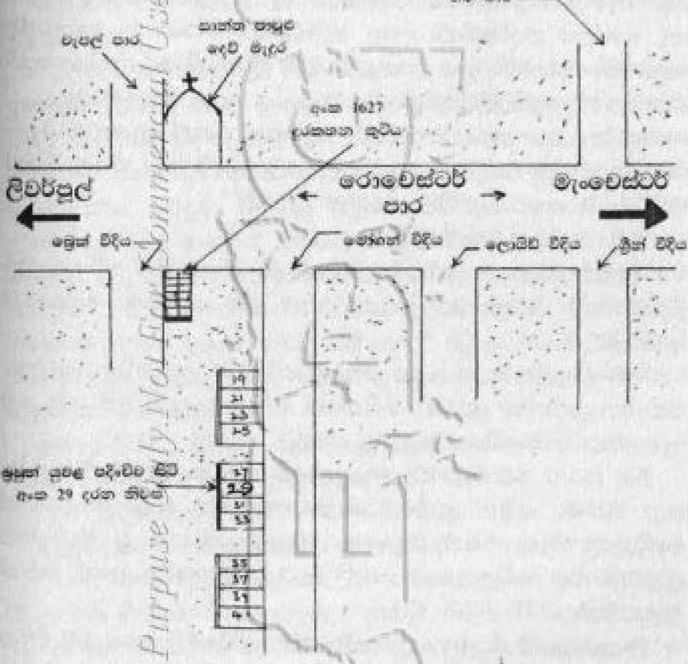

බුවුන් පවුල විසූ රොයාෆීල්ඩ් පෙදෙසේ සහ
මෝගන් වීදියේ දළ සිතියමක් (පරිමාණයට නොවේ)

Reading Purpose Only Not For Commercial Use

පිටුපස දොර අසල සිටි පොලිස්භටයා සූදානම් වූයේ, වසා තිබූ දොර විවෘත කිරීමටයි. ඔහු එයින් වළක්වනු ලැබුවේ හෝම්ස් විසිනි.

"ඔහොම ඉන්න" හෝම්ස් කීය. "අපි ඉස්සර වෙලාම බලමු, මේ දොර ඇරෙන වැහෙන පිළිවෙළ ගැන............... දොර අගුළේ වරදක් නෑ. බෝල්ලය කැරකුවාම අගුළ ඇරෙනවා. එතකොට මොකක්ද දොර ඇරෙන්න තිබෙන අපහසුව? ඔව්. බ්‍රවුන් කී දේ ඇත්ත. දොර පොළොවේ ඇතිල්ලීමක් තියෙනවා.......... දොර පහත්වෙලා......... හේතුව.............. යකඩ සරනේරු දෙකෙන් එකක් හොඳටම ගෙවී ගිහින්. තමන්ට එක්වරම දොර ඇරගන්න බැරිවුණා කියල බ්‍රවුන් කිව් කතාව අපට විශ්වාස කරන්න පුළුවනි."

"ඔව්. හෝම්ස් මහත්මයා"

"අනික් කරුණ මං ඔබට පෙන්වන්නම්" කී හෝම්ස් අඩි පාරෙන් සියුම් වැලි ස්වල්පයක් ගෙන, දොර බිම ගැටෙන පෙදෙසේ ඇතිරුවේය.

"මේ බලන්න දැන් දොර හොලවන්න බෑ. අපරාධකරුවෙකුට ඒක යොදාගන්න පුළුවනි තමන්ගේ වාසියට. දැන් අපි යමු ගේ ඇතුළට.......... මළසිරුර හමුවුණු තැනට"

මළ සිරුර ඉවත්කොට, පොළොවේ තිබූ ලේ පැල්ලම් සෝදා හැර තිබිණි. තුමන් දැකීමට බලාපොරොත්තු වුණු අඩිසටහන් සේදියාම නිසා, මගේ මිත්‍රයාගේ මුහුණ වෙනස් වූ බැව් මම දුටුවෙමි. එම කටයුතු කළ පොලිස්භටයා අප වෙත ආවේ යමක් දිගුකරමිනි.

"පොළොවේ තිබුණු ලේ සෝදා ඉවත් කිරීමේදී, අපට මේ පිහිය හමුවුණා මහත්මයා" ඔහු කීය. "එය ලේ කැටි වලින් වැසී තිබුණු නිසා අපි එය හොඳින් සේදුවා"

"සැකයක් නෑ. මේකෙන් තමා බ්‍රවුන් මහත්මියගේ පිහි ඇනුම් තුවාලය සිදු කරන්න ඇත්තේ" මාටින් කීවේ පිහිය ගෙන හෝම්ස් අතට දෙමිනි.

"අපරාධයක් සිදුවුණු තැනකින් ආයුධයක් හමුවුණොත්, නොකළ යුතුම දෙයක් තමයි මොවුන් කර තිබෙන්නේ" හෝම්ස් කීවේ කලකිරුණු හඬෙනි. "මාටින් ඔබ යටත් නිලධරයන්ට ඒ ගැන උගන්වලා නැද්ද? මේක දැන් කාලේ කුඩා ළමයෙකු වුණත් දන්නා දෙයක්. සිමෙන්ති පොළොවත්, පිහියත්, නොසෝදා, එලෙසම

තිබෙන්නට හැරියා නම්, අපට කාරණා හුගක් හොයාගන්න තිබුණා. කරන්න දෙයක් නෑ. දැන් ඉතින් බලමු හොයාගන්න පුළුවන් මොනවද කියල"

හෝම්ස් තම කාචය හා ටේප්පටිය ගෙන, පිහිය පරීක්ෂාවට ලක්කලේය.

"ෆ්ලින්ටෝෆ් සමාගම එංගලන්තයේ තැනූ පිහියක්. පිහිතලය ෂෙෆීල්ඩ් වානේ. අඟල් තුනක් දිගයි. අඟල් එකයි කාලක් පළලයි. විදුලි කාර්මිකයන්, ජලනළ කාර්මිකයන් සහ උද්‍යාන සේවකයන් තමා, මේ වගේ පිහි පාවිච්චිකරන්නේ. පිහිතලයේ මුවහත තිබෙන ලෝහදාරය පළුදුවී නැහැ. නමුත් පිහිතලය හුගක් සීරීමට ලක්වෙලා" කියූ හෝම්ස්, පිහියේ මිටද පරීක්ෂා කරමින් කල්පනා කලේය. ඔහු යළිත් වරක් කාචයෙන් පිහිතලය සෝදිසි කලේ, තම තලලට තට්ටු කරගනිමිනි. "පිහිය අලුත් එකක්. කොහොමද මෙහෙම දෙයක් වුණේ? මේක මේ ගෙදර තිබුණු එකක්ද කියා අප විමසා බැලිය යුතුයි. මේක, කෙනෙකු අපරාධයක් සඳහා ගෙනයන ආයුධයක් නම් නොවෙයි."

ගෙදර පිරිසිදු කිරීමට ඇවිත් යන සේවිකාව ඇවිත් ඉන්නවා." පොලිස් භටයෙක් අපට දැනුම් දුන්නේය.

"හරි. මුලින්ම අපි ඇයගෙන් ප්‍රශ්න කරමු"

අවුරුදු තිහක පමණ තරුණියක අප ඉදිරියට පමුණුවනු ලැබිණ.

"මගේ නම එලිසා හියුබට්. මං සතියකට දින තුනක් සඳුදා, බදාදා සහ සිකුරාදා දිනවල උදේට ඇවිත්, නිවස පිරිසිදුකර යනවා. මං මෙහේ රැකියාවට එන්න පටන් අරගෙන දැන් අවුරුදු තුනක් වෙනවා. ගිය සඳුදත් ඇවිත්, මං ගේ පිරිසිදු කරල ගියා"

"බ්‍රවුන් මහත්තයා සහ ඔහුගේ බිරිඳ, නිතර සණ්ඩුසරුවල් වෙනවද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"නැහැ මහත්මයා" ඇය පිළිතුරු දුන්නාය. "සණ්ඩු සරුවල් නෙමෙයි. ඔවුන් උස්හඬින් බනින්බස් වෙනවා වත් මට ඇහිල නෑ. මං වැඩට එන වෙලාවට, බොහොම විට මහත්මයා ගෙදර නැහැ. හිටියත් ඔහු උඩුමහලට යනවා"

"ඔබ ටිකක් ගේ ඇතුළ, කුස්සිය පරීක්ෂාකර බලන්න" හෝම්ස් ඉල්ලා සිටියේය. "මේ ගෙදර සාමාන්‍යයෙන් දකින්න ලැබෙන යමක, අඩුවක් තියෙනවා නම් අපට කියන්න; නැත්නම් වෙනදාට මේ ගෙදර නොතිබුණු අලුත් යමක් තියනවාද බලන්න"

සේවිකාව මිහිත්තු දන්නෙක පමණ කාලයක්, කුස්සිය හා පහත තට්ටුවේ අනෙක් කාමර පරීක්ෂාකර බැලුවාය. "මට වෙනදාට දකින්න ලැබෙන දේවල් දෙකක් අඩුයි" ඇය කීවාය.

"ඒ මොනවද?"

"එකක් උදුමෙන් ගල්අඟුරු ඇල්ලීමට යොදාගන්නා දිග යකඩ අඬුව. අනෙක පරණ දර ලිපට පිඹීමට යොදාගන්නා, ඊයම් පයිප්ප කෑල්ල"

"මොන වගේ පයිප්ප කෑල්ලක්ද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"වතුර පයිප්ප වලට යොදාගන්නා අතක් තරම් මහත, අඩි දෙක තුනක් දිග ඊයම් පයිප්ප කැබැල්ලක්"

"ඒ දේවල් මේ ගෙදර තිබුණේ කොච්චර කාලෙක ඉඳන්ද?"

"මං මෙහේ වැඩට ආව, පළමුවැනි දවසේ ඉඳලම තිබුණා" ඇය කීවාය. "සමහර වෙලාවට ලොකු ගල්අඟුරු කුට්ටි කඩන්නත් අපි ඒක පාවිච්චි කළා"

"මේ පිහිය ඔබ මීට කලින්, මේ ගෙදරදී දැක තිබෙනවාද?" හෝම්ස් විමසුවේ කුඩා පිහිය පෙන්වමිනි.

"නැහැ මහත්මයා"

හෝම්ස් අවශ්‍ය කරුණු තම පොතේ සටහන් කර ගත්තේය. ඇයට යාමට අවසර ලැබුණු පසු, සේවිකාව පිටවී ගියාය.

"සැකයක් නෑ" හෝම්ස් කීය. "බ්‍රවුන් මහත්මියට මරණීය තුවාල සිදුකරන්න ඇත්තේ, ඊයම් පයිප්ප කැබැල්ලෙන් සහ අඟුරු අඬුවෙන්. බර ආයුධයකින් හිසට ඇතිවූ තුවාල නිසා මරණය සිදුවී ඇති බව, වෛද්‍යවරයා තහවුරු කළා නේ.

මාටින්, අර ගෙවල් වලට කිරිබෝතල් බෙදන ළමයෙකු ගැන බ්‍රවුන් මා එක්ක කීවා. ඔහුව හොයාගන්න ඔබට හැකිවුණේ නැද්ද?"

"හෝම්ස් මහත්මයා, ඒ ළමයා - ජෝජ් හිල් පදිංචි මේ කිට්ටුව" මාටින් කීය. "ඔහුගෙන් සාක්ෂි විමසන්න ඔබට උවමනා වෙන බව, මං දැන හිටියා. ඒ ළමයා පාසල් නොයවා අද ගෙදර රඳවාගන්න කියලා, මං ඔහුගේ පියාට දැනුම් දුන්නා. ළමයා කැඳවාගෙන එන්නට මං පොලිස් භටයෙකු යවන්නම්"

අවුරුදු 14 ක් පමණ වයස, කෙට්ටු උස කොලුවෙකු වූ ජෝජ් හිල් අප ඉදිරියට පැමිණියේය. ඔහුගේ මුහුණ භයෙන් සුදුමැලි වී තිබිණ.

"වෙනදා කිරිබෝතල් බෙදාගෙන මං මේ හරියෙන් යනකොට හැන්දෑවෙ හයහමාරයි. ඒ වුණාට ඊයෙ ටිකක් පරක්කුවුණා. ඒ මොකද ගෙවල් දෙකකින් සල්ලි එකතු කරගන්න තිබුණා. මං මේ හරියෙන් යද්දී මං හිතන්නේ 6.35 හෝ 6.40 වෙන්න ඇති."

"මය ළමයා ළඟ ඔරලෝසුවක් තියෙනවද?" මාටින් විමසුවේය.

"නැහැ මහත්මයා. මං වෙලාව කිව්වේ හිතේ සෝදිසියෙන්."

"ඔබ මේ ගෙදර ළඟට ඇවිත් බයිසිකලයේ සීනුව නාද කළා?"

"ඔව් මහත්මයා"

"එතකොට කිරිබෝතලය ගන්න මුවුන් මහත්මිය එළියට ආවද?"

"ඔව්. ඇය වෙනදා වගේ ඉස්සරහ දොර ඇරලා ඉස්තෝප්පුවට ආවා."

"හැන්දෑවෙ හයහමාරට හුඟක් අඳුරුයි" හෝම්ස් කීය. "ඔබට හොඳටම විශ්වාසද, ඒ හිටියේ මුවුන් මහත්මිය කියල? ඔබ ඇයගේ මූහුණ හරිහැටි දැක්කද?"

"ඒ මුවුන් මහත්මිය කියල මට සහතිකයි මහත්මයා." හිල් කීවේ අවධාරණාත්මක හඬෙනි. "පහුගිය දවස්වල මට හෙම්බිරිස්සාව කැස්ස හැදිල තිබුණා. "මේ සීත සෘතුවේ පින්නට අහුවෙන්න එපා. රෑ වෙන්න කලින් ගෙදර යන්න පුතා." කියල ඇය මට කිව්වා. ඒ කටහඬ ඇයගේමයි. මූහුණ හරිහැටි නොදැක්කත්, ඒ ඇයමයි කියල මට දිවුරන්න පුළුවනි"

"ඔබට ස්තූතියි හිල්" හෝම්ස් කීය. "අවසාන වශයෙන් මට තව එක ප්‍රශ්නයක් තියෙනවා. ඔබ එන්න ඇත්තෙ, මෝගන් වීදිය පටන්ගන්නා, මැංචෙස්ටර් පාර පැත්තෙ ඉඳලා. මෙහේ ඉඳලා ඒ පැත්තට යිය කවුරුහරි ඔබට හමුවුණාද?"

"ඔව්"

"කවුද ඒ?"

"කීප දෙනෙක්ම හමුවෙන්න ඇති මහත්මයා. ඒ කවුද කියල අඳුනගන්න මං එච්චර උනන්දුවුණේ නැහැ. මං හොඳින් අඳුනන අය හමුවුණේ එක්කෙනයි. ඒ රූත් කැමරන් මෙනෙවිය. ඇය මට හමුවුණේ මෝගන් වීදියට හැරිලා ටික දුරක් එද්දී. "අද පරක්කු නේද?" කියලා ඇය මගෙන් ඇහුවා. මං කිව්වා "ඔව්" කියලා.

"හරි ඔබට යන්න පුළුවනි." කී හෝම්ස් පොලිස් නිලධරයා ඇමතුවේය. "අපට පුළුවන්ද මාටින් අපේ මේ මිත්‍රයා කිව් රූත් කැමරන් මෙනෙවිය ගෙන් ප්‍රශ්න කරන්න?"

පොලිසියේ ඉල්ලීම පිට රූත් කැමරන් පැමිණියේ ඇගේ පියා සමඟය. මා දකින්නට බලාපොරොත්තුව සිටියේ අවුරුදු 18 ත 20 ත තරුණියකි. එහෙත් රූත් කැමරන් අවුරුදු දොළහක පමණ දැරියක බැව් දැකගන්නට ලැබිණ. ඇය මගදී හමුවූ බවට ජෝජ් හිල් කළ සඳහන ගැන කියූ හෝම්ස්, ඒ ගැන ඇගෙන් විමසා සිටියේය.

"ජෝජ් කිරිබෝතල් එක්ක බයිසිකලේ පැදගෙන ඇවිත්, මෝගන් පාරට හැරෙව්වා" ඇය කීවාය. "මං ඇහුවා අද පරක්කු නේද කියලා. එතකොට වෙලාව හයයි තිස්පහත් පහුවෙන්න ඇති. ඒ මොකද මං ශාන්ත පාවුළු දෙව්මැඳුර ළඟින් ආවේ, ඒට මිනිත්තු හය හතකට කලින්. දෙව් මැඳුරේ හයහමාර පූජාවට බැතිමතුන් කැඳවන, සණ්ඨා සද්දෙ ඒ වෙලාවෙ මට ඇහුණා."

"එතකොට, ජෝජ් අනික් ගෙවල්වලටත් කිරිබෝතල් බෙදලා, මේ ගෙදරට එද්දි කීය වෙන්න ඇති කියලද ඔබට හිතෙන්නේ?"

"මෙහේට එන්න තවත් මිනිත්තු දහයක් වත් යන්න ඇති" ඇය කීවාය. "ඇයි මහත්තයා තවත් ගෙවල් දහයකට දොළහකට යන්න එපාය"

"ඔබට ස්තුතියි කැමරන් මෙනෙවිය." හෝම්ස් කීවේ ඇයට යාමට අවසර දෙමිනි.

"රූත් කැමරන් හා ජෝජ් හිල්ගේ සාක්ෂි ඔබොහොම වැදගත් බව දැන් අපට පැහැදිලියි" හෝම්ස් කීවේ මාටින් සහ මා අමතමිනි. "හැන්දෑවෙ 6.40 ට 6.45 ටත් බ්‍රවුන් මහත්මිය නිරුපද්‍රිතව සිටිය බව ස්ථිරයි."

"නමුත් දොස්තර කීට්ගේ මතය අනුව ඇගේ මරණය සිදුවෙලා තියෙන්නෙත් හැන්දෑවෙ 5 ත් 7 ත් අතර." මම කීවෙමි. "මට මතකයි බ්‍රවුන් අපට කිව්වා, ඔහු ගෙදරින් පිටවුණේ 6.45 ට පමණ කියලා. ඔහුට පුළුවන්ද තමන්ගේ බිරිඳ ඝාතනය කරලා, මෙතරම් ඉක්මනට..............?"

"ඔව් වොට්සන්. දකින්න ලැබෙන කරුණු මගින් ඔබ ඉදිරියට යන ආකාරය ඉතාම විශිෂ්ටයි" හෝම්ස් කීය. "බ්‍රවුන් මහත්මිය මියගිහින් තියෙන්නෙ දරුණු ප්‍රහාරයකින්. විසිත්ත කාමරය පුරාම ලේ විසිරී තිබුණු බැව් අපට අහන්න ලැබුණා. සාහසිකයා, කවුරු වුණත්, ඔහුගේ ඇඳුම් පැළඳුම් සියල්ල ලෙයින් තැහැවෙන්න ඇති. මාටින් ඔබ නිවස පරීක්ෂා කළ බව කිව්වා. මේ ගෙදර තිබී ලේ තැවරුණු ඇඳුම් කිසිවක් හමුවුණාද?"

"නැහැ"

"අර සේවිකාව කියූ ආයුධ හමුවුණෙත් නැහැ?"

"නැහැ"

"නානකාමරයේ තිබී ලේ සලකුණු මොනවා හරි හමුවුණාද?"

"මං නානකාමරය පරීක්ෂා කළේ නැහැ මහත්මයා"

"කමක් නැහැ. මං එය පරීක්ෂා කර බලන්නම්." හෝම්ස් කීය. "ඊට කලින් කියන්න, අපට නවාතැන් ගන්න සුදුසු තානායමක් තියෙනවද මේ අවට? මං කැමතියි අද රාත්‍රිය මෙහේ ගතකරලා, හැකිතරම් දේවල් හොයා බලන්න. හෙට අපි ලන්ඩන් බලා යායුතුයි. හෙට ඔහු හමුවෙන බවට, මං බ්‍රවුන්ට පොරොන්දු වුණා"

"ත්‍රී ලයන්ස් නම් අලුත් තානායමක් තියෙනවා" මාටින් කීය. "එතැන නවාතැන් ගැනීමට අපහසුවෙන එකක් නෑ. ඔවුන්ගේ කැමතීමත් සතුටුදායකයි"

"ඒක බොහොම හොඳයි" හෝම්ස් කීය. "අපිට කාරණා කිහිපයක්ම තියෙනවා හවදුරටත් හොයා බලන්න. නමුත් ඒකට කාලය තමා මදි. ඒ වුණත් ඒ හැම එකකටම කලින්, මළසිරුර පරීක්ෂාකරල බලන්න මං කැමතියි. නිවස පරීක්ෂා කිරීම ඉක්මනට අවසන් කරලා අපි යමු"

නිවස පරීක්ෂා කිරීමට මගේ මිත්‍රයාට දෙපැයක් පමණ ගතවිය. සොයාගත් කරුණු එකින් එක, තම පොතේ සටහන් කර ගනිමින් හෝම්ස් කළ සෝදිසිය ඉතා වෙහෙසකාරී එකක් විය.

රක්ෂණ මුදල් සඟවා තැබුවේ යයි බ්‍රවුන් පැවසුවේ කුඩා අල්මාරියකය. එය පිහිටා තිබුණේ ලාච්චු සහිත පොත් රාක්කයක ඉහළම තට්ටුවේය. එයට පහළින් වූ තට්ටු හතරකම නවකථා පොත් අසුරා තිබිණි. කඩා විවෘත කළ මුදල් කැබිනෙට්ටුව තිබුණේ පොළොවේ සිට අඩි හයක් පමණ ඉහළිනි. පුටුවක් මතට නැඟුණු හෝම්ස් තම කාචය ද භාවිත කරමින්, එම කැබිනෙට්ටුව සෝදිසියට ලක් කළේය. මුදල් ගැනීම සඳහා කවුරුන් හෝ එය විවෘත කර තිබුණේ යතුරකින් නොව ඉස්කුරුප්පු නියනක් දමා අගුළ කැඩීමෙනි. තමා එය පරීක්ෂා කරද්දී එහි පියන වසා තිබූ බැව් මාටින් කීය.

"ලාච්චුවක් කඩල සල්ලි ගන්න හොරෙක්, ඒකෙ පියන වහල දාන්න කාලය ගත කරාවිද කියන එක මට සැකයි" මාටින් කීය.

"අනෙක මේ ළඟ තිබෙන යකඩ පෙට්ටියට ඔහු අත තියලවත් නෑ, ඕනෑම හොරෙක් තමන්ගේ අවධානය මුලින්ම යොමුකරන්නේ ඒකට"

"ඒ කීමට මාත් එකඟවෙනවා මාටින්" හෝම්ස් කීවේ යකඩ පෙට්ටිය පරීක්ෂා කරමිනි. "ඒකට නම් අත තියලාවත් නැහැ කිව් එක ඇත්ත. ඒක වැහුණු දූවිලි තට්ටුව එහෙමම යි"

පොත් රාක්කය අසල වූයේ, උප තැපැල් කන්තෝරුවල මුදල් දැමීමට භාවිත කරන වර්ගයේ, කුඩා යකඩ පෙට්ටියකි.

හෝම්ස් උඩුමහලේ කාමර හා නානකාමරය පරීක්ෂාකිරීමට කාලය ගතකළේය. එහෙත් ඔහු අපේක්ෂා කළ අන්දමේ සතුටුදායක යමක් හමුවූ බවක් හෝම්ස්ගේ මුහුණෙන් නොපෙනිණ.

"හොඳයි. එහෙනම් අපි පමා නොවී යමු, පොලිස් මෘත ශරීරාගාරයට" අන්තිමේදී මගේ මිත්‍රයා කීය. මේ වනවිට මම දැඩි වෙහෙසකට පත්ව සිටියෙමි. අඳුරු වැටෙන්නට ද පටන්ගෙන තිබිණ. දොස්තර කීට් කළ පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණයේ වාර්තාව, මැංචෙස්ටර් නගරයේ සිට ආ පොලිස්භටයෙක් මා අතට දුන්නේය. මම එය පෙරළා බැලීමි. මට දකින්නට ලැබුණේ මරණ පරීක්ෂණය ක්‍රමානුකූලව කර තිබූ අයුරකි. වෛද්‍යවරයා මළසිරුරේ නුදුටු යමක්, පැය 24 කට පමණ පසු, හෝම්ස්ට දැකීමට හැකිවේද?

"වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "ඔබට හුඟක් මහන්සි බව මට පෙනෙනවා. ඔබ ඉක්මනින්ම යන්න "ත්‍රී ලයන්ස්" තානායමට. අපට කාමරයක් වෙන්කරවා ගෙන විවේක ගන්න. මාටින්. මගේ මිත්‍රයාගේ උදව්වට පොලිස් භටයෙක් දුන්නොත් හොඳයි. කුලීරියක ගිහින් ඔහුව ආපහු එවන්න වොට්සන්" මගේ මිත්‍රයා කී විට මම අපමණ සැනසීමකට පත්වූයෙමි.

"ත්‍රී ලයන්ස්" තානායම මැංචෙස්ටර් නගර සීමාවේ වූ කඳුගැටයක් මත පිහිටා තිබිණි. අප දෙදෙනා වෙනුවෙන් සුවපහසු කාමරයක් ලබාදෙන මෙන් මම ඉල්ලා සිටියෙමි. මා සමග ආ පොලිස් භටයා, ඒ කුලීරියටම නැගී එහා ආපසු ගියේය.

අලුතෙන් ඉදිකර තිබූ තානායමේ එක් කෙළවරක, විශාල කාමරයක් ලබාගැනීමට මට හැකිවිණි. එහි ආලින්දයේ රවුම් මේසයක් හා පුටුහතරක් ද විය. ඇඳුම් මාරුකරගෙන, මම ආලින්දයේ හාන්සිපුටුවක වැතිරුණෙමි. මැංචෙස්ටර් නගරය

දෙසින් වේගයෙන් හමා ආ සුළගේ තිබුණේ, ඇඟ හිලිපොලා යන සීතල බවකි. බටහිර අහසේ දක්නට ලැබුණේ දීප්තිමත් වර්ණ රැසකි. වයින් වීදුරුවක් තොල ගාමින්, තනියෙන් සිටි මට සිහිවූයේ, අප යෙදුණු පරීක්ෂණයයි. එහෙත් එහි අගක් මුලක් මට සිතාගැනීමට නොහැකි විය.

රාත්‍රී කෑම සඳහා හෝම්ස් ආපසු පැමිණෙන තුරු මම බලාසිටියෙමි. රාත්‍රී නවයයි හිත එන විටත් ඔහු ආපසු පැමිණියේ නැත. එබැවින් මම තනියම කෑම ගැනීමට තීරණය කළෙමි. මගේ මිත්‍රයා ආපසු පැමිණෙද්දී රාත්‍රී එකොළහට ළංවී තිබිණි.

"වොට්සන් ඒ කෑම කෑව නේද?" ඔහු විමසුවේය. "එන්න රෑ වෙන බව ඔබට දන්වා එවන්න, මට පිළිවෙළක් තිබුණේ නෑ. දිගටම එහේ මෙහේ යන්න සිදුවුණා"

"කොහොමද ඔබේ පරීක්ෂණ කටයුතු සාර්ථකද?" මම ඇසීමි.

"මං කෑම ටිකක් කාල එන්නම් වොට්සන්. හැතැක්ම ගණනක් පයින් ඇවිදින්න වුණු නිසාම හරි බඩගිනියි"

හෝම්ස් කතාව ඇරඹුවේ, රාත්‍රී අහර නිමකොට, පයිප්පය දල්වා ගත් පසුවය.

"මං ගියාණේ මෘත ශරීරාගාරයට. කීට් කියල තිබුණා මරණයට හේතුව නිසට සිදුවුණු තුවාල බව. ඒ ගැන මගේ හිතේ සැකයක් තිබුණේ නැහැ."

"එහෙනම් මොකක්ද ඔබට බලන්න උවමනා වුණේ?"

"කාරණා දෙකක්" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය. "ඔබට මතක නේද අර සාජන්ට් අපට දුන්නු කුඩා පිහිය? මට උවමනා වුණා අන්න ඒ තුවාලය ගැන බලන්න.

ඒ තුවාලය සිදුවී තිබුණේ බ්‍රවුන් මහත්මියගේ මුහුණේ වම් පැත්තට. වම් ඇසට යටින් මැක්සිලරි අස්ථිය තුළටයි පිහිපාර ඇනිල තිබුණේ. මං ඒ පිහිය තුවාලය ඇතුළට යවල බැලුවා. අස්ථියේ පිටත මුහුණත කපාගෙන පිහිතලය මැක්සිලරි සයිනසය (කෝටරකය) තුළට ගිහින් තිබුණා. එය ගමන් කර තිබූ කෝණය අනුව, එක් වැදගත් කාරණයක් නිශ්චිතව නිගමනය කරන්න මට හැකිවුණා. එපමණක් නොවෙයි. මැක්සිලරි අස්ථියේ අඩිය පළාගෙන ගිය පිහිය, ඇගේ කටට ඇතුළුවෙලා. ඒ නිසා ඇය පැළඳ සිටි කෘතිම දත් ඇන්දේ, වල්කනයිට් තල්ල කැබලි වලට බිඳී ගොස් තිබුණා.

"මොකක්ද ඒකෙ වැදගත්කම?" මම ඇසීමි.

"ඇයි වොට්සන් දත් ඇන්දේ තල්ල කැබලි වලට කැඩුණු ගමන් මොකද වෙන්නෙ? එම කැබලි උගුරේ හා කටේ හිරවෙනවා. එපමණක් නොවෙයි. ප්‍රධාන රුධිර නාළ ගණනාවක් කැපී යන නිසා, කටට හා උගුරට ලේ ගලන්න පටන්ගන්නේ, දිය ඇල්ලකින් වතුර ගලනවා වගේ. එතකොට ඇයට කෑගහන්න බැරිවුණු එකේ පුදුමයක් නෑ. ඒකයි අල්ලපු ගෙදර හිටි ජිම් ඇන්ඩසන් ලාට කිසිම ශබ්දයක් නෑහුණේ"

"මොකක්ද ඔබේ දෙවැනි සොයාගැනීම?"

"දොස්තර කිට් මරණය සිදුවුණු වේලාව නිගමනය කර තිබුණා" හෝම්ස් කිය. "ඔහු කියා තිබුණේ මරණය සිදුවී ඇත්තේ සවස හයට පමණ කියා.......... ඒ පැත්තට පැයයි, මේ පැත්තට පැයයි තියන්න පුළුවන් කිව්වලු; ඒ කියන්නේ හැන්දෑවේ 5 යි හැන්දෑවේ 7 යි අතර"

"මොකක්ද ඒකෙ තියෙන වැරැද්ද?" මම ඇසීමි.

"ඔහු ඒ නිගමනයට ආව හැටි ගැන. මට කොහොමටවත් එකඟවෙන්න බෑ වොට්සන්" හෝම්ස් කිය. "ඔබට මතක ඇති. මං ඒ කාලෙ ඉඳලම, මෘතශරීරවල ඇතිවෙන වෙනස්කම් ගැන, පර්යේෂණ කළා. ඔබ සතන්දරයකුත් ලියල තිබුණා, මං මළසිරුරකට වේවැලෙන් පහරදුන්නා; ඇතිවෙන වෙනස්කම් ගැන බලන්න, කියල. එහෙම නේද?"

"ඒක මට කිව්වේ ස්ටැම්ෆර්ඩ්"

"ස්ටැම්ෆර්ඩ් කියා තිබූ දේ ඇත්ත තමයි" හෝම්ස් කිය. "දැන් අපි මේ මරණය ගමු. ඇය මියගිය වෙලාව හොයන්න දොස්තර කිට් යොදාගෙන තියෙන්නේ, කිසිසේත් විශ්වාසය තියන්න බැරි ක්‍රමයක්"

"ඒ මොකක්ද?"

"ඒ තමයි මළ සිරුර දරදඬු වීම ගැන සැලකීම. ඔබ දන්නවා කෙනෙකුගේ සිරුරේ ඉච්ඡානුග හා අනිච්ඡානුග පේශි, මරණයෙන් පැය 3 ත් 5 ත් අතර කාලයේ දරදඬු වෙන්න පටන්ගන්නවා. ඊළඟට ඒක බෙල්ල අත්පා උරහිස්වලටත් පැතිරීලා යනවා. පැය 12 ක් යද්දී මළසිරුර සම්පූර්ණයෙන්ම දරදඬු වෙලා. තවත් පැය 12 ක් ඒ විදියට තියෙනවා. ඊට පස්සේ තමයි ක්‍රම ක්‍රමයෙන් පේශි ලිහිල් වෙන්න පටන්ගන්නේ. මේ ක්‍රමයෙන් මියගිය වෙලාව සෙවීම, සම්පූර්ණයෙන්ම වැරැදි බවයි මගේ අදහස"

"මෙතෙක් කාලයක් වෛද්‍ය විද්‍යාලයේදී අපට ඉගැන්වූ, පිළිගත් ක්‍රමය ඒකයි හෝම්ස්"

"නමුත් වැරැදි එක වැරැදිමයි" හෝම්ස් කීය. "ඔබ පිළිගන්නවාද වයස්ගත දුර්වල කෙනෙකුගෙයි, තරුණ ශක්තිමත් කෙනෙකුගෙයි සිරුරු දරදඬු වෙන්නේ, එකම ක්‍රමයට, එකම වේගයට නොවෙන බව?"

"ඔව්. ඒක ඇත්ත" මම කීවෙමි.

"කිට් මාත් එක්ක කිව්වා, මරණය සිදුවුණු වෙලාව හොයන්න, ඔහු සිසිලන ක්‍රමයත් යොදාගත්තලු. ඒකත් වැරැදියි. මේකෙදි කියන්නෙ කෙනෙකු මියගියාම, එක පැයකදී ෆැරන්හයිට් අංශක 1.5 සිට 2 දක්වා ප්‍රමාණයක් සීතල වෙනවා කියලනේ?"

"ඔව්. ඒ පළමුවන පැය 12 ඇතුළතදී"

"හරි. ඒ වුණත් මේ ශීත ඍතුව බව ඔතැනදී සැලකීමට ගන්නෙ නැහැ නේද?" හෝම්ස් ඇසීය. "එපමණක් නොවෙයි; මේ වෙලාවේ බ්‍රවුන්ලාගේ විසිත්ත කාමරයේ ගිනිඋදුන දල්වා තිබුණෙ නැහැ. දොරට උඩින් තියෙන ෆෑන්ලයිට් එකේ පියන බාගෙට ඇරලා තිබුණා. කාමරය තුළට සීතල සුළඟ දිගින් දිගටම හමන්න ඇති. මරණය සිදුවී පැය 4 1/2 ක් ගතවුණා කියල දොස්තර කිට් අනුමාන කර තිබුණා. නමුත් මං කියූ කාරණා ගැන හිතුවාම ගතවුණේ පැය 3 - 3 1/2 ක් වෙන්න පිළිවන්. එහෙම නේද?"

"ඔබ කියන්නෙ................?"

"මරණය සිදුවුණේ 6 1/2 - 7 ට කියල කිට් නිශ්චය කළාට. මරණය ඇත්තෙන්ම සිදුවුණේ රාත්‍රි 7 1/2 ත් 8 ත් අතර වෙන්න පුළුවන්. එහෙම නේද?"

"මට හිතෙනවා හෝම්ස් ඔබ කියන දේ නිවැරදියි කියා"

"සිසිලන ක්‍රමයට වඩා මරණය සිදුවුණු වෙලාව නිවැරදිව හොයාගන්න, දැන් ජර්මන් වෛද්‍යවරු යොදාගන්නවා වෙනත් ක්‍රමයක්" හෝම්ස් කීය.

"ඒ මොකක්ද?"

"ඒ තමයි, කෙනෙකු මියයෑමට පෙර ගත් ආහාර, ආහාරමාර්ගය තුළ ගමන් කර ඇති දුර.......... කුමන ආහාර, කොපමණ තරම් ජීර්ණවී ඇතිද යන්න"

"ඔය නවීන ක්‍රම ගැන කිට් දැනගෙන හිටියා කියල මං හිතන්නේ නෑ" මම කීවෙමි.

"නීට් මළසිරුරේ උදර කුහරය විවෘත කරලවත් නැහැ" හෝම්ස් කීය. "මං ඒ කටයුත්ත කළා. අන්ත්‍රස්‍රෝතය, ආමාශය, ග්‍රහණිය හා කුඩා බඩවැලේ තිබූ ආහාරවල තත්වය මම සටහන් කරගත්තා"

"ඒ අනුව නිගමනයකට එන්න ඔබට හැකිවුණාද?"

"එදා හැන්දෑවෙ ඔවුන්ගත් ආහාර මොනවාද කියලා, මුවුන් මට විස්තර කිව්වේ නෑ" හෝම්ස් කීය. "ඒවා දැනගන්නෙ නැතුව හරිහැටි නිගමනයකට ඒම අමාරුයි. ඒ නිසා ඒ කටයුත්ත මං කල්තැබුවා."

"වෙන මොනවා ගැනද හෝම්ස් ඔබ හොයා බැලුවෙ?"

"නැෂනල් මියුචුවල් රක්ෂණ සමාගමේ, මැංචෙස්ටර් කාර්යාලය මේ වෙලාවේ වහල තිබුණා." හෝම්ස් කීය. "නමුත් මට හැකිවුණා ඒකෙ ප්‍රධානියාගෙ ගෙදරට ගිහින් ඔහුව හමුවෙන්න. බිරිඳගේ හදිසි මරණයකදී, සැමියාට විශාල වන්දි මුදලක් ලැබෙන විදියට, මුවුන් තම බිරිඳට ජීවිතරක්ෂණයක් අරගෙනද කියල මං ඇහුවා.

අද උදේ ඔය කාරණාව ගැන, ඔවුන්ගේ කාර්යාලයේ ප්‍රධානීන් අතර කතාබහක් ඇතිවුණාලු. පස්සෙ ඔවුන් ඒ ලිපිගොනු අවුස්සා හොයා බැලුවලු."

"ඉතින්?"

"ක්ලැරන්ස් මුවුන් අනික් මිනිසුන්ට ජීවිත රක්ෂණ විකුණුවට, තමන්ටවත්, තමන්ගේ බිරිඳටවත් ජීවිත රක්‍ෂණ අරගෙන නැහැ!"

"හරි පුදුමයි නේ" මම කීවෙමි.

"ලෝකෙ හැටි එහෙම තමයි වොට්සන්. රැකියාවක් හැටියට එය කළාට, ජීවිත රක්ෂණය ගැන ඔහුගෙ විශ්වාසයක් තිබිල නැහැ. දෙදෙනාගෙන් කවුරු හරි ඉක්මනට මරණයට පත්වේවි කියල හිතලත් නෑ"

"ඔබ මෝර්ගන් වීදියෙන් පිටත්වෙලා ආවට පස්සේ, මාටින් සමග මං ගියා මෙරිසයිඩ් වලට" හෝම්ස් කීය. "අපි මුලින්ම ගියේ කිංස්ටන් උද්‍යානය දකුණේ අංක 25 දරන නිවසට. එහි සිටි වයස්ගත කාන්තාව සහතික කළා ඊයෙ රෑ 7 ත් 7 1/2 ත් අතර උපැස් යුගලක් පැළඳ හිටි කෙනෙක් ඇවිත්, ෆැරෙඩේ කෙනෙක් ගැන විමසූ බව. ඒ වගේමයි ක්වීන්ස් ඩ්‍රයිව් හි කුලීරථ රියැදුරා හොයාගන්නත් අපට හැකිවුණා. රෑ 7 ත් 8 ත් අතරේ කිංස්ටන් උද්‍යානය උතුර හොයමින්, රස්තියාදු වුණු තැනැත්තා ගැන, ඔහුට හොඳට මතක තිබුණා. ඒ වගේමයි අනික් හැමදෙනාම; පුවත්පත්

අලෙවි නියෝජිතවරිය, තැපැල් කාර්යාලයේ සහකාරයා, සහ පොලිස් භටයා. අංක 25 ගෙදර සහ ෆැරමේඩ් කියන නම ඔහු නැවත නැවතත් කියූ බවට, මේ හැමදෙනෙක්ම සහතික වෙනවා."

"මොනවද ඔබට එයින් තීරණය කිරීමට හැකිවුණේ?"

"රෑ 7 ත් 8 ත් අතර බ්‍රවුන් මෙරිසයිඩ් වල හිටි බවට කියූ කථාව ඇත්ත බව එයින් තහවුරු වෙනවා" හෝම්ස් කීය. "ඔහු ආපසු ඇම්රොක් හෝටලයට ගිය බව, එහිදී මැරියට් නම් වයසක මහත්මයා සමඟ අවන්හලේදී බීරපානය කරමින් සිටි බවත් අපට හැකිවුණා හොයාගන්න. බ්‍රවුන් ආපසු ගෙදර ආව අශ්වකෝච්චියේ කොන්දොස්තරවත්, බ්‍රවුන් මහතා මතක තිබුණා. ඔවුන් මෝගන් වීදියේ හන්දියට ඇවිත් තියෙන්නේ රෑ 9.25 ට පමණ"

"එතකොට හෝම්ස් ඔබ කියන්නේ, මේ මිනීමැරුම ගැන බ්‍රවුන් අහිංසකයි කියලද?" මම ඇසීමි.

"එහෙම දෙයක් එකහෙලාම කියන්න මට තවමත් බෑ මිත්‍රයා" හෝම්ස් කීය. "ඒ මොකද එහෙම නිගමනයකට එන්න, මට තවමත් සාක්ෂි මදි. හෙට මැංචෙස්ටර් වලින් පිටවෙලා යන්න කලින්, තවත් දෙදෙනෙකුගෙන් සාක්ෂි විමසන්න මං තීරණය කළා"

"ඒ කාගෙන්ද?"

"ඒක හෙට උදේට බලමු වොට්සන්, දැන් හුගක් රෑ වුණා"

පසුවදා උදයේම අපි නානායමෙන් පිටවී යාමට සූදානම් වූයෙමු. අප මුලින්ම යන්නේ ඇම්රොක් හෝටලයට බැව් හෝම්ස් කීය. චෙස් ක්‍රීඩා සමාජයේ නායකයා වූ ක්ලෝඩ් අයිවෝ හමුවීමට, මගේ මිත්‍රයාට උවමනාවී තිබිණ. හෝටලයෙන් ලබාගත් ලිපිනය අනුව අපි, ක්ලෝඩ් අයිවෝ සොයා ඔහුගේ නිවසට ගියෙමු.

"අයිවෝ මහත්මයා" හෝම්ස් කිවේ අසුනක හිඳගනිමිනි. "ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන්ට එරෙහිව සාක්ෂි තියෙන බවයි පොලිසිය කියන්නෙ. ඔහුට එරෙහිව සාක්ෂිදීම සඳහා ඔබව උසාවියට කැඳවන්නත් ඉඩ තියෙනවා. මට කියන්න බ්‍රවුන් ගැන. ඔහු කොයිතරම් කාලයක ඉඳලද, ඔබේ ක්‍රීඩා සමාජයේ සාමාජිකත්වය දරන්නේ? ඔහු චෙස් ක්‍රීඩාවේ දක්ෂයෙක්ද? ඔහු මොන වගේ පුද්ගලයෙක්ද?"

අයිවෝ කථාව ඇරඹුවේ මිනිත්තු කිහිපයක් නිහඬව හෝම්ස් දෙස බලාසිටීමෙන් අනතුරුවය.

"මහත්මයා. ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන්ස් කියන්නෙ ඉතාම කරුණාවන්ත පුද්ගලයෙක්." අයිවෝ කීය. "ඔහු මේ වගේ අපරාධයක් කරාවි කියා, මට නම් හීනෙකින්වත් හිතන්න බැහැ. ඔහු ඒ තරම් අහිංසක කෙනෙක්.

අපි මේ චෙස් ක්‍රීඩා සමාජය පටන්අරගෙන අවුරුදු එකොළහක් වෙනවා. චෙස්වලට මේතරම් දක්ෂයෙක්, මට නම් කවදාවත් හමුවෙලා නෑ. පහුගිය අවුරුදු හතරේම අපේ විවෘත චෙස් ශූරතාවය දිනාගත්තේ ඔහු. රුසියානු ජාතික ඇලෙක්සැන්ඩර් පෙට්‍රොව් චෙස් ගැන ලියූ පොතක්, ඉංග්‍රීසියට පරිවර්තනය වුණේ අවුරුදු තුනකට කලින්. මහාචාර්ය ජැනිෂ් රුසියානු භාෂාවෙන් ලියූ චෙස් ග්‍රන්ථය ඉංග්‍රීසියට පෙරළුණේ ගිය අවුරුද්දෙ. නමුත් රුසියන් ක්‍රමයට තරග ඇරඹීම, බ්‍රවුන් දැනගෙන හිටියේ අවුරුදු ගණනකට කලින් ඉඳන්. තමන්ගේ වාසියට "කාස්ලිං" කරන්න, ඔහු එක මොහොතක්වත් ප්‍රමාද වෙන්නේ නෑ. යුරෝපීය ශූරයා වන විල්හෙල්ම් ස්ටයිනිට්ස්ටත් අභියෝග කරන්න පුළුවන් මට්ටමකයි බ්‍රවුන් ඉන්නේ..............."

"............... හොඳයි හොඳයි" හෝම්ස් කීවේ අයිවෝගේ කථාව වෙනත් අතකට හරවමිනි. "ඔබට පුළුවන්ද එදා - ඒ කියන්නේ සඳුදා ඔහුට ලැබුණු දුරකතන ඇමතුම ගැන යමක් කියන්න. ඒ පුද්ගලයාට තිබුණේ මොන වගේ කටහඬක්ද?"

"ඒක මහ ගොරෝසු කටහඬක් මහත්මයා" අයිවෝ කීය. "ඔහු ඇහුවා ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන් ඉන්නවාද, කියල. මං කිව්වා මේ වෙලාවෙ නම් බ්‍රවුන් මෙතැන නැහැ. තව ටිකකින් මෙහාට ඒවි. කරුණාකරල තව පැය බාගෙකින් කතා කරන්න පුළුවන්ද?" කියල මං ඇහුවා.

"මේ පණිවුඩය ආව වෙලාව පුළුවන් තරම් නිවැරදිව අපට කියන්න"

"මං හිතන්නෙත් හතයි කාලට, නැත්නම් හතයි විස්සට වගේ" අයිවෝ කීය.

"හොඳයි. පසුව කතාකරන්න කියලා ඔබ ඔහුට කිව්වා. ඔහු මොනවද කිව්වේ?"

"ඔහු කිව්වා 'අද රෑට නම් මට ඒකට විවේකයක් ලැබෙන එකක් නැහැ. හෙට මගේ දුවගේ 21 වැනි උපන්දිනය. මං කැමතියි උපන්දින තෑග්ගක් විදියට ඇයට, ජීවිත රක්ෂණයක් ලබා දෙන්න.

උපන්දින කේක්ගෙඩිය නැවූ වහාම, ඒ රත්තණ පප්පුව මං ඇයට පිරිනැමිය යුතුයි"

"ඔබ කිව්වා ඒක ගොරෝසු කට හඬක් කියලා?"

"ඔව් මහත්මයා"

"ඔබට හිතෙන්නේ නැද්ද, කෙනෙකු ව්‍යාජ ලෙස තමන්ගේ කටහඬ වෙනස් කොට, ඔබ සමග කතා කළා කියල?"

"නැහැ මහත්මයා. මට එහෙම හිතන්න හේතුවක් නැහැ. කටහඬ එක දිගටම තිබුණේ එකම විදියට"

"ඒක ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන්ගේ කටහඬ නෙමෙයි?"

"කොහොමටවත් නෑ මහත්මයා" අයිවෝ කීය. "මට ඒ ගැන දිවුරන්න පුළුවනි"

"හොඳයි. දැන් ටිකක් ඒ සංවාදය ගැන කල්පනා කරල බලන්න" හෝම්ස් කීය. "ඒ පුද්ගලයා කතා කළේ ආචාරශීලී විදියටද? මං අදහස් කරන්නේ, ඔහු වැදගත් කෙනෙක් කියල ඔබට හිතෙනවද?"

ක්ලෝඩ් අයිවෝ නළළ රැලිකරගෙන මිනිත්තු කිහිපයක් කල්පනා කළේය. අපි නිහඬව බලා සිටියෙමු.

"ඔහුගේ කතාබහේ ආචාරශීලී බවක් තිබුණෙ නැහැ තේන්නම්" අයිවෝ කීය. "ඔහු ඒ පණිවුඩය දුන්නේ ආඥාවක් දෙනවා වගේ. එක්කෝ ඔහු දේශපාලන බලවතෙක්. නැත්නම් තුගතෙක් කියලයි මට දැන් හිතෙන්නේ. නැත්නම් මං ඔහුගෙන් දුරකතන අංකය ඉල්ලද්දී එකපාරටම විසන්ධිකරාවියැ?"

"අවසන් වශයෙන් මං කැමතියි මෙන්න මේ කාරණාව ඔබගෙන් දැනගන්න" හෝම්ස් කීය. "ඔබේ චෙස් ක්‍රීඩා සමාජයේ තරග පිළිබඳව, පුවත්පත්වල දැන්වීම් පළකරනවද? විශේෂයෙන්ම තරග කාල සටහන්, සහභාගී වෙන අයගේ නම්?"

"නැහැ. අපි එවැනි ප්‍රසිද්ධ කිරීමක් කවදාවත් කළේ නැහැ" අයිවෝ පිළිතුරු දුන්නේය.

"එතකොට දෙසැම්බර් 19 වැනිදා ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන් චෙස් තරගයකට සහභාගී වෙන බව පිටකෙනෙකුට දැනගන්න පුළුවන්ද?"

"ඔව් පුළුවනි"

"ඒ කොහොමද?"

"අපේ චෙස් ක්‍රීඩා සමාජයේ දැන්වීම් පුවරුවක් තියෙනවා, ඇම්රොක් හෝටලයේ පහළ තට්ටුවේ. ඒකෙ තියෙනවා තරග කාල සටහන්. කවුරුන්, කා සමග, කවදාටද තරග කරන්නේ කියල.

ඒ කාලසටහන් වල සඳහන් වෙනවා. මේක අපි දැන්වීම් පුවරුවට දමන්නේ, තරඟකරුවන්ගේ පහසුව සඳහා. නමුත් හෝටලයට යන එන කෙනෙකුට ඒක කියවීමේ තහනමක් නෑ"

ඔහුට ස්තුතිකොට අපි ඔහුගෙන් සමුගත්තෙමු.

"වොට්සන්. අපේ දුම්රිය පිටත්වෙන්න තවත් මිනිත්තු 40 ක් තියෙනවා" හෝම්ස් කීවේ කුලීරියක් නවත්වා ගනිමිනි. "මීළඟට අප යා යුතුයි මැංචෙස්ටර්හි ප්‍රධාන දුරකතන හුවමාරුවට. මං ඊයෙ හවස ඔවුනට, වැඩක් භාරදුන්නා. බලමු ඒක හරිද කියලා"

මිනිත්තු පහක් ගතවෙද්දී අපි ප්‍රධාන තැපැල් කාර්යාලයේ දුරකතන හුවමාරුව වෙත පැමිණියෙමු.

"හෝම්ස් මහත්මයා" එහි ප්‍රධානියා පැවසුවේ මේසය මත තිබූ ලොකු පොතක් දිගහරිමිනි. "ඔබ විමසුවානේ 19 වැනිදා රාත්‍රියේ 7.15 ට ෂැම්රොක් හෝටලයේ උඩුමහලට, දුරකතන ඇමතුමක් දුන්නේ කොහෙන්ද කියලා? ඒක හොයාගන්න අපට හැකිවුණා. හැම ඇමතුමක්ම ආවේ කීයටද, කොහේටද කියන එක, දුරකතන සේවිකාව මේ පොතේ සටහන් කරනවා, ඒ අනුව................ රෑ 7.19 ට ඇමතුම දීල තියෙන්නේ, කාසි දමා ඇමතුම් ලබාගන්නා කුටියකින්"

"ඒ කොහේ කුටියකින්ද?"

"ෆෙයාෆීල්ඩ්හි අංක 1627 දරන කුටිය" නිලධරයා කීවේ පොත වසා දමමිනි.

"හරියටම ඔය කොයි හරියෙද කියා මට තේරුම් කර දෙන්න මහත්මයා" හෝම්ස් කීවේ, මැංචෙස්ටර් නගරයේ සිතියම තම සාක්කුවෙන් එළියට ගෙන දිගහරිමිනි. මේසය මත වූ ලිපිගොනුවක් දිගහැරී නිලධරයා, අංක 1627 ගැන විස්තර සඳහන් පිටුව පෙරළීය.

"ඔව්.......... ෆෙයාෆීල්ඩ්හි 1627 තියෙන්නේ, මැංචෙස්ටර් නගරයේ ඉඳල, ලිවර්පූල් පැත්තට, රොචෙස්ටර් පාර දිගේ යනකොට, ඔබට හම්බවෙනවා ෆෙයාෆීල්ඩ්. මේ තියෙන්නේ ඒ හරියේ වම් පැත්තට තිබෙන පාරවල් ග්‍රීන් - වීදිය, ලොයිඩ් වීදිය, මෝගන් වීදිය, බ්ලේක් වීදිය............"

"......... හරි හරි. ඔය මෝගන් වීදිය තමා අපට වැදගත්" හෝම්ස් කීවේ පුදුමයට පත් අයුරෙනි. "ඔබ කියන දුරකතන කුටිය තියෙන්නේ ඒකට හුගක් ළඟින්ද?"

"හරියට හරි මහත්මයා" නිලධරයා කීය. "මෝගන් වීදියට හැරෙන තැන ඉඳලා දුරකතන කුටියට යාර සීයක් නෑ"

හෝම්ස්ගේ මුහුණ එක්වරම වෙනස් වූ බැව් මම දුටුවෙමි. නිලධරයාට ස්තුති කිරීමට යමක් මුමුණමින්, හෝම්ස් අසුනෙන් නැගිට්ටේය.

මැංචෙස්ටර් දුම්රියපොළ වෙත පැමිණි අපි, ලන්ඩන් බලා යෑමට නියමිත දුම්රියට නැගුණෙමු. මගේ මිත්‍රයාගේ තිබුණේ දැඩි නිහඬතාවයකි. එයට හේතුව, මට සිතාගැනීමට අපහසු විය.

"හෝම්ස්, දුරකතන හුවමාරුවට යනතුරු, ඔබේ තිබුණේ හොඳ උද්‍යෝගීමත් බවක්" අපේ දුම්රිය ගමන් අරඹද්දී මම කීවෙමි. "ඒ කතාබහෙන් පස්සේ ඇයි ඔබ එක්වරම නිහඬවුණේ?"

"ඒකට හේතුව ඔබට තේරුම් ගන්න අමාරුද වොට්සන්? මේ දක්වාම මට දිගින් දිගටම ලැබුණේ, ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන් නිර්දෝෂයි යන මතය ගොඩනැගෙන සාක්ෂි. නමුත් එහෙම ගොඩ නැගුණු ශක්තිමත් ප්‍රාකාරය දැන් බිඳවැටෙනවා!"

"ඒ කොහොමද?"

"මේ අහන්න වොට්සන්. අපරාධකාරයා කවුද කියල අපි තවමත් දන්නෙ නෑ. නමුත් ඔහු එය සිදුකළ ආකාරය ගැන, අපට චිත්‍රයක් මැවෙනවා. කරුණු එකින් එක පෙළ ගැස්සුවාම අපට මෙහෙම දෙයක් හිතන්න පුළුවනි.

අපරාධය සිදුවෙන්නෙ අඟහරුවාදා ය. බව ඇත්තයි. නමුත් ඒකෙ මූලික සැලසුම දියත් වෙන්නෙ, ඊට කලින් දවසෙ, සඳුදා ය. ඒ කොහොමද? සෙලිනා බ්‍රවුන් ඝාතනය කිරීමට, ඇගේ සැමියා ගෙදරින් පිටකළ යුතුයි. ඒ සඳහා මිනීමරුවා මොකද කළේ? ඔහු මැංචෙස්ටර්හි නොමැති වීදියක, නොමැති ගෙදරක, නොමැති චරිතයක් යොදාගත්තා. එතකොට බ්‍රවුන් ගෙදරින් පිටත පැය දෙක තුනක් ගතකරද්දී, අපරාධකාරයාට තමන්ගේ කටයුත්තට අවස්ථාව ලැබෙනවා. එතැනට එනතෙක් හැම්දෙයක්ම පැහැදිලියි. එහෙම නේද?"

"ඔව්. ඉතින් මොකක්ද අවුල?"

"මිනීමරුවා දුරකතන ඇමතුම අරගෙන තියෙන්නේ, බ්‍රවුන්ගේ ගෙදරට බොහොම ළඟින් තියෙන දුරකතන කුටියකින්. එතැන ඉඳලා මෝගන් වීදියට යාර සීය නම්, බ්‍රවුන්ගේ ගෙදරට යාර තුන්සීයක් ඇති."

"අපරාධකාරයා ඒ කිට්ටුවම පදිංචි කෙනෙක් නම්, ඒකෙ පුදුම වෙන්න දෙයක් නෑ" මම කීවෙමි. "එහෙම නේද හෝම්ස්?"

"ඔව්. ඒකත් තර්කානුකූලයි" ඔහු ඊට එකඟවිය. "ඒ වුණත් මෙ ගැනත් හිතන්න වොට්සන්. සඳුදා හැන්දෑවේ වෙස් ක්‍රීඩා සමාජයට යෑමට එන බ්‍රවුන්ටම පුළුවනි, අශ්වකෝච්චියට නගින්න කලින්, තමන්ගේ කටහඬ වෙනස් කරලා දුරකතන ඇමතුමක් දෙන්න......."

"මට ඒක එච්චර පැහැදිලි නෑ" මම කීවෙමි.

"ඇයි වොට්සන් බ්‍රවුන්ම තමයි, කටහඬ වෙනස් කරලා ෆැරඩේ විදියට අයිවෝ ගෙන් අහන්නෙ, බ්‍රවුන් ඉන්නවද කියලා. නැතෑ කිව්වාම පණිවුඩයක් දෙනවා; හෙට අඟහරුවාදා නොවරදවාම, කිංස්ටන් උද්‍යානය උතුරට එන්න කියලා. එතකොට අඟහරුවාදා හැන්දෑවේ බ්‍රවුන් ගෙදර නොසිටීමට, නිලවගයෙන් හේතුවක් තියෙනවා"

"නමුත් ඒ මොන අරමුණකින්ද?"

"අඟහරුවාදා බ්‍රවුන්ගේ හැසිරීම බොහොම සැක සහිතයි කියලා ජැක් මාටින් කියන්න ඉඩ තියෙනවා" හෝම්ස් කීය. "ඔහු කියාවි මේක දක්ෂ වෙස් ක්‍රීඩකයෙක්, සියුම්ව, උපක්‍රමශීලීව සැලසුම් කළ අපරාධයක් කියලා. මං මෙහෙම කියන්නේ බ්‍රවුන්ට එරෙහිවත් ප්‍රබල සාක්ෂි ගොඩ නැගෙන හැටි ඔබට පැහැදිලි කරන්න. බලන්න. ඔහු තමන් ගමන් කළ අශ්වකෝච්චියේ කොන්දොස්තරට දෙකුන්පාරක් කිව්වලු, මහතක ඇඹිව මාව ක්වීන්ස් ඩ්‍රයිව් වලින් බස්සවන්න කියලා. ඊළඟට ඔහු ගිය තුලීරටයේ රියැදුරාට - පොලිස් භටයාට සහ අනික් අයට, තමන්ව අමතක නොවෙන විදියට හැසිරුණා. මේ වගේ දේවල් නිසා ඔහු පොලිසියේ සැකයට භාජනය වෙනවා............"

"නමුත් හෝම්ස් ඔබ පෙන්වා දෙන වෛද්‍ය මතය අනුව, බ්‍රවුන් කොහොමටවත් ඒ කියන වෙලාවෙ............"

"............. අපි මොනව කිව්වත්" හෝම්ස් කීවේ මගේ කථාවට බාධාකරමිනි. "පොලීසියට අපි වෙනත් අපරාධකාරයෙකු හොයලා නුදුන්නොත් මොකද දන්නවද වෙන්නෙ? පොලිසිය බ්‍රවුන්ව භාරයට ගෙන, ඔහුට විරුද්ධව නඩු පවරාවි. ඔහු බේරාගන්න කාටවුණත් ලොකු සටනක් කරන්න සිදුවෙනවා"

දුම්රිය ලන්ඩනයට ළඟාවූ පසු, අප කෙළින්ම ගියේ රීජන්ට් හෝටලයට යි.

"හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබ එනතුරු මං බලාගෙන හිටියේ නොඉවසිල්ලෙන්" කියමින් ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන් අප පිළිගත්තේය. "ඔබ මැංචෙස්ටර් වෙත ගිහින්, මගේ නිවස පරීක්ෂා කරන්න ඇති කියල මං විශ්වාස කරනවා. ඒක බොහොම හොඳයි. මෙහෙත් වාඩිවෙලා, ඔබේ හිතට නැගුණු ඕනෑම ප්‍රශ්නයක් මගෙන් අහන්න. මං සූදානම් පිළිතුරු දෙන්න"

"බ්‍රවුන් මහත්මයා. මට පළමුවෙන්ම කියන්න" හෝම්ස් විමසුවේ අසුනක හිඳගනිමිනි. "ඔබට හතුරන් කවුරු හරි ඉන්නවද? විශේෂයෙන්ම අසල්වාසී කවුරු හරි. නැත්නම් රැකියාව නිසා ඔබ සමග අමනාප වුණු කවුරු හරි?"

බ්‍රවුන් මහතා මිනිත්තු පහක් පමණ නිහඬව කල්පනා කළේය. ඒ අතර හෝම්ස් කාමරය පුරා නෙත් යොමු කළ බැව් මම දුටුවෙමි. මේසයක් මත පාන්ගෙඩියක්, චීස් බෝලයක අඩක් සහ හිස් වූ වයින් බෝතලයක්ද දක්නට ලැබිණි. හෝටලයේ සිටින අනික් නේවාසිකයන්ගේ අවධානයට යොමු නොවී සිටීමට, බ්‍රවුන් උත්සාහ දරන බැව් තේරුම් ගැනීමට අපට හැකි විය. ඒ සඳහා තම කෑම කාමරයටම ගෙන්වා ගැනීමට ඔහු පියවර ගෙන තිබිණ.

"හෝම්ස් මහත්මයා" අන්තිමේදී බ්‍රවුන් කීය. "මෝගන් වීදියෙවත්, ෆෙයාෆීල්ඩ් ප්‍රදේශයෙවත් අපි එක්ක අමනාප කිසිවෙක් නෑ. අවට පදිංචි හැම දෙනෙක්ම වගේ, අපට හමුවෙන්නෙ ඉරිදාට. ඒ ඉරිදා උදේ දේව මෙහෙයට දෙව්මැදුරට ගියාම. ඒව ඉවරවුණාම කවුරුත් එකට කතාබහ කරල සන්තෝස වෙනවා. මං රැකියාව කරන රක්ෂණ සමාගමේ අයත්, හැමදෙනෙක්ම වගේ මගේ යහළුවො. එයාල මොකටද මා එක්ක තරහවෙන්නෙ? මං අවංකව මගේ රැකියාව කරනවා නම්, මා එක්ක අමනාප වෙන්න ඔවුන්ට හේතුවක් නෑ.

"එහෙම නම් ඔබේ ගනුදෙනු කරුවන් කවුරු හරි, මෑත කාලයේදී අමනාප වුණාද?" හෝම්ස් ඇසීය. "ඒ කියන්නේ රක්ෂණ ඔප්පු ලබාගෙන, මුදල් ගෙවීම පැහැර හැරී කවුරු හරි? නැත්නම් එවැනි ගනුදෙනු සම්බන්ධයෙන් ආරවුල් ඇතිකරගත් අය?"

"මුදල් ගෙවීම පැහැර හරින අය නම් ඕනෑ තරම් ඉන්නවා. ඒත් මං ඒ කිසිවෙකු සමග සණ්ඩුවට යන්නේ නෑ. මුදල් නොගෙවා සිටීම එයාලගේ ප්‍රශ්නයක්. ඒකෙන් මටත් පාඩුවෙන බව ඇත්තයි. නමුත් ඒක මං මගේ ඔළුවට ගන්නෙ නෑ."

"හොඳයි. ඔබ සතියේ දින පහක් පුරා, වාරික මුදල් එකතු කරන බව කිව්වා. එහෙම නේද?"

"ඔව්"

"මේ මුදල් බදාදාට ගෙන ගිහින් කාර්යාලයට භාරදෙන්න සූදානමෙන්, ගෙදර එකතුකරගෙන ඉන්නවා. ඒ බව දන්නා කවුරු හරි ඉන්නවද?"

මිනිත්තුවක් පමණ නිහඬව සිටි බ්‍රවුන් කතාකළේය.

"මේ කාරණය දන්නේ රක්ෂණ සමාගමේ අය විතරයි" ඔහු කීය. "නමුත් මං නැති වෙලාවෙ මගේ ගෙදරට කඩාවැදිලා, මගේ බිරිඳ මරාදමලා මුදල් ගෙනියන්න තරම් තිරිසන් කෙනෙක්? අපේ කාර්යාලයේ කවුරුත් හොඳ ආදායමක් ලබන මිනිස්සු. ඔවුන් සාමකාමී වැදගත් අය. පවුම් 150 ක් වැනි මුදලකට මිනීමරන අය නොවෙයි"

"ඔබේ නිවසේ තිබූ යකඩසේප්පුව අපට දකින්න ලැබුණා. ඇයි මුදල් දැමීමට ඒක ප්‍රයෝජනයට නොගන්නේ?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"මං ඒක පාවිච්චියට නොගන්නා බව ඔබටත් තේරුණාද මහත්මයා?" බ්‍රවුන් විමසුවේය. "මං ඒක බොහොම ලාබෙට මිලට ගත්තේ පරණ ගෘහභාණ්ඩ වෙන්දේසියකදී. ඒ මීට අවුරුදු දහයකට විතර කලින්. ඒක පරණ කාලේ, යකඩ අගුල් සහ යකඩ යතුරු සහිත එකක්. අගුල් ඇතුළත මලබැඳීම නිසා, පාවිච්චි කරන්න අමාරුයි. ඒ නිසා එය පාවිච්චි කිරීම ඒ කාලෙම මං නවත්වා දැම්මා."

"ඔබ දක්ෂ චෙස් ක්‍රීඩකයෙකු බවට අපට අහන්න ලැබුණා." හෝම්ස් කීවේ කතාව වෙනත් අතකට යොමුකරමිනි. "අයිවෝ කිව්වා ඔබ මැංචෙස්ටර්හි චෙස් ශූරතාවය අවුරුදු ගණනක් තිස්සේ දිනාසිටින බව"

"අවුරුදු හතරක් පමණ..............." ඔහු කීය. "මං කාලයක් ඉන්දියාවේ ගත කළ බව ඔබට කීවා නොවැ. කල්කටාවේ කලබල තිබුණු කාලෙ, එක දිගට සතිගණන් අපේ වෙළඳ ආයතනය වහල දාල තිබුණා. ඒ කාලෙ අපේ තවාතැනේ හිටි අය දවස ගතකළේ, විස්ට් හා චෙස් ක්‍රීඩාවේ යෙදීමෙන්. මා සමග හිටියා රුසියානු ජාතික සංචාරක වෙළෙන්දෙක්. මං චෙස් ක්‍රීඩාව ඉගෙන ගත්තේ ඔහුගෙන්."

"දැන් මට මෙන්න මේ කරුණ පැහැදිලිව කියන්න" හෝම්ස් ඉල්ලා සිටියේය. "හැන්දෑවට ඔබ කැම්රොන් හෝටලයට යනව නේ. ඒකට ඔබ අශ්වකෝච්චියට නගින්නේ කොතැනින්ද?"

"මෝගන් වීදිය, රොචෙස්ටර් පාරට හමුවෙන මංසන්ධියෙන්"

"තනි අශ්වකෝච්චියක ගිය හැකිද?"

"ඔව් මහත්මයා"

"ඒකට කොයිතරම් වෙලාවක් ගතවෙනවද?"

"මිනිත්තු හතලිස් පහක් - පනහක් ගතවෙනවා" බ්‍රවුන් කිය. "මං ගෙදරින් පිටත්වෙන්නෙ හවස 6.45 ට පමණ. ඔය වෙලාවට නගරය පැත්තට යන අශ්වකෝච්චි බොහොම දුරට හිස්. අනික ඒවා මගදී හුඟක් ප්‍රමාද නොවී යනවා. මං අශ්වකෝච්චියකට නගිද්දී 6.50 විතර වෙනවා. හෝටලයට යද්දි 7.35 යි 7.40 යි. චෙස්ක්‍රීඩා තරඟ පටන්ගන්නෙ 7.45 ට. හදිසියේ තවත් මිනිත්තු 10 ක් පමාවුණත් එච්චර ගැටලුවක් නෑ."

"ඔබ කවදාවත් ගෙදරින් පිටත්වෙන්න ප්‍රමාද වෙලා නැද්ද?"

"නැහැ හෝම්ස් මහත්මයා" බ්‍රවුන් කිය. "හැමදාමත් මං කල් ඇතුව සූදානම් වෙනවා. හවස හයහමාර ළංවෙද්දී, මගේ බිරිඳ රෑ කෑම මේසයට අරිනවා. කෑම කාල ඉවර වෙලා කිරි කෝපි එකක් බොනවා. කිරි ගේන ළමයා හදිසියේ හරි ප්‍රමාද වුණොත්, ප්ලේන් කෝපි එකක් බීලයි මං යන්නෙ"

"අගහරුවාදා ඔබ දෙදෙනා රෑ කෑම ලෙස ගත්තේ මොනවද?"

"කරකළ පාන්, චීස්, තෙලෙන් බැදගත් හරක් මස් සහ බේකන්. අතුරුපස ලෙස සීනි දියරයේ තැම්බූ පීච්"

"එපමණයි?" හෝම්ස් විමසුවේ එම ආහාර පිළිබඳව සටහනක් තබාගනිමිනි.

"කිරිකාරයාගේ ප්‍රමාදය නිසා ප්ලේන් කෝපි බිව්වා. එපමණයි"

"මමත් පාන් සමග චීස් කෑම ප්‍රියකරන කෙනෙක්" හෝම්ස් කිය. "මම නම් කැමැති ඕලන්දයේ හදන එඩාම් චීස් වලට. ඔබේ මේසය උඩින් කැපූ චීස් බෝලයක් තියෙනවා. ඒකත් එඩාම් චීස්ද?"

"නැහැ මහත්මයා. චෙඩා චීස්"

"මට විශ්වාස කරන්නත් අමාරුයි" හෝම්ස් කීවේ පුදුමයට පත්වෙමිනි. "ඔබට පුළුවන්ද කරුණාකරල, මට චීස් පෙත්තක් කපල පෙන්වන්න. චෙඩා චීස් තද කහපාටයි නේ. මේක තැඹිලිපාට වගෙයි මට පෙනෙන්නේ. ඒට අමතරව වටේට රතු ඉටි..........."

මේසය වෙත ගිය බ්‍රවුන් පිහිය ගෙන, ගනකම් වීස් පෙත්තක් කපා, හෝම්ස් වෙත රැගෙන ආවේය.

"මේ බලන්න" බ්‍රවුන් කීය.

"හරි හරි. ඔබ නිවැරදි නේන්නම්" හෝම්ස් කීවේ පරාජය භාරගනිමිනි. "මේක බෝලයක හැඩයට සකස්කර තිබීම නිසා, මටයි වැරදුණේ. මේක අනර්ඝ චෙඩා වීස්. හොඳයි. දැනට ඔබෙන් දැනගන්න උවමනා එපමණයි. ඔබ අදම ලන්ඩන් නගරයෙන් පිටවී යනවද? ඔබ හමුවෙන්න අපට උවමනා වුණොත්, ඒක කරන්න පුළුවන් වෙන්නේ කොහේදිද?"

"මට නවතින්න සිදුවෙන්නේ, මගේ සොහොයුරියගේ ගෙදර" බ්‍රවුන් කීය. "ඒ මැංචෙස්ටර් නගර සීමාවේ තිබෙන කාසල්ෆෝඩ්හි. මං ඇයගේ ලිපිනය ඔබට කියන්නම්. මොලී රිචඩ්ස්, අංක 233 චෙස්ටර් පාර, කාසල් ෆෝඩ්, මැංචෙස්ටර්."

මගේ මිත්‍රයා එය සටහන් පොතේ ලියාගත්තේය.

"ඉතින් හෝම්ස් මහත්මයා, කවදද ඔබ මේ ගැටලුව විසඳලා දෙන්නේ? පොලීසිය කොයි මොහොතේ මාව අත්අඩංගුවට ගනීවිද දන්නෙ නෑ"

"අසවල් දිනය වන විට ගැටලුව විසඳිය හැකියි කියලා, පොරොන්දුවක් දීමට අමාරුයි" හෝම්ස් කීය. "නමුත් එය හැකි ඉක්මනින් විසඳීමට, මං සම්පූර්ණ උත්සාහය යොදනවා. ඔබ මැංචෙස්ටර් ගියාට පස්සේ මොකක් හරි ප්‍රශ්නයක් තියෙනවා නම්, විදුලිපුවතක් මගින් මාව දැනුවත් කරන්න. බේකර් වීදියේ මගේ ලිපිනය ඔබ දන්නවානේ"

අපි ඔහුගෙන් සමුගත්තෙමු. රීජන්ට් හෝටලයෙන් පිටවී නිවස බලාඑද්දී, තමාට ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසිය වෙත යෑමට, අවශ්‍ය බැව් හෝම්ස් කීය.

"මං එතැන පරක්කු වෙන්න ඉඩ තියෙනවා වොට්සන්. ඒ නිසා ඔබ බේකර් වීදියට යන්න. මං මේ වැඩකටයුතු ඉවරයක් කරගෙන එන්නම්. රෑ කෑමට මං ගෙදර එන බව හඩ්සන් මහත්මියට කියන්න"

නිවහනට පැමිණි පසු මම කාමරයට වී විවේක ගත්තෙමි. හෝම්ස් ආපසු එද්දී රෑ බෝවී තිබිණ.

"මම මුලින්ම ගියා නෑනෙල් මියුවුවල් රක්ෂණ සමාගමේ ප්‍රධාන කාර්යාලයට" ඔහු කීය. "ඒක තියෙන්නේ ලේඩන්හෝල් වීථියේ.

ඔවුන්ගේ මැංචෙස්ටර් ශාඛාවේ සේවකයන්ගේ, පෞද්ගලික ලිපිගොනු සහ තොරතුරු ලබාදෙමින්, ඔවුන් මට විශාල සහයෝගයක් දුන්නා. ක්ලැරන්ස් ගෝඩන් බ්‍රවුන් ඒ සමාගමේ අවුරුදු 18 ක් අවංකව රාජකාරි කරල තියෙනවා. ඔවුන් බලාගෙන ඉඳල තියෙන්නෙ ඔහුට උසස්වීමක් දීලා, මැංචෙස්ටර්හි ප්‍රධාන ලිපිකරුගේ සහායක තනතුර දෙන්න.

ඊළඟට මං ගියා ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් එකට. ඒකෙ අපරාධකාරයන්ගේ ඡායාරූප එකතුව මං පරීක්ෂා කළා. නම් ලැයිස්තු බැලුවා. නමුත් බ්‍රවුන් ගැන සැකයක් ඇතිකරගන්න තරම් දෙයක් මට හමුවුණෙ නැහැ.

ඊට පස්සෙ මං ගියේ මහාචාර්ය පීටර් ස්නීත් හමුවෙන්න. ඔබ ඔහු ගැන අහල තියෙනවද වොට්සන්?"

"ඔහු නේද වෛෂාරීක වෛද්‍ය විද්‍යාවෙ නව මතවාද ඉදිරිපත් කරන මහාචාර්යවරයා?" මම ඇසීමි.

"අන්න හරි. ඔහු බ්‍රිතාන්‍ය වෛද්‍ය සඟරාවට හොඳ ලිපියක් ලියා තිබුණා. ඒ, අපි මේ ඊයෙ පෙරේදා සාකච්ඡා කළ කාරණයට සම්බන්ධව - ඒ කියන්නෙ පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණයකදී, අදාළ පුද්ගලයා මියගිය වෙලාව නිර්ණය කිරීම ගැන. ඔබට ඒක කියවන්න ලැබුණද මං දන්නෙ නෑ?"

"නැහැ"

"හොඳයි ඒ ගැන මං ඔබට කියන්නම්" හෝම්ස් කීය. "මං ඔබට කලින් කියූ ජර්මන් වෛද්‍ය විශේෂඥයින්ගේ නව සොයාගැනීමට පීටර් ස්නීත් සම්පූර්ණයෙන්ම එකඟයි. බ්‍රවුන් හා ඔහුගේ බිරිඳ එදා රාත්‍රී ආහාරය ගෙන තිබුණේ, සවස 6.30 ට බව දැනගන්න ලැබුණා. ඒ ගත් ආහාර මොනවාද කියා බ්‍රවුන් අපට කිව්වා; කරකළ පාන්, බැදගත් හරක් මස්, බේකන්, චීස් සහ අතුරුපස. කලින් දවසේ බ්‍රවුන් මහත්මියගේ උදර කුහරය විවෘත කරලා, ආහාර මාර්ගයේ තිබූ ආහාර වල ස්වභාවය මං සටහන් කරගත්තා. ඒ බව මං ඔබට කිව්වා නේ."

"ඔව්"

"ඒ අනුව මහාචාර්ය ස්නීත්ට හා මට සොයාගන්නට හැකිවුණු කරුණ ඔබ දන්නවද?"

"ඒ මොකක්ද?"

"සෙලිනා මුවුන් මියගිහින් තියෙන්නෙ, හවස 5 ත් රෑ 7 ත් අතරේ කියල, දොස්තර කිව දුන් නිගමනය සම්පූර්ණයෙන්ම වැරැදියි. ඇය මියගිහින් තියෙන්නේ රෑ 8 ත් 9 ත් අතරේ. ඒ මොකද 6.30 ට කෑමගත් ඇය රෑ 7 ට මියගියා නම්, ආහාරවල ජීර්ණයක් සිදුවෙන්න ඒ කාලය හොඳටම මදි. නමුත් සිදුවෙලා තිබුණේ මොකක්ද? පාන් බොහොම දුරට ජීර්ණය වෙලා. ආමාශයික යුෂ වලින් හරක් මස් වල ජීර්ණය පටන් අරගෙන, එහි මූලික අවස්ථාව පහුකරලා. මේදය අධික චීස් සහ බේකන් ආහාර මාර්ගය තුළ පත්වී තිබුණු තත්ත්වයත් මහාචාර්ය ස්නිත් සැලකිල්ලට ගත්තා. ඒ අනුව ඔහු කියනවා, ඇය මියගිහින් තියෙන්නේ, ආහාරගැනීමෙන් පැය එකහමාරකට හෝ දෙකට පසුව කියලා; සමහරවිට පැය දෙකහමාරක් වෙන්නත් පුළුවන්ලු."

"රෑ 8 ත් 9 ත් අතර ඇගේ මරණය සිදුවුණා නම්, අපරාධකාරයා මුවුන් වෙන්න බෑ. එහෙම නේද හෝම්ස්?" මම ඇසීමි. "එතකොට කවුද මේ අපරාධය කළේ?"

"අන්න ඒක හොයා ගැනීම තමයි, අපට පැවරෙන රාජකාරියේ ප්‍රධානම වගකීම" හෝම්ස් කීය. "මුවුන් නිවැරදිකාරයා බවට ඔප්පුවෙලා නිදහස් වුණාට වැඩක් නෑ; නියම අපරාධකාරයා බේරී ගියොත්. ඔහුට නිදැල්ලේ හැසිරෙන්නට ඉඩ හැරීම භයානකයි"

"ඉතින් මොකක්ද ඔබ කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නේ?"

"මං හෙට උදේ පාන්දර දුම්රියෙන්, මැංචෙස්ටර් වෙත යා යුතුයි. ඔබත් එනවාද මා සමග යන්න?"

"සන්තකින්ම-ඔව් හෝම්ස්"

පසුවදා උදෑසන 5.50 ට යුස්ටන් දුම්රියපොළෙන් අපි මැංචෙස්ටර් බලා පිටත්වීමු. දුම්රියට නැගුණු මොහොතේ සිටම අසුනකට වී වකුටු වුණු මගේ මිත්‍රයා දෙනෙත් පියාගත්තේය. විටෙක ඔහුට නින්ද ගිය බැව් මම දුටුවෙමි, අනෙක් වෙලාවට ඔහු දෙනෙත් පියාගෙන කළේ, කල්පනාකිරීම බැව් මම තේරුම් ගතිමි. මෙම ගැටලුව විසඳීමට මීළඟට කළයුත්තේ කුමක්ද යන්න, ඔහු සැලසුම් කරන්නට ඇත. මැංචෙස්ටර් වෙත ගිය අපි යළිත් වරක් "ත්‍රී ලයන්ස්" හි කාමරයක් වෙන්කරවා ගත්තෙමු.

මීළඟට අප ගියේ මෝගන් පාරේ අංක 29 දරන නිවසට ය. මෙම නිවසට තවමත් පොලිස් රැකවල් යොදා තිබිණ. එබැවින් අපගේ සහයට, මැංචෙස්ටර් පොලීසියෙන්, ජෙෆ්‍රි හව් නම් තරුණ සාජන්ට්වරයෙක් පැමිණියේය.

ජෙෆ්‍රි හව් නිසා නිවසට ඇතුළුවීමට අපට අවසර ලැබිණ. මෙවර හෝම්ස්ගේ අවධානය යොමුවූයේ, නිවසේ උඩුමහලටය. එහි නිදන කාමරයට යාබදව තිබූ, තරමක් විශාල ගබඩාකාමරය හෝම්ස්ගේ විශේෂ අවධානයට ලක්විය. නිතර ප්‍රයෝජනයට ගත් බවක් නොපෙනුණු මේ කාමරයේ, ලී අල්මාරි දෙකක් විය. ඒවායේ යතුරු එම යතුරුතහඩුවලම තිබීම නිසා, ඒවා විවෘතකිරීමේ ප්‍රශ්නය මතු නොවිණි.

එක් අල්මාරියක් සම්පූර්ණයෙන්ම පිරී තිබුණේ, බ්‍රවුන් මහතාගේ ලිපිගොනු සහ මුදල් ලේඛන පොත් වලිනි. අවුරුදු 18 ක කාලයක් ඔහු විසින් රක්ෂණය කරනු ලැබූ පුද්ගලයන්ගේ, අයදුම්පත් හා රක්ෂණ සහතිකවල කාබන් පිටපත්, ක්‍රමානුකූලව ලිපිගොනුවල අඩංගු කර තිබිණි. අනෙක් අල්මාරිය බ්‍රවුන් මහත්මිය ප්‍රයෝජනයට ගත් එකක් බව අපට දැකගත හැකිවිය. තට්ටු දෙකක් පිරෙන්නට තිබුණේ සංගීත ස්වර - ප්‍රස්ථාර පොත් බැව් මම දුටුවෙමි. ඇගේ පරණ ඇඳුම් පැලඳුම්, සංගීතය ඉගෙනීමට පැමිණි ළමුන් ගෙවූ මුදල් ගණන් සටහන් කළ පොත්, ඇගේ පැරැණි දිනපොත්, ඡායාරූප ඇල්බම්, ගෙදර වියදම් ලියූ පොත් ආදිය එහි විය.

හෝම්ස්ගේ ක්‍රමානුකූල සෝදිසියට බොහෝවේලා ගතවන බැව් පෙනිණ. එහෙයින් මම පොලිස් සාජන්ට් හව් සමග පහළ තට්ටුවට බැස්සෙමි. පහළ තට්ටුවේ රාක්කයක ඉන්දියාවේ නිෂ්පාදිත ලෝහ හා ලී අරුමෝසම් බඩු රැසක් විය. තම පියාද බොහෝ කලකට පෙර ඉන්දියාවේ පොලිස් අධිකාරීවරයෙකු ලෙස සේවය කළ බැව් සාජන්ට් හව් කීවේය. එකල හව් වරින්වර ඉන්දියාවට ගොස් තිබිණ. කලක් හමුදා වෛද්‍යවරයකු ලෙස ඉන්දියාවේ සිටි බැව් මම ඔහුට කීවෙමි. එවිට අපට කථාකිරීමට බොහෝ දේ තිබිණ.

මගේ මිත්‍රයා තම සටහන් පොත කබා සාක්කුවේ දමාගනිමින් පහළ තට්ටුවට බසිද්දී සවස 2 පසුවිය.

"මං නුඹත් ප්‍රමාදවුණා නේද මිත්‍රවරුනි" හෝම්ස් කීය. "දවල් කෑම වෙලාවත් පහුවෙන්න ගිහිං. හව් මහත්මයා. මැංචෙස්ටර් වල හොඳද රසවත් කෑම තියෙන ඉතාලි අවන්හලක්?"

"ඇයි නැත්තේ හෝම්ස් මහත්මයා?" හව් කීය. "මම ලැගුම් ගන්නා "ත්‍රී ලයන්ස්" තානායමේ ඉඳල යාර සීයක් දුර නෑ ඒඩ්‍රියානෝ මෙස්ට්‍රියානි ගේ ඉතාලි අවන්හලට."

"විශිෂ්ටයි" හෝම්ස් කීය. "මං ඔබට ඇරයුම් කරනවා අපි එක්ක දිවාභෝජනයට සහභාගි වෙන්න කියල"

අප එහි ළඟාවන විටත්, සෑහෙන පිරිසක් එහි රැස්ව සිටියහ. ජෙෆ්‍රි හව් හඳුනාගත් කළමනාකරු අප ඉහළ මාලය වෙත කැඳවාගෙන ගියේය. හෝම්ස්ගේ ඇණවුමෙන් ගෙන එනු ලැබූ ඉතාලි වයින් ඉතා ප්‍රණීත විය. මධ්‍යධරණී මුහුද වටේ පිහිටි රටවල වැවෙන රසවත් පලතුරු ගැන, හෝම්ස්ට විශිෂ්ට දැනුමක් තිබිණ. ඉතාලියේ විවිධ තැන්වල නිෂ්පාදනය කෙරෙන වයින්වල රස, එකිනෙකට වෙනස්වීමට හේතුද ඔහු විස්තර කළේය. අපේ කතාබහ, මේ අපරාධ පරීක්ෂණයේ අප ලබා ඇති ප්‍රගතිය වෙත යොමු කිරීමට මම උත්සාහ කළෙමි. එහෙත් ඒ ගැන කථාකිරීමට හෝම්ස් කැමැත්තක් නොදැක්විය. "ඊද්‍රියානෝගේ විශේෂ" ලෙස මේසයට එවුණු ඉස්සන් හා චීස් මිශ්‍ර ලසග්නා සැබැවින්ම රසවත් බැව් ජෙෆ්‍රි හව් කීය. මම ද එය අනුමත කළෙමි.

"මේ ඉතාලි කෑම හුගක් රසවත් වෙන්නෙ, මස්මාංශ පිසිද්දී ඔවුන් එකතු කරන, මොසරෙල්ලා චීස් සහ වයින් නිසා" හෝම්ස් කීය. "ඊට අමතරව හැම බැදුමකටම ඔලිව් තෙල් යොදා ගැනීමත් එක හේතුවක් වෙන්න ඇති"

"අපි අදම ලන්ඩන් යැවෙන්නෙ නැහැ නේද හෝම්ස්?" මම ඇසීමි. "මං කැමතියි කෑමෙන් පස්සෙ පොඩි විවේකයක් ගන්න. ඔබ හවස්වරුවටත් මොකක් හරි ගමනක් සූදානම් කරගෙනද ඉන්නෙ?"

"මං හිතාගෙන හිටියේ හවස්වරුවේ ඔබත් කැඳවාගෙන සංගීත සංදර්ශනයකට යන්නයි" හෝම්ස් කීය. "නෝමන් නෙරූඩාගේ සංගීත ප්‍රසංගයක් තියෙනවා එල්ෆින්ස්ටන් ශාලාවේ. නමුත් ඒකට යන්න අපට වෙලාවක් ලැබෙන්නෙ නෑ. තව සොයා බැලීම් කිහිපයක්ම තියෙනවා, කරන්න. ඒකට මැංචෙස්ටර් නගරයේ, ටිකක් රස්තියාදු වෙන්න සිදුවේවි. ඒවට ඔබ එන්න උවමනා නැහැ වොට්සන්. මං දන්නවා ඊයෙ රෑ අපි පැය හතරකට වඩා නිදියගත්තෙ නැහැ. ලන්ඩන් නගරයෙන් පිටත්වුණේ එළිය වැටෙන්න දෙපැයකට කලින්. ඊළඟට මහන්සි වුණා මදිවට, හුගක් වෙලා බඩගින්නේ හිටියා. වයින් ටිකක් බීලා බඩපිරෙන්න කෑම ගත්තට පස්සේ ටිකක් නිදාගන්න කවුද අකමැති? වොට්සන් ඔබ යන්න නානායමට. මගේ ඒ රාජකාරියට මං හව් එක්ක යන්නම්. ඒ

වුණත් මතක තියාගන්න. හවස 6 ට 6 1/2 ට පමණ අප යායුතු ගමනක් තියෙනවා. ඒකට ඔබේ පැමිණීම අත්‍යවශ්‍යයි"

ඔහුගේ යෝජනාවට මම එකඟවූයෙමි. දහවල් අහරෙන් පසු මම නානායමට ගියෙමි. හෝම්ස් පොලිස් නිලධරයා සමග කුලීරියක නැගී, මැංචෙස්ටර් නගරය දෙසට ගමන් කළේය.

නානායමට පැමිණි මට හදිස්සියේම නින්ද යන්නට ඇත. සවස හයට පමණ මා අවදිවූයේ මගේ මිත්‍රයා පැමිණ දොරට තට්ටු කළ හඬිනි.

"ඔබ තවමත් නිදිද වොට්සන්?" ඔහු ඇසීය. "ඉක්මනට තේ බීල සූදානම් වෙන්න. අපට තියෙනවා යෙදෙන්න, පොඩි අත්හදාබැලීමේ පරීක්ෂණයක. ඒකට උදව්වෙන්න ලොකු සෙනගකුත් ඇවිත් ඉන්නවා. නානායමේ විසිත්ත කාමරයට ඇවිත් බලන්න"

මම ඔහු සමග විසිත්ත කාමරයට ගියෙමි. හොඳින් හැඳපැළඳගත් තරුණයන් දසදෙනෙකු පමණ, මේස දෙකක තේ පානය කරමින් සිටි අයුරු දුටුවෙමි. ඒ සමගම තවත් මේසයක සිටියේ සාමාන්‍ය ඇඳුමෙන් සැරසුණු, පොලිස් පරීක්ෂක ජැක් මාටින් සහ සාජන්ට් හව් දෙදෙනාය.

"අශ්වකරත්ත සූදානම්ද හව්?"

"ඔව් මහත්මයා. අපි පිටත්වෙමු" හව් පිළිතුරු දුන්නේය. ජැක් මාටින්ගේ මුහුණේ නම් තිබුණේ දොම්නස් පෙනුමකි.

තමන් කරන්නට බලාපොරොත්තු වන්නේ කුමන කටයුත්තක්ද යන්න කල්තබා කීම, මගේ මිත්‍රයාගේ සිරිත නොවේ. එබැවින් මම ඒ ගැන නොවිමසීමි. ලොකු අශ්වකරත්ත හතරකට නැගුණ අප ගමන්කළේ, රොචෙස්ටර් පාර දිගේ ෆෙයාෆීල්ඩ් දෙසටය. මුවුන් පදිංචිව සිටි මෝගන් වීදිය සමීපයේ වූ දුරකතන කුටියක් අසල කරත්ත නවත්වන ලදී. කරත්තවලින් බැස ආ තරුණයන් තමා අසලට කැඳවූ හෝම්ස් දේශනය ඇරඹීය.

"මහත්වරුනි. අප මේ ඇවිත් ඉන්නේ කටහඬ පරීක්ෂණයකට. ඔබ හැමදෙනෙක්ම දන්නවා, නාට්‍යවල රඟපෑමට හා ඔපෙරාවලට, හොඳ කටහඬක් තිබීම අත්‍යවශ්‍ය බව. හොඳ කටහඬක් තිබෙන හැමදෙනෙකුටම, මා නිෂ්පාදනය කරන නාට්‍යයේ රඟපාන්න චරිතයක් ලබා දෙන බවට, මං සහතික කරනවා. එයින් එක් අයෙකුට ප්‍රධාන චරිතය ලැබෙනවා.

ඔබට කරන්න තියෙන්නෙත් මෙපමණයි. මං ඔබ අතට දී ඇති කඩදාසියේ සඳහන් වාක්‍ය, නාට්‍යයක රඟපාද්දී කියන ආකාරයට කියවීම පමණයි. මුලින්ම ඔබේ නම කියන්න. ඊළඟට මං ඔබට දී ඇති අංකය කියන්න. මතක තියාගන්න. ඔබ එක්වරක් වාක්‍ය කියවා තත්පර දහයක් නිහඬව ඉන්න. ඊළඟට යළිත් වරක් කියවන්න. මං ඔබට කලින් කිව්වා, රඟපාන්න අවස්ථාවක් නොලැබුණත්, ඔබට වුණු කරදරය වෙනුවෙන් රන්පවුම් තුනක ගාස්තුවක් ඔබට හිමිවනවා. මෙන්න ඔබ කියවිය යුතු වාක්‍ය. මං එය කියවන්නම්:

"දොස්තර මැක්ක්ලැරන්ස්. ඔබ නම් පුදුම වෛද්‍යවරයෙක්! සෙම්ප්‍රතිශ්‍යාව වැලඳුණු කුඩා ජෝන් බ්‍රවුන්ට මොකක්ද ඔබ නියම කරන ප්‍රතිකාරය? පපුවේ කපුරු තෙල් ගාන්න කීම යල්පැනගිය ප්‍රතිකාරයක් නේ"

මීළඟට දුරකතන කුටිය තුළට ගිය මගේ මිත්‍රයා, කාසි පුරවාගෙන සිටි කබාෂාක්කුවෙන්, කාසි අහුරක් ගෙන යන්ත්‍රයට දමා, දුරකතන ඇමතුමක් ගත්තේය. මී ළඟට ඔහු රිසීවරය පළමු තරඟකරුට දුන්නේය. හෝම්ස්ගේ අනෙක් අතේ තිබුණේ දීප්තිමත් ආලෝකයක් විහිදවූ ලන්තෑරුමකි.

"ග්‍රේබියල් ඔව්න්ස් අංක එක" කී තරුණයා කඩදාසි කැබැල්ලේ වූ වාක්‍ය කියවීමට පටන්ගත්තේය. පැත්තක සිටි ජෙෆ්‍රි හව් නම හා අංකය ලියාගත් අතර, ජැක් මාටින් නිහඬව බලාසිටියේ තම අප්‍රසාදය දැක්වූ මුහුණෙනි.

"ජෝජ් ෆොස්ටර් අංක දෙක"

අංක තුන ලෙස කුටියට ඇතුළුවූයේ මුහුණ පුරා කළු රැවුලක් වවාගත්, උපැස්යුගලක් හා හිස්වැස්මක් පැළඳි පුද්ගලයෙකි.

"මැල්කම් විසල් අංක තුන"

"මේ ආකාරයට දසදෙනාම දුරකතන කුටිය තුළට පැමිණ වාක්‍ය කියවද්දී, හෝම්ස් ඒ ළඟට වී යන්ත්‍රයට කාසි පිරවීමට අමතක නොකළේය.

"ජෙරෝම් ගුඩ්මන්.......... අංක නමය"

"ඩැනියෙල් ස්ටෙලිං.......... අංක දහය"

ඒ දසදෙනාම අවසන් වූ පසු, හෝම්ස් කළ සංඥාවක් අනුව, පොලිස් පරීක්ෂක ජැක් මාටින් දුරකතන කුටියට ඇතුළු විය. දොරවසාගත් ඔහු කිසිවෙකු හා සංවාදයේ යෙදුණේ, හෝම්ස්

කුටියෙන් එළියට ආ පසුවය. ඉන්පසු ඔහුද දොර විවෘතකරගෙන එළියට ආවේය.

"ඩැනියෙල් ස්නෙලිං" හෝම්ස් කීය. "ඔබේ කටහඬ වගේම කථනය ඉදිරිපත් කළ ආකාරය විශිෂ්ටයි. ඒ නිසා ප්‍රධාන නළු චරිතයට ඔබ තෝරාගැනීමට, අප තීරණය කළා. එහෙම නේද මාටින් මහත්මයා?"

"ඔව්. ප්‍රධාන නළුවා!" මාටින් කීය.

ජැක් මාටින් හා ජෙෆ්‍රි හව් තුමා වෙතට ළංවෙද්දී, ස්නෙලිං සැකයෙන් වටපිට බැලුවේය. මීළඟට ඔහු හෝම්ස් වෙත කඩාපැන්නේ කෝපයෙන් කෑගසමිනි.

"තමුසෙලා, මොකාටද මේ එන්න හදන්නේ? අන්න ඒක කියනවා මට"

අඩි හයක් පමණ උස, හැඩිදැඩි පුද්ගලයෙකු වූ ස්නෙලිං, එක්වරම මිට මොළොවා ගත් වමතෙන්, හෝම්ස්ගේ මුහුණට ප්‍රහාරයක් එල්ල කළේය. ක්ෂණිකව ක්‍රියාත්මක වූ මගේ මිත්‍රයා, තම දකුණු අත ඔසවා එම පහර වළක්වා ගත්තේය. ඒ සමගම ස්නෙලිංගේ හනුවට, හෝම්ස් දකුණත් ප්‍රහාරයක් එල්ල කළේය. බලාපොරොත්තු නොවූ මෙම පහරින් ස්නෙලිං බිම ඇදවැටෙන්නට යද්දී, ඔහු අල්ලාගන්නා ලද්දේ මාටින් සහ හව් දෙදෙනා විසිනි.

"මාටින්" හෝම්ස් කීවේ පොලිස් නිලධරයා අමතමිනි. "සෙලිනා බ්‍රවුන් ඝාතනය කළ මිනීමරුවා, ඔය ඔබේ දෑත්වලටම හසුවෙලා ඉන්නේ. ඔහුට විලංගු දමනවාද නැද්ද කියන එක ඔබේ වගකීම"

ඒ සමගම ජෙෆ්‍රි හව්ගේ සාක්කුවෙන් ඉවතට ගැනුණු විලංගු යුගළ ඩැනියෙල් ස්නෙලිංගේ දෑත්වලට වැටිණි. පොලිස් නිලධරයන්ගේ ග්‍රහණයෙන් බේරී පලායාමට ඔහු උත්සාහයක් දැරුවද, එය සාර්ථක නොවිණි. කටහඬ පරීක්ෂණයට පෙනීසිටි තරුණයෝ කිහිපදෙනෙක්, ස්නෙලිං මෙල්ල කරගැනීමට උදව්වූහ. ඔවුන් වැඩිදෙනෙකු සිවිල් ඇඳුමෙන් සැරසී සිටි පොලිස් භටයන් බව, මට පසුව දැනගන්නට ලැබිණි. විලංගු ඇමූ සිරකරුවා අශ්වකරත්තයකට නංවාගත් පොලිස් නිලධාරීහු, හෝම්ස්ට ස්තුතිකොට එතැනින් පිටත් වී ගියහ. අපට නොපෙනෙන තරම් ඈතට වී සිටි අංක 3 තරඟකරු මැල්කම් විසල් අප වෙත පැමිණියේ

මේ මොහොතේදීය. "හෝම්ස් මහත්මයා. මං ඔබට සදා ණයගැතියි" විසල් කීය. "ඔබට කොහොම ස්තුති කරන්නද කියල මට තේරෙන්නෙ නෑ" ඔහු කීවේ හිස්වැස්ම ඉවත්කොට, මුහුණේ අලවා තිබූ බොරු රැවුල ගලවා දමමිනි. එවිට මා දුටුවේ හුරුපුරුදු මුහුණකි. ඒ මියගිය සෙලින් බ්‍රවුන්ගේ සැමියා, ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන්ය!

* * *

නියම අපරාධකාරයා අල්ලාගැනීමට තමා සමත්වූ ආකාරය, හෝම්ස් මා සමග විස්තර කළේ පසුවදා උදෑසන අප දුම්රියෙන් ලන්ඩන් බලා ගමන් කරමින් සිටියදීය.

"හෝම්ස් ඔබ මුලින් නම් හිතුවෙ අපරාධකාරයා, ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන් විය නොහැකියි කියල" මම කීවෙමි. "ඒ වුණත් අර දුරකතන පණිවුඩය දුන්නෙ මෝගන් වීදිය කිට්ටුව කුටියකින් කියල දැනගත්තාම, තීරණය වෙනස් වුණා. එහෙම නේද?"

"ඒ කරුණ දැනගත්තාම මගේ හිතේ බ්‍රවුන් ගැන සැකයක් ඇතිවුණු බව ඇත්තයි" හෝම්ස් කීය. "ඉතින් මං මොකද කළේ: ඊයෙ රෑ 7.20 ට එම දුරකතන කුටියෙන්ම ඇම්රොක් හෝටලයේ චෙස් සමාජයේ ක්ලෝඩ් අයිවෝට කතාකළා. මං ඔහුට කිව්වා, මං කතාකළ වේලාව සටහන් කරගන්න කියලා. ඊළඟට හව් සහ මම වේගයෙන් පැද වූ කුලීරියකින්, චෙස් ක්‍රීඩා සමාජයට ගියා. අපට ගතවී තිබුණා මිනිත්තු 31 ක කාලයක්. මං යනකොට 7 යි 51 යි. ඒකෙන් අපට ස්ථිරවෙනවා, 19 වැනිදා ඇරමඩ් නමින් 7.20 ට දුරකතන පණිවුඩය දුන් පුද්ගලයා බ්‍රවුන් විය නොහැකි බව. ඒ මොකද එදා ඔහු 7.35 වෙද්දී චෙස් සමාජයට ගිහින් තිබුණා.

ඊළඟට මං මෙහෙම දෙයක් කල්පනා කළා. ඝාතනය සිදුකළේ බ්‍රවුන් නොවෙයි නම්; ඝාතකයා මේ වයස්ගත, දුර්වල කාන්තාව මරා දැම්මේ ඇයි? එක්කෝ මුදල් මංකොල්ල කෑමකට; නැත්නම් පෞද්ගලික පළිගැනීමකට. බ්‍රවුන් මහත්මිය කවුරුවත් ආශ්‍රය නොකළ, තමන්ගේ පාඩුවේ ජීවත්වූ නිහඬ තැනැත්තියක බව අපට අහන්න ලැබුණා. මම ඇගේ පැරණි දිනපොත් පවා පෙරලා බලමින්, හොයා බැලුවෙ ඒ ගැන. එතකොට පෙනුණා මේ අපරාධයට හේතුව පළිගැනීමක් විය නොහැකි බව. එතකොට අපට ඉතිරිවෙන්නේ එක විකල්පයයි. ඒ තමයි මුදල් කොල්ලකෑම.

ඔන්න දැන් අපි එනවා එක්තරා වැදගත් සන්ධිස්ථානයකට. මොකක්ද? අපරාධකාරයා දොරක් හෝ ජනේලයක් කඩාගෙන ගෙට ඇතුළුවී නැහැ. ඔහු ගෙට ඇතුළු වී තිබුණේ ඉස්සරහ දොරින්. ඒ කොහොමද? ඔහු තමාගේ නම කියා හඳුන්වා දෙමින්, ඉදිරි දොරට තට්ටු කරන්න ඇති. ඔහු බ්‍රවුන් මහතා සහ මහත්මිය කලින් හඳුනන කෙනෙක් නිසා, ඇය ඉදිරි දොර විවෘත කොට ඔහුට ඇතුළට ඒමට ඉඩ දුන්නා. ගෙදර ඉදිරි දොරට අඩි 4 ක් පමණ ඈතින්, ඉස්තෝප්පුවේ කෙළවරක තිබිලා මට හමුවුණා, යම් දෙයක්. ඒ දෙතුන්වරක් ඉරීමෙන් පසු ඉවතට විසිකළ, රොටර්ඩෑම්හි එතු දුඹුරු පාට සුරුට්ටුවක කොටයක්. මිනීමැරුමෙන් පසු මේ ගෙදරට සෙනඟ ආව ගියා. ඒ නිසා මට එය නොසලකා හැරීමට හැකියාව තිබුණා. නමුත් ඔවුන්ගේ කුස්සියේ මේසය උඩ දෙපොළකම, එම වර්ගයේ සුරුට්ටුවක අළු මට හමුවුණා. එම වර්ගයේ දෙවැනි සුරුට්ටු කොටය මට හමුවුණේ, බ්‍රවුන්ගේ කුස්සියේ පෝරණුව යට, සේවිකාව අඟුරු අල්ලන අඬුව හා ඊයම් පයිප්ප කැබැල්ල තබන තැන තිබිලා. ඒකෙන් මට තවත් කාරණයක් පැහැදිලි වුණා."

"ඔහු ආයුධ අතට ගන්න ඇත්තේ, අතේ හෝ කටේ තිබුණු සුරුට්ටු කොටය එතැන බිම දමලා?" මම ඇසීමි.

"අන්න හරි වොට්සන්. ඔබේ නිගමනය හරි. අපි දන්නවා ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන් දුම්පානය කරන්නෙකු නොවෙන බව. එතකොට කවුද මේ ගෙදරට පිටතින් ආව පුද්ගලයා?

අපරාධකාරයා කවුරු වුණත් ඔහු දැන ඉඳලා තියෙනවා, අඟහරුවාදා රෑට මේ ගෙදර යහමින් මුදල් තිබෙන බව. ඔහු කවුරුවුණත් අපරාධකාරයා දැනගෙන ඉඳල තියෙනවා, බ්‍රවුන් මුදල් සඟවාතබන තැන; ඊළඟට රක්ෂණ ගිවිසුමක් ගැන බ්‍රවුන්ගේ හිතේ පෙළඹවීමක් කර, ඔහු ගෙදරින් පිටතට යවා ගත හැකි බව. ඊළඟට බ්‍රවුන් චෙස් ක්‍රීඩා කිරීමට නැම්රොක් හෝටලයට යන බව හා යන වේලාව ආදිය. එතකොට මේ අපරාධකාරයා එසේ මෙසේ හොරෙක් වෙන්න බැහැ. ඔහු බ්‍රවුන් පවුල හොඳින්ම හඳුනන, ළඟින් ආශ්‍රය කරන හෝ කළ කෙනෙක් විය යුතුයි. නමුත් එහෙම කෙනෙකු ගැන බ්‍රවුන්ට මතක තිබුණේ නැහැ. මං රක්ෂණ සමාගමේ ලන්ඩන් හා මැංචෙස්ටර් කාර්යාල වලින් හොයල බැලුවා. නමුත් සැකකටයුතු පුද්ගලයකු හඳුනාගැනීමට මට හැකිවුණේ නැහැ.

ඔබට මතක ඇති ඒයේ දහවල්, මං බ්‍රවුන් මහත්මියගේ පැරණි අල්මාරියක් පරීක්ෂා කළ බව. ඇගේ තිබුණා සිරිතක්; එදිනෙදා ආදායම් - වියදම් ලියා තැබීමේ පුරුද්දක්. මේ ගනුදෙනු පොත් වලින් ඉතාම වැදගත් තොරතුරු සොයාගන්න මට හැකිවුණා.

ඔහුගේ නම ඩැනියෙල් ස්නෙලිං බව මං හඳුනාගත්තා. ඔහු කිහිපවාරයක්ම බ්‍රවුන් ගෙන් මුදල් ණයට ගත් බවත්, ඒවා ආපසු නුදුන් බවත්, ඇගේ ගනුදෙනු පොත්වල ලියා තිබුණා. කලින් ගත් මුදලත් සමග ආපසු දෙන බවට පොරොන්දු වී, ස්නෙලිං නම මිත්‍රයාව කිහිපවාරයක්ම රවටා, මුදල් ලබාගෙන ඇති බව මට පෙනීගියා.

ඩැනියෙල් ස්නෙලිං මීට අවුරුදු හතරකට කලින්, නැෂනල් මියුසියම් රක්ෂණ සමාගමේ සේවය කළ රක්ෂණ නියෝජිතයෙක්. ඒ කාලයේදී ඔහු, රක්ෂණ ලාභීන්ගෙන් එකතු කළ වාරික මුදල් සමාගමට භාර නොදී, අයථා ලෙස පරිහරණය කර තිබුණා. බ්‍රවුන් පවුල සමග හිතවත් කමක් ඇතිකරගන්න, ස්නෙලිංට හැකිවුණේ කොහොමද?

ක්ලැරන්ස් බ්‍රවුන් අවුරුදු කිහිපයකට පෙර දෙවරක්ම, බරපතල ලෙස අසනීප වෙලා, ආරෝග්‍යශාලාවේ ප්‍රතිකාර ලබල තිබුණා. එක්වරක් ඔහු ශල්‍යකර්මයකට භාජනයවී තිබුණා. මේ බවට තොරතුරු ඔහුගේ අල්මාරියෙන් මට හමුවුණා. මේ කාලයේදී බ්‍රවුන්ගේ ගනුදෙනු කරුවන්ගෙන්, රක්ෂණ වාරික මුදල් එකතුකරල තියෙන්නෙ ස්නෙලිං. ඒ කාලයේ ඔහු මේ ගෙදරට යන්න එන්න ඇති. ඒ නිසාම මුදල් සඟවා තබන තැනත්, ඒවා ගෙනගොස් භාරදීමට නියමිත දිනය ආදී තොරතුරු, හැම එකක්ම ඔහු හොඳින් දැන හිටින්න ඇති.

ඔහු ර.කියාවෙන් පහකලාට පස්සේ තමයි, ඔහු බ්‍රවුන්ගෙන් මුදල් ණයට ගත්තේ. පවුල සමග මෙතරම් ගනුදෙනු කළ පුද්ගලයෙකු ගැන, බ්‍රවුන්ට අමතක වුණේ ඇයි කියල මට හිතාගන්න අමාරුයි. සමහරවිට මේ දවස්වල ඔහුගේ හිතේ තිබුණු දැඩි කම්පනය හා කැළඹීම නිසා, මෙම කරුණු ඔහුට සිහි නොවුණා වෙන්නත් ඇති. අනෙක් අතට බ්‍රවුන් මහත්මිය ඝාතනය කිරීම වැනි භයානක අපරාධයක් කළ කෙනෙකු ගැන හිතද්දී ස්නෙලිං මතකයට එන්න නැහැ. රක්ෂණ සමාගමේ සේවක මඬුල්ලෙන් ඔහු ඉවත් කළ නිසා, ස්නෙලිං ගැන ලිපිගොනුවක් මට හමුවුණේ නැහැ. දැන් මට

තියෙනවා ඔහු ගැන විශේෂ ලිපිගොනුවක් ඇති කියලා. සමාගමේ අධ්‍යක්ෂක වරයාගේ රහසිගත ලිපිගොනු අතර.

19 වැනිදා, ඒ කියන්නේ සඳුදා, මෝගන් වීදියේ මුවුන්ගේ ගෙදරට එන පාරේ, සමහරවිට මගේ ළඟට වෙලා, ස්නෙලිං සෝඩ්සියෙන් ඉන්න ඇති. මුවුන් ගෙදරින් පිටවී යන හැටි බලාගෙන ඉඳලා, ඔහුට අශ්වකෝච්චියක නැගී, නගරයට යන්න ඉඩහැරියා. ඊළඟට තවත් පැය බාගයකට විතර පස්සෙ තමයි ස්නෙලිං අංක 1627 දරන කුටියෙන් දුරකතන ඇමතුමක් දුන්නේ. ඔහුට උවමනා වුණා, මුවුන් ඇම්බරොක් හෝටලයට යන්න කලින් පණිවුඩය දෙන්න. ඒ මොකද ස්නෙලිංගේ කටහඬ මුවුන් හොඳට අඳුනනවා. ක්ලෝඩ් අයිවෝට මතක තිබුණේ ඒ කටහඬ ගොරෝසු කටහඬක් බව විතරයි.

මෙරිසයිඩ් කියන්නේ නීතිවිරෝධී සූදු පොළවල් පවත්වාගෙන තැනක් බවත්, මට දැනගන්න ලැබුණා. සූදුඅන්තුවෙකු හා බේබද්දෙකු වුණු ඩැනියෙල් ස්නෙලිංට, මෙරිසයිඩ් පැත්ත හොඳට හුරුපුරුදු ඇති. ඒ නිසයි කොමන්වත් නැති කිංස්ටන් උද්‍යානය උතුරක් හා ෆැරමේඩ් කෙණෙක් ගැන කියලා, මුවුන්ව මුළාකරන්න හැකිවුණේ."

"ස්නෙලිං ගෙට ඇතුළුවෙලා මුදල් පැහැරගන්න බලාපොරොත්තුවුණේ කුමන ආකාරයකට ද හෝම්ස්?"

"ඒක නම් ඔටත් හිතාගන්න අමාරුයි වොට්සන්. ඇය ඝාතනය කිරීමේ අදහසක් මුල ඉඳලම ඔහුගේ හිතේ තිබුණද මං දන්නේ නෑ. නමුත් ඔහු තලේ තිබුණු සුරුට්ටු කොටය පෝරණුව ළඟ බිම දමලා, එතැන තිබුණු අඟුරු අල්ලන අඬුව හා පයිප්ප කැබැල්ල අරගෙන තිබෙනවා. අපට තවමත් හමුනොවුණත්, අපරාධයට යොදාගත් ආයුධ ඒවා බව්ව සැක නෑ."

"එතකොට අර තුවා පිහිය?" මම ඇසීමි.

"ඒක ඉතාම වැදගත් සාක්ෂියක් වෙනවා" හෝම්ස් කීය.

"ඒ කොහොමද?"

"පිහිපාර එල්ල වී තිබුනේ ඇගේ වම්අැහැට යටින්, වම් මැක්සිලරි අස්ථියට" හෝම්ස් කීය. "ඒ තුවාලය පරීක්ෂා කරද්දී මට පැහැදිලිව පෙනුණු එක් කරුණක්. ඒ තමයි පිහිපාර එල්ල කර තිබුණේ අඩි හයක් පමණ උස, වමත හුරු පුද්ගලයෙකු විසින්.

පිහිපාරේ දිගාව ඒකයි. ඇයට වඩා අගල් දහයක් පමණ උස කෙනෙකු එල්ල කළ නිසා තමයි. පිහිපාර ඇගේ තල්ල හිල් කරගෙන පහළට ගියේ. නමුත් ඔබට මතක ඇති, ක්ලැරන්ස් මුවුන්ගේ උස අඩිපහමාරක් පමණ බව. එදා රීජන්ට් හෝටලයේදී, බිස්බෝලයෙන් පෙන්තක් කපන මෙන් මං මුවුන්ගෙන් ඉල්ලා හිටියා. ඒක ඔබට මතකද වොට්සන්?"

"ඔව්. ඒ වෙලාවෙ මට පුදුමත් හිතුණා"

"මට උවමනා වුණේ, ඔහු පිහියක් පාවිච්චි කරන්නේ මොන අතින්ද කියන එක, මුවුන්ව නොතේරෙන්න, දැනගන්න. ඔහු දකුණත් කාරයෙක් බව තේරුම් ගත්තාම, මගේ හිතේ ඔහු ගැන තිබුණු සැකය ඉවත්වුණා."

"ඔබේ මේ කටහඬ පරීක්ෂා, අලුත්ම විදියේ අත්හදා බැලීමක්. එහෙම නේද හෝම්ස්?"

"ඒක අලුත් දෙයක් බව ඇත්තයි" හෝම්ස් කීය. "නමුත් මට එහෙම දෙයක් නොකර බැරිවුණා. මුවුන් මහත්මියගේ ගනුදෙනු පොත්වලින් ස්නෙලිංගේ නම හා නොගෙවූ ණය ගැන දැනගත් බව ඇත්ත. ඊළඟට ඔහු බේබද්දෙකු හා සූදු අන්තුවෙකු බවත් රක්ෂණ සමාගමේ රැකියාවෙන් නෙරපූ කෙනෙකු බවත් ඇත්ත. නමුත් ඔහුට විරුද්ධව චෝදනා එල්ලකරල, ඒව ඔප්පු කරන්න, ඒ සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් නෑ.

ඔබ දන්නවද වොට්සන්, මෙතැනදි අපට දුරකතන තාක්ෂණය යොදාගන්න වුණා. චෙස්ක්‍රීඩා සමාජයේ දුරකතනයට සමාන්තරව සම්බන්ධ කළා, තවත් දුරකතනයක්. ක්ලෝඩ් අයිවෝ එකකින් සවන් දෙද්දී, මැංචෙස්ටර් පොලිසියේ නිලධරයෙක්, අනික් එකෙන් සවන්දුන්නා. ඒ වගේමයි දුරකතන හුවමාරුවෙදිත්. එදා 19 වෙනිදා දුරකතන හුවමාරුවෙ රාජකාරි කළ සේවිකාවත්, පොලිස් නිලධරයෙකුත් එකවරම අපේ කටහඬ පරීක්ෂණයට සවන් දුන්නා. එපමණක් නොවෙයි. ක්ලැරන්ස් මුවුන්ගේ කටහඬත් මේ අය අතරට යොදාගන්න මං තීරණය කළා. ඒ මේ පරීක්ෂණය වඩාත් සම්පූර්ණ අයුරින් කරන්න. නමුත් ස්නෙලිං විසින් මුවුන්ව හඳුනාගත්තොත් හැම දෙයක්ම අසාර්ථක වෙන බව නිසැකයි. ඒ නිසයි මුවුන්ගේ පෙනුම වෙනස් කරලා, මැල්කම් විසල් කියලා නමකුත් දුන්නේ. සඳුදා නමන්ට අහන්න ලැබුණු ගොරෝසු

කටහඬ, කටහඬ පරීක්ෂණයේ දහවැනියා වූ ස්නෙලිංගේ කටහඬ බව, අර දෙන්නා සැකයකින් තොරව හඳුනාගත්තා"

"බ්‍රවුන් මහත්මියගේ ගනුදෙනු පොතෙන් ස්නෙලිං ගේ නම දැනගත්තා කියමු" මම කීවෙමි. "කොහෙන්ද ඔබ ඔහුව හොයාගත්තේ? කොහොමද ඔහුව මෙතට පටළවා ගත්තේ?"

"ස්නෙලිං සහ බ්‍රවුන් දෙදෙනා රක්ෂණ සමාගමේ එකට සේවය කළ කාලෙ ගත් කණ්ඩායම් ඡායාරූප, බ්‍රවුන්ලගෙ ඇල්බමයක තිබුණා. මං ඒක අරගෙන ගියා රක්ෂණ සමාගමට. ඔවුන් ළඟ තිබුණා සේවක හැඳුනුම්පත්වලට ගත්, සේවකයන්ගේ ඡායාරූපවල පිටපත්. පොලිස් සාජන්ට් හව් බොහොම දක්ෂ තරුණයෙක්. ඔහුට හොඳ අනාගතයක් තියෙනවා. රක්ෂණ සමාගමෙන් අපට ලැබුණු ස්නෙලිංගේ ඡායාරූපය, ස්ටුඩියෝවකට දීල හුගක් විශාල කළ පිටපත් රාශියක් ඉක්මනින් හදාගන්න, හව්ට හැකිවුණා. ස්නෙලිං ගැන හොයාබලන්න සිවිල් ඇඳුමෙන් සැරසුණු රහස්පොලිස් භටයන්ට අපි දුන්නේ ඒ ඡායාරූප පිටපත්.

තමන්ට එරෙහිව චෝදනා එල්ල නොවුණු නිසා ස්නෙලිං මැංචෙස්ටර්වලම ඇති කියලා, මගේ හැඟීමක් තිබුණා. නමුත් කොහෙන් කියල ඔහුව හොයන්නද?

ස්නෙලිං ගැන මම මුලින්ම විමසුවේ බ්‍රවුන්ගෙන්. රක්ෂණ ඒජන්සියාව අහිමිවූ ස්නෙලිං, රෝහලක වාට්ටු පිරිසිදු කරන්නෙකු ලෙස සේවය කර තිබුණා. එතැනින් ගිහින් පසුව ගල්අඟුරු වෙළඳ සලක, අඟුරු පටවන්නෙකු ලෙස සේවය කර තිබුණා. එතැනින් එහාට ස්නෙලිං ආගිය තැනක් බ්‍රවුන් දැනහිටියේ නෑ. නමුත් හව් යැවූ පොලිස් භටයෙකුට හැකිවුණා, ස්නෙලිං ගිය තැන හොයාගන්න. ඔහු චෙස්ටර් පාරේ ශාන්ත බර්නදෙත් දෙව්මැඳුරේ උයන්පල්ලෙකු ලෙස සේවය කරමින් හිටියා.

මං ඒ දෙව්මැඳුරේ දේවගැතිතුමා හමුවෙන්න ගියා. මට ඔබට කියන්න බැරිවුණා වොට්සන්, රක්ෂණ සමාගමේ වාර්ෂික සඟරාවේ තිබී මට දැනගන්න ලැබුණු කරුණක්. මේ රක්ෂණ සමාගම, ජීවිත රක්ෂණය මහජනයා අතර ප්‍රචාරය කරන්න, ප්‍රධාන නගරවලට ගිහිං පාසල්වල හා ප්‍රජාමධ්‍යස්ථාන වල, ප්‍රචාරක නාට්‍ය පෙන්වනවලු. ස්නෙලිං සමාගමේ ඒජන්සියාව කළ කාලේ, ඔහු එම නාට්‍ය කණ්ඩායමේ ඉඳල තියෙනවා. ඔහු දක්ෂ නළුවෙකු බවයි, පොතේ සඳහන්ව තිබුණේ.

'ඉතින් මං දේවගැතිතුමාට කිව්වා, මං නාට්‍ය නිෂ්පාදකයෙක්. මං නිෂ්පාදනය කරන නාට්‍යයකට නළුවෙක් සොයමින් ඉන්නේ; ඔබතුමාගේ උයන්පල්ලාට නම්, නළුවෙකුට උචිත පෙනුමක් තියෙනවා. ඔහු මගේ නාට්‍ය කණ්ඩායමට බැඳෙන්න කැමැති නම් සෑහෙන වැටුපක් දෙන්න පුළුවන්' කියලා.

"ඔය මනුස්සයා වතුපිටිවල වැඩකරලා පුරුදු කෙනෙක් නෙමෙයි" දේවගැතිතුමා කිව්වා. "රැකියාවක් සොයාගෙන ආවාම මට දෙන්න තිබුණේ, ඒ රැකියාව විතරයි. වල්පැළ ගලවන්න කිව්වාම මල්පැළත් ගලවනවා. ආයුධ වලට අත්පා තුවාල කරගන්නවා. දෙව්මැඳුරේ සේවකයන් සමග සණ්ඩුසරුවල් කරනවා. ඒ වුණත් ඔහුව අස්කර දමන්න මට හිතක් නෑ. ඔහුට රැකියාවක් දෙන්න පුළුවන් නම්, ඒක මටත් කරන උදව්වක්."

එහෙම කියූ දේවගැතිතුමා, ස්නෙලිං කැඳවා මට භාරකළා. මං දිහා සැකයෙන් බැලූ ඔහු, එක්වරම මා සමග එන්න කැමැතිවුණේ නැහැ. නමුත් අත්තිකාරම් වශයෙන් පවුම් පහක් දුන්නාම, ඔහු බොහොම සතුටුවුණා. කටහඬ පරීක්ෂණයක් ගැන මං ඔහුට කලින් කිව්වේ නැහැ. ඒත් මං කියූ වෙලාවේ එය ප්‍රතික්ෂේප කරන්න ඔහුට හැකියාවක් තිබුණෙත් නැහැ. කොහොමවුණත් ඔහු පැනදිව්වා නම්, ස්නෙලිං අල්ලා ගැනීම අපට ප්‍රශ්නයක් වෙන්නෙත් නෑ. ඒ මොකද කටහඬ පරීක්ෂණයට ඇවිත් හිටි අයගෙන් බ්‍රවුන් හා ස්නෙලිං ඇරුණාම අනික් අටදෙනාම, සිවිල් ඇඳුමෙන් හිටි පොලිස් භටයන්."

* * *

සෙලිනා බ්‍රවුන් මහත්මිය ඝාතන නඩුව මැංචෙස්ටර් මහාධිකරණයේදී විභාගයට ගැනිණ. ඩැනියෙල් ස්නෙලිං තම අපරාධය ගැන පාපෝච්චාරණයක් කළේය. අඟහරුවාදා දිනවල නිවසේ ලොකුමුදලක් තිබෙන බවද, සඟවන තැනද තමා දැනසිටි නිසා එම මුදල් කොල්ලකෑමට තීරණය කළ බව ස්නෙලිං පැවසුවේය.

"මං ගෙදරට ඇවිත් දොරට තට්ටු කරලා කීවා, මං ස්නෙලිං; ආවේ පරණ ණය ගෙවල යන්න කියලා. ඒ කතාවට රැවටිලා බ්‍රවුන් මහත්මිය දොර ඇරියා. මං ඇයට කියුවා, මං අරගත්තු ණය ගැන විස්තර තියෙන්නේ, ක්ලැරන්ස්ගේ ගනුදෙනුපොත්වල; තියෙන

තැනකින් ඒවා අරගෙන එන්න; මං අද ආවේ ඒ ණයතුරුස් ඔක්කොම ගෙවලා ඉවරයක් කරලා යන්න - කියා. මං කියූ දෙයට ඊවට් ඇය උඩතට්ටුවට ගියේ, ගනුදෙනු පොත් හොයාගෙන එන්න. ඒ අතරේ මං මුදල් සඟවා තිබූ කැබිනෙට්ටුවේ පියන කැඩුවා. නමුත් මං නොහිතූ තරම් ඉක්මනට, ඇය පහළ තට්ටුවට ආවා. හංගා තිබූ මුදල් මගේ අතේ බව දුටු ඇය, සූදානම් වුණේ විලාප නගන්න. ඊට කලින් ඇය නිශ්ශබ්ද කරන්න මට සිද්ධවුණා.

මගේ ඇඳුම් ලේවලින් තෙමීගිය නිසා, මං ක්ලැරන්ස්ගේ ඇඳුමකින් සැරසුණා. ඊට පස්සේ ලේ තැවරුණු ආයුධ හා ඇඳුම් ටිකත් අරගෙන ඇවිත් ඒවා ගඟට දැම්මා"

ජූරි සභාවේ ඒකමතික තීරණය අනුව, ඩැනියෙල් ස්නෙලිං වරදකරු බවට ප්‍රකාශ විය. ඔහුට මරණ දඬුවම නියමවිණි.

"වොට්සන්. එදා මැංචෙස්ටර් වලදී අපට යන්න බැරිවුණා නේ නෝමන් නෙරූඩාගේ සංගීත ප්‍රසංගයට. ඔන්න මේ සතියෙ ඉරිදා හවස, රාජකීය ඇල්බට් ශාලාවේ, නෙරූඩා ඇගේ සංගීත ප්‍රසංගය යළිත් වරක් පවත්වනවා. මා මේ සූදානම් වෙන්නේ ආසන වෙන්කරවා ගන්න යෑමට. එදාට ඔබත් නොවැරදීම එනවා නේද මා සමග?"

Reading Purpose Only

දුම්රියේ සිදුවූ මිනීමැරුම

1890 වසරේ වසන්ත සමයේ එංගලන්තයේ සිදුවූ එක්තරා සුවිශේෂ සිදුවීමක්, තවමත් ඔබට මතක ඇතුවා නිසැකය. ඒ දිනවල මෙම සිද්ධිය ගැන තොරතුරු හා මතවාද වලින්, සතිඅන්ත පුවත්පත් පිරී තිබිණ. දින කිහිපයක් තිස්සේ පුවත්පත්වල ප්‍රධාන ප්‍රවෘත්තිය වූයේද එයයි. එයට විසඳුමක් නොමැති බැවි අන්තිමේදී ප්‍රසිද්ධියට පත්විය. එබැවින් එම සිදුවීම මහජනයාට කෙමෙන් අමතක විය. මගේ මිතුරු ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා, මෙම අභිරහස ඒ දිනවලම විසඳීමට සමත්විය. එහෙත් එය රහසක්ව තබාගැනීමට අපි තීරණය කළෙමු. දැන් එම කතාන්තරය ඔබට වෙත ගෙන ඒමට මට අවස්ථාව සැලසී ඇත.

මෙම සිදුවීම ගැන තොරතුරු හරිහැටි නොදත් අයගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා, සිද්ධිය පිළිබඳ විස්තරයක් කෙටියෙන් ඉදිරිපත් කිරීම යෝග්‍ය යයි සිතමි.

1890 මාර්තු 18 වැනි දින සවස 5 ට යූස්ටන් දුම්රිය පොළෙන් දුම්රියක් පිටත්වීමට නියමිතව තිබිණ. එහි ගමනාන්තය වූයේ මැංචෙස්ටර් නගරයයි. ලන්ඩන් නගරයට උදේ සිටම ඇදහැළුණේ ධාරානිපාත වර්ෂාවකි. ඒ නිසා මේ, කිසිවෙකුත් ගමනක් බිමනක් යාමට කැමැත්තක් දක්වන දිනයක් නොවීය. වෙළඳ ව්‍යාපාර කටයුතු සඳහා උදෑසනම ලන්ඩනය වෙත පැමිණෙන ජනයා බොහෝය. මැංචෙස්ටර් නගරයේ සිටද එසේ පැමිණෙන ව්‍යාපාරිකයන් ගණන බොහොමයකි. සවස පහට පිටත්වෙන මෙම දුම්රිය ඔවුන් අතර බොහෝ සෙයින් ජනප්‍රිය එකකි. ලන්ඩන් සිට මැංචෙස්ටර් යාමට මෙම දුම්රිය ගත කළේ, පැය හතරයි මිනිත්තු විස්සක කාලයකි. ඊට අමතරව එය අතරමග නැවැත්වූයේ ද දුම්රිය ස්ථාන තුනක පමණි. එබැවින් මේ කියන දිනයේ ද අයහපත් කාලගුණය ද නොතකා, සෑහෙන පිරිසක් මේ දුම්රියේ ගමන්ගත්හ. එදින මෙම දුම්රියේ ගාඩ්වරයා වූයේ ජෝන් පාමර් නම් මහත්මයෙකි. මෙම දුම්රිය සමාගමේ අවුරුදු 22 ක් වැනි දීර්ඝ කාලයක් කාර්යක්ෂමව සේවය කර තිබූ ඔහුට විරුද්ධව, කිසිදිනෙක පැමිණිල්ලක් නොවීය.

එක් අයෙකු උසින් වැඩි මහත්මයෙකි. අනෙක් මගියා............. කාන්තාවකි.

දුම්රියපොළේ යෝධ ඔරලෝසුවේ හිරිඇමම සවස පහ සලකුණු වෙද්දී, ටියැඩුරාට් සුපුරුදු සංඥාව දීමට ගාඩ්වරයා සූදානම් විය. එක අතකින් කොළ පැහැති කොඩිය ඔසවමින්, නලාව පිඹීමට සැරසුණු ඔහු දුටුවේ, පමා වූ මගීන් දෙදෙනෙකු, වේදිකාවේ ඈත සිට ඉදිරියට දුවගෙන එන ආකාරයයි. ටිකට් කවුන්ටරය පැත්තේ සිට, දුම්රිය අල්ලාගැනීමට දුව ආ මගීන් දුටු පාමර් මහතා, තම කාර්ය මඳකට අත්හිටෙව්වේය. මගීන් දෙදෙනාගෙන් එක් අයෙකු අසාමාන්‍ය ලෙස උසින් වැඩි මහත්මයෙකි. ඇඳුම් කට්ටලයට පිටතින් සම්වලින් මැසූ මිල අධික කබායක් හැඳ සිටි ඔහු, එහි කොලරය බෙල්ල හා කන්පෙතිද වැසෙන සේ ඉහළට ඔසවාගෙන සිටියේය. වයස අවුරුදු පනහත් හැටත් අතර යයි සිතිය හැකි ඔහුගෙන් දිස්වූයේ, තරුණ කාලයේ ශක්තිය හා ජවය තවමත් ඔහු සතුව ඇති බවයි. ඔහු අතේ දුඹුරු පැහැති හම් බෑගයක් ද විය. ඔහු සමඟ පැමිණි අනික් මගියා කාන්තාවකි. උසින් වැඩිවූ මේ කාන්තාව, පිරිමියා ද පරදවන තරම් ඉක්මන් ගමනින් පැමිණියාය. ඇය දුඹුරු පැහැති දිගු ගමන් කබායක් හැඳ සිටියාය. ඊට අමතරව හිසට තදවන ආකාරයේ කාන්තා හිස්වැස්මක් ද, මුහුණ වැසෙන

සේ කළු වෙල්පොටක් ද පැළඳ සිටියාය. මේ දෙදෙනා පියා සහ දුව යයි දුටු කෙනෙකු සිතන්නට ඉඩ තිබිණ.

ඔවුන් වේදිකාවේ ඉදිරියට දුව එද්දී දුම්රියේ ගාඩ්වරයා ඔවුන් ඇමතුවේය.

"මහත්මයා ඉක්මන් කරන්න. දුම්රිය පිටත්වෙන්නයි හදන්නේ.........."

"අපට පළමුවැනි පංතියේ මැදිරියක් පෙන්වන්න.........."

"මේ තියෙන්නෙ.........." කී ගාඩ්වරයා ඔහු ළඟම තිබූ පළමුවැනි පංතියේ දුම්රිය මැදිරියක දොර විවෘත කළේය. එහි අසුන්ගෙන සිටියේ එක් පුද්ගලයෙකු පමණි. දල්වාගත් සුරුට්ටුවක් කටේ ගසාගෙන සිටි ඔහු, සිරුරේ ප්‍රමාණයෙන් කුඩා අයෙක් විය.

එක් සැණින් බැල්මකින්ම ඔහුගේ රූපය ගාඩ්වරයාගේ සිතේ හොඳින් සටහන් වී ඇති බැව් අපට කිව හැක. ඒ කුමක් නිසාද යත්, එම මගියා පිළිබඳ පැහැදිලි විස්තරයක් කිරීමට, ගාඩ්වරයාට හැකියාව තිබිණි. අළු පැහැති ඇඳුම් කට්ටලයකින් සැරසී සිටි මගියා අවුරුදු 35 ක පමණ අයෙක් විය. මුහුණ පුරා තිබුණු කළු පැහැති

රැවුල කෙටියට කපා තිබිණි. මුහුණේ ඉතා පැහැදිලි අංගයක් වූයේ, තරමක් ලොකු වූ උල් නාසයයි. දොර විවෘත වෙද්දී මේ තැනැත්තාගේ මුහුණ ඒ දෙසට හැරිණි. දුම්රියට නැගීමට සූදානම් වූ උස මහතා පාපුවරුව මතම නැවතුණේය.

"මේක දුම්බොන අයගේ මැදිරියක් නේ. සුරුට්ටු දුම මේ නෝනට උහුලන්න බෑ" ඔහු කීවේ ගාඩ්වරයා දෙස බලමිනි.

"හොඳයි. එහෙම නම් මෙන්න මේ මැදිරියට නගින්න මහත්මයා" කී ගාඩ්වරයා ඊළඟ මැදිරියේ දොර හරිමින්, කලින් දොර වේගයෙන් වසා දැම්මේය. පසුව විවෘත කළ මැදිරිය මගීන් කිසිවෙකු නොසිටි හිස් එකකි.

ඒ මොහොතේම ගාඩ්වරයා නළාව පිඹ රියැදුරාට සංඥා කළේය. ඒ වහා ම දුම්රිය ගමන ඇරඹුවේය. දුම්රිය සෙමෙන් ඉදිරියට ඇදෙද්දී, සුරුට්ටුවක් දල්වාගෙන සිටි තැනැත්තා ජනේලය වෙත හිස ළං කරගෙන සිටියේය. ඔහු තමා පසුකර ගිය ගාඩ්වරයාට යමක් කීවේය. එහෙත් දුම්රියෙන් නැගුණු හඬ නිසා, කීවේ කුමක්ද යන්න, ජෝන් පාමර් මහතාගේ දෙසවණට නොවැටිණි. අනතුරුව තම ගාඩ් මැදිරියට නැගුණු පාමර් මහතාට, එතැනින් එහාට ඒ ගැන සිතීමට උවමනාවක් නොවීය.

යූස්ටන් දුම්රියපොළෙන් පිට වී ගිය දුම්රිය, මිනිත්තු දොළහකට පසු ළඟාවූයේ විල්ස්ඩන් මංසන්ධියේ දුම්රිය ස්ථානයටයි. දුම්රිය එතැන නවත්වා තිබුණේ ඉතා කෙටි කාලයක් පමණි. ටිකට් පත්වල පසුව කළ සෝදිසියකදී පෙනී ගියේ, කිසිම මගියෙකු එතැනදී දුම්රියට නැගුණේ නැති බවත්, කිසිවෙකු එයින් බැස නොගිය බවත්ය. කිසිවෙකු ටික වේලාවකට හෝ දුම්රියෙන් වේදිකාවට බසිනු දුටු බවට සාක්ෂියක් හෝ නොවීය.

සවස 5.14 ට දුම්රිය යළිත් වරක් මැංචෙස්ටර් බලා පිටත් විය. ඊළඟට එය රග්බි දුම්රියපොළ වෙත ළඟාවුණේ සවස 6.50 ටයි. ඒ වනවිට දුම්රිය මිනිත්තු පහක් ප්‍රමාද වී තිබිණ.

මේ දුම්රියේ පළමුවැනි පංතියේ මැදිරියක දොර හැර දමා වසා නොමැති බව, කිසිවෙකු ජෝන් පාමර් - ගාඩ්වරයාට පෙන්වා දුන්නේ මේ අවස්ථාවේදීය. දොර වැසීමට ගිය පාමර් මහතා, මැදිරියට නැග එහි ඇතුළත බලද්දී, දකින්නට ලැබුණේ පුදුම උපදවන දසුනකි.

පුරුට්ටුවක් උරමින් සිටි, මුහුණ පුරා කළු රැවුලක් තිබූ මිටි පුද්ගලයා, ඔහුගේ මැදිරියේ නොසිටියේය. අඩක් උරා, නිවී ගිය පුරුට්ටුව පමණක් අසුන ළඟ බිම වැටී තිබිණි. නමුත් එය උරූ තැනැත්තාගේ සලකුණක් හෝ නොවීය.

ඊළඟ මැදිරිය පරීක්ෂා කළ ගාඩ්වරයා මවිතයට පත්විය. එයට නැගුණු උස මහතා සහ තරුණ නෝනා ඒ මැදිරියේ නොසිටියහ. නමුත් මේ මැදිරියේ බිම වෙනත් පුද්ගලයෙකු වැටී සිටිනු දක්නට ලැබිණ. වැදගත් පෙනුමක් තිබූ ඔහු, අලුත්, වටිනා ඇඳුම් පැළඳුම් වලින් සැරසී සිටියේය. තම හිස දොරකට හේත්තු කරගෙන, ඔහු බිම වාඩි වී සිටියේය. ඔහුගේ දෑත් දෙපැත්තේ ආසන මත රැඳී තිබිණි. එහෙත් ඔහු සිටියේ ජීවතුන් අතර නොවේ!

හදවත පසාකරගෙන ගිය වෙඩි පහරකින් ඔහු මියගොස් සිටියේය. වෙඩි උණ්ඩය කෙළින්ම හදවතටම එල්ලවීම නිසා, මරණය ඉතා ක්ෂණිකව සිදුවූ එකක් බව වෛද්‍ය නිගමනය විය. එක් පුදුමයක් වූයේ මෙම පුද්ගලයා දුම්රියට නැගුණු බවක් කිසිවෙකු විසින් දැක නොතිබීමය. ඔහුගේ සාක්කුවේ දුම්රිය

ප්‍රවේශපත්‍රයක් නොතිබිණි. ඔහුගේ ඇඳුම්වල ඒවා මැසූ ආයතනයක ලේබල හෝ වෙනත් සලකුණු ද නොවීය. ඔහු කවුද, මෙහි ආවේ කොහි සිටද යන්න තේරුම් ගැනීමට උදව්වන කඩදාසි කැබැල්ලක් තබා, ඔහුගේ මුදල් පසුම්බියවත් ඔහුගේ සාක්කුවේ නොතිබිණි. ඔහුට මරණය ලඟාවූයේ කෙලෙසකද යන්න කාටවත් තේරුම් ගත නොහැකි, අබිරහසක් විය. එවැනිම අබිරහසක් වූයේ මෙම දුම්රිය මැදිරිවලට නැගුණු අනෙක් නිඳෙනා, අතුරුදන් වූයේ කෙසේද යන්නය.

ඔහු හඳුනාගැනීමට ප්‍රයෝජනවත් විය හැකි පෞද්ගලික යමක් මේ පුද්ගලයා සතුව නොතිබූ බැව් මම කලින් කීවෙමි. එය සත්‍යයකි. එහෙත් ඔහු ළඟ තිබී ඉතා අසාමාන්‍ය යමක් ද හමුවිය. ඒ ඉතා වටිනා රත්රන් ඔරලෝසු හයකි. ඔහුගේ ඇතුළු කබායේ සාක්කුවල ඔරලෝසු තුනක් තිබූ අතර, තුවත් එකක් කබායේ උඩ සාක්කුවේද, තුවෙකක් පහළ සාක්කුවේද විය. ප්‍රමාණයෙන් කුඩා හයවැනි ඔරලෝසුව සම්පටියකින් ඔහුගේ වම් අතේ මැණික්කටුව ප්‍රදේශයේ බැඳ තිබිණි.

ඔරලෝසු දුටු කෙනෙකුගේ සිතට මුලින්ම නැගෙන්නේ මොහු ගැටකපන්නෙකු වියයුතු බවයි. මේ ඔහු සොරකම් කළ ඔරලෝසුද? එහෙත් හෝම්ස් මහතා එම මතය ඉක්මනින්ම බැහැර කළේය. ඔරලෝසු හයම එංගලන්තයේ ඉතා කලාතුරකින් දකින්නට ලැබෙන වර්ගවලට අයත් විය. ඒ හැම එකක්ම ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ නිෂ්පාදිත ඒවා බැව්, ඔරලෝසුවල මුහුණතේ හෝ පිටිපස සඳහන්ව තිබිණි.

ඔරලෝසු තුනක් එක්සත් ජනපදයේ රොචෙස්ටර් ඔරලෝසු නිෂ්පාදනාගාරයේද, එකක් එල්මීරා හි මේසන් සමාගමේද, එකක් නිව්යෝක් හි මිංහි සමාගමේ ද නිෂ්පාදිත බැව් සඳහන්ව තිබිණි. එක් ඔරලෝසුවක පමණක් නිෂ්පාදිත සමාගමේ නම සඳහන් නොවීය.

තවද ඔහුගේ සාක්කුවේ තිබී දුනුපිහියක් හමුවිණි. ෆෙල්ඩ් හි රොජර්ස් කර්මාන්ත ශාලාවේ තනා තිබූ මෙම පිහියේ, කස්තුරුඇප්පුවක්ද විය. මෙහි මිට ඇත් දළෙන් නිමවා තිබිණි. මීට අමතරව ලයිසියම් නාට්‍ය ශාලාවේ නාට්‍යයක් නැරඹීමට ගත් ටිකට් පතක්, ගිනිකූරු ඇසිරූ විදියෙන් තැනූ කුඩා පෙට්ටියක්, සහ දුඹුරු

පැහැති සමින් නිම කළ සුරුට්ටු ඇසිරූ මංජුසාවක් ද විය. එය තුළ අලුත් සුරුට්ටු දෙකක්ද දක්නට ලැබිණ. ඔහුගේ සාක්කුවේ තිබී පවුම් දෙකයි සිලිං දාහතරක මුදලක්ද හමුවිය.

මිනීමැරීමට හේතුව කුමක් වුවත්, එය මුදල් හෝ වටිනා දේ පැහැරගැනීමට කළ එකක් නොවන බව කාටත් පෙනී ගියේය. පෙනුමෙන් බොහෝ ලාබාල තරුණයෙක් විය. මුහුණේ රැවුල සම්පූර්ණයෙන්ම මුඩුකොට තිබූ අතර, ශරීරාංග වලද තිබුණේ සියුමැලි පෙනුමකි. ඔහුගේ උඩ හනුවේ ඉදිරිපස දතක් රත්තරනින් පුරවා තිබූ බැවි පැහැදිලිවම දිස්විය.

මෙම මරණය ගැන දැනගත් වහාම, දුම්රියෙන් ගමන් කළ සියලුම මගීන්ගේ ටිකට් පත් සෝදිසි කරන ලදී. මේ අනුව පැහැදිලි වූයේ, නිකුත් කළ සංඛ්‍යාවට වඩා, ටිකට් තුනක අඩුවක් ඇති බවයි. ඒ අතුරුදන් වූ පුද්ගලයන් තිදෙනාගේ විය යුතුය.

මරණය සිදුවූ දුම්රිය මැදිරිය පමණක් රග්බි දුම්රියපොළේ රඳවාගෙන, දුම්රියට මැංචෙස්ටර් වෙත යෑමට අවසර දෙන ලදී. එහි වෙනත් ගාඩ්වරයෙකු යැවුණු අතර, සාක්ෂිකරුවෙකු ලෙස රැඳී සිටීමට ජෝන් පාමර් මහතාට සිදුවිය. මීළඟට අපරාධය පිළිබඳව පරීක්ෂා කිරීමට ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියේ පරීක්ෂකයකු කැඳවන ලදී. ඒ පොලිස් පරීක්ෂක ලෙස්ට්‍රේඩ්ය. ඊට අමතරව දුම්රිය සමාගම වෙනුවෙන්, හෙන්ඩසන් නම් රහස් පරීක්ෂකයකු ලෙස්ට්‍රේඩ්ට සහාය විය.

"මෙතැන මිනීමැරුමක් සිදුවෙලා තියෙන බව නම් සහතිකයි හෝම්ස් මහත්මයා" තම ගැටලුව ඉදිරිපත් කළ ලෙස්ට්‍රේඩ් පැවසුවේ, බේකර් වීදියේ අපේ නිවහනේදීය. "මරණ පරීක්ෂණයේදී පෙනීගිය හැටියට, පපුවේ තුවාලය සිදුවී තිබෙන්නේ ඉතාම කුඩා පිස්තෝලයකින් නිකුත් වූ උණ්ඩයකින්."

"හැබෑට?" හෝම්ස් ඇසුවේ එතරම් පුදුමයකට පත් වූ අයුරෙන් නොවේ. "වෙඩි බෙහෙත් දැල්වෙද්දී ඇතිවුණු පිළිස්සුම් ලකුණු තිබුණද ඔහුගේ සමේ හෝ ඇඳුම්වල?"

"නැහැ මහත්මයා" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය. "එවැනි ඇලි සලකුණු මොකුත් නෑ. ඒ නිසා පැහැදිලියි වෙඩිපහර එල්ල කරල තියෙන්නේ තරමක් ඈත ඉඳල"

"දුම්රිය මැදිරියේ තිබිල ගිනිඅවියක් හමුවුණෙත් නැහැ?" හෝම්ස් ඇසීය.

"නැහැ. ඒකෙන් ඔප්පුවෙනවා මේක සියදිවි නසා ගැනීමක් නොවෙයි කියල"

"ලෙස්ට්‍රේඩ්. ඔබ දුම්රිය මැදිරිය නියුණු පරීක්ෂාවකට ලක් කළාද?"

"ඔව් මහත්මයා. මැදිරියේ බඩු දමන රාක්කයක තිබිල අපට කාන්තා කුඩයක් හමුවුණා. එච්චරයි."

"මෙතැන තියෙන ප්‍රධානම ගැටලුව අපි වෙන්කරමු" මගේ මිත්‍රයා කීය. "විල්ස්ඩන් සහ රග්බි අතර දුම්රිය නොනවත්වාම ගමන් කළ මුවලාවේ, මගීන් තුන්දෙනෙකු අතුරුදන්වුණේ කොහොමද? මෙයින් එක් කෙනෙකු කාන්තාවක බවත් අපට අමතක කරන්න බැහැ. ඊළඟට වෙනත්ම පුද්ගලයෙක්, ගමන් කළ දුම්රියේ මැදිරියකට නැගුණේ කොහොමද?

ලෙස්ට්‍රේඩ්. මට තියෙනවා ප්‍රශ්නයක්. මේක අපි අහල බලන්න ඕන දුම්රියේ ගාඩ්වරයා - ජෝන් පාමර්ගෙන්. විල්ස්ඩන් සහ රග්බි අතර දුම්රිය මාර්ගයේ, මොනවා හරි අලුත්වැඩියා කටයුතු සිදුවෙනවද? එහෙමත් නැත්නම් සංඥා නොමැති වීම නිසා දුම්රිය නැවැත්තුවද? එහෙමත් නැත්නම් අබලන් පාලමක් නිසා දුම්රිය ගමන් කරන්නේ හෙමින්ද?"

"ඔබ හිතුවා හරි හෝම්ස් මහත්තයා" ලෙස්ට්‍රේඩ් පිළිතුරු දුන්නේය. "ට්‍රිනිග් සහ වෙඩිංටන් නම් කුඩා දුම්රිය ස්ථාන දෙක අතර හරියේ තැනක, දුම්රිය මාර්ගයේ අලුත්වැඩියා කටයුතු වගයක් සිදුවෙනවලු. මං ගිහින් ඒ සේවකයන් ගෙන් ප්‍රශ්න කරල බැලුවා.

රේල් පාරේ එක් පැත්තක, පස් කුට්ටි පහළට කඩා වැටෙන කන්දක්. ඒ නිසා ඔවුන් ඒ පස් කන්දෙන් කොටසක් කපලා, රේල් පාරෙන් අනෙක් පැත්තේ බෑවුමට දමනවා. අනෙක දිරාගිය සිල්පර කොට ඉවත් කරලා, අලුත් සිල්පර සහ රේල්පීලි සවිකිරීමත් කරනවලු. ඒ නිසා හැම දුම්රියක්ම ඒ හරියේ ගමන් කරන්නේ අඩු වේගයකින්. සාමාන්‍යයෙන් ඒ හරියේ පැයට හැතැක්ම හතළිහක - පනහක වේගයෙන් යා යුතු දුම්රිය, ගමන් කරන්නේ පැයට හැතැක්ම අටක - දහයක වේගයෙන්."

"ඒ කියන්නේ" හෝම්ස් කීය. "පරෙස්සමින් කළොත් පිරිමියෙකුට පුළුවනි, වැඩි තුවාලයක් සිදු නොවෙන්න, දුම්රියෙන් බැහැගන්න.?"

"ඔව් මහත්මයා"

පුළුවනි. නමුත් ඒවා ගන්න පුදානම් වෙද්දී, අපරාධකාරයාට යම් බාධාවක් ඇතිවුණා. කවුරුන් හෝ දුම්රියට නැඟුණා. ඒ නිසා අපරාධකාරයා පැනගියා"

"මේ සිද්ධිය පැහැදිලි කිරීමට ඔබ ඉදිරිපත් කරන උපකල්පනය තර්කානුකූලයි වොට්සන්" හෝම්ස් කීය." නමුත් ඒක තහවුරු කරන්න තරම් සාක්ෂි නැහැ. සැකයක් නෑ, මේ ඔරලෝසු හැම එකක්ම වටිනා ඒවා. ඕනෑම මංකොල්ලකාරයෙක් අකමැති වෙන එකක් නැහැ, මේවා උදුරා ගන්න. නමුත් වෙඩිතැබීම කළත්, ඔහු ඔරලෝසු ගෙනැගිහින් නැතිබවයි පෙනෙන්නේ. අනෙක් අතට අර දුම්රියෙන් අතුරුදන්වුණු තුන්මදනාට මොකද වුණේ? ඔවුන් කොහොමද මේ ඔරලෝසුකාරයාට සම්බන්ධ වෙන්නේ? ඒ කරුණු පැහැදිලි කිරීමට, මොනම හෝඩුවාවක් වත් ලැබෙන්නේ නැහැ නේද?"

කිසිදු තීරණයකට හෝ නිගමනයකට නොපැමිණ, අපේ සාකච්ඡාව එතැනින්ම නැවතිණි.

මෙම සිද්ධියේ ගැටලු සහගත සහ අද්භූත බව පුවත්පත් මගින් ප්‍රසිද්ධ වෙද්දී, නොයෙක් දෙනා නොයෙක් මත පළකළහ. එංගලන්තයේ හා ඇමරිකාවේ පුවත්පත්වල පළවූ සමහර අදහස් නම්, බොළඳ මෙන්ම විකාර ඒවා විය. එහෙත් සැලකිය යුතු අන්දමේ වැදගත් අදහස් ද නොතිබුණා නොවේ.

මියගිය පුද්ගලයා සතුව තිබූ ඔරලෝසු සියල්ල ඇමරිකාවේ නිෂ්පාදිත ඒවා වීමත්, ඔහුගේ ඉදිරිපස දතක් රත්තරනින් පුරවා තිබීමත් නිසා, ඔහු ඇමරිකන් ජාතිකයෙකු විය යුතු යයි මතයක් පළවිය. නමුත් ඔහු හැඳසිටි ඇඳුම් සියල්ල, එංගලන්තයේ නිෂ්පාදිත ඒවා බවට සැකයක් නොවීය.

තවත් සමහරු මෙවැනි අදහසක් ඉදිරිපත් කළහ. කුමන හෝ හේතුවක් නිසා, මියගිය තැනැත්තා දුම්රිය මැදිරියේ අසුනක් යට සැඟවී සිටින්නට ඇතුවා නොඅනුමානය. පසුව දුම්රියට නැඟුණු පුද්ගලයන් කළ රහස් කතාබහක්, බිහිසුණු කුමන්ත්‍රණයක්, ඔහුගේ දෙසවණට වැටෙන්නට ඇත. රහස් හෙළිවීමට ඉඩ ඇති බැවි තේරුම් ගත් අය, මොහු ඝාතනය කරන්නට ඇත. යුරෝපය පුරා ඇති නොයෙකුත් ත්‍රස්තවාදී රහස් සංවිධාන බොහොමයක්, ඔවුන්ගේ මූලස්ථානය කරගෙන සිටින්නේ ලන්ඩනයයි. ඒ අනුව පෙර කී මතය සත්‍යයක් වීමට ඉඩ තිබේ.

දුම්රිය ගමනට ටිකට්පතක් ඔහුගේ සාක්කුවේ නොවීය. අසුනක් යට සැඟවී සිටීමට හේතුව මෙයම වන්නට ඇත. මෙවැනි රහස් සංවිධාන ඔවුන්ගේ කටයුතු සඳහා, කාන්තාවන් යොදාගන්නා බවත්, හැකි සෑමවිටකදීම ඔවුන් කළු වේල් හා හිස්වැසුම් ආදියෙන් මුහුණු ආවරණය කරගන්නා බවත්, රහස් පොලිසියේ නිලධරයෙක් පැවසුවේය. අහනක් අතට එවැනි ඔත්තුකරුවෙකු සැඟවී සිටිනා මැදිරියකටම, කුමන්ත්‍රණ කරුවන් පිවිසීම දෛවෝපගත සිදුවීමකි. මෙම මතයේ එක් අඩුපාඩුවක් තිබේ. එනම් දුම්බීමට වෙන්වූ මැදිරියේ සිටි පුද්ගලයාගේ හදිසි අතුරුදන් වීම. මෙහිදී පැහැදිලි නොකෙරේ.

රහස් පරීක්ෂණ ක්ෂෙත්‍රයේ සිටි පුද්ගලයෙකු මේ ගැන තම මතය පළකරමින්, "ඩේලි ගැසට්" පුවත්පතට ලිපියක් සපයා තිබිණි. එහි සාරාංශය ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කරනු කැමැත්තෙමි.

"............ ලන්ඩන් සිට ගමන්ගන්නා මැංචෙස්ටර් එක්ස්ප්‍රස් දුම්රිය ගමන්ගන්නා වේලාවේම, ඊට සමාන්තරව අනෙක් දුම්රිය මාර්ගයේ ගමන් ගන්නා ප්‍රාදේශීය දුම්රියක් ද ඇතිබැව් අපි දනිමු. මෙය ගමන් කරන්නේ හැරෝ සිට කිංස්ලැංලි දක්වා ය. නෝත්හැම්හි දුම්රිය මාර්ගයේ අලුත්වැඩියා කටයුතු නිසා, දුම්රිය දෙකටම සෙමින් ගමන්කිරීමට සිදුවේ. දුම්රිය දෙකම, එකම දිශාවට, එකම වේගයකින් (පැයට සැතැක්ම 8 ක වේගයෙන්) සමාන්තරව, එක සමීපයේ පිහිටි මාර්ග දෙකේ ගමන් කළ බවට අපට උපකල්පනය කළ හැක. දුම්රිය දෙකේම මැදිරි ඇතුළත ආලෝකය දල්වා ඇති නිසා, එක් දුම්රියක සිටින අයට අනෙක් දුම්රියේ අය සහ සිදුවීම, ඉතා පැහැදිලිව, සමීපව දැකගත හැක.

මියගිය තරුණියා ගමන්කරන්නට ඇත්තේ ප්‍රාදේශීය දුම්රියේය. ඔහු, සීඝ්‍රගාමී දුම්රියේ ගමන් කළ ජෝඩුව පැහැදිලිවම දකින්නට ඇත. ඔහු ආදරය කළ තරුණියක, ඔහු ද්වේෂ කළ පුද්ගලයකුගේ ග්‍රහණයට හසුවී ඇති බැව් තරුණයා දකියි. තරුණයා වහාම තීරණයකට එන්නට ඇත. තම මැදිරියේ දොර හැරගෙන පාපුවරුවට ආ තරුණයා, සීඝ්‍රගාමී දුම්රියේ පාපුවරුවට නැගුණා නිසැකයි. දුම්රිය දෙකම එක සමාන වේගයකින් ගමන් කළ නිසා, එය ඉතා අවදානම් වුවත්, දුෂ්කර කටයුත්තක් නම් නොවේ. එතැනින් ඔහු දොර හැරගෙන සීඝ්‍රගාමී දුම්රිය තුළට පිවිසෙන්නට ඇති. මීළඟට තරුණිය සමඟ සිටි උස මහත පුද්ගලයා සහ

තරුණයා අතර ඇතිවූ එමන භුවමාරුව, කෝලාහලයක් දක්වා යන්නට එතරම් වේලා ගත නොවන්නට ඇති. එය අවසන් වුණේ තරුණයාට වෙඩි පහරක් එල්ලවී ඔහු මිය යෑමෙන්. ඊළඟට අපරාධකාරයා තරුණිය ද රැගෙන දුම්රියෙන් පනින්නට ඇති.

මීළඟට අප මුහුණදෙන ප්‍රශ්නය, දුම්බොන මැදිරියේ සිටි පුද්ගලයාට සිදුවූයේ කුමක්ද යන්නයි. කවුළුව අසල සිටි ඔහු දකින්න ඇති, තරුණයා ප්‍රාදේශීය දුම්රියේ සිට සීඝ්‍රගාමී දුම්රියට මාරුවෙන ආකාරය. වෙඩි ශබ්දය නිසා සණ්ඩුවක් ඇතිවූ බවත්, එය මරණයකින් කෙළවර වූ බවත් දුම්බිව් පුද්ගලයා අනුමාන කරන්න ඇති. අපරාධකරු තරුණිය සමග දුම්රියෙන් පැන යද්දී, ඔහු ඔවුන් ලුහුබැඳ ගියාද?"

සිදුවන්නට ඇත්තේ මෙය බව පාඨකයෝ බොහෝදෙනෙක් නිගමනය කළහ. පොලිස් නිලධාරීහු ද ඒ ගැන තම අවධානය යොමු කළ බැව් පසුව දැනගන්නට ලැබිණි.

නමුත් මෙම මතය පසුව බිඳවැටිණි. ඒ, එදා මැංචෙස්ටර් සීඝ්‍රගාමී දුම්රිය, පැයට හැතැක්ම 50 ක වේගයෙන් කිංස්ලැංලි දුම්රිය පොළ පසුකර යද්දී, ප්‍රාදේශීය දුම්රිය එතැන නවත්වා තිබූ බව දුම්රිය අධිකාරීන් හෙළිකළ විටය.

පුවත්පත්වල පළ වූ නොයෙක් මත ගැන කිසිදු අවධානයක් යොමු නොකළ හෝම්ස්, පයිප්පය දල්වාගෙන, හාන්සිපුටුවට වී කල්පනා කරමින් සිටියේය. අන්තිමේදී ඔහු අසුනෙන් නැගිටුවේ තීරණයකට පැමිණි බැව් හඟවමිනි.

"මං අදහස් කළා රග්බි දුම්රියපොළට ගිහින්, අර දුම්රිය මැදිරිය පරීක්ෂා කරල බලන්න" හෝම්ස් කීය. "ඔබත් එනවද වොට්සන් මා සමග?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්"

අපි වහාම නිවහනෙන් පිටත්වී ගියෙමු. වැඩි පමාවක් නොමැතිව රග්බි වෙත ළඟාවීමට අපට හැකිවිය. අදාළ දුම්රිය මැදිරිය, ප්‍රධාන මාර්ගයෙන් ඉවත් කොට, බඩුගබඩාවක් අසල අතුරු මාර්ගයක රඳවා තිබිණි. එම දුම්රිය මැදිරියේ දොරවල් වල යතුරු රැගත් සේවකයෙක් අප සමග පැමිණියේය.

"සිද්ධිය වුණු ඉක්මනින්ම මේක පරීක්ෂා කරන්න ලැබුණා නම් මට අමතර මොනවා හරි සොයාගන්න තිබුණා." හෝම්ස් කීවේ මා සමගය. "ලෙස්ට්‍රේඩ් මට ඇවිත් කියන්නේ, හෝඩුවාවල් හැම

එකක්ම විනාශ කරල ඉවරවුණාට පසුව නේ. දැන් ඉතින් සියයකට නොඅඩු පිරිසක් මේ මැදිරියට නැගලා. මිනිය තරඹලා. හෝඩුවාවන් මකා දමලා ඇති"

මහ වැස්සේ - මඩ පාගාගෙන සැරිසරන පිරිසක්, දුම්රිය මැදිරිය තුළ ඇවිද ඇති බැව් පෙනිණ. හෝම්ස් පැවසූ අයුරින් ම හෝඩුවාවන් සියල්ල මැකීගොස් තිබිණි. මළසිරුර ඉවත්කරගෙන යාමේදී, ගලා ගිය ලේ සියල්ල සෝදා ඉවත්කොට, මැදිරියේ බිම සෝදා හැර තිබිණ. එතැන සෝදිසි කිරීම නිෂ්ඵල එකක් බැව් කී හෝම්ස් දුම්රිය ස්ථානාධිපති වරයා හමුවීමට තීරණය කළේය.

"මහත්මයා" හෝම්ස් කීය. "දුම්රිය මාර්ගයේ අලුත්වැඩියා තියෙනවා කිව්වෙ කොයි හරියෙද? ට්‍රිනිග් වලද වෙඩිංටන් වලද?"

"තවමත් ඒව කෙරෙන්නෙත් ට්‍රිනිග් හා වෙඩිංටන් අතර නෝත්හැම් හරියෙ"

"අපට ඒ පැත්තට යා හැකි දුම්රියක් තියෙන්නෙ කීයටද?"

"දුම්රියක් නම් තියෙන්නේ තව මිනිත්තු විස්සකින් පමණ" ස්ථානාධිපතිවරයා කීය. "ඒ වුණත් සේවකයන්ට උවමනා උපකරණ රැගත් කුඩා ට්‍රොලියක් තව මිනිත්තු පහකින් පිටත්වේවි. ඔබ දෙදෙනාට කැමැති නම් ඒකෙ යා හැකි"

"ආ............ ඒක බොහොම හොඳයි" හෝම්ස් කැමැත්ත පළ කළේය.

සේවකයන් දෙදෙනකු හා උපකරණ පටවාගත්, අතින් ක්‍රියා කරවන ට්‍රොලියක් ඉක්මනින් පිටත්විය. මිනිත්තු දහයකින් අපි නෝත්හැම් ගම්මානය වෙත ළඟාවීමු.

ද්විත්ව දුම්රිය මාර්ගයක් වූ ලංඩන් - මැංචෙස්ටර් මාර්ගය, දුම්රිය වැඩිම සංඛ්‍යාවක් ධාවනය වූ මාර්ගයයි. එබැවින් සුළු අලුත්වැඩියාවක් තිබුණ ද, එය අප්‍රමාදව සම්පූර්ණ කිරීමට, ඉංජිනේරුවෝ පියවර ගත්හ.

මාර්ගයේ අලුත්වැඩියාව සිදුවූයේ සැතපුම් භාගයක පමණ පෙදෙසකය. එය දකුණට මඳ වංගුවක් සහිත ප්‍රදේශයක් විණි. සිද්ධිය ඇතිවූ, මැංචෙස්ටර් බලා ගමන්ගත් දුම්රිය, ධාවනය වී තිබුණේ වම් පසින් පිහිටි මාර්ගයේය. කලින් සඳහන් කළ අයුරින් මාර්ගවලට දකුණු පසින්, වරින්වර මාර්ගයට පස් කඩා වැටුණු උස්බිමකි. වම්පසින් පහළට තිබුණේ බෑවුමකි. කුඩා පඳුරු සහ ළඳු කැලෑවකින් සැදුණු මේ බෑවුම, අඩි තිහක් හෝ හතළිහක් පහළට

තිබූ ප්‍රපාතයක් බැව් අපි දුටුවෙමු. දකුණු පැත්තේ කඳු ගැටයෙන් කපා ඉවත් කළ පස් ඉවත දමා තිබුණේ, මාර්ගයෙන් වම්පස වූ බෑවුම වෙත ය. රේල්පාරට නුදුරින් වූ පඳුරු පැළෑටි සියල්ල රතු පැහැති එම පසින් වැසී තිබිණි.

"ලන්ඩන් පැත්තේ ඉඳල වේගයෙන් එන දුම්රියක්, වේගය අඩුකරන්න ගන්නෙ කොයි හරියෙ ඉඳලද?" හෝම්ස් විමසුවේ, එතැන කම්කරුවන් භාරව සිටි ෆෝමන් වරයාගෙනි.

"වේගය පැයට හැතැක්ම 20 දක්වා අඩු කරන්න කියලා, අපි පුවරුවක් දමලා තියෙන්නේ, මීට හැතැක්මකටත් එපිටින්" ඔහු කීය. "ඒ ළඟට මීට හැතැක්ම කාලකට කලින් සංඥාවක් ඔබ දකින්න ඇති. ඒකෙ සඳහන් වෙන්නේ උපරිම වේගය පැයට හැතැක්ම 10 යි කියලා."

"මං ඒක දුටුවා" හෝම්ස් කීය.

"අන්න හරි. අපි උපරිමය 10 කිව්වමු, සාමාන්‍යයෙන් ගමන් කරන්නෙ පැයට හැතැක්ම අටක වේගයෙන්. නමුත් අධික වැසි තියෙන අඳුරු දවස්වලට, මේ හරියෙදි වේගය තවත් අඩුවෙනවා."

"ඒ මොකද?"

"එකක් වංගුව නිසා" සේවකයා කීය. "ඒ වෙලාවට රේල්පාරෙ වැඩ කරන අයට ඈත දුම්රියක් එනවා පේනෙන්නෙ නෑ. අනික වැස්ස වෙලාවට ශබ්දය ඇහෙන්නෙ නෑ"

"එදා හවස මැංචෙස්ටර් සීඝ්‍රගාමී දුම්රිය යන වෙලාවෙ, ඔබේ සේවකයන් වැඩකරමින් හිටියෙ කොයිහරියෙ ද?"

"අන්න අර හරියෙ මහත්මයා" ෆෝමන් වරයා කීවේ, යාර අසූවක් පමණ ඈතින් වූ ස්ථානයක් පෙන්වමිනි.

"දුම්රියේ වේගය අඩුවෙද්දී, කවුරු හරි ඒකෙන් එළියට පැන්නා නම් ඔබේ සේවකයන්ට දකින්න ලැබෙනවාද?"

"නැහැ මහත්මයා" ඔහු කීය. "මේ හරියෙ දුම්රිය මාර්ග දෙක අතර ලොකු ඉඩක් තියෙනවා. දුම්රියක් එන වෙලාවට සේවකයන් ඉන්නෙ මැදහරියෙ. දකුණු පැත්තට යන්න බෑ කන්ද. වම්පැත්තට යන්න බෑ. ඉවත දැමූ බුරුල් පස්ගොඩ සහ ප්‍රපාතෙ"

"ඔබ කියන්නෙ දුම්රියෙන් පනින කෙනෙකුට, පනින්න හොඳ තැන අලුත් පස්ගොඩටද?"

"ඔව් මහත්මයා. උසපැනීම කරන මලල ක්‍රීඩකයෙක් වුණත් පනින්නෙ, ලී කුඩු ගොඩක් උඩට නේ. ඒකෙන් පනින පිම්මේ සැර අඩුවෙනවා නේ"

"ඔබ කියූ කාරණා මට බොහොම ප්‍රයෝජනවත් වෙනවා" කිව හෝම්ස් සේවකයාට ස්තුති කළේය. "අපි යමු වොට්සන් අර පැත්ත බලන්න"

දුම්රිය මාර්ගය දිගේ අපි යාර අසූවක් පමණ ආපසු ගමන්කළෙමු.

"අර සේවකයා, කිව කාරණාව හරියට හරි" හෝම්ස් කීවේ මාර්ගය අසල මෙහෙන පස්ගොඩට ඇඟිල්ල දිගුකරමිනි. සැකයක් නෑ. අර විදියට පස් කඩාගෙන යන්න ඇත්තේ, බුරුල් තෙත පස්මතට වැටුණු බර යමක් නිසා. එතැන කාගෙ හරි අඩි සටහන් තිබුණොත් මං පුදුම වෙන්නෙ නෑ"

මගේ මිත්‍රයා කියූ විලසින්ම බුරුල් පස, බෑවුම දිගේ පහළට කඩාගෙන ගොස් තිබිණි. එය දිගේ පියවර දෙකක් පහළට බැස ගිය මගේ මිත්‍රයා එක්වරම නැවතුණේය. "වොට්සන්. පහළට එන්න එපා. මොහොතකට ඉන්න" කී ඔහු පහත්වී, කුඩා පඳුරක් වෙත පෙරළී ගොස් තිබූ යමක් අහුලාගත්තේය. ඒ කුඩා පොතක් බව මම දුටුවෙමි.

"පුංචි පොතක් නේද?" මම ඇසීමි.

"ඔව් බයිබලයක්" එය විමසාකර බැලූ හෝම්ස් කීය. ඊළඟට තම කබා සාක්කුවට අත දමා කඩදාසියක් ගත් ඔහු එයින් බයිබලය ඔතා, තම ඇතුළු කබායේ සාක්කුවට දමාගත්තේය.

"මේක අපට බොහොම ප්‍රයෝජනවත් විය හැකි හෝඩුවාවක්. ඒක ගැන වැඩිදුරටත් බැලීම ගෙදර ගියාට පස්සේ. දුම්රියෙන් පනිද්දී කාගෙ හරි සාක්කුවක තිබිල එළියට විසිවෙන්න ඇති. දැන් බලමු තවත් මොනවද සාක්කුවෙන් වැටුණේ කියල"

අප මිනිත්තු දහයක් පමණ එතැන සෝදිසි කළත්, වෙනත් කිසිවක් දැකගන්නට නොලැබිණ.

"දුම්රියෙන් පැන්න පිම්මේ වේගය නිසා, ඔවුන් අඩි පනහළොවක් විස්සක් පහළට විසිවෙලා ගිහින් තියෙනවා" හෝම්ස් කීය.

අලුත් පස් තට්ටු බිඳී ගිය සලකුණු, අඩි පනහළොවක් පමණ යනතුරු දැකගන්නට ලැබිණ. ඉන්පසු ලඳු කැලෑවේ පැළෑටි සහ කුඩා ගස්, කැඩී බිඳී ගොස් තිබූ අයුරු පැහැදිලිව දිස්විය. එම සලකුණු අවසන් වූයේ, මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ගස් තිබූ, මඳ තැනිතලා ප්‍රදේශයකට පැමිණි පසුවය.

තිබූ ප්‍රපාතයක් බැව් අපි දුටුවෙමු. දකුණු පැත්තේ කඳු ගැටයෙන් කපා ඉවත් කළ පස් ඉවත දමා තිබුණේ, මාර්ගයෙන් වම්පස වූ බැවුම වෙත ය. රේල්පාරට නුදුරින් වූ පඳුරු පැළෑටි සියල්ල, රතු පැහැති එම පසින් වැසී තිබිණි.

"ලන්ඩන් ඇත්තේ ඉඳල වේගයෙන් එන දුම්රියක්, වේගය අඩුකරන්න ගන්නෙ කොයි හරියෙ ඉඳලද?" හෝම්ස් විමසුවේ, එතැන කම්කරුවන් භාරව සිටි ෆෝමන් වරයාගෙනි.

"වේගය පැයට හැතැක්ම 20 දක්වා අඩු කරන්න කියලා, අපි පුවරුවක් දමලා තියෙන්නේ, මීට හැතැක්මකටත් එපිටින්" ඔහු කීය. "ඒ ළඟට මීට හැතැක්ම කාලකට කලින් සංඥාවක් ඔබ දකින්න ඇති. ඒකෙ සඳහන් වෙන්නේ උපරිම වේගය පැයට හැතැක්ම 10 යි කියලා."

"මං ඒක දුටුවා" හෝම්ස් කීය.

"අන්න හරි. අපි උපරිමය 10 කිව්වට, සාමාන්‍යයෙන් ගමන් කරන්නෙ පැයට හැතැක්ම අටක වේගයෙන්. නමුත් අධික වැසි තියෙන අඳුරු දවස්වලට, මේ හරියෙදි වේගය තවත් අඩුවෙනවා."

"ඒ මොකද?"

"එකක් වංගුව නිසා" සේවකයා කීය. "ඒ වෙලාවට රේල්පාරෙ වැඩ කරන අයට ඈත දුම්රියක් එනවා පෙනෙන්නෙ නෑ. අනික වැස්ස වෙලාවට ශබ්දය ඇහෙන්නෙ නෑ"

"එදා හවස මැංචෙස්ටර් සීඝ්‍රගාමී දුම්රිය යන වෙලාවෙ, ඔබේ සේවකයන් වැඩකරමින් හිටියෙ කොයිහරියෙ ද?"

"අන්න අර හරියෙ මහත්මයා" ෆෝමන් වරයා කීවේ, යාර අසූවක් පමණ ඈතින් වූ ස්ථානයක් පෙන්වමිනි.

"දුම්රියේ වේගය අඩුවෙද්දී, කවුරු හරි ඒකෙන් එළියට පැන්නා නම් ඔබේ සේවකයන්ට දකින්න ලැබෙනවාද?"

"නැහැ මහත්මයා" ඔහු කීය. "මේ හරියෙ දුම්රිය මාර්ග දෙක අතර ලොකු ඉඩක් තියෙනවා. දුම්රියක් එන වෙලාවට සේවකයන් ඉන්නෙ මැදහරියෙ. දකුණු පැත්තට යන්න බෑ කන්ද. වම්පැත්තට යන්න බෑ, ඉවත දැමූ බුරුල් පස්ගොඩ සහ ප්‍රපාතෙ"

"ඔබ කියන්නෙ දුම්රියෙන් පනින කෙනෙකුට, පනින්න හොඳ තැන අලුත් පස්ගොඩටද?"

"ඔව් මහත්මයා. උසපැනීම කරන මලල ක්‍රීඩකයෙක් වුණත් පනින්නෙ, ලී කුඩු ගොඩක් උඩට නේ. ඒකෙත් පනින පිම්මේ සැර අඩුවෙනවා නේ"

"ඔබ කියූ කාරණා මට බොහොම ප්‍රයෝජනවත් වෙනවා" කිව හෝම්ස් සේවකයාට ස්තුති කළේය. "අපි යමු වොට්සන් අර පැත්ත බලන්න"

දුම්රිය මාර්ගය දිගේ අපි යාර අසූවක් පමණ ආපසු ගමන්කළෙමු.

"අර සේවකයා, කිව් කාරණාව හරියට හරි" හෝම්ස් කීවේ මාර්ගය අසල මහත පස්ගොඩට ඇඟිල්ල දිගුකරමිනි. සැකයක් නෑ. අර විදියට පස් කඩාගෙන යන්න ඇත්තේ, බුරුල් වෙලා පස්මතට වැටුණු බර යමක් නිසා. එතැන කාගෙ හරි අඩි සටහන් තිබුණොත් මං පුදුම වෙන්නෙ නෑ"

මගේ මිත්‍රයා කියූ විලසින්ම බුරුල් පස, බෑවුම දිගේ පහළට කඩාගෙන ගොස් තිබිණි. එය දිගේ පියවර දෙකක් පහළට බැස ගිය මගේ මිත්‍රයා එක්වරම නැවතුණේය. "වොට්සන්, පහළට එන්න එපා. මොහොතකට ඉන්න" කී ඔහු පහත්වී, කුඩා පඳුරක් වෙත පෙරළී ගොස් තිබූ යමක් අහුලාගත්තේය. ඒ කුඩා පොතක් බැව් මම දුටුවෙමි.

"පුංචි පොතක් නේද?" මම ඇසීමි.

"මව් බයිබලයක්" එය විභාගකර බැලූ හෝම්ස් කීය. ඊළඟට තම කබා සාක්කුවට අත දමා කඩදාසියක් ගත් ඔහු එයින් බයිබලය ඔතා, තම ඇතුළු කබායේ සාක්කුවට දමාගත්තේය.

"මෙක අපට බොහොම ප්‍රයෝජනවත් විය හැකි හෝඩුවාවක්. ඒක ගැන වැඩිදුරටත් බැලීම ගෙදර ගියාට පස්සේ. දුම්රියෙන් පනිද්දී කාගෙ හරි සාක්කුවක තිබිල එළියට විසිවෙන්න ඇති. දැන් බලමු තවත් මොනවද සාක්කුවෙන් වැටුණේ කියල"

අප මිනිත්තු දහයක් පමණ එතැන සෝදිසි කළත්, වෙනත් කිසිවක් දැකගන්නට නොලැබිණ.

"දුම්රියෙන් පැන්න පිම්මෙ වේගය නිසා, මවුන් අඩි පහළොවක් විස්සක් පහළට විසිවෙලා ගිහින් තියෙනවා" හෝම්ස් කීය.

අලුත් පස් තට්ටු බිඳී ගිය සලකුණු, අඩි පහළොවක් පමණ යනතුරු දැකගන්නට ලැබිණ. ඉන්පසු ලඳු කැලෑවේ පැළෑටි සහ කුඩා ගස්, කැඩී බිඳී ගොස් තිබූ අයුරු පැහැදිලිව දිස්විය. එම සලකුණු අවසන් වූයේ, මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ගස් තිබූ, මඳ තැනිතලා ප්‍රදේශයකට පැමිණි පසුවය.

"පෙරළි පෙරළි ආව අය නවතින්න ඇත්තෙ මේ හරියෙ......... හරි මේ තියෙන්නෙ. ඔවුන් මෙතැන සෑහෙන වෙලාවක් ඉඳල තියෙනවා. ඒකයි ඔය කුඩා පඳුරු ඔක්කොම තැලිලා පොඩිවෙලා තියෙන්නේ" හෝම්ස් කීය.

එම ස්ථානයේ තියුණු ලෙස සෝදිසියට ලක් කළ හෝම්ස්ට සුරුට්ටු කොට හතරක්, ගිනිකූරු කිහිපයක්, ලේ තැවරුණු ලේන්සුවක් සොයාගැනීමට හැකිවිය.

"වැටුණු පුද්ගලයා කවුරු වුණත්, ඔහුට තුවාල සිදුවෙලා වගෙයි හෝම්ස්" මම කීවෙමි.

"ඔව්, ඔබ කියන දේට මං එකඟයි. ලේ ගැලීම නවත්වන්න, ලේන්සුව ගැටගහන්න ඇති. පසුව මෙතැනින් පිටවෙලා යද්දි ඒක ගළවා දමන්න ඇති. ඒක තමයි වොට්සන්. මෙතෙක් වේලා, මං නොඉවසිල්ලෙන් හිටියේ එක්තරා දෙයක් බලාගන්නට. ඒවා මෙන්න මෙතැන තියෙනවා" මගේ මිත්‍රයා පැවසුවේ, මෘදු පස්මත සටහන් වී තිබුණු පාවහන් සලකුණු අසල දණගසා ගනිමිනි.

සාක්කුවෙන් සටහන් පොත, ඉටිපන්දම හා කාචය එළියට ගත් ඔහු, කාරණා රැසක් කඩදාසියේ සලකුණු කරගත්තේය. පාවහන් සලකුණුවල දිග පළල ද මැන බැලූ හෝම්ස් සතුටට පත් වූ බැව් පෙනිණ. බිම දිගාවී ඔහු කවදුරටත් සෝදූයේ කුමක් දැයි තේරුම් ගැනීම මට අපහසු විය. අතුකැඩුණු පඳුරක පැටළී තිබූ නූල්පොට කිහිපයක්, පොඩිවුණු කඩදාසි කැබැල්ලක්, පැන්සල් කොටයක් එතැනින් හමුවිය. මේ සියල්ල ඔහු ආරක්ෂා සහිතව තැන්පත් කරගත්තේ සාක්කුවෙන් එළියට ගත් දිනපොත තුළය.

"වෙන මොකුක්වත් සලකුණු නැහැ වගෙයි. එහෙම නේද?" මම ඔහුගෙන් විමසුවෙමි.

"වෙන මොකුක්වත් නැහැ වගෙයි" හෝම්ස් කීය. "දැන් අපි යමු මෙයාලගෙ අඩිපාර වැටී ඇති පැත්තට. මෙතැන ඉඳලා තියෙන්නෙ දෙන්නයි වොට්සන්. දෙන්නාම පිරිමි. එතකොට කෝ අර ගෑනි? මේ දෙන්නාගෙන් එක් කෙනෙක් මිටියි. අනෙකා හුගක් උසයි. ඔහුගේ කකුලෙ ආබාධයක් නිසා, ඔහු ඇවිදලා තියෙන්නේ කොර ගහමින්. මේ ආබාධය ඇතිවුණේ දුම්රියෙන් පැනීමේදී වෙන්නත් පුළුවන්" පා සටහන් හා පියවර දුර අනුව, සෑහෙන තරම් කරුණු සොයාගැනීමට හෝම්ස්ට හැකියාවක් තිබූ බැව් මම දැන සිටියෙමි.

"මෙයාලා යන්න ඇත්තෙ, අර ඈතින් තියෙන ගොවිපොළට. අපිත් එතැනට ගිහිං බලමු"

එය කුකුළන් හා බැටළුවන් ඇති කළ කුඩා ගොවිපොළක් විය. අපේ ශබ්දය ඇසී ඉදිරියට ආවේ, කුඩා දරුවෙකු වඩාගත් කාන්තාවකි. අප දුටු වහාම ඇය, සිය ස්වාමියා කැඳෙව්වාය.

"මහත්මයා, අපට කාරණාවක් දැනගන්න පුළුවන්ද?" හෝම්ස් කීවේ තම රහස්පරීක්ෂක හැඳුනුම්පත පෙන්වමිනි. "පහුගිය දවසක හවස කළුවර වැටුණු වෙලාවේ, මෙහාට ආවද, ඔබ නාඳුනන මිනිස්සු දෙන්නෙක්. එක්කෙනෙක් උසයි. අනෙකා මිටියි. උස පුද්ගලයා එන්න ඇත්තේ හොන්ඩි ගගමින්."

"හරියට හරි මහත්මයා. ඔය කියන විදියේ දෙන්නෙක් මෙහේ ආව නේන්නම්" ගොවිපොළ අයිතිකරු කීවේ අපට හිඳගැනීමට සංග්‍රහකරමිනි. "උන් දෙන්නා හොරු දෙන්නෙක්ද? උන්ගෙ පෙනුම නම් ඒ වෙලාවේ මටත් එච්චර ඇල්លුවේ නෑ. දැන් කාලෙ ගෙවල් මංකොල්ල කන හොරු ඉන්නවා නේ. ඒ වුණත් දෙන්නටම තුවාල වෙලා තිබ්බේ. එක්කෙනෙකුගෙ කකුල වළලුකර ළඟින් පෙරළිලා. අනික් එක්කෙනාගෙ ඔළුව තුවාල වෙලා. කතාකළේ මේ රටේ ඉංග්‍රීසි නෙමෙයි. අමුතු විදියේ ඉංග්‍රීසියක්."

"එයාලා මොනවද ඔබෙන් ඇහුවේ?"

"ලන්ඩන්වලට යන්න පහසු විදිය මොකක්ද කියල ඇහුවා" ගොවිපොළ හිමිකරු කීය. "උන් වැස්සටත් තෙමිල හිටි හින්ද මං එළියෙ වාඩිවෙන්න කියලා, කෝපි කෝප්ප දෙකක් දුන්නා බොන්න. හැන්දෑවෙන කොට වෙඩිංටන් වලින් අශ්වකරත්තයක් මෙහේට එනවා, බිත්තර අරගෙන යන්න. ඒකෙ මිනිහාට මං කිව්වා මේ දෙන්නව වෙඩිංටන් දුම්රියපොළට ගෙනිහින් දාන්න කියලා."

"මොවුන්ගේ පෙනුම කොහොමද මහත්මයා?" හෝම්ස් විමසුවේ සටහන් පොත දිගහරිමිනි. "අපට පුළුවන්ද ඔවුන් ගැන විස්තර ටිකක් දැනගන්න?"

"උස මිනිහගෙ වයස අවුරුදු පනහකට වඩා හැටකට ළඟයි. එයා හැඳගෙන හිටියේ කළුපාටට හුරු කලිසමක් සහ කබායක්. ඔළුවේ තිබුණා ඇමරිකානු කව්බෝයි කාරයන්ගේ මෝස්තරයේ තොප්පියක්. එයාගෙ තමා කකුල පෙරළිලා තිබුණේ.

අනෙක් එක්කෙනා අඩි පහමාරකට වඩා උස නෑ. වයස අවුරුදු තිස්පහක් හතළිහක් ඇති. එයා ඇඳගෙන හිටියේ අළුපාට ඇඳුම්

කට්ටලයක්. මුහුණ පුරා තිබුණා කළුපාට රැවුලක්. නමුත් ඒක එච්චර දිගට වවල නෑ. නහය හරි ලොකුයි. ඒ වගේම උල්. ඔළුවේ තිබුණේ කැප් තොප්පියක්. එකක් නිවෙන්න එකක් සුරුට්ටු බිව්වා. එයාගෙ නමයි ඔළුව තුවාල වෙලා ලේ ගලමින් තිබුණෙ"

"ඔවුනට තුවාල වුණේ කොහොමද කියල ඔබ ඇහුවෙ නැද්ද?"

"මං අහන්නත් කලින්ම ඒක කිව්වා. දුම්රිය මැදිරියේ සෙනග අතරේ සණ්ඩුවක් ඇතිවුණාලු. ඒකෙන් බේරෙන්න වේගය අඩු කළ වෙලාවෙ දුම්රියෙන් එලියට පැන්නලු"

ඔහුට ස්තූතිකොට අපි එතැනින් පිටත්වී ආවෙමු.

"එතකොට සුරුට්ටුව උර උර හිටි රැවුල්කාරයත්, අනෙක් මැදිරියට නැඟුණු උස මිනිහත් ගියේ කොහේටද කියන එක පැහැදිලියි. එතකොට තරුණියට මොකද වුණේ" හෝම්ස් මා සමග කීවේ ආපසු එන අතරය.

රග්බි දුම්රියපොළ වෙත පැමිණි අපි, එතැනින් ලන්ඩනය බලා ඒමට පිටත්වුණෙමු. දුම්රියේ භෝජනාගාරයෙන් දහවල් ආහාරය ගත් අප, බේකර් වීදියට ළඟාවන විට සවස් වී තිබිණ. ඇඳුම මාරුකරගත් වහාම හෝම්ස් තම අවධානය යොමු කළේ, තමා සොයාගත් දේ පරීක්ෂා කර බැලීමටය.

සාක්කුවේ දමාගෙන යාමට හැකිවන පරිදි කුඩාවට මුද්‍රණය කොට සකසා තිබූ බයිබලය. තිහර පාච්චියට ගත් එකක් බැව් පෙනිණ. එහි පිටත බොහෝ සේ ගෙවී ගොස් අපිරිසිදු වී තිබිණ.

"මෙක 1851 දී මුද්‍රණය කර තියෙන්නේ ලන්ඩන් බයිබල් සංගමය මගින්" මගේ මිත්‍රයා කීවේ එය පරීක්ෂා කරමිනි. කවරය විවෘත කළ වහාම දක්නට ලැබෙන හිස් පිටුවේ මෙසේ ලියා තිබිණ.

ජෝන්ගෙන් ඇලිස්ට

1856 ජනවාරි 13 වැනිදා

ජෝන් සිඩ්නි කොලියර්

1859 ජූලි 4 වැනිදා ජේම්ස්

1869 නොවැම්බර් 1 වැනිදා එඩ්වඩ්

මේ හැමදෙයක්ම ලියා තිබුණේ එකම අත් අකුරෙනි. තුන්වැනි පේළියේ තිබූ ජෝන් සිඩ්නි කොලියර් යන්න අත්සනක් බැව් ද පෙනිණ.

"ඔබට මොනවද වොට්සන් මෙකෙන් කියන්න පුළුවන්?"

"මට හිතෙන හැටියට මේක, ජෝන් සිඩ්නි කොලියර් නම් තැනැත්තා තමන්ගේ බිරිඳට තෑගි දුන් බයිබලයක්"

"විශිෂ්ටයි මගේ හිතවත් වොට්සන්. ඔබ නිරීක්ෂණය මගින් නිගමනයන්ට එම, දිනෙන් දිනම දියුණු කරගන්නවා. පහලින් ඇති දින වකවානු හා නම්වලින් ඔබට මොනවද හිතෙන්නේ?"

"ඒ ගැන නම් මට මොකුත් කියන්න අමාරුයි" මම කීවෙමි.

"මට හිතෙන්නේ මේ 1859 හා 1869 වසර වල දින දෙක ජේම්ස් හා එඩ්වඩ් දෙදෙනාගේ උපන්දින කියලයි" හෝම්ස් කීය. "ඒ ජෝන් සහ ඇලිස් කොලියර් දෙදෙනාගේ දරුවන් විය යුතුයි. අළු පැහැති කුඩා නූල් කැබලි කිහිපයක්ම පොතේ කවරයේ හා පිටු අතර රැඳී තියෙනවා. ඒ අනුව මට නිගමනය කරන්න පුළුවනි කොලියර් යන නම තිබෙන්නේ අළුපාට ඇඳුමෙන් සැරසී සිටි තැනැත්තාට බව.

මීළඟට අපි බලමු අපට හමුවුණු අනික් දේවල් දිහා. සුරුට්ටු කොට හතරම ඇමරිකානු සුරුට්ටු. වර්ජීනියාවේ දුම්කොළ වලින් උතුරු කැරොලයිනාවේ එකු "ඩැකෝටා" සුරුට්ටු බව සඳහන්. පුංචි ලේබලය නොදැවී ඉතිරි වී තිබෙනවා. මේවා එංගලන්තයේ මිලට ගැනීමට හැකිවුණත් දුර්ලභයි. මේකෙනුත් අපව යොමුකරන්නේ ඇමරිකාව පැත්තට. වොට්සන් මට දෙන්න මගේ කාචය"

රාක්කය මත තිබූ ප්‍රබල උත්තල කාචය මම ඔහු අතට දුන්නෙමි. එය උපයෝගී කරගෙන හෝම්ස් තවදුරටත් සුරුට්ටු කොට පරීක්ෂා කළේය.

"සුරුට්ටු දෙකක් උරලා තියෙන්නේ ශක්තිමත් නිරෝගී දත් ඇති කෙනෙක්." හෝම්ස් කීය. "මේ කෙළවර හපා ඇති ආකාරයෙන් එය කිව හැකියි. අනික් සුරුට්ටු දෙක උරා ඇති පුද්ගලයාගේ ඉදිරි දත් හුගක් කැඩී, දුර්වල වූ එවා බව කියන්න පුළුවනි.

ගිනිකූරු වල විශේෂයක් නැහැ. ඒවා නම් එංගලන්තයේදී මිලට ගත් ඒවා. දැන් බලමු පැන්සල් කොටය" කළු සහ රතු පැහැති තීරු මාරුවෙන් මාරුවට තිබූ එහි බඳේ, මුද්‍රිත අකුරු කිහිපය, කියවීමට හැකි තරමට නොමැකී තිබිණ.

.........lphia pencil co. HB

යනුවෙන් එහි සඳහන් විය.

"වොට්සන්, පැන්සලේ කැපී ගිය කොටසේ තිබෙන්න ඇති දේ ඔබට අනුමාන කරන්න පුළුවන්ද?"

"ඒක නම් මට හිතාගන්න අමාරුයි" මා කීවේ මිනිත්තුවක් පමණ කල්පනා කළ පසුවය.

"මට හිතෙන්නේ එය Philadelphia යන වචනයේ මුල කොටස වීමට බොහෝ දුරට ඉඩ තියෙනවා. එයින් අපි යොමුවෙන්නෙත් එක්සත් ජනපදය පැත්තට."

"හෝම්ස් ඔබට අමතක වුණා නේද, ඔබ අහුලාගත් අර කඩදාසි කැබැල්ල?"

"කොහොමටවත් නෑ මිත්‍රයා. මං මේ සූදානම් වුණේ ඒක පරීක්ෂා කිරීමටයි" කී ඔහු දිනපොතේ තිබූ කඩදාසි කැබැල්ල ගෙන එය දිග හැරියේය.

නොදම්බර්ලන්ඩ් ග්‍රෑන්ඩ් හෝටලය
රෙදි පිරිසිදු කිරීමේ අංශය

ජේම්ස්. එස්. කොලියර් මහතා.
කලිසම් 2 කබා 1 කමිස 3 යි
සිලිං 2 යි පැන්ස 6 ක් භාරගතිමු.

"මේක අපට බොහොම ප්‍රයෝජනවත් වෙන බවට සැකයක් නෑ වොට්සන්. ඔහු නේවාසිකව ඉන්නේ ග්‍රෑන්ඩ් හෝටලයේ. අපට තියෙන්නේ වහාම ගිහිං ඔහුව හමුවෙන්නයි. මේ වෙනකොටත් ඔහු එතැනින් පැන ගිහින් නැත්නම්............"

මගේ මිත්‍රයා වහාම හැඳපැළඳ ගත්තේ, "වොට්සන් ඉක්මන් කරන්න. අපි ඇනටමත් ප්‍රමාද ද කියන්න බැහැ" කියමිනි. ඔවුන් එංගලන්තයට ඇවිත් ඝාතනය කළේ කවුද, ඒ කුමක් නිසාද යන්න අපි දන්නේ නැහැ. නමුත් ඔවුන් ආව රාජකාරිය අවසන් කළා නම්, වහාම ඇමරිකාව බලා නැව් නැග්ගාට සැක නෑ. ඊට කලින් ඔවුන් අල්ලාගත්තොත්, මෙතැන රහස හෙළිකරගෙන, නිසි දඬුවම ලබාදෙන්න බැරිවෙන්නෙ නැහැ."

"මේ පුද්ගලයා හෝටලයේ හිටියත් නාඳුනන අමුත්තන් හමුවෙන්න ඒවි කියල ඔබ හිතනවද?" මම හෝම්ස්ගෙන් විමසුවෙමි.

"බොහොම දුරට ඉඩ තියෙන්නෙ එහෙම නොඑන්න තමයි" හෝම්ස් කීය. "ඒත් ඔහු මිනිමැරුමක් කළ හෝ, ඊට අනුබල දුන් අපරාධකාරයෙක්. නීතිය තියෙන්නෙ අපේ පැත්තෙ.

අනික් අතට ඔහු අපරාධයට හවුල් නැතිවුණත් ඔහු කැඳවා ගන්න පුළුවන්, ඔහු අගය කරන දෙයක් මා ළඟ තියෙනවා" හෝම්ස් කිවේ ශුද්ධ වූ බයිබලය පෙන්වමිනි.

අපි වහා හැඳපැළඳගෙන, ග්‍රෑන්ඩ් හෝටලය බලා පිටත් වී ගියෙමු. ජේම්ස් කොලියර් නම් ඇමරිකානු ජාතික මහතා හමුවීමට අපට අවශ්‍ය බැව් හෝම්ස්, හෝටලයේ පිළිගැනීමේ නිලධරයාට දන්වා සිටියේය.

"කොලියර් මහත්මයා තුවාල වෙලා අසනීපයෙන් ඉන්නේ" ඔහු කීය. "ඔහුගේ කාමරයට යන්න අවසර තියෙන්නේ දොස්තර මහත්මයාට විතරයි. ඔබ කවුද, ආවෙ කුමකටද කියලා, මේ කොළයේ ලියලා දෙන්න. එවිට ඔබව කාමරයට එවන්න කියලා කොලියර් මහත්මයා කිව්වොත්, මට පුළුවනි ඔබව එතැනට යවන්න"

හෝටලයෙන් ලැබුණු කඩදාසියේ හෝම්ස් මෙසේ ලීවේය.

"මහත්මයාණෙනි,

ලන්ඩන් - මැංචෙස්ටර් දුම්රිය මාර්ගය අසල වැටී තිබී, කුඩා බයිබලයක් අප අතට පත්විය. ජෝන් සිඩ්නි කොලියර් යන නම එහි ලියා ඇත. එම නම ඇති මහත්මයෙකු මේ හෝටලයේ ලැගුම් ගෙන සිටින බව අසන්නට ලැබී අපි මෙහි පැමිණියෙමු. එහි නියම අයිතිකරුවා ඔබ දැයි අපි හරිහැටි නොදනිමු. එහෙත් මෙම ශුද්ධ වූ ග්‍රන්ථයේ අයිතිකරුවා ඔබ බවට ඔප්පු කළ හැකි නම්, එය ඔබට භාරදීමට කැමැත්තෙමු.

මෙයට ජේ. වොට්සන්,
එස්. හෝම්ස්."

මෙම ලිපිය රැගෙන කොලියර් වෙත ගිය හෝටල් සේවකයා, ආපසු පැමිණියේ මිනිත්තු විස්සකට පමණ පසුවය. ඔහු අත ලියුම් කැබැල්ලක් සහ පවුම් පහක මුදලක් එවා තිබිණ.

"මහත්මයාණෙනි,

මගේ පියාට අයත්ව තිබී නැතිවූ, බයිබලය රැගෙන ඒම ගැන ඔබට ස්තුතියි. මා ත්‍යාගයක් ලෙස පිරිනමන පවුම් පහ භාරගන්නා

මෙන් ඔබගෙන් ඉල්ලා සිටිමි. මෙය රැගෙන එන්නා අත එම ගුද් වූ ග්‍රන්ථය මා වෙත එවනු මැනවි.

මෙයට හිතවත්

කොලියර්."

"මං මේක ඒ මහත්තයාගෙ අතටම භාරදෙන්න ඕන" හෝම්ස් කීය. "මේක බොහොම වටිනා වස්තුවක්. කවුද දන්නෙ මේ ලියුම් කැල්ල එව්වෙ මං හිතන කොලියර් මහත්මයා නොවෙයිද කියලා. පවුම් පහේ තෑග්ග මට ලොකු නෑ. මට උවමනා මේකෙ නියම අයිතිකාරයා හොයල භාරදෙන්න. කමක් නෑ. ඔය ලියුම් කැල්ලෙම මං ලියල දෙන්නම්. මේක ගෙනිහින් ඒ මහත්තයාට පෙන්වන්න" කී හෝම්ස් ඒ කඩදාසියේම යමක් සටහන් කර සේවකයා අතට දුන්නේය.

මිනිත්තු පහක් ගතවීමට පෙර සේවකයා යළි පැමිණියේය.

"ඒ මහත්තයා ඔබව කැඳවාගෙන එන්න කිව්වා" කී සේවකයා අප එහි කැඳවාගෙන ගියේය. දොර විවෘතවූයේ සේවකයා සංඥාවක ආකාරයට තුන්වරක් දොරට තට්ටු කළ පසුවය. අප එහි ඇතුළු වූ පසු, සේවකයා යනතුරු මොහොතක් බලා සිටි කොලියර් මහතා දොර වසා ඇතුළතින් දොරගුළු දැම්මේය.

ගොවිපොළ අයිතිකරුගෙන් අපට අසන්නට ලැබුණු අන්දමටම, කොලියර් මහතා අඩි පහමාරක් පමණ උස, සිහින් සිරුරක් තිබූ පුද්ගලයෙකු විය. මුහුණ වැසෙන්නට තිබූ කෙටි කළු රැවුල හා උල් නාසය කැපී පෙනිණි. නළලේ එක් පැත්තක ඇතිවූ තුවාලයකට, වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබාගත් බව හැඟවෙන ලොකු පැලැස්තරයක් දක්නට ලැබිණි.

"මෙහෙන් හිඳගන්න මහත්වරුනි" ඔහු ගැඹුරු කටහඬකින් කීවේ කාමරයේ තිබූ සෝපාව පෙන්වමිනි. "මිනීමැරුම ගැන හැමදෙයක්ම ඔබ තේරුම් අරගෙන අවසාන බවත්, ඊට වගකිවයුත්තා මා නොවෙන බවත් ඔබ ලියා එව්වා. ඒ කාරණා ඔබ දන්නවා නම්, මේක තවත් හංගාගෙන ඉඳීමෙන් ප්‍රයෝජනයක් නැහැ. මේ රටේ නීතිරීති ඇමරිකාවේ වගේ නොවෙයි; හුඟක් තද බව මං දන්නවා. මිනීමැරුම ගැන මට කරන්න තිබුණේ පොලීසියට දැනුම් දීම. එහෙම නොකළ එකෙන් මාත් ඒකට හවුල් කාරයෙක් කියල කවුරු හරි කියාවි. නමුත් මම අපරාධකාරයෙක්ද නැද්ද කියන එක දෙවියන් වහන්සේ දන්නවා. ඔබ කැමැති දෙයක් මට කරන්න"

"මහත්මයා. ඔබේ කතාව මුල ඉඳලම කිව්වොත්, ඒක කාටත් ලොකු පහසුවක්" හෝම්ස් කීය.

"මගේ දෙමව්පියන් එංගලන්තයේ උපන් අය" කොලියර් මහතා කීය. "ඔවුන් විවාහ වුණු අලුතම, ඒ කියන්නේ 1850 ගණන්වල මුල හරියෙම, එක්සත් ජනපදයට සංක්‍රමණය වුණා. ඔවුන් පදිංචි වුණේ රොචෙස්ටර් ප්‍රදේශයේ. මගේ තාත්තා එහි සිල්ලර වෙළඳසැලක් විවෘත කරලා, සාර්ථක ව්‍යාපාරිකයෙකු වුණා.

අපේ පවුලේ ළමයි දෙන්නයි. මම ජේම්ස් සහ මගේ මල්ලි එඩ්වඩ්. ඔහු මට වඩා අවුරුදු දහයකට බාලයි. මගේ තාත්තා මියයද්දී, ඔහුගේ වෙළඳ ව්‍යාපාරය දිගටම පවත්වාගෙන යන්න තරම්, මං වයසින් වැඩිලා. නමුත් එඩ්වඩ් එතකොට කුඩා කොලුවෙක් පමණයි. වෙනත් ඕනෑම පවුලක වගේ, තාත්තාගේ තැන අරගෙන, අවවාද උපදෙස් දීලා, මල්ලි රැකබලාගැනීම පැවරුණේ මටයි. ඉතාම කලාතුරකින් දකින්න ලැබෙන විදියේ කඩවසම් රූපයක්, ඔහුට හිමිවුණේ, දෙවියන්ගේ ආශිර්වාදයකින් වගේ. ඒ අයුරින්ම බුද්ධිමත් බවක් හා කඩිසර බවක් එඩ්වඩ්ට උපතින්ම හිමිවුණා.

නමුත් ඔහුගේ එක් දුර්වල කමකුත් තිබුණා. ඒ නරක ආශ්‍රයට සහ නීතිවිරෝධී වැඩට ඇති කැමැත්ත. වීස් කොයි තරම් හොඳ වර්ගයේ ඒවා වුණත්, පුස් බැඳෙන්න පටන් ගත්තොත් ඒක දිගටම පැතිරිලා යනවා. ඒක නවත්වන්න ක්‍රමයක් නෑ. ඒ විධියටම මගේ මල්ලිගේ තිබුණු දුර්වල කම නවත්වන්නත් අපට හැකිවුණේ නැහැ. ඒක දිගින් දිගටම පැවතුණා. මල්ලිගේ තිබුණු මේ නරක ගතිගුණය මං වගේම අම්මාත් දුටුවා. නමුත් ඇයගේ සුරතල් පුතා වුණු එඩ්වඩ්ගේ, හිත රිදවන්න අම්මා කැමතිවුණේ නැහැ. අම්මාගේ හිතේ ඔහු ගැන තිබුණේ ඇඩි ආදරයක්. ඒ නිසා අම්මා වරද දුටුවත්, ඔහුට තරවටු කළේ නෑ. ඔහු ඉල්ලූ හැමදෙයක්ම ලබා දුන්නා. ඔහු සමාජය පිළිගන්න හොඳ මිනිහෙක් කරන්න, මං පුළුවන් තරම් උත්සාහ ගත්තා. ඔහුට තර්ජනය කළා; බැණ වැදුණා. ඒත් පලක්වුණේ නැහැ. මං ඒ කළ දේවල් නිසා ඔහු මට ද්වේෂ කරන්නට පටන්ගත්තා.

අන්තිමේදී ඔහු පත්වුණේ කියන දේ නාහන, හිතුවක්කාර, මුරණ්ඩු පුද්ගලයෙකු බවට. අපේ ගෙදරින් පිටවෙලා ඔහු ගියේ නිව්යෝර්ක් නගරයට. එහිදී ඔහු වැටුණේ, අන්තිම දාමරික මිනිසුන් ආශ්‍රයට. ඔහුගේ යම් හොඳ ගතිගුණයන් තිබුණා නම්, ඒතන්

නැතිවෙලා ගිහින්, එඩ්වඩ් හොර තක්කඩියෙක් බවට පත්වුණා. ටිකදවසක් ගතවෙද්දී ඔහුගේ නම නිව්යෝර්ක්හි තරුණ අපරාධකාරයන්ගේ නම් ලැයිස්තුවට එකතුවුණා.

මේ කාලයේදී තමයි ඔහු, ස්පැරෝ මැකෝයි සමග මිත්‍රත්වයක් ගොඩනගාගෙන තිබුණේ. ස්පැරෝ මැකෝයි කියන්නේ, පාතාල ලෝකයේ නම් දැරූ අපරාධකාරයෙක්. ඔහු කුප්‍රකට පුද්ගලයෙක් වුණේ, සූදු ක්‍රීඩා ශාලාවලදී, බොරුවෙන් හා වංචාවෙන් මුදල් ගසා කෑමට. නිව්යෝර්ක් නගරයේ ඉහළම පෙළේ හෝටල්වල, සූදු ක්‍රීඩාව පවත්වන තැන්වලයි ඔවුන් ගැවසුනේ. මගේ මල්ලී රඟපෑමට අති දක්ෂයෙක්. ඔහු අවංකව යෙදෙන්න වෘත්තියක් ලෙස රඟපෑම තෝරාගත්තා නම්, දක්ෂ නළුවෙකු වී ඉහළටම යන්න තිබුණා. නමුත් අවාසනාවකට වගේ රඟපෑමට තිබුණු ඒ දක්ෂතාව, ඔහු යොදාගත්තේ වැරදි පැත්තට. ස්පැරෝ මැකෝයි, මගේ මල්ලීව විවිධ අවස්ථාවලදී, විවිධ චරිත බවට පත්කළා. විටෙක එඩ්වඩ් එංගලන්තයෙන් ආ තරුණ ධනවත් සිටුවරයෙක් වගේ රඟපෑවා. විටෙක ධනවත් පවුලකින් බිහිවුණු විශ්වවිද්‍යාලයේ උපාධි

"........මේ කාලයේදී තමයි ස්පැරෝ මැකෝයි හමු වුණේ........."

අපේක්ෂකයෙක්. මේ ආදී චරිත මල්ලි සුදු පිටියේ රඟපෑවා. ඒ මගින් හෝටලයට ආ ධනවත් අමුත්තන්ගේ, මුදල් වංචාකිරීමට මැකෝයි සමත්වුණා. ඊළඟට එඩ්වඩ් එක දවසක්, තරුණියක වගේ වෙස්මාරු කරගෙන, මැකෝයිට උදව් කළා. ඒක කොයිතරම් සාර්ථක වුණාද කිව්වොත් එඩ්වඩ් ඊට පස්සේ, හැමදාම වගේ මැකෝයිට හවුල්වුණේ, තරුණියක වගේ වෙස් වළාගෙන.

ඔවුන් නිව්යෝක් නගරයටම වෙලා, ඒ කටයුතුවල දිගටම යෙදුණා නම්, සුදු පිටියේ කළ වංචනික වැඩ, දිගටම කරගෙන යන්න තිබුණා. නමුත් රොචෙස්ටර් පළාතට එන්නත් ඔවුනට සිදුවුණා. ස්පැරෝ මැකෝයිගේ උපදෙස් පිට, මගේ මල්ලි එක්තරා වෙළඳ ආයතනයකට, විශාල මුදලකට වංචනික චෙක්පතක් ලියලා, හොර අත්සනක් යෙදුවා. මේ බව මට දැනගන්න ලැබුණා. චෙක්පත මුදල් ලබාගැනීම සඳහා බැංකුවට ඉදිරිපත් කළොත්, මල්ලිගේ වංචාව හෙළිවෙනවා. ඔහු දීර්ඝ කාලයකට හිරගෙට නියමවෙන බව තේරුම් ගන්න, මට ගතවුණේ එක මොහොතයි.

එම වෙළඳ ආයතනයට විශාල මුදලක් ගෙවා, මං ඒ චෙක්පත මිලදී ගත්තා. මල්ලී නීතියේ ග්‍රහණින් බේරාගැනීමට මට විශාල මුදලක් වියදම් කරන්නයි සිදුවුණේ.

මං ඒ චෙක්පතත් අරගෙන මගේ මල්ලී හමුවෙන්න ගියා. ඒක ඔහු ඉදිරියේ තබලා මං කිව්වා "එඩ්වඩ්, තමුසෙ වහාම මේ රටෙන් පිටවෙලා කොහෙන් හරි යනවා. තමුසෙ මේ රටේ හිටියොත් දිගින් දිගටම අපරාධ වල පැටලිලා, අපේ පවුලේ නමේ දැලිගානවා. වහාම රටෙන් පිටවී නොගියොත්, මං මේ චෙක්පත ඉදිරිපත්කරලා, තමුසෙව පොලීසියට භාරදෙනවා."

මගේ ඒ කීමට ඔහු අවඥාසහගත විධියට මහා හඬින් හිනාවුණා. "අයියාට ඒක කවදාවත් කරන්න බැරි වැඩක්." ඔහු කිව්වා. "මාව පොලිස් අත්අඩංගුවට අරගෙන හිරේ යැව්වොත්, ඒ හිත් වේදනාවෙන් අම්මගේ පපුව පැළිලා මැරේවි!"

"උඹ කරන අපරාධ ගැන අම්මා දන්නෙ නැහැ කියලද හිතන්නෙ?" මං ඇහුවා. "ඒවායින් හිත් තරක්කරගෙන, අම්මා දැනටමත් ඉන්නෙ දැඩි කම්පාවකින්. කොයිවෙලේ පපුව පැළිල මැරෙයිද දන්නෙ නෑ. උඹ නිව්යෝක් නගරයේ හෝටල් වලට වෙලා දිගින් දිගටම හොර මැරකම් කරන හැටි, අපට බලාගෙන ඉන්න බැහැ. ඊට වඩා අපේ හිත්වලට හොඳයි උඹ රොචෙස්ටර් වල හිරේට යන එක"

"ඉතින් ඔබ මොකක්ද මට කරන්න කියන්නේ?" එඩ්වඩ් ඇහුවා.

"උඹ මේ රටේ හිටියොත්, කවදාවත්, අවංකව ජීවත්වෙන මිනිහෙක් වෙන්නෙ නෑ." මං කිව්වා. "අපේ තාත්තා හැමදාමත් අවංකව වෙළඳාමක් කරගෙන, නම්බුකාර විධියට ජීවත්වුණු කෙනෙක්. අපේ පවුල අපකීර්තියට ලක්නොකර, මේ රටෙන් පිටවෙලා කොහේ හරි පලයං. ගිහින් අවංකව රස්සාවක් කරලා, යහපත් මනුස්සයෙක් වෙන්න බලාපං. ස්පැරෝ මැකෝයි කියන වංචනික අධමයාගේ ආශ්‍රයේ හිටියොත්, උඹට යන්න වෙන්නේ පෝරකයට. උඹ පෝරකයට නියමවුණාම, උඹ මැරෙන්න කලින්, හිත්වේදනාවෙන් අම්මා මැරේවි. උඹට උවමනා ඒක කරන්නද?"

"මං කොහොමද අයිශය වෙන රටකට ගිහිං ජීවත්වෙන්නෙ?" ඔහු ඇසුවා.

"ජීවත්වෙන්න පිළිවෙළක් මං ලෑහැස්ති කරලා දෙන්නම්" මං කිව්වා. "ඉස්සරවෙලා උඹ කියපං, මැකෝයි එක්ක ආශ්‍රය, උඹ සදහටම අත්අරින්න කැමැතිද කියලා?"

"ඔව්"

"මට දිවුරා පොරොන්දු වෙයං, ඔහු එක්ක තියෙන සම්බන්ධකම අත්ඇර දමලා යුරෝපයට යනවා කියලා"

"ඔව් මං දිවුරලා පොරොන්දුවෙන්නම්" කියූ විදියටම එඩ්වඩ් මට දිවුරා පොරොන්දුවුණා.

ඉතින් මං එඩ්වඩ්ව කැඳවාගෙන ගියා ජෝ විල්සන් ළඟට. ඔහු මගේ තාත්තා ජීවත්ව හිටි කාලයේ, ඔහුගේ මිත්‍රයෙක්. ජෝ විල්සන් ඇමරිකාවේ සාදන වටිනා ඔරලෝසු, පිටරට වලට අපනයනය කිරීමේ වෙළඳ ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන ගියා. ලන්ඩන් නුවර ඇමරිකන් ඔරලෝසු විකිණීමේ, වෙළඳ නියෝජිත තනතුරක් එඩ්වඩ්ට දෙන්න, විල්සන් මහත්මයා කැමැති වුණා. ඒ වෙනුවෙන් එඩ්වඩ්ට සුළු වැටුපක් සහ, සියයට පහක වට්ටමකට ඔරලෝසු දෙන්නත්, විල්සන් මහත්මයා කැමැත්ත පළකළා. ඔහු මල්ලී ගැන පැහැදුණා. ඒකට හේතුවුණේ සමාජයේ ගැවසී කතාබහ කර තිබීමත්, මල්ලීට උපතින්ම ලැබී තිබුණු දක්ෂකමත්. සතියක් ඇතුළත එඩ්වඩ් එංගලන්තය බලා නැව් නැග්ගා. නොයෙක් වර්ග හා ප්‍රමාණවල වටිනා ඔරලෝසු රැගත් පෙට්ටියකුත් ඔහු රැගෙන ගියා.

වෙන්පන පිළිබඳව ඔහු පැටලී තිබුණු වංචාවට, එඩ්වඩ් ඇත්තටම හයවුණා. ඒ නිසා, අවංක ඍණත්තියන් තෝරාගෙන,

අවංකව ජීවත්වෙන්න, ඔහු තීරණයකට ඇවිත් කියලයි මට හිතුණේ. එංගලන්තය බලා පිටත්වෙන්න කලින් ඔහු, අම්මා සමග හුඟක් කතාබහ කළා. ඔහුට හැමදාමත් ආදරයෙන් හිටි අම්මා, ඔහුට හුඟක් උපදෙස් දුන්නා. ඒ හින්දා, අම්මා දුන් අවවාද උපදෙස් ඔහු හිස්මුදුනින් පිළිගත්තා කියලයි මං හිතුවේ.

ඒ වුණත් මල්ලීව රවටාගන්න ස්පැරෝ මැකෝයි තක්කඩියාට, ලොකු දක්ෂකමක් තිබුණු බවත් මං දැන හිටියා. ඔහුගෙන් මල්ලීව බේරාගන්න නම්, ඒ දෙන්නා අතර තිබුණු සම්බන්ධය සදහටම කඩාබිඳ දැමිය යුතුයි කියන හැඟීම, මගේ හිතේ තිබුණා.

මගේ මිත්‍රයෙක් හිටියා නිව්යෝර්ක් නගරයේ රහස් පරීක්ෂකයෙක්. මැකෝයි ගැන ඔත්තු බැලීමට, මං මගේ මිත්‍රයාව යෙදෙව්වා. මල්ලී එංගලන්තයට යන්න නැව් නැගල ගතවුණේ සතිදෙකයි. මගේ රහස් පරීක්ෂක මිත්‍රයාගෙන් මට විදුලිපුවතක් ආවා. යුරෝපය බලා යාමට නියමිත "එට්රූරියා" නම් නෞකාවේ කාමරයක්, ස්පැරෝ මැකෝයි වෙන්කරගෙන. මැකෝයි මේ යන්නේ එංගලන්තයට බවත්, ඒ එඩ්වඩ්ගේ හිත වෙනස් කරලා, තමන්ගේ වසඟයට ගැනීමට බවත් මං තේරුම් ගත්තා. ඒක වටහාගන්න මට ගතවුණේ එක මොහොතයි.

මැකෝයිට එරෙහිව මටත් පුළුවන් දෙයක් කරලා බලන්න, මං අධිෂ්ඨාන කරගත්තා. ඔහු පහසුවෙන් පරාජය කරන්න පුළුවන් කෙනෙකු නොවෙන බව, මං දැන හිටියා. ඒ වගේමයි ඔහු සතුරු කරගන්න හොඳ කෙනෙකුත් නොවෙයි. මැකෝයි එංගලන්තයට යන්න හදන බව මං අම්මාට කිව්වා. ඒක ඇසූ ඇය දැඩි කම්පාවට පත්වුණා. මටත් පුළුවන් නම් එංගලන්තයට ගිහින්, මේ යක්ෂයාගේ ග්‍රහණයෙන් මල්ලී බේරගන්න කියලා ඇය මට ආයාචනය කළා.

අපේ අරමුණ සාර්ථක කරගන්න, එදා රෑ අම්මත් මමත් දෙවියන් වහන්සේට යාච්ඤා කළා. මගේ තාත්තා, මගේ අම්මා සමග විවාහවුණු දවසේ, ඔහු ඇයට තෑගි කළ බයිබලය, ඇය හැමදාමත් ශුද්ධ වස්තුවක් ලෙස ආරක්ෂා කළා. මං යන කටයුත්තට දෙවියන්ගේ ආශිර්වාදය සහ රැකවරණය ලබාදෙන්න කියලා. යාච්ඤා කරලා, අවසානයේ අම්මා බයිබලය මට භාරදුන්නා. ඇය කිව්වේ ඒක හැමවිටකම, මගේ හදවතට කිට්ටුවෙන් ආරක්ෂා සහිතව තබාගන්න කියලයි. මං ඒක මගේ ඇතුළු කබායේ වම්පැත්තේ සාක්කුවේ දමාගත්තා.

එංගලන්තයට යාත්‍රා කිරීම සඳහා ගිය මට යන්න වුණේ, ස්පැරෝ මැකෝයි ගමන්ගත් නෞකාවේ ම යි. සුඛෝපභෝගී මගී නෞකාවක් වුණු "එට්රූරියා" නැවෙන්, මගීන් විශාල සංඛ්‍යාවක් යුරෝපය බලා ගමන් කළා. නැවේ එක් තට්ටුවක විශාල කාමරයක් වෙන් කර තිබුණේ, සූදු ක්‍රීඩාවේ යෙදෙන්නන්ට සහ දුම්බොන්නන්ට. මං ඔය කාමරයට ගිය පළමුවැනි දවසෙම මට දකින්න ලැබුණා, මැකෝයි සහ ඔහු වටකරගත් තරුණියන් පිරිසක්. ඔවුනට මුදල් පිරුණු පසුම්බි තිබුණා. ඒත් ඔවුන්ගේ මළුගෙඩි වල නම් පිරී තිබුණේ, මොළය නොව හුලං බව මං දැන හිටියා. ඔවුන් කාඩ් ක්‍රීඩා කරන්නේ කා සමඟද කියන කරුණ, මේ තරුණයන් දැනගෙන හිටියේ නැහැ. මං තව ටිකක් පමාවුණා නම්, ස්පැරෝ මැකෝයි ඔහුගේ අස්වැන්න නෙළාගන්නවා. ඒක මහා විශාල අස්වැන්නක් වෙන බවට සැකයක් තිබුණේ නැහැ. ඒත් ඒ හැමදෙයක්ම වෙනස් කරන්න මට එච්චර වෙලාවක් ගතවුණේ නැහැ.

"මහත්වරුනි!" මං කිව්වා. "ඔගොල්ලා දන්නවද ඔගොල්ලා ඔය කාඩ් ක්‍රීඩා කරන්නේ කා සමගද කියලා?"

"උඹට මොකක්ද මිනිහෝ, ඒකෙන් ඇති ප්‍රයෝජනය?" කෝපාවිෂ්ට වූ මැකෝයි කෑගැසුවා. "උඹ ගිහින් උඹේ වැඩක් බලාගනිං!"

"කමක් නෑ. මේ කවුද කියලා අපට කියන්න" දං තරුණයෙක් ඉල්ලා හිටියා.

"ඒ තමයි ස්පැරෝ මැකෝයි" මං කිව්වා. "එයා තමයි එක්සත් ජනපදයටම ඉන්න, කුප්‍රකට සූදුකාරයා. වංචාවට අංක එක; හොර තක්කඩිකමේ රජු!"

මැකෝයි එක්වරම මේසය උඩ තිබුණු බෝතලයක් අතට ගත්තේ, එයින් මට පහරදෙන්නයි. නමුත් දැන් ඔහු ඉන්නේ, එංගලන්තයේ නීතිය බලපවත්වන ප්‍රදේශයේ බව, ඔහුට මතක්වෙන්න ඇති. භීෂණ ක්‍රියාවල යෙදිලා, මිනීමරලා, නීතියෙන් පැනයන්න පුළුවන් පස්සා දොරක් නැව්වල නැහැ.

"තමුසෙ කිව්වෙ මං වංචාකාරයෙක් කියල නේ" ඔහු ගිගිරුවා. "ඒක ඔප්පු කරල පෙන්වනවා!"

"ඔව්. මං ඒක ඔප්පු කරන්නම්" මං කිව්වා. "තමුසෙගෙ කබායේ අත් දෙකට යටින් තිබෙන කමිස අත්දෙක ඉහළට රෝල් කරලා, මේ හැමෝටම පෙන්වනවා. හැංගු කාඩ් කොළ නොතිබුණොත්....!"

ඔහු එවෙලේම සුදුමැලි වුණා මිසක්, එක වචනයක්වත් කතා කළේ නෑ. ඔහුගේ කමිස අත්දෙක ඉහළට හකුළා පෙන්වන්න, මැකෝයිට හැකියාවක් තිබුණේ නෑ. මං ඒක හොඳින්ම දැනහිටියා. සූදුවේදී වංචාකරන ඔය මිනිස්සු කරන්නේ, අත් වටේ දමාගත් ඉලාස්ටික් පටිවල තදකරලා, කාඩ් කුට්ටම් වල කොළ හංගා තබාගැනීම. නුඹා අතේ මැණික් කටුව හරියේ සවිකරගත් කොක්කක් මගින් තමයි, ඇතුළෙ හංගාගෙන තිබෙන කාඩ්, ක්ෂණිකව එළියට අදින්නේ. මට ශාප කරමින් එතැනින් එළියට ගිය මැකෝයි, ඊට පස්සේ සූදු ක්‍රීඩාගාරය පැත්තේ ආවෙ නැහැ. මුළු මුහුදු ගමනෙදිවත්, ඔහු තමන්ගේ කාමරයෙන් එළියට ඇවිත් ඉන්නවා, මං නුදුටු තරම්.

නමුත් ඔහු ඉක්මනින්ම ඒකට මගෙන් පළිගත්තා. මැකෝයි තමන්ගේ අදහස් වලට මල්ලිව පොළඹවා ගනිද්දී, හැමවිටකම මාව පරාජය කළා.

එඩ්වඩ් තමන්ගේ ඔරලෝසු විකිණීමේ ව්‍යාපාරය අරඹා තිබුණා. මුල් සති කිහිපයේ ඔහු ලන්ඩන් නගරයේ සාර්ථක ලෙස ඔරලෝසු අලෙවිකර තිබුණා. නමුත් ඒ මැකෝයි කියන දුෂ්ඨයා හමුවෙන තුරු පමණයි. ඔහුගේ බලපෑම් වලට මල්ලි යටත්වෙන එක

වළක්වන්න මං මගේ සම්පූර්ණ උත්සාහය යෙදුවා. ඒත් ඒකෙන් වැඩක්වුණේ නැහැ.

ඊළඟට මට අහන්න ලැබුණේ මොකක්ද දන්නවද මහත්වරුනි? ලැංහැම් හෝටලයේ ලැගුම්ගෙන හිටි ඉහළ පෙළේ පුහු අමුත්තෙක්, සූදුකාරයන් දෙදෙනෙකුගේ වංචාවලට අහුවෙලා; ඔවුන් අමුත්තා රවටා විශාල මුදලක් සොරකම් කරගෙන. මේ ගැන සෙවීම, ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලිසියට භාරදී ඇති බව, මම පුවත්පත්වල කියෙව්වා. මේ දෙදේනාගෙන් එක් අයෙක් මැකෝයි නම්, අනික් තැනැත්තා මගේ සොහොයුරා. ඒ ගැන මගේ හිතේ සැකයක් තිබුණේ නැහැ. ඔවුන් දෙන්නා පරණ සෙල්ලම පටන් අරගෙන. මං වහාම ගියා එඩ්වඩ් හමුවෙන්න, ඔහුගේ නවාතැනට.

නවාතැනේ හිමිකරුවන් මට කියූ දෙයින්, මගේ හිතේ ඇතිවුණේ ලොකු කැලඹීමක්. උස හැඩිදැඩි මිනිහෙක් ඇවිත් එඩ්වඩ් සමග කළ කතාබහෙන් පසු, ඔහු නවාතැනෙන් අස්වෙලා ගිය බව ඔවුන් මට කිව්වා. ඔහු තමන්ගේ බඩුමුට්ටු සියල්ලම ඉවත් කරගෙන ගිහින් තිබුණා. කුලීරියට බඩු පටවන අතරේ, යූස්ටන් දුම්රියපොළ ගැන මල්ලී රියැදුරාට කිව්වලු. ඒ බව නවාතැනේ හිමිකාරියට ඇහිල තිබුණා. ඒ සමගම උස අමුත්තා, මැංචෙස්ටර් ගැන යමක් මල්ලී සමග කියූ බවත්, ඇයට මතක තිබුණා. ඒ නිසා ඇයට හිතිලා තිබුණා, මේ දෙන්නා ගියේ මැංචෙස්ටර්වලට විය යුතුයි, කියලා.

මං වහාම ආවා යූස්ටන් දුම්රියපොළට. දුම්රිය කාල සටහන පරීක්ෂා කළාම, මට දකින්න ලැබුණේ, මැංචෙස්ටර් බලා යන දුම්රිය දෙකක් තිබූ බව. එකක් හවස 4.35 ට. මං එතැනට යද්දි ඒක පිටත්වෙලා ගිහින්. සමහරවිට ඔවුන් දෙන්නා ඒකෙ ගියාද දන්නෙත් නැහැ.

ඊළඟ දුම්රිය හවස 5 ට. ඒක අල්ලාගන්න නම්, මට වෙලාව තිබුණා. මං බලාපොරොත්තු වුණේ, ඒකෙ නැගිලා මැංචෙස්ටර් වෙත යන්නයි. ඒ ගිහින් ඔහු නවාතැන්ගෙන සිටින හෝටලය සොයාසිකර ඔහු අල්ලා ගැනීමටයි. ඔහු හමුවෙන්න පුළුවන් වුණොත් අපේ අම්මා වෙනුවෙන්, අවසන් ආයාචනයත් කරන්නයි මං බලාපොරොත්තු වුණේ.

මට හිතුණා ඔවුන් 4.35 දුම්රියේ යන්න ඇති කියලා. ඒ මොකද ටිකට් නිකුත්කරන කවුන්ටරය පැත්තේ වත්, වේදිකාවෙ වත්,

නවත්වා තිබූ දුම්රියේවත් ඔවුන් හිටියේ නෑ. හිතේ තිබුණු කැලඹීම නිසා, මං හිටියේ හරි අපහසුවකින්. දුම්රිය මැදිරියට නැගලා, අසුනේ වාඩිවෙලා, හිත ටිකක් සැහැල්ලු කරගන්නා අදහසින්, මං සුරුට්ටුවක් දල්වා ගත්තා. දුම්රිය පිටත්වෙන්න ඔන්න මෙන්න කියා තිබියදී, මං හිටි තැනම දොර විවෘත වුණා. මගේ හිතේ ඇතිවුණු තිගැස්ම!............ ස්පැරෝ මැකෝයි සහ මගේ මල්ලී. දුම්රියට නගින්න සූදානමෙන් වේදිකාවේ............!

ඔවුන් දෙදෙනාම සිටියේ වෙස් වළාගෙන. ඒකට හේතුවක් තිබුණා. ඒ තමයි ලන්ඩන් පොලීසිය, මැකෝයි සහ එඩ්වඩ්ගේ පෙනුමේ සම්පූර්ණ විස්තරයක්, පුවත්පත්වලට පවා නිකුත්කර තිබීම. තැන තැන ඉන්නා පොලිස් භටයන් මේ දෙන්නා ගැන සෝදිසියෙන් ඉන්නවාට සැකයක් නෑ. ගෙදරින් ගෙන ගියබඩු කොහේ හරි දමලා, මේ විදියට වෙස් මාරු කරගන්න ගිහින් තමයි, ඔවුනට වෙලා ගතවෙන්න ඇත්තේ. මැකෝයි ඇඳගෙන හිටියේ ලොකු සම්කබායක්. මුහුණ ආවරණය වන විදියට, ඒකෙ කොලරය ඉහළට ඔසවාගෙන. එඩ්වඩ් සිටියේ ගැහැනියක වගේ හැඳගෙන. ඔහුගේ මුහුණ අඩක් ආවරණය වෙන විදියට, කළුපාට වේල් රෙදි කැබැල්ලකුත් දමාගෙන හිටියා. නමුත් මං ඒකට රැවටුණේ නැහැ. ඔවුන් දුටු මං එක්වරම තිගැස්සී, පුදුමයෙන් ඔවුන් දිහා බලාගෙන හිටියා.

ඒ මොහොතේ මැකෝයි මාව හඳුනාගත්තා. ගාඩ්වරයාට යමක් කියූ විට ඔහු දොර වේගයෙන් වසා දැම්මා. ඊළඟට ගාඩ්වරයාගේ උදව්වෙන් ඊළඟ මැදිරියට නැඟුණා. ඔවුන් පසුපස යෑමේ අරමුණෙන්, දුම්රියෙන් බහින්න මං උත්සාහ කළා. නමුත් ඒ වනවිටත් දුම්රිය ගමන් කරන්න පටන්ගෙන.

විල්ස්ඩන්වල දුම්රිය නැවැත්වූ වහාම, මං ඔවුන් හිටි මැදිරියට නැග්ගා. ඒක කවුරුවත් දැකල තිබුණෙ නැහැ. වේදිකාවේ හුඟක් සෙනග හිටි නිසා, කවුරුවත් මාව නුදුටු එකේ පුදුමයකුත් නැහැ. කොහොම වුණත් මං ඔවුන් පසුපස එව් කියන විශ්වාසයෙන් තමයි මැකෝයි ඉඳල තියෙන්නේ. ඒක මං දැනගත්තේ කොහොමද? යූස්ටන් ඉඳල විල්ස්ඩන්වලට දුම්රිය එනතුරු, ඔහු පුළුවන් තරම් දේවල්, මගේ මල්ලිට කියන්න ඇති. ඒ මොකද මං කියූ දේවල් එඩ්වඩ් කනකට ගත්තෙ නෑ. ඔහුගේ හිතේ මේ තරම්

තද බවක්, මට කවදාවත් දකින්න ලැබුණෙ නෑ. මල්ලීව මගේ පැත්තට හරවාගන්න, මං පුළුවන් හැම උත්සාහයක්ම දැරුවා. අනාගතයේ එංගලන්තයේ නිරගෙයක ඔහුට කාලය ගතකරන්න වෙන බව, මං ඔහුට පහදා දුන්නා. ඔහු මැකෝයි ගේ අණසකට යටත්වෙලා. ඒ බව අම්මාට ගිහින් කියන්න සිදුවෙන බව මං මල්ලීට කිව්වා. ඒක අම්මාගේ හිතට දරාගන්න බැරි දරුණු වේදනාවක් වේවි. නමුත් ඒ කිසි එකකින් වැඩක් වුණේ නැහැ.

මං කියූ හැම එකකටම එඩ්වඩ් කළේ, සාවඥ සිනාවක් මුවේ රඳවාගෙන, මා දෙස බලාසිටීම පමණයි. ඒ අතරෙදි මැකෝයි උපහාසාත්මක මෙන්ම අපහාසාත්මක දේ කියමින්, මගේ හිත රිදවන්න උත්සාහ කළා.

"මං කියන්නද ඔහේට හොඳ වැඩක්?" මැකෝයි මට කිව්වා. "ගිහින් පටන්ගන්නවා, පුංචි ළමයින්ට ක්‍රිස්තියානි ධර්මය උගන්වන්න, ඉරිදා ඉස්කෝලයක්" ඒ සමගම ඔහු මගේ මල්ලී අමතා කිව්වේ. "ඔහේගේ මේ මහලොකු අයියා හිතාගෙන ඉන්නේ, ඔහේ තවමත් කාරණා කිසිදෙයක් තේරුම් ගන්න බැරි පුංචි බබෙක් කියලයි. නමුසෙත් එයා වගේම වැඩිහිටි පිරිමියෙක් බව, එයාට දැන් තමයි තේරිගෙන එන්නෙ"

මැකෝයි ගේ මේ කතාවට, මගේ හිතේ ඇතිවුණේ දැඩි කෝපයක්. තරහ ගියාම මං කොයිතරම් දරුණු පුද්ගලයෙක්ද කියන එක, ජීවිතේ මුල්වරට මගේ මල්ලීට පෙනෙන්න ඇති. ඔහු ඒක මීට වඩා හුගක් කලින් දුටුවා නම්, ඔහුගේ තත්ත්වය වඩාත් හොඳ වෙන්න තිබුණා කියලයි මට දැන් හිතෙන්නේ.

"වැඩිහිටි පිරිමියෙක්! හෝ හෝ!" මං කිව්වේ තරහෙන්. "එඩ්වඩ්, නමුසෙ ඇඳගෙන ඉන්න ඔය ඇඳුම දුටුවාම, ඕන කෙනෙකුට තේරේවි, ඔය පිරිමියෙක් නෙමෙයි ගැහැනියක් කියල. කවුරු හරි කියාවි මේ, පුංචි ළමයින්ගෙ බෝඩිමක මේට්‍රන් මිසී කෙනෙක් කියල! එඩ්වඩ් නුමුසෙ පිරිමිකමටත් නින්දාවක්. ඔය වගේ නින්දා සහගත විදියට ඇඳගෙන ඉන්න පිරිමි කෙනෙක්, මේ මොහොතෙ රටේ කොහේවත් නැතුව ඇති"

"ඒක පිටින් ඇඳගත්තු ගැහැනුන්ගේ ගමන් කබාය විතරයි" ඔහු කිවේ ඒක ගළවා ඉවත්කරමින්. "පොලිස් කාරයෝ කොයි වෙලේත් සෙව්ල්ලෙන් ඉන්නේ. උන් මග ඇරලා එන්න, මෙහෙම දෙයක්වත්

නොකර කොහොමද?" එහෙම කියූ ඔහු හිසේ තිබුණු කාන්තා හිස්වැස්මත්, තළ වේල් එකත් ඉවත්කළා. මීළඟට ඒ ඔක්කොම බෑගයට දමාගනිමින් කිව්වේ,

"කමක් නෑ. ටිකට් පරීක්ෂකයා දුම්රිය මැදිරියට එනතුරු මට ආයෙමත් ඕව ඕන වෙන්නේ නෑ"

"ටිකට් පරීක්ෂකයා ආවත්, ඒව ආයෙත් ඇඳගන්න ලැබෙන්නේ නෑ" කියූ මම, එක් ක්ෂණයකින් ඒ බෑග් එක අරගෙන, දුම්රිය මැදිරියේ ජනේලයෙන් එළියට විසි කළා.

"තවත් ඉතින් ගැහැනියක් විදියට පෙනී ඉන්න, තමුසෙට පුළුවන් වෙන්නෙ නෑ එඩ්වඩ්. ඔය වගේ නින්දා සහගත තත්ත්වයකට වැටෙනවාට වඩා හොඳයි හිරේ යන එක"

මල්ලිව මගේ පැත්තට හරවාගන්න වෙන්නේ සැරපරුෂව කතා කිරීමෙන් මිස, කාරුණිකවීමෙන් නොවෙන බව මං දැනහිටියා. මැකෝයි ඒක තේරුම්ගන්න ඇති.

"එයා මගේ මිත්‍රයා" මැකෝයි කිව්වා. "තමුසෙ ලැහැස්ති වෙන්න එපා, තමුසෙට ඕන නාඕලට එයාව හයකරගන්න"

"එයා මගේ සහෝදරයා" මං කිව්වා. "එයාගෙ ජීවිතෙයි ආත්මයයි විනාශකරන්න, මං තමුසෙට ඉඩ දෙන්නෙ නෑ. තමුසෙලා දෙන්නාව වෙන්කරල තියන්න පුළුවන් එකම විදිය, ටික කාලෙකට හරි හිරගෙට යවන එකයි. ඔහේලට සහතිකෙන්ම ඒක ලැබේවි. ඒ මගේ වැරැද්දකින් නෙමෙයි"

"හා! එහෙනම් උඹ හදන්නෙ අපි ගැන පොලිසියට ඔත්තුව දෙන්නද?" මැකෝයි කෑගැහුවේ කෝපාවිෂ්ට වෙලා.

ඒ මොහොතෙම ඔහු සාක්කුවේ තිබුණු රිවෝල්වරය ඇදලා ගත්තා. තව මොහොතකින් ඔහු මට වෙඩිතියන බවට සැක නෑ. විදුලි වේගයෙන් මං ඔහු වෙතට පැන්නේ, ඔහු බිමට පෙරළාගෙන රිවෝල්වරය උදුරාගන්නයි. නමුත් මැකෝයි මට වඩා වේගවත් වුණා. ඔහු එක් ක්ෂණයකින් වෙඩි තැබුවා. මට වැදෙන්න තිබුණු වෙඩිපාර වැදුණේ මගේ අවාසනාවන්ත මල්ලිගේ පපුවට.

එකම කෙඳිරිල්ලක් හෝ නොමැතිව, එඩ්වඩ් දුම්රිය මැදිරිය තුළ බිම ඇදවැටුණා. මැකෝයි සහ මම දෙදෙනාම එකවගේ හයට පත්වුණා. එඩ්වඩ්ගේ දෙපැත්තෙන් දණගසාගෙන අපි බැලුවේ ඔහුගේ ඇඟේ ප්‍රාණය යන්තමින් හෝ රැඳී තිබෙනවාද කියලයි.

නමුත් මගේ අවාසනාවන්ත මල්ලී මියගිහින්. මේ වෙලාවේත් මැකෝයි අතේ රිවෝල්වරය තිබුණා. නමුත් නොහිතු විදියට ඇතිවූ මේ ඛේදජනක සිදුවීම නිසා, මා සමග තිබූ තරහ ඔහුට අමතක වෙලයි තිබුණේ.

අප මුහුණදීල හිටිය තත්ත්වයේ භයානක බව මුලින්ම තේරුණේ ඔහුට. මේ වෙලාව වෙනකොට මොකක් හරි හේතුවක් නිසා දුම්රියේ වේගය අඩුවෙලා තිබුණා. මිනීමැරීමේ අපරාධයෙන් බේරෙන්න තිබෙන හොඳම ක්‍රමය, දුම්රියෙන් එළියට පැනගැනීමයි. මේ තමයි ඒකට හොඳම වෙලාව. වහාම දොර විවෘත කළ ඔහු එළියට පැන්නා. ඒ සමගම මමත් එළියට පැන්නා. පස් ගොඩක් උඩට වැටුණු අපි, ඊළඟට බෑවුමක් දිගේ පහළට පෙරැළිගෙන ගියා. අන්තිමේදී මගේ ඔළුව ගලක වැදුණා. මට මතක එපමණයි.

මට ආයෙමත් සිහිය එද්දී මං හිටියේ කුඩා පඳුරු ගොඩක් අතරේ. වතුරෙන් පෙඟවූ ලේන්සුවක් මගේ ඔළුවේ තුවාලය මත තබාගෙන හිටියේ, මගේ පරම හතුරා ස්පැරෝ මැකෝයි.

Reading Purpose Only

"තමුසෙව මෙතැනම මැරෙන්න ඉඩ ඇරලා යන්න, මට පුළුවන් කම තිබුණා." ඔහු කිව්වා. "ඒ වුණත් එකම දවසේ ඔහේලා දෙන්නෙක්ම මැරීමේ ලේ. මගේ අතේ ගෑවෙනවට මං කැමති නෑ. ඔහේගේ සහෝදරයාට ඔහේ හුගක් ආදරය කරන්න ඇති. ඒකෙ සැකයක් නෑ. නමුත් ඒ වගේම මමත් ඔහුට ආදරය කළා. ඒ වුණත් මං ඒක පෙන්නුවේ පුදුමාකාර විදියකට කියල ඔහේ කියාවි. එඩ්වඩ් මේ ලෝකෙන් සමුගත්තට පස්සේ මගේ ලෝකය හිස්. මට දැන් ජීවත්වෙලා වැඩක් නෑ. දැන් තමූසෙ මාව අළුගෝසුවට පාවල දුන්නත් එකයි, නැතත් එකයි."

දුම්රියෙන් පනිද්දී ඔහුගේ කකුල වළලුකර ළඟින් පෙරළී තිබුණා. ඒ නිසා කකුල වේදනාවෙන් බදාගෙනයි ඔහු කථාකළේ. මං හිටියේ මගේ ඔළුව බදාගෙන. අපි දෙන්නා එතැන ඉඳගෙන සුරුට්ටු බිබී පැය ගණනක් කතාකරන්න ඇති.

වෙලා ගතවෙද්දී මගේ හිතේ ඔහු ගැන තිබූ වෛරය නැතිවෙලා ගියා. ඒක අනුකම්පාවකට හැරුණා. මගෙ මල්ලිගේ අකල් මරණය ගැන මං කම්පාවුණා වගේම, මේ මිනිහත් කම්පාවුණා. ඔහුගෙන් පළිගැනීමෙන් ඇති ප්‍රයෝජනය මොකක්ද? මේ විදියට කල්පනා කරද්දි හුගක් දේවල් මගේ මොළයට ආවා. මැකෝයිට විරුද්ධව මං මොනවා කරන්න හැදුවත්, ඒකෙදි අපකීර්තියෙන් කොටසක් අපේ හිසමතට එන බවට සැකයක් නෑ. ස්පැරෝ මැකෝයි ඇලී ගැලී සිටි වංචනික, දූෂිත ලෝකය ගැන අපි කොහොමද හෙළි කරන්නේ, මගේ මල්ලිත් ඒකෙ හවුල්කරුවෙකු බව නොකියා? ඒ කරුණම නේද අපි ලෝකයාගෙන් වසන් කරන්න උත්සාහ කරන්නේ? මේ සිද්ධිය ලෝකයට හෙළිනොකර වසාදැමීම, ඔහුට විතරක් නෙමෙයි අපටත් හොඳයි. අන්තිමේදී අපරාධයට එරෙහිව සටන් කරනවා වෙනුවට මං මොනවද කළේ? මගේ මල්ලී මරා දැමූ මිනීමරුවාට එකතු වී, යුක්තිය, සාධාරණය අමතක කළා.

අපි දෙන්නා බොහොම අමාරුවෙන් ඇවිදගෙන ගියා. ඔහු කියූ කාරණාවලින් යම් යම් දේවල් වටහාගන්න මට හැකිවුණා. මල්ලිගේ සාක්කුවල ඔහු හඳුනාගත හැකි ලියකියවිලි තිබුණාද කියන්න, මම දන්නෙ නෑ. නමුත් ඔහු කවුද කියා හඳුනාගන්න පොලීසියට ක්‍රමයක් තිබුණෙ නෑ. ඔහුගේ දුම්රිය ටිකට්පත පවා තිබුණේ මැකෝයිගෙ සාක්කුවේ. ඇමරිකාවේ ඉඳන් එංගලන්තයට ඇඳුම් පැළඳුම් අරගෙන එනවට වඩා, එංගලන්තයෙන් ඒවා මිලට

ගැනීම. ලාභ හා පහසු බව ඔවුන් දැනගෙන හිටියා. ඒ නිසා ඇඳුම් වලින් ඔහු කවුද කියා හඳුනාගන්න හැකියාවක් තිබුණෙ නෑ. මං දුම්රියේ ජනේලයෙන් එළියට විසිකළ, කාන්තා නිස්වැස්ම හා ගමන්කබාය සහිත බෑගය, කාටවත් හමුවුණාද දන්නෙ නෑ. ඔහු ළඟ තිබී හමුවුණ ඔර්ලෝසු නම් විකිණීම සඳහා ළඟ තබාගත් ඒවා.

ගොව්පොළේ අයිතිකරු අපිව වෙඩිංටන් දුම්රියපොළට එන කරත්තයක එව්වා. එතැනින් අපි නිහඬවම ලන්ඩනයට ළඟාවුණා.

ස්පැරෝ මැකෝයි ඇමරිකාවට නොගිහින් ඊජිප්තුවට යන්න තීරණය කළා. සූවස් - කයිරෝ හරහා පෙරදිග බලා යාත්‍රා කරන නැවකින්. ඔහු අද උදේ ලන්ඩනයෙන් පිටවී ගියා. මගේ බලාපොරොත්තුව තිබුණේ පුළුවන් ඉක්මනින් ඇමරිකාව බලා යාමට. නමුත් මගේ හිසේ තුවාලයි සෑහෙන තරම් වත් සනීප කරගෙන පිටත්වෙන්න මට උවමනා වුණා. ඊට අමතරව මගෙ අම්මා මා අතට දී, මගේ සාක්කුවෙන් වැටුණු බයිබලය හොයාගන්නත් මං බලාපොරොත්තු වුණා."

ජේම්ස් කොලියර් මහතා තම දීර්ඝ කථාව අවසන් කළේය.

අපරාධකරුවා මේ වන විටත් එංගලන්තයෙන් පිටවී ගොස් තිබුණෙන් ද මෙයට අදාළ සියලුම පාර්ශ්වයන් ඇමරිකන් ජාතිකයන් වූ නිසාද, මෙය ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලිසියට දැනුම්දීමෙන් පලක් නොමැති බැව් හෝම්ස් තීරණය කළේය. කෙසේ වෙතත් මෙයට අදාළ අය කිහිපදෙනෙකු තවමත් ජීවතුන් අතර සිටින නිසා, මේ කථාව සෑහෙන කාලයකට පාඨකයාට හෙළි නොකළ යුතු බැව් ඔහු කීය. එබැවින් මෙය මගෙ අතිශය රහසිගත ලිපිගොනුවට ඇතුළත්කර එය, මගේ ට්‍රන්ක පෙට්ටිය තුළ තැන්පත් කිරීමට මම තීරණය කළෙමි.

සිතුවමක පළහිලව්ව

1888 දී ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා කළ, එහෙත් මා සහභාගි නොවූ පරීක්ෂණ කිහිපයක් ගැන, අයිරින් ඇඩ්ලර් කථාව මුලදී මම සඳහන් කළෙමි. ඒ අතර, ඕලන්ද රජපවුල වෙනුවෙන් ඔහු කළ රහසිගත පරීක්ෂණයක් ද ඇතිබැව් ඔබට පෙනීයනු ඇත. වරක් මගේ මිත්‍රයා ඇඟිල්ලක පැළඳ සිටි බබළන දියමන්තියක් සහිත රන්මුද්දවක් දැක, මම ඔහුගෙන් ඒ ගැන විමසුවෙමි.

"ඒක, ඕලන්ද රජපවුලෙන් මට ලැබුණු තෑග්ගක් වොට්සන්. ඒ කාරණාව නම් ඉතාමත් රහසිගතයි. ඒක ඔබට හෙළිකරන්නවත්, මට අවසර නැහැ මිත්‍රයා"

ඔහු මා සමග එලෙස කීවේ, මේරි සදර්ලන්ඩ් මෙනෙවිය සම්බන්ධ පරීක්ෂණයට, මා බේකර් වීදියේ නිවසට ගිය වෙලාවක ය. ඊට අවුරුදු දහයකට පමණ පසු, රතු කවයේ අභිරහස විසඳූ කාලයේ, ඒ ගැන යළිත් වරක් මම මගේ මිත්‍රයාගෙන් විමසුවෙමි.

"දැන් නම් ඒ ගැන ඔබට කරුණු හෙළිකළාට ප්‍රශ්නයක් නැහැ වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "ඒකට අදාළ අය හුඟදෙනෙක් දැන් මියගිහින්. කවුරු හරි ජීවතුන් අතර ඉන්නවා නම්, ඒ අයත් විදේශ රටවලට සංක්‍රමණය වෙලා. ඔබට ඒ ගැන දැනගන්න තවමත් ආස නම්, මං ඒ කථාන්තරය කියන්නම්"

අතේ තිබූ වයලීනය පසෙකින් තැබූ හෝම්ස් ඔහුගේ පිගන් මැටි පයිප්පය අතටගෙන, එහි කෝවට දුම්කොළ පිරවීමට පටන්ගත්තේ ය.

"ඒකට මුල්වුණු සිද්ධිය පටන් ගැනුණේ 1884 දී." ඔහු කීය. "ඔබ දන්නවා වොට්සන් අපේ බ්‍රිතාන්‍ය රජපෙළපතේ සාමාජිකයන්, වෙනත් රටවල රජ පවුල්වල අය සමග විවාහ වී ඇති බව. වික්ටෝරියා මහරැජිනගේ ඥාතීන් වන බැල්මොරල් පවුල ගැන ඔබ අහල ඇති. ඒ පවුලේ වැඩිමලා තෝෆෝක්හි ආදිපාදවරයා. ඔහුගේ බාලම සොහොයුරා චාල්ස් ඇන්ඩ්‍රූ බැල්මොරල් ගැන, ඔබට සමහරවිට මතකත් ඇති. ඔහු ඉතාම ළාබාල කාලයේ ඉඳලම, සංගීතයට බොහොම දක්ෂකම් පෙන්වූ කෙනෙක්. ඔහු රජපවුලේ

අනෙක් ඥාතීන් වගේ, ප්‍රභූ තනතුරු ගැන බලාගෙන හිටියේ නෑ. සංගීතය ඉහළට ඉගෙන ගැනීමේ අදහසින් ප්‍රංශයට ගියා. පැරිසියේ සංගීතය පිළිබඳ ඇකඩමියට බැඳිලා, සංගීතය හදාරමින්, පර්යේෂණ කළා. මේ කාලයේදී තමයි ඔහුගේ ජීවිතයේ ඉරණම වෙනස් අතකට පෙරළුණේ. ඕලන්දයේ බ්‍රියට්‍රිස් ක්‍රිස්ටිනා කුමරිය ඔහුට පැරිසියේදී හමුවුණා.

ඇය ඕලන්දයේ රජතුමාගේ හා රැජිනගේ සමීප ඥාතියෙක් ඥාති දියණියක්. ඇය රූපයෙන් ඉතාම ශෝභා සම්පන්න වගේම, බුද්ධියෙන් හා කලා කෞශල්‍යයෙන්, අගතැන්පත් තරුණියක්. සංගීතය ඉගෙනීමට පැරිසියට එන්න කලින් ඇය, තෛල්සායම් චිත්‍ර නිර්මාණයේ යෙදී තිබුණා. ලන්ඩනයේ රාජකීය ඇකඩමියේ, නිව්යෝක්හි පෝප් වොෂිංටන් කලාගාරයේ, රෝමයේ ලෙනාඩෝ ඩාවින්චි කලා භවනේ, ඇය චිත්‍ර ප්‍රදර්ශන පවත්වා තිබුණා. ඊට අමතරව ඔපෙරා සංගීත නාටක සඳහා ඇය පබැඳූ ගීත, විචාරකයන්ගේ ගෞරව සම්මානයට පාත්‍රවී තිබුණා. මේ හැම එකක්ම අවසන් කරලා තමයි, ඇය සංගීතය හදාරන්න පැරිසියට ආවේ. කලා ලෝකයේ මේ තරම් දුර ගමනක් ආවත්, ඇන්ඩෘ බැල්මොරල් සාමිවරයා හමුවෙද්දී, ඇයට අවුරුදු විසිහයයි. ඉතා කඩවසම් පුද්ගලයෙකු වුණු සාමිවරයා සහ ක්‍රිස්ටිනා කුමරිය අතර ආදර සම්බන්ධයක් ඇතිවුණාම, කවුරුවත් පුදුමයට පත්වුණේ නැහැ. නමුත් ඔවුන් අතර විවාහයට බාධාවෙන ආකාරයේ නොගැළපීමක් තිබුණා"

"මොකක්ද ඒ නොගැළපීම?" මම ඇසීමි.

"ඒ තමයි දේශපාලන නොගැළපීම" කී මගේ මිත්‍රයා හඬනඟා සිනාසුණේය. "හයසිය අවුරුදු අඩුවක පමණ කාලයක්, ඕලන්දය හා බ්‍රිතාන්‍යය අතර තානාපති සබඳකම් තිබුණා. නමුත් ඒ මතුපිටින් පමණයි. දේශපාලන වශයෙන් රටවල් දෙක අතර තිබුණේ ද්වේශයක්. සප්ත මහා සාගරයේ බලය පතුරුවාගෙන හිටි ඕලන්ද නාවික හමුදාව, බ්‍රිතාන්‍ය නාවික හමුදා ඉදිරියේ දිගින් දිගටම පරාජයට පත්වුණා. ඕලන්දයට අයත් යටත් විජිත, බ්‍රිතාන්‍යය විසින් අත්පත් කරගත්තා. ඉතින් කොහොමද සුහද මිත්‍රත්වයක් ඉතිරිවෙන්නෙ?"

"හරි. මට තේරුණා

"ඉතින් මේ ප්‍රේම සම්බන්ධයට බ්‍රිතාන්‍ය රජපවුල වගේම ඕලන්ද රජපවුලත් එකහෙළාම විරුද්ධ වුණා. අපේ මහරැජිනගේ

අකමැත්ත එක පැත්තකට ගණින් නොගත් බැල්මොරල් සාමි, ක්‍රිස්ටිනා කුමරිය සමඟ විවාහවෙන්න තීරණය කළා. විවාහ මංගල්‍ය උත්සවය ඉතාම උත්කර්ෂවත් අන්දමින් පැවැත්වුණා. ඒ පැරිස් නුවර ලක්සම්බර්ග් මාලිගයේ. ඔවුන් පදිංචිය සඳහා තෝරාගත්තේ, සේන් ගංගාව අසබඩ, රිවෝලි ප්‍රදේශයේ, ඉතා අලංකාර උද්‍යානයක පිහිටි "ශාමොනි" මන්දිරය. මේ විවාහ මඟුලෙන් පස්සේ ඔවුන් හැඳින්වුණේ, බර්ක්ලි ආදිපාදවරයා සහ ආදිපාදවරිය නමින්.

මේ දෙදෙනා බොහොම ආදරයෙන් සහ සමඟියෙන් ජීවත්වුණා. එංගලන්තයේ තමන්ට හිමි ඉඩම් අක්කර දහස් ගණනක් විකුණා දමන්න, ආදිපාදවරයා තීරණය කළා. ඒ මුදලින් ඔවුන් ප්‍රංශයේ ගතකළේ, බොහොම සුඛෝපභෝගී ජීවිතයක්. විදේශීය හා දේශීය අමුත්තන් වෙනුවෙන්, භෝජන සංග්‍රහ සහ ප්‍රිය සම්භාෂණ නිතර පැවැත්වුණා. අවුරුද්දෙන් මාස හයක් ඔවුන් විදේශ සංචාර වල යෙදුණා. ඔවුනට ඉතිරිව තිබූ කාලය ඔවුන් බුද්ධිමත්ව ගතකළා. ආදිපාදවරිය කාව්‍ය සහ නාට්‍ය ග්‍රන්ථ රචනා කිරීමටත්, "ඔපෙරා" සඳහා ගීත ප්‍රබන්ධයටත් කාලය ගත කළා. ආදිපාදවරයා තමන්ගේ සංගීත කෞශල්‍යය දියුණුකර ගැනීමට, සංගීත නිර්මාණයේ අත්හදා බැලීම් කළා.

19 වැනි සියවසේ අවසන් දශක කිහිපය ලබද්දී, එංගලන්තය මෙන්ම ඕලන්දයත්, ආර්ථික දුෂ්කරතා වලට මුහුණදුන් බව ප්‍රසිද්ධ කරුණක්. අපේ යටත්විජිත වලින් අපේ රටවලට ගලා ආව සම්පත් එන්න එන්නම අඩුවුණා. අනෙක් අතට ඒ රටවල ඇතිවුණු කැරලි මැඩපවත්වන්න, අපේ ධනය නාස්තිවුණා. මේ ආර්ථික අභේනිය බර්ක්ලි පවුලටත් බලපෑවා. උත්සව හා විදේශ සංචාර සඳහා විශාල වශයෙන් මුදල් වියදම් වී තියත්, ඒ ප්‍රමාණයට ආදායමක් ලැබුණේ නෑ. අන්තිමේදී ඔවුන් තීරණය කළා, ඔවුන් සතුව තිබූ වටිනාම සිතුවම් කිහිපයක් විකුණා දමා ලොකු මුදලක් උපයාගන්න."

කථාව මඳකට නැවැත්වූ හෝම්ස් රාත්තය වෙත ගොස්, එහි අසුරා තිබූ ලිපිගොනු කිහිපය පරීක්ෂා කළේ ය. අනතුරුව එයින් ලිපිගොනුවක් තෝරාගෙන, යළි තම අසුන වෙත ගියේ ය.

"ඔවුන් විකුණන්න තීරණය කළ චිත්‍රවල ලේඛනයක් මා ළඟ තියෙනවා.............. මේ තියෙන්නේ............. ගේබ්‍රියෙල් රොසෙටිගේ 'මේරි වර්ජින්" නම් චිත්‍රය, ෆෝඩ් මැඩොක්ස් බ්‍රවුන් ගේ "මෙ

ෆීල්ඩ්" නම චිත්‍රය, ජේම්ස් කොලින්සන්ගේ "එමිග්‍රන්ට්ස් ලෙටර්" සහ සර් ජෝන් එවරට් මිලේගේ "ඔෆීලියා" නම් චිත්‍රය.

මෙම ලෝක ප්‍රසිද්ධ කලාකෘති විකිණීමට යන බව පුවත්පත්වල පළවුණා. තෙල් සායම් චිත්‍ර අලෙවි කරන වෙළඳුන්, එයට ලොකු ප්‍රසිද්ධියක් ලබා දුන්නා. ලොව්පුරා ධනකුවේරයන්ගෙන් මේකට ලැබුණේ බලාපොරොත්තු නොවූ ප්‍රතිචාරයක්. විශේෂයෙන්ම ඇමරිකාවේ චිකාගෝ සහ නිව්යෝක් නගරවලින්, චිත්‍ර ගැන විමසීම් කරලා ලක්ෂ ගණන් පණිවුඩ ලැබුණා. යුරෝපයේ විවිධ රටවල ධනවතුන් ප්‍රංශයට ආවා. ඔවුන් පැරිසියේ "හාමොනි" මන්දිරයේ චිත්‍ර නැරඹීමට ගියා. මං මුලින් සඳහන් කළ චිත්‍ර තුන ගැන, ඒ තරම් අවධානයක් යොමු නොවුණු බව මං කිවයුතුයි. කාගේත් සිත් ආකර්ෂණය කිරීමට සමත්වුණේ, සර් ජෝන් මිලේගෙ "ඔෆීලියා" නම් සිතුවම ඒ සිතුවම. ගැන ඔබ මොනවා හරි දන්නවාද වොට්සන්?"

"මං කිසිදෙයක් දන්නෙ නෑ" මම කීවෙමි. "ඔය චිත්‍ර ශිල්පියා සර් ජෝන් මිලේ මෑතකදී මියගිය බව විතරයි මං දන්නේ"

"චිත්‍රය ගැන විස්තර ඔබ නොදැන සිටීම පුදුමයක් නොවෙයි" හෝම්ස් කීය.

"මිලේ ඉතාම විශිෂ්ට චිත්‍ර ශිල්පියෙක්. නමුත් ඔහුට ලැබිය යුතුව තිබුණු ගෞරවය, හා කීර්තිය, ඒ කාලයේ ඔහුට සතුටුදායක විදියට ලැබුණෙ නැහැ. ඒ කාලයේ ඔහු ගැන පුවත්පතක පළවූ කෙටිසටහනක්, මං මේ ලිපිගොනුවට දමාගෙන තිබෙනවා. මං ඒක කියවන්නම්.

"මිලේ, ජෝන් එවරට් (උපත 1829 දී)

සවුත්හැම්ටන් වල උපත ලැබූ ඔහු රාජකීය චිත්‍රකලා විද්‍යායතනයේ පුහුණුව ලැබුවේය. 1848 දී ඔහුට හමුවුණු හෝල්මන් හන්ට් හා ඩී. ජී. රොසෙටි නම් කලාශිල්පීන් සමග එක්ව "පූර්ව රෆායල සහෝදරත්වය" නම් ගුරුකුලය ඇරඹුවේය. 1855 දී එෆී ග්‍රේ සමග විවාහ විය. ඔහු නිර්මාණය කළ සිතුවම් අතර ඉසබෙලා (1849) ඔෆීලියා (1852) අන්ධ තරුණිය (1855) සහ හේමන්ත පත්‍ර (1856) විශේෂ තැනක් ගනී."

"මේ ඔෆීලියා කියන චිත්‍රයට පදනම් වෙන්නෙ ශේක්ස්පියර්ගේ හැම්ලට් නාටකයේ හැම්ලට් කුමාරයාගේ පෙම්වතිය වූ ඔෆීලියා කුමරිය, දිය කඩිත්තක් තුළ ගිලී සිටින දර්ශනය. මේ චිත්‍රයට විශාල

ඉල්ලුමක් තිබුණු බවයි පුවත්පත් වල සඳහන් වුණේ. ගැනුම්කරුවන්, තැරැව්කාරයන් සහ රසිකයන් මෙය නැරඹීමට 'භාමොනි' මන්දිරයට ඇදී ආවලු. යුරෝපයේ ප්‍රධාන නගරවලින් සහ ඇමරිකාවෙන් ආ ඉල්ලුම්කරුවන්, මේ චිත්‍රයට ලොකු මිලගණන් ඉදිරිපත් කළාලු. කොහොම වුණත් මේ චිත්‍රයට වැඩිම ඉල්ලුම ලැබුණේ, ලොකුම මුදල් පසුම්බිය තිබෙන රටෙන්. නිව්යෝක් නගරයේ මාෂල් මැකෝමික් නම් කෝටිපති ව්‍යාපාරිකයා, 'ඔෆීලියා' චිත්‍රය* ඩොලර් පන්ලක්ෂයකට ගන්න කැමැත්ත පළකරලා තිබුණා. බර්ක්ලි ආදිපාදවරයා ඊට කැමැති වූ බවත් පුවත්පත්වල සඳහන් වුණා. මාෂල් මැකෝමික් විශිෂ්ට කලාකෘති එකතුකරන්නෙකු බව ප්‍රසිද්ධ කරුණක්ලු. ඔහු ඩොලර් ලක්ෂ පහක් දෙන්න කැමැතිවුණේ, චිත්‍රය දිහාවත් නොබලා, එක්සත් ජනපදයේ සිටම.

තමන් ඉල්ලූ ගණනට චිත්‍රය විකුණන්න ආදිපාදවරයා කැමැති වුණු බව ඇසූ වහාම, මැකෝමික් යුරෝපය බලා එන්න තීරණය කළාලු. ඒ සඳහා ඔහුටම අයත් විශේෂ නෞකාවකින්, නිව්යෝක් වරායෙන් නැව් නැග්ග බව, "නිව්ස් ඔෆ් ද වර්ල්ඩ්" පුවත්පතේ සඳහන් වුණා. පණිවුඩකරුවෙකු නොඑවා මැකෝමික්ම ආවෙ, මුදල් ගෙවා, තමන්ම චිත්‍රය අරගෙන යන්නයි. නමුත් සිදුවුණේ මොකක්ද?

මාෂල් මැකෝමික් පැරීසියට ළඟාවුණා. ඔහු 'භාමොනි' මන්දිරයට ඇවිත් චිත්‍රය පරීක්ෂා කරල, එය මිලට ගැනීමට නියමිතව තිබුණේ එදා හැන්දෑවෙ. නමුත් හොරුන්, මේ ලෝක ප්‍රසිද්ධ චිත්‍රය, එදා මහ දවාලේ සොරකම් කළා! එය කර තිබුණේ කිසි සලකුණක් ඉතිරි නොකර; පොලීසියට කිසිම දෙයක් සොයා ගන්න බැරිවෙන විදියට.

තමන්ගේ පියාගෙන් තමාට උරුමවුණු "ඔෆීලියා" සිතුවම, ආදිපාදවරයා ප්‍රංශයට ගෙනැවිත් තිබුණේ, ඔහු 'භාමොනි' මන්දිරයේ පදිංචියට ආව දවස්වලම යි. ඒ මුල් දවසේ ඉඳල හැමදාමත් මේ සිතුවම එල්ලා තිබුණේ, ආදිපාදවරියගේ කලාගාරයේ බිත්තියක, පොළොවට අඩි හයක් පමණ ඉහළින්. නමුත් මේ කියන දවසේ උදෑසනම, චිත්‍රය රාමුව පිටින්ම පහළට අරගෙන, එය භෝජන ශාලාවට රැගෙනවිත් තිබුණා. භෝජන

---

* කවරයේ පිටුපස බලන්න.

ශාලාවේ එක් කෙළවරක, චිත්‍ර සිතුවම් කිරීමට යොදාගන්නා ආධාරක පුවරුවක චිත්‍රය එල්ලා තැබීමට, ආදිපාදවරයා තීරණය කළාලු. ඒ මොකටද? චිත්‍රය මිලට ගැනීමට එන මැකෝමික් මහතාට එය හොඳින් පරීක්ෂාකර බැලීම පහසුවෙන්න.

මේ ආධාරක පුවරුව තබා තිබුණේ, භෝජන ශාලාවේ එක් කෙළවරක ජනේලයක් ළඟ. මේ ජනේලය තියෙන්නේ මැදුරේ සෑහෙන තරම් ලොකු උද්‍යානයකට මුහුණ දාලා. අනෙක ජනේලය හැමවිටම විවෘතවයි තිබුණේ. පුදුමය කියන්නේ මේ හොරකම සිදුවෙද්දී උද්‍යානයේ එක පැත්තක, හිත මිත්‍රයන් උදෙසා, ලොකු ප්‍රිය සම්භාෂණයක් පැවැත්වුණා. උද්‍යානයේ අනික් කෙළවරේ ටෙනිස් තරග කිහිපයක් පැවැත්වුණා. සෑහෙන අමුත්තන් පිරිසක් මේ වෙලාවේ උද්‍යානය පුරා ගැවසුණා. අනෙක මේ ජනේලය පිහිටා තිබුණේ, උද්‍යානයේ හිටි අයට පැහැදිලිවම පෙනෙන විදියට.

'ෂාමොනි' මන්දිරය, පැරණි ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය අනුව ගොඩනැංවූ විශාල මන්දිරයක්. මෙහි පහළ තට්ටුවේ එක් කෙළවරක ඉඳන් අනෙක් කෙළවරටම වගේ තිබුණේ කිරිගරුඬ ගඩොල් පොළොවට හා බිත්තිවලට ඇල්ලූ දිගු පුළුල් සාලයක්. මේ සාලයට උද්‍යානය පැත්තෙන් ඇතුළු වෙන්නත් පුළුවනි; ගේ ඉස්සරහින් ඇතුළුවෙන්නත් පුළුවනි. සාලයේ එක පැත්තකට තිබෙන ලොකු දොරක් විවෘත වෙන්නේ භෝජනශාලාවට. ඒ ඉස්සරහම තිබෙන දොර විවෘත වෙන්නේ පුස්තකාලයට. සාලයේ ඉදිරියට යද්දී මේ ආකාරයට වමට හා දකුණට තවත් දොරවල් තිබෙනවා ඒ විසිත්ත කාමරවලට, බිලියඩ් කාමරයට, ආයුධ කාමරයට, දුම්බොන කාමරයට, ආදී වශයෙන්.

මේ කියන දවසේ හැන්දෑවේ හතරහමාර වෙන තුරුත්, එක දිගටම ගෙදර සේවකයන් සාලයේ ගැවසුණා. ඔවුන් නිතර නිතර සාලයේ ඉහළ පහළ ගියා. ඒ මොකටද; ප්‍රිය සම්භාෂණයට ආ අමුත්තන්ට රසමසවුළු සහ තේ කෝපි අරගෙන, උද්‍යානයට යමින් එමින්. මේ වෙලාව වෙනකොට, ටෙනිස් ක්‍රීඩා තරගත් අවසන් වෙමිනුයි තිබුණේ. ආදිපාදවරිය ඇගේ මිතුරුමිතුරියන්ට තේ පැන් පිළිගන්වමින් උද්‍යානයේමයි හිටියේ. ආදිපාදවරයා හිටියේ ටෙනිස් පිටියේ. ඔහු හතරහමාරට පමණ ගෙට ඇවිත් යන්න තීරණය කළා. ඒ, ටෙනිස් තරගවලින් ජයලබාගත් අයට දීමට. කුසලාන හා

සහතික අරගෙන යෑමට. කල්තබා පාර්සල් කර තිබූ මේ තෑගි සහ කුසලාන තිබුණේ, පුස්තකාල කාමරයේ වීදුරු අල්මාරියක.

ආදිපාදවරයා උද්‍යානය පැත්තේ දොරටුවෙන් සාලයට පිවිසුණා. ඉදිරියට ඇවිදගෙන ආ ඔහුට දකින්න ලැබුණේ මොකක්ද? භෝජන ශාලාවේ දොර සම්පූර්ණයෙන්ම විවෘතකර දමා ඇති හැටි. ඔහු නිකමට දොරෙන් එබී බැලුවා. ඒ වෙලාවේත් "ඔෆීලියා" චිත්‍රය පුවරුවේ එල්ලා තිබුණා. මේ තරම් වටිනා අලංකාර චිත්‍රයක් තමාට අහිමිවෙන්න යන එක ගැන තිත් වේදනාවෙන්, ඒක් මොහොතකට නැවතී, ඔහු චිත්‍රය දෙස බලා සිටියා. ඊටපස්සෙයි ඔහු දොරවසාගෙන එතැනින් පිටවී ගියේ.

පුස්තකාල කාමරයට ගිය ආදිපාදවරයාට දකින්න ලැබුණා, තමන්ගේ නමට ලැබී තිබුණු ලියුම් කිහිපයක්ම. එදා හවස තැපෑලෙන් ලැබුණු ලියුම්, ගෘහසේවකයා පුරුදුපරිදි පුස්තකාලයේ මේසය උඩ තියලා. මේ ලියුම් කිහිපයක් විවෘත කර ඉක්මනින් කියවා බලන්න, ආදිපාදවරයාගේ හිතේ ඇතිවුණේ දැඩි ආශාවක්. ආව කටයුත්තු මදකට පසෙකින් තබා, ලියුම් කියවන්න ඔහු තීරණය කළාලු. එළියට ගෙන යා යුතු කුසලාන සහිත පෙට්ටිය සහ තෑගි පාර්සල් මේසය මත තැබූ ආදිපාදවරයා, ලියුම් එකින් එක කියවා බැලුවා. ඔහු කියන්නේ තමන් එතැන මිනිත්තු පහළොවක්වත් ගතකරන්න ඇති කියලයි. ඔහු පුස්තකාල කාමරයෙන් එළියට එද්දිත්, භෝජන ශාලාවේ දොර වැසූ අයුරින්ම තිබුණා. චිත්‍රයේ පරෙස්සම ගැන සැකයක් ඇතිකරගන්න තරම් හේතුවක් ඔහුට තිබුණේ නෑ. තෑගි පාර්සල් දෑතින්ම ඔසවාගෙන ගිය ආදිපාදවරයා ගෙට ආ දොරටුවෙන්ම, යළිත් උද්‍යානයට පිවිසුණා.

මැඳුරේ ප්‍රධාන ගෘහසේවකයා, ජෝන් පොම්පිඩු නම් මැදිවියේ අයෙක්. හවස පහට ඔහු භෝජනාගාරයට ගියේ, ඔහුට අවශ්‍ය වී තිබුණු රිදී බන්ඩේසියක් ගෙන එන්න. පැය කාලකට කලින් තමන් මෙතැනින් යද්දී, මේ දොර සම්පූර්ණයෙන්ම ඇර දමා තිබුණු බව, පොම්පිඩුට මතක තිබුණා. ඉතින් දැන් මේක වසාදමා ඇති බැව් දුටුවාම, ඔහු පුදුමයට පත්වීමේ අරුමයක් නැහැ. ඒ ගැන වැඩිදුර නොහිතූ ඔහු, දොර විවෘත කරගෙන භෝජන ශාලාවට ගියා. එහි දකින්න ලැබුණු දර්ශනයෙන් සේවකයා ක්ලාන්ත වී බිම ඇද නොවැටුණා විතරයි. ලෝක ප්‍රසිද්ධ චිත්‍රය අතුරුදන්වෙලා! නමුත් එය සවිකර තිබූ රාමුව එලෙසම තිබුණා. චිත්‍රය සොරකම් කරගෙන

තිබුණේ, එය රාමුවෙන් ගැලවීමෙන් නොවෙයි. රාමුව වටේටම කැන්වසය, මුවහත් පිහියකින් හෝ කතුරකින් කැපීමෙන්.

සිදුවී ඇතිදේ වටහාගන්න, පොම්පිඩුට ගතවුණේ එක් මොහොතක් පමණයි. ඔහු වහාම එළියට දිව්වේ, මේ ගැන ආදිපාදතුමාට දැනුම් දෙන්න. නමුත් මේ වෙලාවේ, ටෙනිස් තරගවල ජයග්‍රාහකයන්ට තෑගිබෙදාදීම සිදුවෙමින් තිබුණා. දැන් ඉතින් හැමදෙනාටම කලබල කිරීමෙන් ඇති ප්‍රයෝජනය කුමක්ද? එහෙම හිතූ ගෘහ සේවකයා, ආදිපාදතුමිය අතින් තෑගි බෙදාදීම අවසන්වන තුරු බලාසිටියා. ඊළඟට සේවකයා ආදිපාදතුමාට ළංවෙලා, මේ කණගාටුදායක සිදුවීම ගැන රහසින් දැනුම් දුන්නා.

මේ වෙලාවේ ආදිපාදවරයාට කළ හැකි දෙයක් තිබුණේ නෑ. පිටතින් පැමිණ සිටි අමුත්තන් මැඳුරෙන් පිටවී යනතුරු, කිසිදෙයක් කාටවත් හෙළිකළේ නැහැ. භෝජනශාලාවට සම්බන්ධ දොරවල් හැම එකක්ම, වහලා අගුළු දමන ලෙස, ආදිපාදවරයා, සේවකයාට නියම කළා. ලෝකයේ කොහේ ගියත් හමුවෙනවා, කුතුහලයෙන් හැමදෙයක්ම හාරා අවුස්සන, චීපරම් කරන ගැහැනු පිරිමි අය. එවැනි නෝනලා කිහිපදෙනෙක්ම මේ උත්සවයටත් ඇවිත් හිටියා. ඔවුනට උවමනා වුණා, ඩොලර් ලක්ෂ පහක් වටිනා චිත්‍රය නරඹන්න. එය විකිණීමට සූදානම් කර, රාමුවෙන් ගළවා අසුරා ඇති බව කියා, ඔවුන් මගහරින්න පොම්පිඩුට හැකිවුණා.

පිටින් ආව අය ගියාට පස්සේ මැඳුරේ ඉතිරි වුණේ, මැඳුරේ නවාතැන්ගත් අය පමණයි. කෝටිපති මාෂල් මැකෝමික්ද මේ වෙලාවේ මැඳුරට පැමිණ සිටියා. ඊට අමතරව ඉහළ පෙළේ ප්‍රභුවරු, හා විශෙෂඥයන් පිරිසක් ද සිටියා. කවුරුත් සූදානම් වුණේ, රෑ කෑම සඳහා ඇඳපැළඳ ගැනීමට තමන්ගේ කාමර වලට යන්නයි. ඊට කලින් චිත්‍රය සොරකම් කර ඇතිබව හැමදෙනාටම දැනුම් දුන්නා. ඒ ආදිපාදවරයාගේ නියමයෙන්. මේ වෙනකොටත් හොරකම ගැන පැරිසියේ පොලීසියට දැනුම්දීල අවසන්. පොලිස් නිලධරයන් කිහිපදෙනෙක්ම 'ෂාමොනි' මැඳුරට පැමිණියා. ඔවුන්ගේ අවධානය මුලින්ම යොමුවුණේ සේවකයන්ගේ කාමරවලට. ඊළඟට මේ සෝදිසිය, අමුත්තන්ගේ කාමර වෙතත් යොමුවුණා. සමාජ සිරිත්විරිත්, සාරධර්ම ගැන හිතලා, ඩොලර් පන්ලක්ෂයක් වටිනා චිත්‍රයක් අතුරුදහන් වෙන්න අරින්නේ කොහොම ද? ඒ නිසා අමුත්තන්ගේ කාමර සෝදිසිකර බලන්නත්

තීරණය කෙරුණා. ඒ අමුත්තන් හැමදෙනෙකුගේම කැමැත්ත හා එකඟතාවය මත. ප්‍රංශයේ නීතියට අනුව, තමන් නිවැරදිකරු බව, විත්තිකරුවා ඔප්පු කළ යුතුයි. එහෙම කරන්න බැරිවුණොත්, ඔහු චෝදනාවට වරදකරු වී දඬුවම් ලැබෙනවා.

"මොනලිසා" චිත්‍රය මහ දවාලේ සොරුන් විසින් පැහැරගෙනයාම මුළු ලෝකයම කැලඹෙන පුවතක්. මේක හෙළි නොකර සඟවා තබාගන්නයි, ආදිපාද යුවළට උවමනා වුණේ. ඒ සඳහා ඔවුන් පුවත්පත්වලට බලපෑම් කළ හැකි ඇමැතිවරයෙකුගේ ආධාරයක් ඉල්ලා හිටියලු. නමුත් ඒක සාර්ථක වුණේ නැහැ. යුරෝපය පුරාම පුවත්පත්වල, මේ ආරංචිය මුල් පිටුවේ පළවුණා.

සොරකම් කළ චිත්‍රයට අදාළ කරුණු එකින් එක දිග හැරෙන්න පටන්ගත්තා. එම චිත්‍රයවත්, ආදිපාද යුවළට අයත් අනෙක් චිත්‍රවත් කිසිවක් රක්ෂණය කර තිබුණේ නැහැ. මේ බව දැනගත්තාම කාගේත් අනුකම්පාව ආදිපාදයුවළට හිමිවුණා. එංගලන්තයේ වැසියන් හැමදේකටම රක්ෂණ ආවරණ ගැනීමට පුරුදුව සිටිනවා. නමුත් ප්‍රංශයේ සහ යුරෝපයේ බොහෝ රටවල, සොරබිය රක්ෂණයට ඒ තරම් තැනක් දෙන්නේ නැහැ. ඔවුන් රක්ෂණයක් ගන්නවා නම්, ඒ ගින්නෙන් ආවරණයක් ලබාගතහැකි රක්ෂණයක් පමණයි. බර්ක්ලි ආදිපාදවරයා ඉංග්‍රීසි ජාතිකයෙකු වුණත් මේ ගැන නොහිතු එක පුදුමයි. චිත්‍රය සොයාගැනීමට පොලීසියට නොහැකි වුණොත්, දැනටමත් අගහිගකම් ඇති ආදිපාද යුවළතවත් ඩොලර් ලක්ෂපහකින් දුප්පත් වෙන බව පැහැදිලි වුණා.

මේ හොරකම ගැන, විවිධ අය, විවිධ අදහස් පළ කළා. පැන්ස බාගයේ ටැබ්ලොයිඩ් පුවත්පත් තමා, මේක ගැන වැඩි අවධානයක් යොමුකළේ. ඔවුන් පාරෙ තොටේ ජනතාවගේ අදහස විමසමින්, ඒවා පුවත්පත්වල පළකළේ "අපරාධකරුවා කවුද?" යන මාතෘකාව යටතේ.

චිත්‍රය සොරකම් කරන්නට ඇත්තේ, එය මිලට ගැනීමට පැමිණි මාෂල් මැකෝමික් වියයුතු බවයි සමහරුන්ගේ අදහස වුණේ. "ඔහු කෝටිපතියෙකු බව ඇත්තයි. නමුත් තමන් ආශාකරන දේ වංචනික ලෙස ලබාගන්න, එහම් හොරකම් කරගන්න, ඔහුගේ හිතේ ආශාවක් ඇතිවෙන්න ඇති." සමහරු කිව්වා.

තවත් සමහරු කීවේ වෙනත් දෙයක්. "මැකෝමික් ඔය ප්‍රසිද්ධ කරන තරම් ධනවතෙක්වත් කෝටිපතියෙක්වත් නොවෙයි. අර

චිත්‍රයට තිබූ නෑදෑකම නිසා, එය කොහොම හරි හොරකම් කරගන්න. ඔහු සැලසුම් කරන්න ඇති; අවුරුදු දහයක් පහළොවක් ගියාම, චිත්‍රයේ හොරකම ගැන ලෝකවාසීන්ට අමතක වේවි. එතකොට මැකෝමික්, චිත්‍රය තමන්ගේ කලාගාරයේ එල්ලා ප්‍රදර්ශනය කරාවි." එවිට ඔහු නීතියේ රැහැනට හසුවීමට ඉඩ ඇති බව මේ පණ්ඩිතයන් කීවේ නැහැ.

කාලය ගතවෙද්දී මේක ක්‍රමක්‍රමයෙන් කාටත් අමතක වෙලා ගියා. මේ ගැන මුල ඉඳලම අවධානයෙන් හිටියත්, පසුව මගේ උනන්දුවත් අඩුවුණා. ඒ මට විසඳීමට වෙනත් ගැටලු රාශියක් ලැබීම නිසා. අඩ්මිරාල්ටියා මේ හොරකම ගැන හොයන්න ප්‍රංශ රහස් පරීක්ෂකයෙකු යොදවන්න ඇති කියලා මට හිතෙනවා. නමුත් ඔවුන් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලබාගත් බවක්, අපට නම් අහන්න ලැබුණෙ නෑ."

"කොහොමද හෝම්ස් ඔබ මේ ප්‍රශ්නයට මැදිහත්වුණේ?" මම ඇසීමි.

"ඒක කියන්න තමයි මං මේ සූදානම් වුණේ" හෝම්ස් කීය. "හොරකම සිදුවෙලා අවුරුදු තුනකට විතර පස්සෙ, කාටත් අමතක වෙමින් තිබුණු අවුල යළිත් උඩට මතුවුණා. ඒ කවුරුවත් නොහිතූ ආකාරයකට. ඒකත් දිග කතාවක්. මං ඔබට මුල ඉඳලම කියන්නම්. එතකොට තේරුම් ගන්න පහසුවේවි.

එංගලන්තයේ බකිංහැම්ෂයර් ප්‍රාන්තයේ අයිල්ස්බරි හි උපත ලැබූ තරුණියක් හිටියා; ඇගේ නම රෝස්මෙරි රොජර්ස්. ඉතාම දුප්පත් පවුලක කාන්තාවක වුණු ඇයට, ඉහළ අධ්‍යාපනයක් ලබන්න තරම් වත්කමක් තිබුණේ නැහැ. රංගනය පිළිබඳ යම් දක්ෂතා තිබුණු ඇය, නාට්‍ය කණ්ඩායමකට බැඳිලා පසුව ලන්ඩනයට සංක්‍රමණය වුණා. රෝස්මෙරි රොජර්ස්ට මෙහෙදිත්, නාට්‍යවල, ඇගේ දක්ෂතා පෙන්වන්න තරම් භූමිකා ලැබුණේ නැහැ. ඊළඟට '74 අවුරුද්දේ ඇය එක්සත් ජනපදයට සංක්‍රමණය වුණේ, එහේදිවත් නාට්‍යයක ප්‍රධාන චරිතයක් ලැබේවි කියන බලාපොරොත්තුවෙන්.

මේ කාලේ නිව්යෝර්ක්හි නාට්‍ය කණ්ඩායමක් "ජේන් අයර්" නාට්‍යයක් හැටියට නිෂ්පාදනය කිරීමට සූදානම් වුණාලු. ඔවුන් ගම්බද පෙනුමක් තිබූ තරුණියක් හොයමින් ඉඳල තියෙන්නෙ. ඇයට ඒ චරිතයට ගැළපෙන, පෙනුමක් තිබුණා. ඊළඟට කටහඬත්,

එංගලන්තයේ ගම්බද ක්‍රමයට ඉංග්‍රීසි උච්චාරණය කිරීමේ හැකියාවත් ඇයට තිබුණා. ඒ නිසා රෝස්මේරි රොජර්ස්, දෙවියන් තමන් වෙත එවූ තෑගත්තියක බවයි, නාට්‍ය කණ්ඩායම කියා තිබුණේ. ඇය ඒ නාට්‍යයේ ජේන් අයර් ලෙස සාර්ථකව රඟපාලා රට පුරා ප්‍රසිද්ධ වුණා.

නාට්‍ය නිෂ්පාදනය සඳහා ඇමරිකාවේ මුදල් වියදම් කරන්නෙත් නිව්යෝර්ක්හි ධනවත් ව්‍යාපාරිකයන්. බැංකු ක්ෂේත්‍රයෙන් විශාල ධනස්කන්ධයක් උපයාගෙන සිටි විලියම් ඩී හැවිලන්ඩ් එවැනි නාට්‍ය නිෂ්පාදකයෙක්. ඔහුගේ අධ්‍යක්ෂකවරයා නිර්මාණය කළ නාට්‍යයක රඟපාන්න, රෝස්මේරි රොජර්ස්ටත් අවස්ථාවක් හිමිවුණා. මැදිවියට ළංවෙලා සිටි විලියම් ඩී හැවිලන්ඩ් මේ වෙනකොට සිටියේ, තමන්ගේ බිරිඳගෙන් දික්කසාද වෙලා. ඔහුගේ සිත රෝස්මේරි; වෙත ඇදී ගියේ බොහොම ඉක්මනින්. '77 දී කෝටිපති විලියම් ඩී හැවිලන්ඩ්, දුප්පත් රෝස්මේරි රොජර්ස්ව විවාහ කරගත්තා."

"ඉන්දියාවේ කියමනක් තියෙනවා හෝම්ස්" මම කීවෙමි. "ගැහැනුන්ගේ වාසනාව තිබෙන්නේ කුණු කසල ගොඩකට යටවෙලා, කාටවත් නොපෙනී; ඒක උඩට මතුවෙන වෙලාව දෙවියන්වත් දන්නේ නැහැ කියලා!"

"ඒ කියමන හරියට හරි වොට්සන්. ඒකම තමා මෙතැනදීත් වුණේ" හෝම්ස් කීය. "විවාහයෙන් පස්සෙ රඟපෑමෙන් ඉවත්වුණු ඇය සුඛෝපභෝගී ජීවිතයක් ගත කළා. නාට්‍ය ක්ෂේත්‍රයෙන් මුදල් ඉපයීම සාර්ථක නොවුණු නිසා, හැවිලන්ඩ් නාට්‍ය නිෂ්පාදනයෙන් ඉවත්වෙලා, තවත් ව්‍යාපාර කරන්න උත්සාහ කළ බවයි අපට අහන්න ලැබුණේ. කොහොම වුණත් '84 අවුරුද්දේදී ඔහු මියගියා. හැවිලන්ඩ්ගේ අන්තිම කැමැති පත්‍රය අනුව රෝස්මේරි හැවිලන්ඩ්ට මහා ධනස්කන්ධයක් උරුමවුණා. සැමියාගේ මරණයෙන් පස්සේ දිගුකලක් ඇමරිකාවේ රැඳී ඉන්න ඇය කැමැතිවුණේ නැහැ. තමන්ට ලැබුණු මුදලුත්, නිවසේ බඩුමුට්ටුත් අරගෙන ආපහු එංගලන්තයට එන්න 86 දී ඇය තීරණය කළා.

ඇගේ ගම් පළාත වුණු බකිංහැම්ෂයර් ප්‍රාන්තයට ආපසු ගිය ඇය, අයිල්ස්බරි ගමේ අබලන්ව තිබූ පෞරාණික වලව්වක් වුණු, ඔක්ටගන් මන්දිරය මිලට ගත්තා. මේ වෙනකොට ඇගේ දෙමව්පියන් මියගිහින්, සොහොයුරියන් දෙදෙනෙකු පමණයි, ජීවතුන් අතර හිටියේ.

නිව්යෝර්ක්හි ඇය ජීවත්වුණේ. නවීන සැපපහසුකම් හැම එකක්ම තිබූ, සුඛෝපභෝගී මැඳුරක. ඔක්ටගන් වලව්වත් ඒ තත්ත්වයට ගේන්න ඇයට උවමනා වුණාලු. ඒකට ඇයට ඕන තරම් මුදලුත් තිබුණා. ලන්ඩනයේ කෝල්රිජ් ඉදිකිරීම් සමාගම, ඒ කටයුත්ත සම්පූර්ණ කිරීමට ගත්තෙ, අවුරුද්දකටත් අඩු කාලයක්. නිව්යෝර්ක් නගරයෙන් ගෙනැත් තැබුවා වගේ මන්දිරයක්, ඔවුන් නිර්මාණය කළා. මේ අතරේදී ඇගේ අත ගන්න, ප්‍රභූ පවුලක තරුණයෙක් ඉදිරිපත්වුණා. ඇය නිව්යෝර්ක්හි රගපෑ නාට්‍ය නරඹලා, තමන් ඒ රගපෑම් වලට වශීවුණු බවයි, මේ තරුණයා කියල තිබුණේ. ඔහු සූදුවට ගිහින් තම පවුලේ ධනය විනාශ වී, අන්ත දුප්පතෙකු බවට පත්ව හිටි වංශවතෙක්. අශ්වරේස් කප්පිත්තෙකු වන ඔහු ගැන ඔබ අහලත් ඇති. ඔහු තමා ජෝන් හැකල්ටන් සාමි"

"ඔව්. මට ඩාබි වලදි වරක් ඔහු හමුවෙලත් තියෙනවා" මම කීවෙමි.

"හැකල්ටන්ට උවමනා වුණේ ඇගේ ආදරය නෙමෙයි, ඇගේ සල්ලි" හෝම්ස් කීය. "ඇයට උවමනා වුණේ ඔහුගේ ප්‍රභූ තනතුර. කොහොම හරි අන්තිමට රෝස්මේරි ඩි හැවිලන්ඩ්, හැකල්ටන් ආර්යාව බවට පත්වුණා.

බකිංහැම්ෂයර් ප්‍රාන්තයේ ජනතාව තමන් ඉහළින් පිළිගනීවි කියල, හැකල්ටන් සාමි අහ ආර්යාව බලාපොරොත්තු වුණා. නමුත් ඔහු කෝන්වෝල් වලින් ආව සුදු අන්තුවෙක්. ඇය ඇමරිකාවෙන් කඩාවැටුණු නළගනක්. ඔවුන් ඔය ඉක්මනට පිළිගන්න, සාම්ප්‍රදායික විදියට හිතන ගම්බද ජනතාවගේ සූදානමක් තිබුණෙ නෑ. ඇය හැමවිටම පැළඳ හිටියේ දියමන්ති මාල. එංගලන්තයේ රාජකුමරියන්ටවත් තියෙන්න නැතුව ඇති, ඇයට තිබුණු තරම් ආභරණ. අවුරුදු දහයකට කලින් අසරණව දුගී තත්ත්වයේ හිටි ඇය, මේ තරම් ඉක්මනට දියමන්ති මාල පළඳින සිටුවරියක් වුණාම? එතකොට පාරම්පරික ප්‍රභූ පවුල්වල ආර්යාවන්ට මොනවා හිතෙන්න ඇද්ද?"

"ඔවුන්ගේ හිත්වල ඇතිවෙන්න ඇති ලොකු ඊර්ෂ්‍යාවක්. ඒකෙ සැකයක් නෑ" මම කීවෙමි.

"ඔව් වොට්සන්. මං හිතනවා ඔබ කියූ දේ නිවැරදියි කියල" හෝම්ස් කීය.

"ඇමරිකාවේ සෑහෙන කාලයක් ගත කළ, එහි ජනප්‍රිය චරිතයක් වීම නිසා, ලන්ඩන් නගරයේ නම් ඇයට ඇමරිකන් මිතුරු මිතුරියන් හිටියා. ලන්ඩනයේ ඇමරිකානු තානාපතිවරයා පැවැත්වූ භෝජන සංග්‍රහයකටත්, හැකල්ටන් යුවළට ඇරයුම් ලැබී තිබුණා. මෙහෙදි ඔවුනට හැකිවුණා, අලුත් මිතුරු මිතුරියන් රාශියක් ඇතිකර ගැනීමට. ඒ දිනවල ලන්ඩනයට පැමිණ සිටි මාෂල් මැකෝමික් - අර චිත්‍රය මිලට ගන්න ප්‍රංශයට ගිය කලාකෘති එකතු කරන්නා, ඇයට හමුවුණු එක් පුද්ගලයෙක්. මැකෝමික්, ඇගේ කලින් සැමියා හැවිලන්ඩ්, නිව්යෝර්ක්හි ජීවත්වුණු කාලයේ ඔහු හඳුනාගෙන සිටි කෙනෙක්. අලුතෙන් හඳුනාගත් ප්‍රභූවරුන්ට උවමනාවුණා, දවසක ඇගේ ගම්බද මන්දිරය නරඹන්න බකිංහැම්ෂයර් ප්‍රාන්තයට එන්න.

ඉතින් හැකල්ටන් ආර්යාව මොකද කළේ: ඇය තීරණය කළා ලන්ඩනයේ ඉහළම පෙළේ ප්‍රභූ පවුල්වලට ඇරයුම් කරලා, ප්‍රිය සම්භාෂණයක් පවත්වන්න. ඒකට ඇයට අලංකාර මන්දිරයක් තිබුණා. නොසෑහෙන්න මුදල් තිබුණා. පෞරාණික ගෘහ භාණ්ඩ, සිල්ක් බිත්ති සැරසිලි, සුඛෝපභෝගී අශ්වකරත්ත ආදී හැම දෙයක්ම තිබුණා.

ප්‍රිය සම්භාෂණයට ඇය කළ ඇරයුම, අනෙක් හැමදෙනෙකුම වගේ මාෂල් මැකෝමිකුත් සතුටින් භාරගත්තා. අමුත්තන්ට පැමිණීම පහසුවෙන්න, ලංඩනයේ පැඩිංටන් දුම්රියපොළෙන් විශේෂ දුම්රියක් පවා යොදවා ගන්න, හැකල්ටන් යුවළ කටයුතු කළාලු.

මක්ටගන් මන්දිරයේ පැවැත්වුණු උත්සවයට, ලන්ඩන් නගරයෙන් ලොකු සෙනඟක් ඇවිත් තියෙනවා. නමුත් ඒක එතරම්ම සාර්ථක එකක් නොවුණු බවයි, සමහරුන්ගේ අදහස. ඊට එක හේතුවක් වුණේ දහවල් කාලයේ ඇදහැළුණු ධාරානිපාත වර්ෂාව. තවත් හේතුවක් වුණේ, උත්සවයට යොදවා තිබුණු වාදක මණ්ඩලයේ සංගීතය. එළිමහනේ වාදනය කරන ආකාරයෙන්ම, ඔවුන් ගේ ඇතුළෙත් වාදනය කළා. ඒක බොහෝදෙනෙකුට සංගීතයකට වඩා ඝෝෂාකාරී කන්කරච්චලයක් වුණාලු. අන්තිමේදී සංගීතය සම්පූර්ණයෙන්ම නවත්වන්න කියලා, හැකල්ටන් සාමි නියම කරල තියෙනවා.

අමුත්තන් හැමදෙනෙකුම කැමැත්තක් දැක්වුවා, මැඳුරේ තිබුණු පෞරාණික දේවල් නරඹන්න. 18 වැනි ශතවර්ෂයේ කැටයම් ලී

බඩු, කච්චච් සහ අල්මාරි, චීනයේ පෞරාණික පිඟන් බඩු සහ සිල්ක් රෙදිවල ආයින්තම් කළ බිත්ති සැරසිලි, කාගේත් අවධානයට ලක්වුණා. මේ හැම එකකටම වඩා කාගේත් සිත් ඇදගත්තේ හැවිලන්ඩ් මහත්මයා ගේ තෙල් සායම් සිතුවම් එකතුව.

ඒවා ඔක්කොම ලෝහ වලින් නිමකළ විශාල රාමුවල සවිකරලා, කලාගාරයේ එල්ලා තිබුණා. පියරේ රෙනොවා, වින්සන්ට් වැන්ගෝ, මැනා, තියඩෝර් රූසෝ, ගොගෑන්, කොන්ස්ටබල් ආදීන්ගේ සිතුවම් මේ අතර තිබුණා. පැරිස් කෞතුකාගාරයේ මිස, පෞද්ගලික එකතුවක දකින්නට නොලැබෙන මේම චිත්‍ර, අමුත්තන් නැරඹුවේ ඉතා ආශාවෙන්. චිත්‍ර එකින් එක පෙන්වමින්, හැකල්ටන් ආර්යාව ඔවුන් කැඳවාගෙන ගියේ, බොහොම ආඩම්බරයෙන්. මේ එක් එක් චිත්‍රවලට හැවිලන්ඩ් මහත්මයා කොයිතරම් මුදලක් ගෙව්වාද කියන එකත් ඇය දැන හිටියා. ඒවා අමුත්තන්ට කියන්නත්, ඇය අමතක කළේ නෑ. ඔන්න එතකොට තමයි තුවක්කුව පත්තුවුණේ..............!"

"තුවක්කුව? ඇයි මොකක්ද වුණේ?"

මා විමසුවේ විමතියට පත්ව ය.

"නෑ වොට්සන්. මං අදහස් කළේ කලබලය ඇතිවුණේ ඔය වෙලාවෙ කියන එකයි" හෝම්ස් කීය. "කලාගාරයේ සිත්තම් ඔක්කොම නරඹලා ඉවරවුණු අමුත්තන්ට ඇය මෙහෙම කිව්වා.

"දැන් ඔයාලා එන්න මගේ පුස්තකාලයට. මං පෙන්වන්නම් විලියම් මිලඩ් ගේ වටිනාම චිත්‍රය. ඔහු ඒකට ඩොලර් පන්ලක්ෂයක් ගෙව්වා." ඇය කිව්වේ පුස්තකාලයේ දොර ඇරලා, එහි බිත්තියක එල්ලා තිබූ චිත්‍රය පෙන්වමින්. "මේක තිබුණේ රෝල් කරලා, මංජුසාවක් ඇතුළේ අහුරලා." ඇය කිව්වා "මේක අප ළඟ තියෙන බව වත් මං දැනගෙන හිටියේ නැහැ. නිව්යෝක් නගරයේ මගේ ගෙදර තිබුණු බඩුවලින් කොටසක් මං එද්දි ඒ නැවෙන්ම අරගෙන ආවා. නමුත් ප්‍රධානම කොටස්, ගමන්බඩු ප්‍රවාහණ සමාගම නැවෙන් එංගලන්තයට එවල තිබුණා. ඒ බඩු අස්කරද්දී තමයි මේක හම්බවුණේ.

හැකල්ටන් සාමි තමයි මේක ආවරණයෙන් එළියට අරගෙන දිගහැරියේ. "මේක කොයිතරම් අලංකාර චිත්‍රයක්ද රෝසි. මේක නම් හොඳ පුස්තකාල කාමරයට" ඔහු කිව්වා. මගේ මියගිය සැමියාට මේ චිත්‍රය බලන්නවත් හැකිවුණේ නැහැ. මේක

නිව්යෝක් නගරයට ළඟාවෙද්දී, ඔහු සිටියේ ලෙඩ ඇඳේ. මෙය අපට ලැබිලා දවස් දෙකකින් ඔහු මියගියා. මේ තරම් විශාල මුදලක් ගෙවලා මිලට ගත්තු චිත්‍රය, දිගහැරලා එක් වතාවක් බලන්න, ඔහුට අවස්ථාවක් ලැබුණෙ නෑ. මොන තරම් අවාසනාවක්ද?"

චිත්‍රය දුටු විහාම පුදුමයෙන් ගල්ගැසුණු පුද්ගලයෙකුත් එතැන හිටියා. ඒ තමයි මාෂල් මැකෝමික්. ඔබ හිතුවා වගේම ඒ ජෝන් එවරට් මිලේ සිතුවම් කළ "ඔෆීලියා" චිත්‍රය - පැරිසියේ බර්ක්ලි සාමිගේ මන්දිරයෙන්, අවුරුදු දෙකකට පෙර අතුරුදන්වුණු චිත්‍රය. මෙතැන සිටිය හුගදෙනෙකුට, මේක ගැන හරි මතකයක් තිබුණෙ නෑ. නමුත් මැකෝමික්ට එහෙම නොවෙයි. චිත්‍රය දුටු ක්ෂණයකින් ඔහුට හැමදෙයක්ම මතක්වුණා. නමුත් ඔහු වචනයේ පරිසමාප්ත අර්ථයෙන්ම මහත්මයෙක්. තමන්ගේ සිතේ ඇතිවුණු හැඟීම් පාලනය කරගෙන, ඔහු නිශ්ශබ්දව සිටියා. මොනවා වුණත් තමන් ඇයගේ නිවසේ, ආගන්තුක සත්කාරයට පාත්‍රවුණු අමුත්තෙකු බව ඔහු සිහි කළා. එදා සම්භාෂණය අවසන් වෙලා, කවුරුත් ඔක්ටගන් මන්දිරයෙන් පිටවෙලා ලන්ඩනය බලා ආවා.

ලන්ඩනයට ආව මැකෝමික් කෙළින්ම ගියේ ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියට. ඔහුට හමුවුණා අපේ හිතමිත්‍ර පරීක්ෂක බ්‍රැඩ්ස්ට්‍රීට්. මැකෝමික් කාරණා හැම එකක් ම පොලිස් නිලධරයාට කිව්වා. පසුවදා පාන්දරම පොලිස් පරීක්ෂකවරයා පිටත්වෙලා ගියා, බකිංහැම්ෂයර් ප්‍රාන්තයේ ඔක්ටගන් මැඳුරට.

"ආර්යාවෙනි, මං ආවේ, බොහොම බරපතළ චෝදනාවක් ගැන විභාග කරන්න." ඔහු කිව්වා. "අවුරුදු දෙකකට කලින් පැරිසියේදී හොරුන් ගෙනි ගිය "ඔෆීලියා" නම් චිත්‍රය ඔබ ළඟ තියෙන බවට, ඊයේ රෑ මට පැමිණිල්ලක් ලැබුණා. ඒ පැමිණිල්ල කළේ, මාෂල් මැකෝමික් නම් ඇමරිකානු ජාතික මහත්මයා. ඔහු 1884 දී ඒක මිලට ගන්නා බව එහි අයිතිකරු බර්ක්ලි සාමිට දැනුම් දී තිබුණලු. ඔහු ඒකට අත්තිකාරම් මුදලකුත් ගෙවල තියෙද්දියි, චිත්‍රය හොරු අරගෙන ගියේ................"

බ්‍රැඩ්ස්ට්‍රීට්ට කාරණාව කියල ඉවරකරන්න ඉඩක් ලැබුණෙ නෑ. ඇකල්ටන් ආර්යාව ඔහුගේ ඇඟට කඩාපැන්නේ, පරුෂ වචනයෙන් බැණ වදිමින් ලු.

"මොන ලැජ්ජා නැති කතාවක්ද මිනිහො ඒ?" ඇය කෑගහල තියෙන්නේ තදින්ම කෝපාවිෂ්ඨ වෙලා. "තමුසෙ හිතන්නෙ අපි

ඒක හොරකම් කරගෙන ඇවිත්, මෙහේ ප්‍රදර්ශනය කරනවා කියලද? තමුසෙ හිතනවාද මං අනුන්ගේ දේවල් හොරකම් කරන්න තරම්, සල්ලි නැති හිඟන ගෑනියක් කියලා? මගේ සැමියාගෙන් මට උරුමවුණු මුදලෙන්, මට පුළුවනි මේ වගේ චිත්‍ර සියයකට වඩා මිලට ගන්න. මොකද තමුසෙ ඒ මිනිහා, මැකෝමික් මෙහාට එක්ක ආවෙ නැත්තෙ? ඊයෙ හවස මෙහෙන් කාල බීලා, සද්ද නැතුව ගිහින්, දැන් පොලිසියට පැමිණිලි කරලා. ආව නම් මං උන්දැට කියනවා, කාරණා කන්දෙකේ ඇඟිලි ගහගන්න"

"ආර්යාවෙනි මේ අහන්න" පොලිස් නිලධරයා කිව්වලු. "මෙක ඔබ හෝ ඔබේ සැමියා හොරකම් කළා කියල, අපි කවුරුවත් කියන්නේ නෑ. අපි කියන්නේ, කවුරුන් හෝ හොරකම් කළ මේ චිත්‍රය, ඔබේ සැමියා නොදැනුවත්කමෙන් මිලටගෙන තිබෙනවා. මේ බලන්න, මං පැමිණිල්ල සටහන් කරගත්තු පොත" බ්‍රැඩ්ස්ට්‍රීට් කිව්වේ සාක්කුවෙන් එළියට ගත් සටහන් පොත දිගහරිමින්.

"..................... පැරිසියේ ටිවෝලි ප්‍රදේශයේ 'ෂාමොනි' මන්දිරයෙන් එනම් බර්ක්ලි ආදිපාදවරයා සහ ආදිපාදවරිය පදිංචි නිවසෙන්, 1884 ජූලි 25 වැනිදා ජෝන් මිලේගේ සිතුවමක් වූ ඔෆීලියා චිත්‍රය සොරකම් කොට ඇත"

"ඔය දිනය ගැන ඔහේට හරියටම විශ්වාසද?" මැකල්ටන් ආර්යාව ඇහුවා.

"හොඳටම විශ්වාසයි ආර්යාවෙනි" ඔහු කිව්වා. "මේ මම සටහන් පොතේ ලියාගෙන තිබෙන පැමිණිල්ල. ඊට අමතරව මැකෝමික් මහත්මයා අද උදේම පුවත්පත් පිටු දෙකක්, මට දුම්රියපොළට ගෙනැත් දුන්නා. ඒවා ඔහු පරෙස්සමින් ළඟතියාගෙන හිටි පුවත්පත්ලු. එකක් '84 ජූලි 26 වැනිදා පැරිස් නුවර පළවුණු "ලෙ ෆිගාරෝ" පත්‍රය. අනික ජූලි 27 වැනිදා "ලන්ඩන් ඔබ්සර්වර්" පත්‍රය. මේ පත්‍ර දෙකේත් සඳහන් වෙනවා, මං කියූ ඒ කාරණය, 'ඔෆීලියා' චිත්‍රයේ ඡායාරූපයකුත් සමඟින්"

"මොන පට්ටපල් බොරුවක්ද?" ආර්යාවට කෑගැහුණා. "පත්තරවල ලොකු අකුරෙන් මුද්‍රණය කරන ඔක්කොම, ඇත්ත කියලද ඔහේල හිතන්නෙ? මේක මහා බොරුවක්. ඒ බව මට ඔප්පු කරන්න පුළුවනි. තමුසෙලා ඔක්කොම, කිසිම ලැජ්ජාවක් නැති බොරුකාර තක්කඩියෝ. මට කරන මේ අපහාසයට මං නඩු දානවා.

විලියම් ඩී හැවිලන්ඩ් මහත්මයා මේ චිත්‍රය මිලට ගත්තෙ, ඔය කියන දිනයට මාස ගණනකට කලින්. '84 වසන්ත සෘතුවේ ඔහු යුරෝපයේ සංචාරයක යෙදුණා. ඔහු ආපහු ඇමරිකාව බලා ආවෙ "ක්වීන් ඔෆ් ෆ්ලොරිඩා" නෞකාවෙ. ඒ නැව නිව්යෝර්ක් වරායට ළඟාවුණේ මැයි මාසෙ 18 වැනිදා. එතකොට ඔහු මට කිව්වා, යුරෝපයෙන් වටිනා කලාකෘති රැසක් මිලට ගන්න හැකිවුණු බව. ඒ අතර ප්‍රංශයේදී ඩොලර් පන්ලක්ෂයකට මිලට ගත්තු තෙල් - සායම් සිතුවමකුත් තිබෙන බව ඔහු කිව්වා. ඒ වෙලාවෙ මං ඔහුට හොඳටම බැණ වැදුණා.

"ඔයාට පිස්සුද විලියම්? චිත්‍රයකට ඇයි ඔය තරම් විශාල මුදලක් ගෙව්වෙ? අපේ ගෙදර මොන තරමක් වටිනා චිත්‍ර තියෙනවද? මොන එකකටද ඔය හැටි චිත්‍ර? යන දවසට අරගෙන යන්නද?"

මගේ කටින් එහෙම දෙයක් කියවුණේ ඒ වෙලාවේ හිතේ ඇතිවුණු කේන්තියට. ඒ වචන ගැන අදත් මං කණගාටු වෙනවා." ෂැකල්ටන් ආර්යාව කිව්වේ ඇස්වල කඳුළු පුරවාගනිමින්. "ඒ මොකද යුරෝපයේ කළ දීර්ඝ සංචාරයේදී ඔහු රෝගී වී තිබුණා. මුහුදු ගමනේදී එක නියුමෝනියා රෝගයට හැරී තිබුණා. සති කිහිපයක් ගියත් සම්පූර්ණ සුවයක් නොලබා, ඔහු ඉක්මනින් මියගියා! ඒ චිත්‍රය තමයි, ආදිපාද වරයෙකුගෙන්ද මොකෙකුගෙන්ද හොරකම් කළා කියල, ඇන් ඔගේ කියන්නේ. ඕක නැතිවුණා කියල ඔහේල කියන දිනයට, අඩුම ගණනේ මාසයකටවත් කලින් තමයි, මේ චිත්‍රය නැව්ව පටවන්න ඇත්තේ"

ඇය මෙහෙම කිව්වාට, ඩිටෙක්ටිව් ඒ කතාව විශ්වාස කරල නැහැ. ඒ බව ඔහුගේ මුහුණෙන් පෙනෙන්න ඇති. එතකොට ෂැකල්ටන් ආර්යාව, ආයෙමත් කෝපයෙන් බණින්න පටන් ගත්තලු.

"තමුසෙ තවමත් හිතන්නේ, අපි ඔය මළ ඉලව් චිත්‍රය හොරකම් කරගත්තා කියලද? ඩොලර් පන්ලක්ෂයක් කියන එක, මට මහ ලොකු ගණනක් නෙමෙයි. ඒ වුණත් පොලීසියේ චෝදනා, තර්ජනවලට බයේ නම්, මං මේක ආපහු දේවි කියල හිතන්න එපා. මං කියූ හැම වචනයක්ම නිවැරදි බව, මට පුළුවන් ඔප්පු කරන්න. හැවිලන්ඩ් මහත්තයා හොරෙකු හැටියට හංවඩු ගහන එකා මට අහුවුණොත්, ඔහුට කරන්න ඕන මොකක්ද කියන එක මං දන්නවා. මේ කරන චෝදනාවලට, ඔහේගෙ යාළුවො, මැකෝමික් හරි,

ආදිපාදයා හරි, ඔහුගෙ හැනි හරි, යවන්න ඕන හිරේට. ඒ වෙනුවෙන් ඩොලර් දශලක්ෂයක් වුණත් වියදම් කරන්න මං සූදානම්. අන්න ඒක ගිහින් එවුන්ට කියනවා!"

"ආර්යාවෙනි. මං කියන දේත් අහන්න" පොලිස් නිලධරයා කිව්වලු. "මේ චිත්‍රය හැවිලන්ඩ් මහත්මයා හොරකම් කළා කියල, මං ඒක මොහොතකට වත් කියන්නේ නෑ. ඔබ කියන දේ මට හොඳටම විශ්වාසයි. නමුත් කවුරු හරි පැමිණිල්ලක් කළාම, ඒක වැඩිදුර විභාග කරන එක අපේ රාජකාරිය. ඔබ මේ චිත්‍රය ගැන, දන්නා හැමදේයක්ම මට කියන්න. බාගවෙලාවට, අපට පුළුවන්වේවි, මේතැන තිබෙන අවුල මොකක්ද කියලා, පහසුවෙන් ලිහාගන්න"

"හොඳයි. මං දන්නා හැමදෙයක්ම ඔබට කියන්නම්" කේන්තිය මදක් සංසිඳුණු ආර්යාව කිව්වලු "මේ චිත්‍රය යුරෝපයේ දී නැවට පැටෙව්වේ හරියටම කවුද ද කියල නම් මං දන්නෙ නෑ. නමුත් ඒක ඇමරිකාවට ආවෙ "ජූලියස් ග්‍රාන්ට්" කියන නෞකාවේ. නැව් සමාගමෙන් අපේ ගෙදරට දන්වලා තිබුණා, හැවිලන්ඩ් මහත්මයා නමට, යුරෝපයෙන් එවා තිබුණු බඩුපෙට්ටි අරගෙන එන බව. චිත්‍රය අඩංගු මංජුසාව තිබුණේ ලී පෙට්ටියක. ඒක විවෘත කළාම, රබර් ආලේපිත වැහි කබා රෙද්දෙන් ඇසූ මංජුසාව අපට දකින්න ලැබුණා. ඒකෙ ලියා තිබුණා "කරුණාකර ප්‍රවේසමෙන් - වටිනා තෙල්සායම් චිත්‍රයකි" කියලා. මේක මගේ අතට ලැබුණේ ජූලි මාසෙ 18 වැනිදා.

මට ඒ දවස කොහොමටවත් වරදින්න විදියක් නෑ. ඒ මොකද නැව් සමාගමෙන් ඒක ගෙදරට ගෙනැවිත් බාරදෙද්දිත් හැවිලන්ඩ් මහත්මයා අසාධ්‍ය ලෙස රෝගාතුර වෙලා. එදා දවස පුරාම විශේෂඥ වෛද්‍යවරු සහ හෙදියන්, අපේ ගෙදරට ඇවිත් ගියා. බෙහෙත් වර්ග ගෙනැවිත් මහත්මයාට ප්‍රතිකාර කළා. එතකොටත් අපේ මහත්මයාට සිහිය තිබුණා. 19 වැනිදා හැවිලන්ඩ් මහත්මයාගේ අසනීපය තවත් අසාධ්‍ය අතට හැරිලා සිහිය නැතිවුණා. ඊටත් පහුවදා, එනම් ජූලි 20 වැනිදා උදේ දහයට විතර තමයි මහත්මයා මියගියේ.

මහත්මයාගේ මරණයට දවස් දෙකකට කලින්, ලක්ෂ පහක් වටිනා චිත්‍රය අපේ ගෙදරට ලැබුමණේ. ඒක ඇරලා බලන්නවත් මට හිතක් තිබුණේ නැහැ. මං හිතුවේ ඔහුට සනීපවුණාම ඔහු සමඟම

ඒක බලන්න. නමුත් නොහිතූ විදියට ඔහු මියගියා. හිතේ දරාගන්න බැරි ශෝකයට අමතරව, රාජකාරි - වගකීම් ගොඩක් මගේ හිස මතට වැටුණා. ඔහුගේ අන්තිම කැමැති පත්‍රය එයින් එකක්. ඔහුගේ මුදලයේ වටිනාකම තක්සේරු කරද්දි, මෙහෙම චිත්‍රයක් තිබෙන බව මං අපේ නීතිඥයාට කිව්වා. අපේ නීතිඥයා තමයි ඇල්බට. සී. බැල්ෆර් මහත්මයා. මං කිව්වා; ලක්ෂ පහක චිත්‍රයක් මිලට ගත් බව හැව්ලන්ඩ් මහත්මයා මං සමග කිව්වා, නමුත් ඒ පාර්සලය මං ඇරලා බැලුවේ නැහැ කියලා. බැල්ෆර් මහත්මයා ඒ චිත්‍රය භාරගත්තා. නැව් සමාගමෙන් දිව්රලා කියා සිටිව්, ඔවුන්ගේ භාරයේ තිබෙද්දී, මේක විවෘත නොකළ බව. එංගලන්තයට චිත්‍රය අරගෙන ආව මිනිසුන්, ඒක මේ ගෙදරටම ගෙනාවා. එතකොට මගේ කලාගාරයේ වෙනත් චිත්‍ර එල්ලන්න ඉඩක් තිබුණෙත් නැහැ. අනික හැකල්ටන් සාමි කැමැතිවුණේ ඒක පුස්තකාලයේ එල්ලන්න. චිත්‍රය රාමුවකට සවිකරන්න අපට උදව්වුණේ, නැව් සමාගමේ සේවකයා. ඒක බිත්තියේ එල්ලුවෙත් ඔහු. ඒ ගැන දිවුරුම් ප්‍රකාශ කරන්න, හැකල්ටන් සාමිටත්, සේවකයාටත් හැකිවේවි."

"ඔබ ඔහොම කියනවා නම්, මට පුළුවනි ඒ කාරණාව විශ්වාසයට ගන්න" පොලිස් නිලධාරියා කිව්වලු.

"හොඳයි දැන් මට මෙන්න මේක කියන්න" ආර්යාව කිව්වලු. "'84 ජූලි මාසෙ 18 වැනිදා නිව්යෝක් නගරයේ තිබුණු චිත්‍රයක් කොහොමද, ඊට සතියකට පස්සේ ජූලි 25 වැනිදා ප්‍රංශයේදී හොරකම් කළේ? ඒක මට තේරුම් කරල කියන්න ඔහේට පුළුවන් නම්, මං කැමතියි ඔහේට තවදුරටත් සවන්දෙන්න. එහෙම කියන්න බැරි නම්, කරුණාකරලා මගේ ඇස්දෙකට නොපෙනී මේ ගෙදරින් යනවා. උසාවියකින් නීන්දු කළොත් මිස, මං මේ චිත්‍රය ඔය එල්ලා තියෙන තැනින්, එක අඟලක් හොලවන්නෙ නෑ. උසාවියකින් එහෙම නියෝගයක් දුන්නත්, ඔය ආදිපාදවරු මැකෝමික්ලාට නිදහසේ ඉන්න මං ඉඩ තියන්නේ නෑ. කරපු අපහාසෙට මං ඔවුන්ට විරුද්ධව නඩුදානවා"

හැකල්ටන් ආර්යාව මහා සැරපරුෂ ගැහැනියක් කියල බැරඩ්ස්ට්‍රීට් මා සමග කිව්වා. "හෝම්ස් කීය" නිශ්ශබ්දව ආපහු එනවා හැරෙන්න ඔහුට වෙන විකල්පයක් තිබිල නෑ. කාගෙන් හරි ඉල්ලීමක් නොමැතිව, මම කොහොමද චිත්‍රය ගැන අවුල ලිහන්න ඉදිරිපත් වෙන්නෙ?

පැරිසියේදී අතුරුදන්වුණු චිත්‍රය එංගලන්තයේදී හමුවුණු ආරංචිය, යුරෝපය පුරා පුවත්පත්වල පළවුණා. බර්ක්ලි ආදිපාදවරයා හා ආදිපාදවරියත්, මේ ආරංචියෙන් කලබලයට පත්වෙන්න ඇති. තමන්ට අයිති චිත්‍රය වහාම ආපසු භාරදෙන ලෙස ඉල්ලා ඔවුන් නඩු දැමීමට තීරණය කළ බව, පුවත්පත්වලට කියා තිබුණා.

මේ අතරෙදී තමයි ලන්ඩනයේ ඉන්න ඕලන්ද තානාපතිතුමා, මා හමුවෙන්න ආවේ. එදා මතු හිඳගත්තෙ, ඔබ ඔය වාඩිවෙලා ඉන්න පුටුවෙමයි වොට්සන්. ඔහු මට මෙහෙම කිව්වා.

"ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයා. වැල්වටාරම් නැතුව මං කෙළින්ම කාරණයට බහින්නම්. බර්ක්ලි පවුලට අයත් චිත්‍රය හොරු ගෙනිහිං තිබිලා යළි හමුවුණු කතාව, ඔබට අහන්න ලැබෙන්න ඇති. මේකට සම්බන්ධ කාන්තාව ෂැකල්ටන් ආර්යාව මහා සැරපරුෂ, කටසැර ගැහැනියක්. ඇය ආදිපාද යුවළට එරෙහිව මොන පියවරක් ගනීවිද අපි දන්නෙ නෑ. ඔබ සමහරවිට දන්නෙ නැතුව ඇති ආදිපාදවරිය, එනම් බ්‍රියට්‍රිස් ක්‍රිස්ටිනා කුමරිය ඕලන්ද රජ පවුලේ සමීප ඥාතිවරියක්. චිත්‍රයේ ප්‍රශ්නය ගැන ඔවුන් එංගලන්තයේ අධිකරණය ඉදිරියට යන බව, ඕලන්දයේ රජපවුලට ආරංචිවුණා.

ඔබ දන්නවා නේ හෝම්ස් මහත්තයා. රජ පවුල්වල අය, සාමාන්‍ය මිනිස්සු එක්ක, උසාවිවල නඩු කියන්න කැමැති අය නෙවෙයි. හංගාගෙන ඉන්න පෞද්ගලික දේවල් පවා, උසාවියට ගියාම එළියට එනවා. ඒ මොකද විරුද්ධ පක්ෂයේ නීතිඥයන් ඒවා හාරා අවුස්සනවා. ඉතින් අපේ රජ බිසව ක්‍රිස්ටිනා කුමරියගෙන් ඉල්ලා හිටියලු, මේක මුදලක් ගෙවලා හරි සමථයකට පත්කරගන්න කියලා. නමුත් මේ වෙනකොටත්, ආදිපාද යුවළ ලන්ඩන් අධිකරණයේ නඩුවක් පවරලා අවසන්. තව සති තුනකින් නඩුව විභාගයට ගන්නවා. ඊට කලින්, උසාවි නොගිහින්, අප්‍රසිද්ධව මේ අවුල ලිහාදෙන්න ඔබට පුළුවන්ද?"

"තානාපතිතුමනි" මං කිව්වා. "මේක සතිතුනක් ඇතුළත විසඳන්න හැකිවේවිද කියල නම් මං දන්නෙ නැහැ. ඒ මොකද මෙහි මුල් සිදුවීම අවුරුදු දෙකකට පෙර වුණු එකක්. නමුත් මං පුළුවන් උත්සාහයක් යොදන්නම්."

මේ ප්‍රශ්නය විසඳීම, පටන්ගත යුත්තේ කොතැනින්ද කියලා මං කල්පනා කළා. මෙක සම්පූර්ණයෙන්ම පැටළුණු නූල් බෝලයක් වගෙයි. මං එක කාරණයක් වටහා ගත්තා. ඒ තමයි හැමදේකටම කලින්, චිත්‍රය පරීක්ෂා කිරීම. ඒකට ෂැකල්ටන් ආර්යාවගෙන් අවසර ලබාගැනීම නම් පහසුනොවෙන බව මං දැනහිටියා.

මේකට මොකක්ද මං කළ යුත්තේ? මං තීරණය කළා මාලෙල් මැකෝමික් හමුවෙලා බලන්න. නඩුව ළඟදීම උසාවියට ගැනීමට නියමිත නිසා, මැකෝමික් ලන්ඩනයේ හෝටලයක නැවතී හිටියා. මේ අභිරහස විසඳෙන හැටි සියැසින්ම දැකගන්න, ඔහු ලොකු ආශාවකින් හිටියේ.

"ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්තයා" මැකෝමික් කිව්වා. "ඔබ ගැන මං අහල තියෙනවා. මමත් කැමතියි, මේ ගැටලුව විසඳන හැටි දකින්න. ඔබ මා වෙනුවෙන් පෙනී ඉන්නවා නම්, මං කැමතියි ඔබේ ගාස්තුව ගෙවන්න"

"මැකෝමික් මහත්තයා" මං කිව්වා. "වෙනත් පක්ෂයක් වෙනුවෙන් මේ කටයුත්ත කිරීම, මං දැනටමත් භාර අරගෙනයි ඉන්නේ. නමුත් මට මෙක විසඳන්න උදව්කළ හැකි නම්, ඒකෙන් ඔබට වාසියක් අත්වේවි."

"හොඳයි. මොනවද ඔබට මගෙන් කෙරෙන්න උවමනා?" ඔහු විමසුවා.

"මෙතැනදී මට උවමනා කරන ප්‍රධානම දේ තමයි, චිත්‍රය පරීක්ෂා කර බැලීම" මං කිව්වා. "ෂැකල්ටන් ආර්යාව ඒකට මට කොහොමටවත් අවසර දෙන්නේ නෑ. ඔබට බැරිද ඒකට මට මාර්ගයක් සලස්වා දෙන්න?"

"ඒ කොහොමද?" මැකෝමික් ඇහුවා. "ඇය ඉන්නේ මාත් එක්ක කැකෑරෙන වෛරයකින්. මාව මරන්න පුළුවන් නම්, ඇය ඒකත් කරාවි"

"නඩුවේදී ආර්යාව වෙනුවෙන් සාක්ෂිදීමට, ඇමරිකාවෙන් කිහිපදෙනෙකුම එනවාලු." මං කිව්වා. "ඔවුන් දැනටමත් නැව් නැග ඇති බවයි මට දැනගන්න ලැබුණේ. විලියම් ඩී හැවිලන්ඩ් මහත්මයාගේ, පුද්ගලික ලේකම් සහ කළමනාකරුත් ඒ අතර ඉන්නවා. ඔහුගේ නම ඔලිවර් සෙන්ට් ක්ලෙයා. මට උවමනායි ඔහුව හඳුනාගෙන, ඔහු සමඟ කථාකරන්න"

"හෝම්ස් මහත්මයා. මං ඔහුව හඳුනන්නෙ නෑ"

"ඒක ඇත්තයි" මං කීවා. "නමුත් ඔබට හැකිවේවි, ලන්ඩනයේ ඉන්න එක්සත් ජනපද තානාපතිතුමාගේ මාර්ගයෙන් සෙන්ට් ක්ලෙයා මහත්තයාව මට මුණගස්වන්න. චිත්‍රය පරීක්ෂාකරනවා නම්, මා ඔක්ටගන් මන්දිරයට යා යුත්තේ ඔහු සමග."

මගේ ඒ යෝජනාවට මැකෝමික් කැමැතිවුණා. ඔහු තානාපතිවරයාට මා හඳුන්වාදුන්නේ, තමන්ගේ පෞද්ගලික හිතවතෙකු බව කියමින්. ඒ මාර්ගයෙන් ඔලිවර් සෙන්ට් ක්ලෙයා පමණක් නොව, ඇල්බට් බැල්ෆර් නීතිඥයා හමුවෙන්නත් මට හැකිවුණා. ඒ ඔවුන් එංගලන්තයට ආව දාට පසුවදා ක්ලැරිජස් හෝටලයේදී.

"හෝම්ස් මහත්මයා. මං ඔබට කියන මේ තොරතුරු රහස් නොවෙයි" සෙන්ට් ක්ලෙයා කිව්වා. "මේවා මට නැවත වරක් උසාවියේදීත් කියන්න වෙනවා. මං අවුරුදු දහඅටකට වැඩි කාලයක්, හැවිලන්ඩ් මහත්මයාගේ පුද්ගලික ලේකම් සහ කළමනාකරු ලෙස කටයුතු කළා. ඔහු ඉතාම අවංක, කරුණාවන්ත, කෙනෙකු බව මට සහතික කරන්න පුළුවනි.

මුලින් බැංකු ක්ෂේත්‍රයෙන් මුදල් කෝටිගණන් උපයාගත් ඔහු ඒ සමගම යොමුවුණේ, නාට්‍ය නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයට. එතකොට තමයි රෝස්මේරි රොජර්ස් නෝනා හමුවුණෙත්. නාට්‍ය වලට මුදල් ආයෝජනය කළාට, එයින් විශාල වශයෙන් ලාභ ලැබුණේ නැහැ. ඉතින් ඔහු තීරණය කළා වෙනත් පැත්තකට හැරෙන්න.

ඔබ දන්නවා මේ කාලේ, ඡායාරූප ශිල්පයට විශාල ඉල්ලුමක් තියෙනවා. මේ ඡායාරූපවල අපි දකින්නේ කළු සහ සුදු වර්ණ පමණයි. නමුත් නිල් රතු සහ කහ වර්ග යම් තරමකට සටහන් වෙන, දළසේයා තහඩුවක් හදන්න, වෙස්ට්මන් නම් ඇමරිකානු රසායන විද්‍යාඥයකු සමත්ව තිබෙනවා.

මේක තවදුරටත් දියුණු කර ගත්තොත්, ඡායාරූපවල හැමදෙයක්ම වර්ණයෙන් සටහන් වෙන දිනය, වැඩි ඈතක නෙමෙයි. වෙස්ට්මන් විද්‍යාඥයා තමන්ගේ නිෂ්පාදනයට පේටන්ට් අයිතිය ලබා ගන්න ඉදිරිපත් කරලයි තියෙන්නේ. එය ලබාගත් වහාම වර්ණ සේයා තහඩු වාණිජ මට්ටමින් නිෂ්පාදනය කරන්න, හැවිලන්ඩ් මහත්මයා ගිවිසුම් අත්සන් කරලා අවසන්.

අපි යුරෝපයට ගියේ, දළ සේයා තහඩු සඳහා අවශ්‍ය රසායනික ද්‍රව්‍ය සහ යන්ත්‍ර සමහරක්, ජර්මනියෙන් ඇණවුම් කරන්නයි. ඡායාරූප වර්ණයෙන් ගැනීම, මිල අධික ක්‍රමයක් වේවි. ඒ නිසා එය ලොවපුරා ජනප්‍රිය කරන්න, දැවැන්ත ප්‍රචාරක වැඩ සටහනකුත්

අවශ්‍යයි. ඒකට ලොකු මුදලක් වියදම් කරන්න හැවිලන්ඩ් මහත්මයා සූදානමෙන් හිටියේ. ඒකට සුදුසු වර්ණවත් තෙල්සායම් සිතුවමක් ඔහු සොයමින් හිටියා. ජර්මනියෙන්, ඉතාලියටත්, ඊ ළඟට ඔස්ට්‍රියාවටත් ගියාට, ඔහුට හිතට අල්ලන චිත්‍රයක් ලැබුණේ නැහැ. ප්‍රංශයේ පැරිස් නුවරට ඇවිත් මොන්ට් මාටර් ප්‍රදේශයෙන් සුදුසු චිත්‍රයක් හෙව්වා.

අපි පැරිසියේ සතියක් පමණ ගත කළා. පුවත්පත්වල දැන්වීම් කිහිපයක් පළ කළා. අන්තිමේදී තමන් හොයමින් සිටි වර්ගයේ, තමන්ට උවමනාම ආකාරයේ චිත්‍රයක් විකිණීමට, කෙනෙකු කැමැත්ත පළකර ඇති බව, හැවිලන්ඩ් මහත්මයා මට කිව්වා.

"මං ඔහුගේ කලාගාරයට ගිහින් ඒ චිත්‍රය බැලුවා." ඔහු කිව්වා. "ඒක ඉතාම විශිෂ්ට නිර්මාණයක්. ඒකෙ හැම වර්ණයක්ම දීප්තිමත්ව තිබෙන පැහැදිලි චිත්‍රයක්. ඒ වගේම බලන කෙනෙකුගේ සිතේ එක්වරම කුතුහලයක් ඇති කරවන, නෙත් සිත් ආකර්ෂණය කරන චිත්‍රයක්............"

"මොකක් සම්බන්ධ චිත්‍රයක්ද?" මං ඇහුවා.

"විලියම් ෂේක්ස්පියර් කවියාගේ, හැම්ලට් නාට්‍යය ඔබට මතක නේද?" ඔහු ඇහුවා. "ඒකෙ එක් අවස්ථාවක ඔෆීලියා නම් චරිතය දියේ ගිලී ඉන්න දර්ශනයක් තමයි චිත්‍රයෙන් නිරූපනය වෙන්නේ. ඔබට මතකද මන්දා. ඒ දර්ශනයට අදාළ ගීතය ඇරඹෙන්නේ මෙහෙමයි:

ගලන දොළෙන් දිය පොකුණක් සෑදුණා
විලෝ රුක්ෂ අතු ඉවුරේ නැළවුණා"

"එහි මිල කීයක්ද මහත්මයා?"

"මිල තමයි ටිකක් වැඩි. ඩොලර් ලක්ෂ පහක් ඕනලු"

"ප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා ඒ තරම් විශාල මුදලක් ගෙවා, චිත්‍රයක් මිලදී ගැනීම ගුණානුවිතද මහත්මයා?" මං ඇහුවා. "ඒ මොකද අපි කලාකෘති පිළිබඳව විශේෂඥයන් නොවෙයි. තාමග හරි වංචනික කටයුත්තකට, අපි රැවටෙන්න ඉඩ තියෙනවා නේ ද?"

මං එහෙම කියූවත් හැවිලන්ඩ් මහත්මයා ඒක ගණන්ගත්තේ නැහැ. ව්‍යාපාර කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ඔහු අනුගමනය කළේ අමුතුම පිළිවෙතක්.

කලාකෘති පිළිබඳ විශේෂඥයෙකු ලවා අපි එය පරීක්ෂාකරව ගමුද?" මං ඇහුවා.

"උවමනා නැහැ" ඔහු කිව්වා. "චිත්‍රය මගේ හිතට ඇල්ලුවා. එච්චරයි. චිත්‍රය විකුණන මිනිහා ඒ ගණන කීයකින්වත් අඩුකරන්න කැමැති නැහැ. ප්‍රචාරක කටයුතු අවසන් වුණාට පස්සේ, මේක විකුණුවාමත් මට සැහෙන මුදලක් හොයාගන්න පුළුවනි. මුදල් ගෙවාල චිත්‍රය මිලට ගන්න. ඊළඟට චිත්‍රය ආරක්ෂා සහිතව අසුරලා, නිව්යෝර්ක් නගරයට යැවීමට, නාවික බඩු ප්‍රවාහණ සමාගමකට භාරදෙන්න"

ඔහු එහෙම කිව්වාම එයට කීකරු වෙනවා හැරෙන්න, මට වෙන විකල්පයක් තිබුණේ නෑ. ඔහුට ඒ චිත්‍රය විකුණන්න පොරොන්දු වූ පුද්ගලයා හොයාගෙන මං ගියා. ඔහුගේ කලාගාරය තිබුණේ, මොන්ට්මාටර් පෙදෙසේ පටුමාවතක. ඔහුගේ නම ලැම්බට් ජින්ජර්.

මං ඒ චිත්‍රය දුටුවා. ඒක ඉතාම අලංකාර විශිෂ්ට නිර්මාණයක් බවට සැකයක් නෑ. නමුත් කලාකෘතියක් විනිශ්චය කරන්න තරම් ඒ පිළිබඳ දැනුමක් මට නැහැ.

චිත්‍රය සවිකර තිබුණේ බාලලීයෙන් තැනූ රාමුවක. කලාගාරයේ සිටියේ ලැම්බට් ජින්ජර් සහ ඔහුගේ බිරිඳ පමණයි. ඔවුන් ඉල්ලූ ඩොලර් ලක්ෂපහ මුදලින් ගෙවා, මං ඒකට රිසිට්පතක් ඉල්ලා හිටියා. විලියම් ඩී හැවිලන්ඩ් මහතා නමට ලියූ ඒ රිසිට්පත පවා, තවමත් අප ළඟ තියෙනවා. චිත්‍රය සවිකර තිබූ රාමුව ඔවුන් ඉවත් කළේ මගේ ඉල්ලීම පිට. ඊළඟට චිත්‍රය ආරක්ෂිත ආවරණ දෙකක එතුවා. ඇතුළතින් බැටළු සම්රෙද්දකින්. වැහිකබා සෑදීමට යොදාගන්නා රබර් ආලේප කළ රෙද්දක් පිටතින්. මීළඟට ඒ මත විලියම් ඩී හැවිලන්ඩ් මහතාගේ නමත්, ලිපිනයත්, ආරක්ෂා සහිතව ප්‍රවාහනය කිරීමට උපදෙසුත්, ලියුවේ මම. චිත්‍රයට රක්ෂණයක් අරගෙන එය ප්‍රවාහණය සඳහා නැව් සමාගමට භාර දුන්නෙත් මම. මේක සිද්ධවුණේ '84 මැයි මාසයේදී.

ඊළඟට අපි නිව්යෝර්ක් බලා එන්න නැව් නැග්ගා. ලෝක ප්‍රසිද්ධ චිත්‍රයක් පැරිස් නුවරින් හොරකම් කළ බවක්, ඒ කාලෙ නම් අපට අහන්න ලැබුණේ නැහැ. එහෙම දෙයක් දැනගත්තානම් අපි මේ ගැන පොලීසියට දන්වලා වඩාත් විමසිලිමත් වෙනවා.

අපි නිව්යෝර්ක් වෙත ළඟාවෙද්දී හැවිලන්ඩ් මහත්මයා හිටියේ තරමක් අසනීප ගතියකින්. ඒ නිසා සතියක් ගතවෙන්නට පෙර ඔහුගේ ව්‍යාපාර කටයුත්තකට, මට බ්‍රසීලය බලා යන්න සිද්ධවුණා.

ඔහුට අයත් බැංකු කිහිපයක ශාඛා කෝප්පන්හේගන්, බ්‍රසීලියා, පරා සහ මැනාඩ්ස් නගරවලත් තියෙනවා. මං ඒ කටයුතු සොයා බැලුවා. ඊ ළඟට හදිසියේම ආපහු එන්න සිදුවුණේ, හැවිලන්ඩ් මහත්මයාගේ හදිසි අභාවය ගැන අහන්න ලැබුණු නිසයි. චිත්‍රයක හොරකමක් ගැන මැනක් වෙනතුරු මට කිසිවක් අහන්න ලැබුණේ නැහැ."

සෙන්ට් ක්ලෙයා මහත්මයාගෙන් මට දැනගන්න ලැබුණේ එම තොරතුරු පමණයි. නීතිඥ ඇල්බට් බැල්ෆර් මහත්මයාත් එම තොරතුරු ස්ථිර කළා.

ඔවුන් දෙදෙනාගේ විශ්වාසය දිනාගත් නිසා, මට හැකිවුණා ඔක්ටගන් මැඳුරට ගිහින් ඇකල්ටන් ආර්යාව හමුවෙන්න. මුලදී මාව ටිකක් අවිශ්වාස කළත්, පසුව චිත්‍රය පරීක්ෂා කරබැලීමට ඇය මට ඉඩ දුන්නා.

චිත්‍රකලා ගණයේ කලාකෘති පිළිබඳ විචාරයක් කිරීමට තරම් මට දැනුමක් නැහැ වොට්සන්. නමුත් මෙක චිත්‍ර ශිල්පියෙකු කැන්වස් රෙද්දක ඉතා පරෙස්සමෙන් කළ සිතුවමක් බවට මට සැකයක් ඇතිවුණේ නැහැ. ඔවුන්ගේ අවසරය ඇතිව, මම ඉතා පරෙස්සමෙන් එය රාමුවෙන් ඉවත් කළා. රාමුවට වැසී තිබුණු කොටසෙන් විවිධ වර්ණ වල සායම් ස්වල්පය බැගින් සූරා, ලියුම් කවර වලට එකතු කර ගැනීමටත් මට හැකිවුණා. සර් ජෝන් මිලේ 1852 දී මෙ චිත්‍රය ඇඳල තියෙන්නේ සෑහෙන තරම් විශාල කැන්වසයක. ඔහු ඒක එදා සවිකළ රාමුවෙම දීර්ඝකාලයක් තිබූ බවට සලකුණක් මං දුටුවා. ඇකල්ටන් ආර්යාවට මෙක ලැබුණේ රාමුව නැතිව. ඉතින් ඇය චිත්‍රයට ගැලපෙන ප්‍රමාණයේ ලෝකඩ රාමුවක් මිලට ගෙන, ඒකෙයි චිත්‍රය සවිකර තිබුණේ. එදා ඇයට ස්තුති කර මං ඔක්ටගන් මැඳුරෙන් පිටවී ලන්ඩනය බලා ආවා.

මේ සම්බන්ධයෙන් පැවරූ නඩුව විභාගයට ගැනීමට ළංවෙද්දී, එංගලන්තයට ආ ආදිපාද යුවළ නැවතී හිටියේ, සැන්ඩ්‍රිංහැම් මාලිගයේ. ඔවුන් හමුවී කරුණු කිහිපයක් විමසා බලන්න මං තීරණය කළා. තානාපතිවරයා එවා තිබූ ලිපිය, මං බ්‍රියට්‍රිස් ක්‍රිස්ටිනා ආදිපාදවරියට ඉදිරිපත් කළා.

"හෝම්ස් මහත්මයා" ඇය කීවා. "මේ කටයුත්ත ගැන හොයාබැලීම ඔබට පවරන බවත්, රජ පවුලෙන් මට දැනුම් දුන්නේ නැහැ. දැනුම් දුන්නා නම් මෙක රහස් පරීක්ෂකයන් වෙත භාරදීමට

මං විරුද්ධ වෙනවා. ඒ මොකද මේක අපේ පෞද්ගලික කටයුත්තක්."

"මේ 'ඔෆීලියා' චිත්‍රය ඔබට ලැබුණේ කාගෙන්ද?" මං ආදිපාදවරයාගෙන් විමසුවා.

"1852 දී සර් ජෝන් මිලේ සිතුවම් කළ මේ චිත්‍රය, මගේ පියාණන් මිලට ගෙන තිබෙන්නේ චිත්‍ර ශිල්පියාගෙන් ම යි. එදා සිට දීර්ඝ කාලයක් ඒක සවිකර තිබුණේ, නොරිච්හි මගේ මව්පියන් විසූ, බැල්මොරල් මන්දිරයේ පුස්තකාල කාමරයේ. පැරිසියේදී අපි දෙන්නා විවාහවෙලා 'ෂැමොනි' මන්දිරයේ පදිංචි වුණා. එතකොට තමයි චිත්‍රය මම, එංගලන්තයෙන් ප්‍රංශයට ගෙන ගියේ. එදා ඉඳන් '84 ජූලි මාසෙ 25 වැනිදා වෙනතුරු චිත්‍රය තිබුණේ ආදිපාදවරියගේ කලාගාරයේ බිත්තියක එල්ලලා. එදා උදේ එතැනින් ගලවා භෝජනාගාරයේ ආධාරකයක සවිකළා."

"ඔබ කිසිම අවස්ථාවක මේ චිත්‍රය ගෙදරින් පිටකරලා නැද්ද?" මං ඇහුවා.

"කිසිම අවස්ථාවක ගෙදරින් පිටතට ගෙනිහිං නැහැ"

"එංගලන්තයේ සිට ප්‍රංශයට ගෙන ගියේ කවුරුන් විසින්ද?"

"ඒක කළේ මා විසින්මයි" ඔහු කිව්වා. "මගෙ පෞද්ගලික බඩුබාහිරාදිය කොටසක් සමග, ඒක ගෙනගියේ කුලියට ගත් නෞකාවක."

"ඒ සමගම ඔබ තවත් චිත්‍ර රැගෙන ගියාද?"

"ඔව් මහත්මයා. මං චිත්‍ර දොළහක් හෝ පහළොවක් ප්‍රංශයට ගෙන ගියා"

"ඔබ ඒවා ගෙන ගියේ රාමුවලින් ඉවත් කරලද?"

"නැහැ මහත්මයා"

"මේ චිත්‍රයේ මුලින් සවිකර තිබූ රාමුව, ඔබ කොයිවෙලාවක හරි වෙනස් කළාද?"

"නැහැ මහත්මයා" ආදිපාදතුමා කිව්වා. "ජෝන් මිලේගේ චිත්‍රය නිර්මාණය කොට අවුරුදු තිහක් පමණ වෙනවා. ඒක ඒ කාලයේ සවිකළ රාමුවේ මයි තිබුණේ. මං එය වෙනස් කළේ නැහැ. එහෙම කරන්න උවමනාවක් තිබුණෙත් නැහැ."

කවුරු මොනවා කිව්වත් වොට්සන්, මෙතැන තිබුණේ දැඩි පරස්පර විරෝධී බවක්. '84 මැයි මාසයේදී විලියම් ඩී හැවිලන්ඩ් මෙම චිත්‍රය මිලට ගත්තා. ඒක නැව් සමාගමක් මගින් ඇමරිකාවට

ප්‍රවාහණය කළා. ඒක හැව්ලන්ඩ්ගේ නිවසට ළඟාවුණේ '84 ජූලි 18 වැනිදා. නමුත් ආදිපාදවරයා කියන්නේ චිත්‍රය නිවසට ගෙනාව දවසේ ඉඳල ඒක මොහොතකටවත්, නිවසෙන් බැහැරට ගෙන නොගිය බවයි. නමුත් ෂැකල්ටන් ආර්යාව කියන විදියට එදා ඒ මොහොතේ චිත්‍රය තිබුණේ, නිව්යෝක් නුවර ඔවුන්ගේ ගෙදර. නවත් සතියක් ගතවෙද්දී ජූලි 25 වැනිදා චිත්‍රය පැරිසියේ 'ෂාමොනි' මන්දිරයෙන් අභාරකම් කළා! මෙහෙම දෙයක් සිද්ධවුණේ කොහොමද? ඔහොදට කල්පනා කරල බලලා, මට මේකට විසඳුම කියන්න වොට්සන්."

තී හෝම්ස් තම දීර්ඝ කතාව අවසන් කොට, යළිත් වරක් වයලීනය අතට ගත්තේය. ඔහු තම නිදනකාමරය වෙත ගියේ මගේ සිතිවිලිවලට බාධා නොවෙන අයුරෙනි. මම විසිත්තකාමරයට වී දීර්ඝ ලෙස කල්පනා කළෙමි. කොතරම් ගැඹුරු ලෙස සිතාබැලුවත්, එයට විසඳීමක් නොලැබිණි. එය වඩාත් පැටලී ගියා මිස කිසිවක් සිතාගැනීමට නොහැකි විය.

නිදන කාමරයෙන් එළියට ආ මගේ මිතුරා, වයලීනය පසෙකින් තැබුවේය. ඔහු සීනුව නාදකොට කෝපි පෝච්චියක් ගෙන්වා ගත්තේය.

"කෝපි කෝප්පයක් බිල කල්පනා කරන්න වොට්සන්" ඔහු කීවේ තමාගේ කෝප්පයට කෝපි වත්කර ගනිමිනි. "මොළයේ සෛල අලසභාවයට පත්වෙද්දී, ඒවාට උත්තේජනයක් ලබාදීමේ හැකියාවක්, කෝපිවල අඩංගු කැෆේන්වලට තියෙනවා"

කෝපි කෝප්ප දෙකක් පානය කළත්, මෙම ගැටලුව විසඳිය හැකි ආකාරයක් මට නොපෙනිණි.

"මේ ගැන කිසිම දෙයක්ම මට නම් තේරුම් ගන්න අමාරුයි හෝම්ස්" මම කීවෙමි. "ඒක විසඳා හැටි ඔබම කියන්න"

"මගේ හිතවත් වොට්සන්. ඔබ පිළිගන්නවාද, එකම "ඔෆීලියා" චිත්‍රය තැන් දෙකක තියෙන්න බැරි බව?"

"ඔව්. එකම දේ එකම වෙලාවෙ තැන් දෙකක තියෙන්න කොහොමටවත් බෑ" මම කීවෙමි.

"විශිෂ්ටයි මිත්‍රයා. ඔබේ ඒ නිගමනය නිවැරදියි" හෝම්ස් කීය. "එක්කෝ ජෝන් එවරට් මිලේ නම් චිත්‍රශිල්පියා, එකම චිත්‍රය දෙවරක් එකම විදියට ඇඳලා දෙදෙනෙකුට විකුණුවා.............. ඒක වෙන්න පුළුවන්ද?"

"චිත්‍ර ශිල්පියා චිත්‍ර දෙකක් ඇන්දා කියල මං හිතන්නේ නෑ" මම කීවෙමි.

"හරි. මං හිතන්නෙත් එහෙමයි" හෝම්ස් කීය. "එහෙම නම් මිලේගේ මුල් චිත්‍රය ළඟ තියාගෙන, චිත්‍ර ශිල්පයට දක්ෂ කෙනෙක්, ඒක තෙල් සායම් වලින් පිටපත් කළා!............ ඔබ එයට එකගද?"

"එහෙම විය යුතුයි............. ශ්‍රේෂ්ඨ චිත්‍රශිල්පියෙකු තමන්ගේ චිත්‍රයේ පිටපතක් ඇන්දා කියල හිතන්න අමාරු නිසා"

"ඔන්න එතකොට අපි විසඳීමට ටික ටික ළං වෙනවා" හෝම්ස් කීය. "මං නිගමනය කරන හැටියට විලියම් ඩී හැවිලන්ඩ්, ලැම්බට් ජින්ජර් ගෙන් මිලට ගත්තේ මුල් චිත්‍රය. 'මාමොනි' මැඳුරේ තිබිල හොරූ ගත්තේ ඒකෙ පිටපත"

"ඔබ කොහොමද හෝම්ස් එහෙම නිගමනයකට ආවෙ?"

"ඒ නිගමනයට ආවෙද?" මගේ මිත්‍රයා ඇසුවේ දගකාර සිනාවක් පාමිනි. "ලොකු කෝට්ට ගොඩක් උඩ වාඩිවෙලා, කැවෙන්ඩිෂ් දුම්කොළ අවුන්ස හතරක් පයිප්පයට දමා ඉරීමෙන්............! එපමණක් නොවෙයි. පැය දෙකක් ඒ විදියට කල්පනා කරලා මට හැකිවුණා, ඒ ගැටලුව සම්පූර්ණයෙන්ම විසඳන්න"

"මං කැමතියි ඒ විස්තර හැම එකක්ම ඔබෙන් දැනගන්න."

"මං ඔබට කිව්වා, බර්ක්ලි ආදිපාද යුවළ රජපවුල්වල සාමාජිකයන් බව" හෝම්ස් කීය. "ඔවුන් හැමදාමත් වියදම් කළේ රාජකුමාරවරු වුගේ. අර්පරෙස්සමක් ගැන දැනහිටියේ නෑ. නමුත් ආදායම එන්න එන්නම අඩුවුණා. වියදම වැඩිවුණා. ඉතින් දැඩි ආර්ථික දුෂ්කරතා වලට මුහුණ දුන්නා.

බියට්‍රිස් ක්‍රිස්ටිනා කුමරිය ඉතාම දක්ෂ, තෙල් - සායම් චිත්‍ර ශිල්පිණියක් බව, මං ඔබට මුලදි කිව්වා. අගහිගකම් වලින් ගොඩ එන්න, චිත්‍ර කලාව මගින් හෝ ඉක්මනින්, විශාල මුදලක් උපයාගත යුතු බව ඇයට වැටහෙන්න ඇති. මේ අතරෙදි තමයි කෝටිපති ඇමරිකන් ජාතිකයෙක් වන හැවිලන්ඩ්, වෛවර්ණ චිත්‍රයක් හොයමින් යුරෝපයේ ඇවිදින බව, ඇයට අහන්න ලැබෙන්න ඇත්තේ.

අපි දන්නවා චිත්‍රය හැමදාමත් තිබුණේ ආදිපාදවරියගේ කලාගාරයේ බව. එතකොට මේ චිත්‍රය පිටපත්කිරීමට සිතුණා නම්, ඇයට ඒක මොනතරම් පහසු කටයුත්තක් වෙනවද? කාගේවත්

අවධානයට හසු නොවී, කලාගාරයේ දොර යතුරු දමා වහගෙන, ඇයට ඒ කටයුත්ත නිදහසේ කරන්න පුළුවනි. ඒ සඳහා ඇයට ඕනෑ තරම් කාලය තියෙනවා. මුල් චිත්‍රය තමන් ඉදිරියේම තියාගෙන, පිටපත නිවැරැදිව සකස් කරනවා.

ඊළඟට ඇය මොකද කරන්නේ? පළපුරුදු චිත්‍රශිල්පීන් දන්නවා, චිත්‍රයක් ඇඳ තිබෙන කැන්වසයක් ආරක්ෂා සහිතව රාමුවෙන් ඉවත්කරන පිළිවෙළ. මුල් චිත්‍රයේ රාමුව ගලවා ඉවත්කර, ඒකට දමනවා, තමන් ඇන්ද පිටපත. මුල් චිත්‍රය වෙනත් රාමුවක සවිකර තාවකාලිකව ගේ ඇතුළේම හංගනවා. ඊට පස්සේ හොර රහසේම ගෙන්වා ගන්නවා උදව්කාරයින්. ඒ තමයි ලැම්බට් ජින්ජර් සහ ඔහුගේ බිරිඳ.

සෙන්ටක්ලෙයා මහත්මයා චිත්‍රය මිලදී ගන්න ගිය ජින්ජර්ගේ කලාගාරය හොයාගෙන, මමත් ගියා, පැරිසියේ මොන්ට්මාටර් වලට. ගොඩනැගිල්ල අයිති දේපළ වෙළඳ සමාගමේ අය ඔවුන්ගේ ලේඛන පරීක්ෂා කරල මට හොරතුරු හෙළිකළා. ලැම්බට් ජින්ජර්, කලාගාරයක් සඳහා එතැන කුලියට අරගෙන තිබෙන්නේ 84' මැයි මුලදී - මාස දෙකක කාලයකට. නමුත් ජූනි මාසයේ මුල සතියේම ඔහු එතැනින් ඉවත් වී ගියාලු. ඊ ළඟට මං සෝදිසි කළා, කලාකෘති අලෙවි කරන්නන්ගේ සංගමයේ නාම ලේඛනය. ජින්ජර් කියල නමක් ඒකෙවත්, පැරිස් දුරකතන නාමාවලියෙවත් නැහැ. ඒක ඔහු යොදාගත් බොරු නමක්"

"ඒ වුණත් මට මෙහෙම හිතෙනවා හෝම්ස්" මම කීවෙමි. "ඇයට තිබුණ හැවිලන්ඩ්ට මුල් චිත්‍රය නොවිකුණා, පිටපත විකුණන්න. ඒ මොකද ඔහු කලාකෘති ගැන විශේෂඥයෙකු නොවූ නිසා, තමන්ට ලැබුණේ පිටපතක් කියන එක හඳුනාගන්න, ඔහු සමත්වෙන්නේ නැහැ. පිටපත් කළ හොවටින එක ගෙදර තියාගෙන, වටිනා මුල් චිත්‍රය විකුණා දමන්න ඇය තීරණය කළේ ඇයි?"

"ඒ තීරණයට ගන්න ඇයට බොහොම අමාරුවෙන්න ඇති." හෝම්ස් කීය. "ඒ කාරණා දෙකක් නිසා. එකක් - ඇමරිකන් කෝටිපතියා විලියම් හැවිලන්ඩ්, චිත්‍ර පිළිබඳ විශේෂඥයකු ලවා ඒක සෝදිසිකරවා බලන්න ඉඩ තියෙනවා. එහෙම වෙලා ඒක හොර එකක් බව දැනගත්තොත්, ඇතිවෙන්නේ මහා ආන්දෝලනයක්............ හුටපටයක්. අනික් කාරණය; මං හිතන

හැටියට ආදිපාදවරිය මේ පිටපත් කරන වැඩේ කළේ. ඇගේ සැමියාගේ අනුදැනීම ඇතිව නොවෙයි. කවුද දන්නෙ? ඇය මුල් චිත්‍රය විකුණුවෙ සැමියාට හොරෙන්ද අන්නෙ නෑ.

නමුත් මුදල් අමාරුකම් එනකොට මොකද වුණේ? ආදිපාදතුමාම ප්‍රයෝජනය කරන්න ඇති "ඔෆීලියා" චිත්‍රය විකුණන්න. එතකොට ගැනුම්කරුවන් චිත්‍රය පරීක්ෂා කිරීමේදී ඇත්ත එළිවෙනවා. මේ විධියට ව්‍යාජ චිත්‍රයක් විකුණන්න ආදිපාද යුවළ උත්සාහ කළ බවට, මහා කලබැගෑනියක් ඇතිවෙනවා. එතකොට රාජකීය ලේ ඇති ඔවුනට ලැබෙන්නේ මහත් අපකීර්තියක් බව ඇයට වැටහුණා. ඇය පාපෝච්චාරණයක් කරලා ආදිපාදවරයාගෙන් සමාව අයදින්න ඇති.

සෞන්දර්ය ක්ෂේත්‍රයේ සහතාභ්‍යාසයේ යෙදෙන අය ඉවසිලිවන්තයි. ලලිත කලාවෙන් නික්මීම ලැබූ බර්ක්ලි ආදිපාදවරයා, ඉවසිලිවන්ත කෙනෙකු බව මට විශ්වාසයි. බිරිඳගේ මේ ක්‍රියාවෙන් කෝපාවිෂ්ඨ වෙලා, අපකීර්තියට පත්වෙනවා වෙනුවට, ඔහු කල්පනා කළා ප්‍රශ්නය විසඳන්නේ කොහොමද කියලා. තමන්ගේත් බිරිඳගේත් කීර්තිනාමය රැකගන්න යමක් අප්‍රමාදව කළ යුතුයි.

මාසල් මැලෙනෝමිත් සහ අනෙක් අය 'ශාමොනි' මන්දිරයට එන්නේ, ශ්‍රේෂ්ඨ කලාකෘතිය පරීක්ෂා කර බලලා, එය මිලට ගැනීමේ අරමුණෙන්. 'ඔෆීලියා' චිත්‍රය විකුණන බවට ප්‍රසිද්ධ කළ නිසා, එය නොවිකුණා ඉන්නත් බැහැ. තමන්ගේ විකිණීමේ තීරණය වෙනස් කළා කිව්වත්, එය බලන්න හරි ඉල්ලාවි. මේක ව්‍යාජ චිත්‍රයක් බව කවුරු හරි පෙන්වා දුන්නොත්............ ඇතිවෙන අපකීර්තිය! රාජකීය සම්බන්ධකම් ඇති අයට, එහෙම දෙයක් ගැන හිතන්නවත් බෑ. "මෝඩ ගෑනු කරන මෝඩ වැඩ!!" ආදිපාදතුමාට එහෙම හිතෙන්න ඇති.

දැන් ඉතින් මේ ව්‍යාජ චිත්‍රය හෙවත් පිටපත, වහාම නිවසෙන් අතුරුදන් විය යුතුයි. එහෙම දෙයක් කරන්න සුදුසු පරිසරයක් ඇතිකළ යුතුයි. ඒකටයි ටෙනිස් ක්‍රීඩා තරගයක් සහ උද්‍යානයේ ප්‍රිය සම්භාෂණයක් සංවිධානය කළේ. මේකට එනවා හඳුනන මිතුරු මිතුරියන් වගේම නාඳුනන අයත්. නිවස ඇතුළතත් පිටතත් ඔවුන් නිදහසේ ගැවසෙනවා. අමුත්තන්ට සංග්‍රහ කිරීමට දුවලා පැනලා,

අනෙක් රාජකාරිවලට යෙදිලා. සේවකයන්ට ඉවරයක් නෑ. ගෙදර ස්වාමියා අසවල් වෙලාවෙ හිටියෙ කොහේද, ඔහු කළේ කුමක්ද යන්න දැකීමට, සේවකයන්ට කාලයක් හෝ අවස්ථාවක් නෑ.

මම නම් විශ්වාස කරන්නෙ, මේ කටයුත්ත කළ යුතු වෙලාව ගැන, ආදිපාදතුමා කලින්ම තීරණයකට ඇවිල්ලයි හිටියේ. සමහරවිට අනවශ්‍ය කැන්වස් චිත්‍රයක් යොදාගෙන, කැන්වසය කැපිය යුතු ආකාරය අත්හදා* බලන්න ඇති. එම කටයුත්තට ගතවෙන කාලය සටහන් කරගන්න ඇති; කළ යුතු ආකාරය ගැන පුහුණුවක යෙදෙන්න ඇති. එය පැය කාලකට අඩුකාලයකදී නිමකළ යුතු බව ඔහු තේරුම් ගත්තා. මේ වෙලාවෙ තමන් ගේ ඇතුළෙ භෝජන ශාලාවෙ තනියෙන් සිටිය යුතුයි. ඔහු ඒ විධියට කටයුතු සැලසුම් කරගත්තා. චිත්‍රය කැපීමට අවශ්‍ය ආයුධය ඔහු ඒ ළඟම හංගලා තියන්න ඇති. කපාගත් ඉහාම චිත්‍රය සැඟවිය යුත්තේ කොතැනකද, කොහොමද කියල ආදිපාදවරයා කල්තියාම හිතාගෙන හිටියා. චිත්‍රය සොරුන්ගෙන් පරෙස්සම් කරගන්න ඔහු රක්ෂණයක් අරගෙන තිබුණෙ නෑ. ඒ නිසා තමන්ට ඩොලර් ලක්ෂ පහක් පාඩුවුණා කියල ප්‍රසිද්ධ වේවි; එතනෙකාට කතාව එතැනින් ඉවරයි. ඔවුන් හිතන්න ඇත්තේ එහෙමයි.

අනාගතයේ මේක මොන පැත්තකට හැරේවිද කියල හිතන්න, උවමනාවක් ඔවුනට තිබුණේ නෑ. ඒ මොකද ඇමරිකාව කියන්නේ බොහොම දුර ඈතක තියෙන රටක්. මිලියන භාගයක් ගෙවලා චිත්‍රය අරගෙන ගිය ධනවත් ඇමරිකන් ජාතිකයා, ඒකත් අරගෙන ආපහු යුරෝපයට එන එකක් නෑ. චිත්‍රය ගැඹුරු මුහුදේ අඩියටම ගිළුණා හා සමානයි."

"ආදිපාද යුවළ හිතන්න ඇත්තෙ එහෙමයි" මම කීවෙමි. "නමුත් ෂැකල්ටන් ආර්යාව සහ දෛවය, ආදිපාද යුවළට එල්ල කළේ කිසිසේත් බලාපොරොත්තු නොවූ පරදමක්. ඔබේ හිතේ සැක ඇතිකළ හෝඩුවාවන් මොනවද හෝම්ස්?"

"එකක් එදා 'ෂාමෝනි' මැඳුරේදී චිත්‍රය හොරකම් කරගෙන තිබුණේ රාමුව එලෙසම තිබියදී, මුවහත් ආයුධයකින් චිත්‍රය කැපීමෙන්." හෝම්ස් කීය. "නමුත් ෂැකල්ටන් ආර්යාවගේ නිවසේ තිබුණු චිත්‍රයේ මොනම කැපුම් සලකුණක්වත් තිබුණෙ නෑ.

අනික මම ඒ චිත්‍රයෙන් සූරාගෙන ආව තෙල් සායම් කුඩු රසායනික විශ්ලේෂණයට ලක් කළා. 1852 කාලයේ තෙල්සායම්

සඳහා යොදාගත් වර්ණක, බොහොම දුරට අකාබනික ඒවා. ඒවා අඩංගු වුණේ, ඩයික්‍රෝමේට් සහ පර්මැංගනේට් ඔෆ් පොටෑෂ් ඇන්ටිමනි, බිස්මත් හා රසදිය වල ප්‍රයිසෲයිඩ, රසායනික විශ්ලේෂණ වලින් මට ඒ බව පැහැදිලිව පෙනී ගියා. නමුත් 1880 වෙද්දී සායම් මිලට, වඩාත් දීප්තිමත්, බෙන්සීන් වලට ක්ලෝරයිඩ එකතු කර සාදාගත් කාබනික වර්ණක යොදන්න, සායම් නිෂ්පාදකයන් පටන් අරගෙන. ඒවායේ වර්ණය වෙනස් නොවී කල්පැවතීම හොඳයි; කාබනික ද්‍රාවක වල හොඳින් දියවෙන නිසා චිත්‍ර ශිල්පියාට පහසුයි. නැකල්ටන් ආර්යාව ළඟ තිබූ චිත්‍රයේ වැඩි හරියක් අඩංගු වුණේ අකාබනික රසායනික ද්‍රව්‍ය. ඒකයි මුල් චිත්‍රය එය විය යුතුයි කියල මං නිගමනය කළේ."

"අන්තිමට ඔබ මේක විසඳලා අවසන් කළේ කොහොමද?" මං ඇසීමි.

"එදා රාත්‍රියේ ආහාරයෙන් පස්සේ මේ ගැන කල්පනා කරන්න ගත්තු මට, සත්‍යය අවබෝධ වුණේ, මැදියම් රැයත් පහු වෙලා" හෝම්ස් කීය. "මං කල්පනා කළා ඊළඟට මොකක්ද කළයුත්තේ කියල. පහුවදා උදේම මං ගියා ඕලන්ද තානාපතිතුමා හමුවෙන්න. කිසිවක් හෙළි නොකර ඔහුට කිව්වා, මට වහාම බර්ක්ලි ආදිපාදවරයා හා ආදිපාදවරිය හමුවීමට අවශ්‍ය බව. විශේෂ රාජකීය රථයකින් මාව යැවුණා, ඔවුන් නේවාසිකව සිටි මාලිගාවට. සේවකයන් කිසිත් නොමැතිව ආදිපාද යුවළ පෞද්ගලිකව හමුවීමට අවශ්‍ය බව මං දැනුම් දුන්නා.

මං මුලින්ම ඒ යුවළට මතක් කළා, මං මේ සිද්ධියට සම්බන්ධ වුණේ ඕලන්ද රජ පවුලේ ඉල්ලීම නිසා බව. මේ අභිරහස තේරුම් ගත් ආකාරය මං විස්තර කරද්දී ඔවුන් දෙදෙනාගේම මුහුණු සුදුමැලි වුණා. මං හිතුවා ඇය භයෙන් ක්ලාන්ත වේවි කියලා.

"මේ අවුල නැකල්ටන් ආර්යාව සමඟ සමථයකට පත්කරගන්න බලමු ආදිපාදතුමනි" මං කිව්වා. "මං මේක රහසක් ලෙස ආරක්ෂා කරගන්න පොරොන්දු වෙනවා. මගේ ප්‍රාණ මිත්‍රයා දොස්තර වොට්සන්ටවත්, ඔබ දෙදෙනා ජීවත්ව ඉන්න තුරු මෙය හෙළිකරන්නේ නැහැ. නමුත් මෙය මට භාරදුන්නේ ඕලන්ද රජපවුල. එය විසඳු බව ඔවුනට නම් දැන්විය යුතුයි"

"මං කාරණා එකින් එක කියද්දී හිස සලමින් ඒවා අනුමත කළා මිස, ආදිපාදවරිය එක වචනයක් කතා කළේ නැහැ. ආදිපාදතුමා මට නොපැහැදිලි තැන් පැහැදිලි කළා"

"ඉතින් අර අධිකරණය ඉදිරියේ පැවරූ නඩුවට මොකද වුණේ?"

"තමන්ගේ සේවාදායකයන්, මෙය සාමදානයෙන් විසඳාගන්න කැමතිබව දෙපැත්තේ නීතිඥයන් අධිකරණයට ප්‍රකාශ කළා. හෝම්ස් කීය. "විලියම් ඩී හැවිලන්ඩ්ගේ සහ ෂැකල්ටන් ආර්යාවගේ ගෞරවයට හා කීර්තියට හානිවන අන්දමේ ප්‍රකාශ සියල්ලම ඉල්ලා අස්කරගන්නා බවට, එංගලන්තයේ, ප්‍රංශයේ සහ ඇමරිකා එක්සත්ජනපදයේ පුවත්පත්වල දැන්වීම් පළ කරන බවට, ආදිපාදතුමා හා තුමිය එකඟතාවක් පළකළා. චිත්‍රයේ වටිනාකමට මුදල් ගෙවා තිබීම නිසා, ඉදිරියේදී චිත්‍රයේ හිමිකාරිය වෙන්නේ රෝස්මේරි ෂැකල්ටන් ආර්යාව බවත් ප්‍රකාශයට පත්වුණා."

"එතකොට ආදිපාද යුවළ තවමත් පදිංචි ප්‍රංශයේමද?" මම ඇසීමි. "නැහැ, මවුන් ඉක්මනින්ම ඕලන්දයේ පදිංචියට ගියා." හෝම්ස් කීය. "ඊට පස්සෙයි ඕලන්ද තානාපතිවරයා, බේකර් වීදියට ඇවිත් අර දියමන්තියක් සහිත මුද්ද මට තෑගි කර ගියේ. මීට මාස හතරකට පෙර නිවාඩුවක් ගතකිරීමට හවායි දූපත් බලා ගිය ආදිපාද යුවළ, අත්ලන්තික් සාගරයේ සිදුවූ මුහුදු අනතුරකින් මියගියා. ඒ නිසයි මං ඔබට කිව්වේ දැන් මේ කථාව ප්‍රකාශයට පත්කළාට කමක් නැහැ කියලා"

Reading Purpose Only

ගින්දර සමග සෙල්ලම්

ඒ වර්ෂය 1897 ලෙස මගේ සටහනෙහි සඳහන්ව ඇත. ශීත සෘතුව ළඟාවීමත් සමඟම එංගලන්තය පුරා පැතිරගියේ අයහපත් කාලගුණයකි. එය වඩාත්ම තදබල ලෙස දැනුණේ ලන්ඩන් නගරවාසීන්ට යි. තේම්ස් නදිය දෙසින් අහසට නැගුණු, ලා කොළ පැහැයට හුරු කහ පැහැයක් ගත් මීදුම, නගරවාසීන් විසින් හඳුන්වනු ලැබුවේ, "පී සූප්" - (කොළ කැඳ!) මීදුම යනුවෙනි. ඊසාන දිගින් හමා ආ සීතල සුළඟත් සමඟම, මෙය ලන්ඩනයේ වීථි ආක්‍රමණය කළේ, මහජනයාගේ එදිනෙදා කටයුතු අඩාල කරමිනි. අශ්වකරත්තවල ගමනාගමනය ඉතා සෙමින් සිදුවිය. වාහනවල ගැටීම නිසා, පසින් ගමන් කළ අයට සිදුවූ අනතුරු ගණනේ ද අඩුවක් නොවීය. කාමරය තුළටම වී සිටීමට සිදුවීමෙන්, මගේ මිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා සිටියේ සිතේ ඇඩි අසහනයකිනි.

"පුවත්පත් බෙදාහැරීමත් ප්‍රමාදයි" හෝම්ස් කීය. "කිසිම සැකයක් නෑ. ඒවා මුද්‍රණය කිරීමත් අඩාල වෙලා ඇති. ඒවාට ප්‍රවෘත්ති ලැබීමත් මොන තරම් ප්‍රමාද ද කියල කවුද දන්නේ ?"

"ප්‍රවෘත්ති ලැබීමෙ නම් ප්‍රමාදයක් නැතුව ඇති හෝම්ස්" මම කීවෙමි. " ඊයේ රෑ නම් දහය එකොළහ වෙනතුරු, මීදුම මේ තරම් උග්‍ර තත්ත්වයට පත්වෙලා තිබුණෙ නැහැනේ. මේක හුගක්ම තියෙන්නෙ උදේ පාන්දරයි, එළිය වැටීගෙන එද්දියි නෙ"

"උදේ ආහාරය අවසන් කොට, අපි කෝපි බොමින් සිටියෙමු. පත්තර බෙදන්නා ප්‍රමාද වී ගෙනා පුවත්පත් මිටිය, සේවක ළමයා විසින් සිරිත් පරිදි උඩුමහලට ගෙන එනු ලැබිණ. පයිප්පය දල්වාගෙන හාන්සි පුටුවේ සිටි මගේ මිත්‍රයා, පුවත්පත් කිහිපයක් ඩැහැගත්තේ, බඩගින්නේ සිටි ව්‍යාඝ්‍රයකු ගොදුරක් ඩැහැගන්නා විලසිනි. ඔහු "මෝනිං ක්‍රොනිකල්" පත්‍රය දිග හරිද්දී මම "ඩේලි ටෙලිග්‍රාෆ්" පත්‍රය අතට ගතිමි.

සෑම පුවත්පතකම පාහේ ප්‍රමුඛත්වය ලැබී තිබුණේ එකම පුවතටය. ඒ හැම්ස්ටෙඩ්හි සිදුවූ මනුෂ්‍ය ඝාතනයක් පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තියකි.

"සීතලයි, වැස්සයි, මිදුමයි කියල නෑ" හෝම්ස් කීය. "අපි ගෙවල් ඇතුළට වෙලා හිටියට අපරාධකාරයන් විවේක ගන්නෙ නෑ. එහෙම නේද වොට්සන් ?"

පුවත්පත්වල පළ වූ එම පුවත කියවීමට අප පටන්ගත්තා පමණි. බේකර් වීදිය දිගේ පැමිණි අශ්වකරත්තයක්, අපේ නිවහන ඉදිරිපිට නවත්වන හඬ අසන්නට ලැබිණි. අප නිවසට පිවිසි යමෙක් හඩ්සන් මහත්මියගෙන් යමක් විමසූ හඬ ද, අනතුරුව ඔහු උඩුමහලට නගින්නට පටන්ගත් හඬ ද අසන්නට ලැබිණ.

"ඔය එන්නෙ ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියේ අපේ හිතමිත්‍රයෙක් – ඒ ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස්" හෝම්ස් කීවේ සිනාමුසු මුහුණෙනි. "මට වැරදීමක් නොවෙයි නම්, ඔහු මේ එන්නේ පුවත්පත්වල සඳහන් අපරාධය ගැන මගෙන් උපදෙස් ගන්න"

"ඔබ කොහොමද ඒ කවුද කියල නිගමනය කළේ ?" මම පුදුමයට පත්ව ඇසීමි.

"ඔබ දන්නවානෙ වොට්සන් මා යොදාගන්නා ක්‍රම. පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව එහි නිලධරයන්ට දීල තියෙන, බූට්ස් සපත්තු වලින් නැගෙන්නෙ සුවිශේෂ හඬක්. ඒක මට හොඳට හුරු පුරුදුයි. සපත්තු අඩිය සම්. විළුඹ කොටසේ තියෙනවා හඹ වලින් සැදූ ඇන. මේවා නිසා තමයි ඒ විශේෂ හඬක් නිකුත්වෙන්නේ. අපි වගේම හොරුත් ඒක අඳුනනවා."

"ඒ වුණත් කොහොමද හොප්කින්ස් කියල කියල තියන්නෙ ?"

"ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් අඩි හයක් උස පුද්ගලයෙක්" හෝම්ස් කීය. "ඔහු පියගැට පෙළ නගිද්දී තබන පියවර, ලෙස්ට්‍රේඩ්ගේ හා ග්‍රෙග්සන්ගේ පියවරවලට වඩා වෙනස්. ලෙස්ට්‍රේඩ් උසෙන් අඩු නිසා, ඔහු තියන්නෙ කෙටි පියවර. ග්‍රෙග්සන් තරබාරු නිසා ඔහුගේ පියවර හඬ හුඟක් තියුණුයි."

හෝම්ස් මෙසේ කියද්දීම අමුත්තා අපේ විසිත්ත කාමරයේ දොරට තට්ටු කරන හඬ ඇසිණ.

"සුභ උදෑසනක් හොප්කින්ස්" මගේ මිත්‍රයා කීය. "එන්න ඇතුළටම. ඔබ මෙහේ එන බව මං දැන හිටියා."

"දෙයියෝ සාක්කි! ඔබ කොහොමද හෝම්ස් මහත්මයා ඒක දැනගෙන හිටියෙ?" අමුත්තා විමසුවේ පුදුමයට පත්ව ය. "ඔබ දැක්කද අද උදේ පත්තර ? හැම්ස්ටෙඩ්හි දරුණු මිනුමැ ඝාතනයක් සිදුවෙලා!"

"කෝ, අපට පත්තර කියවන්න එක ඉඩහැරීමෙ නැහැනෙ" හෝම්ස් සිනාමුසු මුහුණෙන් කීවේ, පුවත්පත දෙකට නමා අසුනක මතට විසිකරමිනි. "අපට පත්තර ලැබුණේ මේ දැන්. වොට්සන්. අපි මේ මහත්තයාටම කියමු කතන්දරය හෙළිකරන්න කියලා"

"රහස් පොලීසියේ අධ්‍යක්ෂකතුමා, මේ පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීම මට භාරකළේ අද උදේ පාන්දර" හොප්කින්ස් කීය. "ඒ නිසා අයහපත් කාලගුණය ගැනත් නොතකා, මං වහාම හැම්ස්ටෙඩ් වෙත ගියා. මේ ආපහු එන ගමන්. මට හිතෙනවා මෙක නම් ගැටලුසහගත අභිරහසක් වෙච්ච කියල. ඒකයි මං උදෙන්ම ආවෙ, ඔබෙන් උපදෙස් ගන්න."

"බොහොම හොඳයි" කී මගේ මිත්‍රයා පොලිස් නිලධරයා වෙත සුරුට්ටු බඳුන ළං කළේය. එයින් එකක් ගෙන මුවේ රඳවා ගත් හොප්කින්ස්, ගිනිකූරක් දල්වා, එයින් තම සුරුට්ටුව දල්වා ගත්තේය. තම ශ්වසන මාර්ගය උණුසුම් කරගැනීමට මෙන් මිනිත්තුවක් දෙකක් ගතකළ ඔහු, ඉන්පසු කථාව ඇරඹුවේය.

"හෝම්ස් මහත්මයා. මෙක සිදුවෙලා තියෙන්නෙ හැම්ස්ටෙඩ් පැත්තේ. හැබැයි පාළු පිට්ටනියක නෙමෙයි: නගරය මධ්‍යයේමයි. මෙක සිද්දවුණේ ඊයෙ, ඒ කියන්නෙ දෙසැම්බර් 21 වැනිදා සඳුදා හැන්දෑවෙ හතට විතර.

ජේන් ස්මිත් මහත්මියගෙ පදිංචිය වික්ටෝරියා වීදියේ අංක 77 බී දරන නිවසේ. ඇය අවුරුදු 72 ක් වයසැති කාන්තාවක්. ඇයට ළඟ ඥාතීන් කවුරුවත් නැහැ. නමුත් යහවත් තැනැත්තියක්. ඇය මේ ගෙදර පදිංචිවෙලා හිටියෙ, එකම සේවිකාවක් සමග. ඉවුම්පිහුම් හා අනෙක් හැමදෙයක්ම බලා කියාගත් මේ සේවිකාව, අවුරුදු විසිඑකක තරුණියක්. ඇගේ නම පැමෙලා ජෝන්ස්.

මේ ගෙදර පිහිටීම ගැනත් මං ඔබට කියන්නම්. ඒක දැනගත්තාම මං කියන දේ තේරුම් ගන්න පහසු යි. මේ ගොඩනැගිල්ල තරමක් ලොකු තට්ටු තුනේ ගෙයක්. පහළම තට්ටුව, ඒ කියන්නෙ 77 ඒ නිවසේ පදිංචිව ඉන්නෙ, නෝමන් ඔගිල්වි නම් අවුරුදු හතළිහක පමණ මහත්මයෙක්. සංගීත කණ්ඩායමක වයලීන වාදකයෙකු වන ඔහු අවිවාහකයි. ඔගිල්වි මහත්මයා තමයි මේ ගොඩනැගිල්ලේ අයිතිකරු. ඔහු පහළම තට්ටුවේ පදිංචි තමන්ගේ මව සහ සොහොයුරියන් හතරදෙනා සමඟ.

ඊ ළඟට දෙවැනි තට්ටුව. එහෙ අංකය 77 බී. එහි පදිංචි ජේන් ස්මිත් මහත්මිය සහ ඇගේ සේවිකාව.

අංක 77 සී හි, එනම් උඩම තට්ටුවේ, මේ දිනවල කිසිම කෙනෙකු පදිංචි නැහැ. ඒ නිසා ඒ නිවස වසා දමලයි තියෙන්නේ.

වින්සන්ට් චතුරශ්‍රය පැත්තේ ඉඳල වික්ටෝරියා වීදිය දිගේ ඉදිරියට යද්දි, ඔබට මේ ගෙදර හමුවෙන්නෙ පාරෙ වම් පැත්තෙ. මහපාරෙන් තරප්පු පහක් හෝ හයක් නැග්ගාම, ඔබ පිවිසෙනවා බරාඳයකට. ඒකෙ ඉදිරියට යද්දී මුලින්ම වම් අත පැත්තට, ඔබට දකින්න ලැබෙනවා, මං කියූ ඔගිල්වි මහතාගේ නිවසට ඇතුළුවෙන දොරටුව. ඊ ළඟට තරප්පු පෙළේ ඉහළට නැගුණාම වම් පැත්තට, ස්මිත් මහත්මියගේ නිවසේ පිටත දොරටුව. ඊ ළඟට තරප්පු පෙළේ තවත් ඉහළට ගියොත් තමයි 77 සී වෙත යා හැක්කේ.

ජේන් ස්මිත් මහත්මියගේ නිවසේ පිටත දොරටුව ගැන මං කිව්වා. ඒක යතුරකින් අගුළු දමන්න පුළුවනි. හැමවිටම එසේ කර තැබීම පුරුද්දක්. පිටත දොරේ අගුළ යතුරකින් ඇරගෙන ඇතුළුවුණොත්, ඔබට ඊ ළඟට දකින්න ලැබෙනවා ඇතුළත දොර. මේ දොරවල් දෙකම ශක්තිමත් දැවයෙන් තැනූ දොරවල් බව කිව යුතුයි. නමුත් ඒවායේ ඉහළ, වීදුරු කැබලි හතර බැගින් ආරුක්කු හැඩෙට සවිකර තිබෙනවා. ඒ මොකටද, දොරෙන් එහා පැත්තෙ ඉන්න අමුත්තා හඳුනා ගැනීමට. මං පසුව කියූ ඇතුළු දොරට, වෙන වෙනම යතුරු තහඩු දෙකක් තියෙනවා. වෙන වෙනම යතුරු දෙකකින් මේ අගුල් ඇරලා මිසක්, කාටවත් ගෙට ඇතුළු වෙන්න බැහැ. මං කියන දේ ඔබට පැහැදිලි ද මහත්මයා ?"

"ඔව්"

"ඇතුළු දොරට මේ විදියට අගුළු දෙකක් සවිකළේ, ජේන් ස්මිත් මහත්මියගේ උවමනාවටලු. මේ කාරණය අපට කිව්වේ, මේ ගෙදර වැඩට ඉන්න සේවිකාව, පැමෙලා ජෝන්ස්. සැමියා හෝ දරුවන් නැති ජේන් ස්මිත් මහත්මියගේ, දවස ගතවුණේ මේ ගෙදරමයි. ඇය එළියට ගියා නම්, ඒ ඉතාම කලාතුරකින්. ඇය ඉතාම ආශාවෙන් කළේ මුතු මැණික් දියමන්ති හා ස්වර්ණාභරණ එකතු කිරීම. ඒක ඇගේ විනෝදාංශය වෙන්න ඇති. ඇය ළඟ තිබූ දියමන්ති මාල, මැණික් ඇල්ලූ පෙන්ඩන්ට්, දියමන්ති ඇල්ලූ වළලු, කරාබු ආදී රන් රිදී ආභරණවල වටිනාකම, පවුම් පන්දහසකට

වැඩියි. ඇය ඉතාම ආශාවෙන් කළ කටයුත්ත තමා, මෙම ආභරණ නිවසේ තබාගෙන නිතර පැළඳීම. හොරුන් මේ නිවසට කඩා වැදිලා, මේ ආභරණ පැහැරගනීවි කියලා, ඇගේ හිතේ භයක් තිබුණලු. ඒ නිසාමයි ඇතුළත දොරට, ද්විත්ව අගුළු සවිකර තිබුණේ. කොහොමනාම වුණත් මේ ආභරණ ආරක්ෂාව සඳහා බැංකුවක තියන්න, ස්මිත් මහත්මිය කැමතිවෙලා නැහැ.

මේ ආරක්ෂක සැලසුමට අමතරව, ස්මිත් මහත්මිය, පහළ තට්ටුවේ ඉන්න ඔගිල්වි මහත්මයාලාට කාරණයක් දැනුම් දී තිබුණලු. ඒ මොකක් ද; තමන් ට මොකක් හරි හදිසි ප්‍රශ්නයක් ඇතිවුණොත්, තමන් සැරයටියෙන් තුන්වරක් ලෑලි පොළොවට ගහනවා. එහෙම වුණොත් ඇවිත් බලන්න කියලා. වයස හැත්තෑදෙකක් වුණත්, සැරයටියක් ළඟ තිබුණත්, ඇය ඇවිදීමට අපහසු අබල දුබල නැනැත්තියක් නොවෙයි. නිරෝගී සිහින් සිරුරක් තිබුණු කෙනෙක්.

ඇය නොවරදවාම උදේ හවස පුවත්පත් කියවීමට පුරුදුව සිටියාලු. හවස් පුවත්පත ගේන්න එන්න සේවිකාව ගෙදරින් පිටවෙලා යන්නේ 7 හතටලු. ඊයෙ රෑත් හරියටම හතට ගෙදරින් පිටවෙන්න, සේවිකාව - පැමෙලා සුදානම් වෙලා තියෙනවා. ඒ වෙලාවේ ජේන් ස්මිත් මහත්මිය ඉඳලා තියෙන්නේ ගෙදර විසිත්ත කාමරයේ. ඇය ගෑස් පහනේ එළියෙන් සඟරාවක් කියවමිනුයි ඉඳලා තියෙන්නේ. තමන් එළියට යන බව කියූ සේවිකාව, ඇතුළු දොරේ අගුළු දෙකත්, යතුරු දමා, පිටත දොර වහගෙන එහි අගුලත්, යතුරු දමාගෙන ගිහින් තියෙනවා."

"මොහොතක් ඉන්න" හෝම්ස් කීය. "මේ පිටත දොර යතුරකින් අගුළු දැම්මාම, ඒක ඇතුළෙන් අරින්න උවමනා වුණොත්, ඒකට යතුරක්ම ඕන ද?"

"නැහැ. ඒක ඇතුළු පැත්තේ දොර බෝල්ලය කරකැවීමෙන් විවෘත කරන්න පුළුවනි."

"හොඳයි ඔබේ කථාව කියන්න"

"මේ වෙලාවේ, ඒ කියන්නේ පැමෙලා එළියට බැහැපු වෙලාවෙ, පහළ තට්ටුවේ පදිංචි ඔගිල්වි මහත්මයා ඉඳල තියෙන්නේ ගෙදර. 7 හත පහුවෙලා මිනිත්තු 10 ක් ගතවෙන්න ඇතිලු; ඔහුට උඩ තට්ටුව පැත්තෙන් ශබ්දයක් ඇහුණලු. ඒක හරියට කෝප්පු කඩනවා වගේ ශබ්දයක් ලු. ඊ ළඟට මොකක් හරි බර දෙයක් බිම වැටෙනවා වගේ ශබ්දයකුත් ඔහුට ඇහිල තියෙනවා. ඊටත්

පස්සේ ඔහුගේ නැගණියක වහා රෝවිනාට ඇහිල තියෙනවා, සැරයටිය තුන්වරක් බිම ගහන ශබ්දය. ඇය ඒ බව වහාම සොහොයුරාට කිව්වලු.

"නෝමන්. උඩ තට්ටුවෙන් මොකක් ද ශබ්දයක් ඇහුණා. ස්මිත් මහත්මියට කරදරයක් ද දන්නෙ නෑ. වහාම ගිහින් බලන්න."

නෝමන් ඔගිල්වි වහාම ගෙදරින් පිටවෙලා උඩතට්ටුවට නැගුණලු. එතකොට ඔහුට යළිත් ඇහිල තියෙනවා අර "කෝටු කඩන" ශබ්දය. දොරට ළං වූ ඔහුට දකින්න ලැබුණේ, පිටත දොර අගුළෙන් වසා ඇති බව. එහි වීදුරු කැබලිවලින් ඔහු දුටුවා ඇතුළත දොරත් වසා ඇති බව. ඔහු දෙතුන් වරක් ස්මිත් මහත්මියගේ නිවසේ සීනුව නාද කළා ලු. නමුත් ඒකට කිසිම ප්‍රතිචාරයක් තිබිල නැහැ. ඔහු ඒ ළඟට ආපහු එන්නත් හිතලා, යළිත් වරක් සීනුව නාද කළා ලු. මෙච්චර වෙලා ඔහු හිතාගෙන හිටියේ, ගෙදර සේවිකාව ගේ ඇතුළේම ඇති කියලයි. ඔන්න එතකොට ඔහු දුටුවාලු පත්තරයක් අතින් අරගෙන, පාර පැත්තෙ ඉඳල තරප්පුවේ ඉහළට දුවගෙන ආව සේවිකාව. දොරවල්වල යතුරු ඇය අතේ තිබුණාලු.

"පැමෙලා" ඔහු කිව්වලු. "මේ පැත්තෙන් මොකක් දෝ ශබ්දයක් ඇහුණා. ඒකයි මං උඩට නැගුණේ. කෝ ඔබේ නෝනා ?"

"මං යනකොට නෝනා, විසිත්ත කාමරයේ පොතක් කියෙව්වා. ඔබට ඇහුණු ශබ්දය මොකක්ද කියල මං කියන්නම්. අපි මේ දවස්වල ඇඳුම් වේලෙන්න දමන්නෙ, සඳළුතලයේ තියන රාක්කයක. හුළඟ පාරට ඒක බිම වැටෙන්න ඇති."

එහෙම කියූ ඇය මුලින් පිටත දොර හා ඒ ළඟට ඇතුළු දොර ඇරියාලු. මෙන්න එතකොටම ගේ ඇතුළෙ ඉඳලා නාඳුනන පිරිමි කෙනෙක් එළියට ආවාලු. ඔහු බොහොම සීරුවට එළියට ඇවිදගෙන ආවේ, මෙයාලා දිහා හොරැහින් බලමින් ලු. ස්මිත් මහත්මිය හමුවෙන්න, ඇගේ පිරිමි නෑදෑයින් ඉඳහිට ඇවිත් යන බව ඔගිල්වි මහත්මයා දැන හිටියා. ඒ නිසා ඔහු , මේ අමුත්තා ගැන මොකුත් හිතලා නැහැ. අමුත්තෙකු දකින්න ලැබීම ගැන සේවිකාව පුදුමට පත්වෙලත් නැහැ. ඇය වහාම දිව්වලු කුස්සියට. ඒ ළඟට ඇය ගියාලු දෙවැනි නිදන කාමරයට. ඇය එළියට යද්දී ඒ කාමරය අඳුරුව තිබුණත්, දැන් මේ කාමරයේ ගෑස් පහන දල්වා ආලෝකමත්ව තිබුණාලු.

"පැමෙලා කෝ අපේ නෝනා ? මොකද ඇය පෙනෙන්න නැත්තේ ?" ඔගිල්වි ඇහුවලු.

"ඒක තේන්නං, මාත් හොයන්නේ නෝනව තමයි" පැමෙලා කිව්වාලු. මෙහෙම කියලා විසිත්ත කාමරයට ගිය ඇය, ගිනිළඳුන ළඟට ගිහිං මරලතෝනි නැඟුවලු. එවිට ඔගිල්වි මහත්මයා එතැනට දුවගිහින් තියෙනවා.

ජේන් ස්මිත් මහත්මිය එතැන බිම වැටී හිටිය ලු. ඇගේ හිස වටේටම ලේ විලක් වගේ. ඇයට බරපතළ තුවාල සිදුවෙලා බව ඔගිල්විට පෙනුණලු.

"මහත්තයා" පැමෙලා කිව්වලු. "අර ගිය මිනිහා ගැන මට සැකයි. ඒ මිනිහාව වහාම අල්ලාගන්න."

නමුත් මේ වෙනකොට වටිනා මිනිත්තු කිහිපයක් ගතවෙලා. අපරාධකාරයාට පැන යන්න, ඒ කාලය ඕනෑ තරම් ඇති. ඔගිල්වි වහාම එතැනින් පිටවෙලා ඇවිත් තියෙන්නේ වෛද්‍යවරයා කැඳවන්න. ඔහු තමන්ගේ පවුලේ වෛද්‍යවරයා වන, අසල්වැසි දොස්තර රසල්ට දුරකතන පණිවුඩයක් දීල තියෙනවා. ඒ සමගම පාරේ මුරසංචාරයේ යෙදී සිටි පොලිස් භටයෙකුත් කැඳවලා තියෙනවා. ජේන් ස්මිත් මහත්මියගේ සිරුර පරීක්ෂා කළ වෛද්‍යවරයාට දකින්න ලැබුණේ මොකක්ද? මළවේ අස්ථි කිහිපයක්ම බිඳීයෑම නිසා ඇය මියගිහින් බව.

අපරාධය කිරීමට යොදාගත් ආයුධයක් හෝ වෙනත් සැක කටයුතු දෙයක් අපට හමුවුණේ නැහැ. ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයා, මෙතැන තිබෙන ලොකුම ප්‍රශ්නය මෙකයි. අමතර නිදන කාමරයේ තිබුණා, ස්මිත් මහත්මියගේ ලොකු ඇඳුම් අල්මාරියක්. මෙහෙ අගුළ කඩා විවෘත කර, ලාච්චු එළියට ගෙන, බිම ඇද දමා තිබුණා. ඒට අමතරව එහි තිබූ පෞද්ගලික ලිපි ලේඛන සහිත පෙට්ටියකත් අගුළ කඩා, ලියවිලි බිම විසුරුවා තිබුණා. ඒ ළඟට අපේ අවධානය යොමුවුණේ ඇගේ වටිනා ආභරණ වෙත. දියමන්ති සහිත ආභරණ හැම එකක්ම වගේ එළියට ඇදදමා තිබුණා. නමුත් පවුම් හය දහසක් පමණ වටිනා මේ ආභරණ නම් හොරා ගෙන ගිහින් නැහැ. මොනවා හරි ආභරණ අඩු ද කියා, අපි සේවිකාවගෙන් විමසුවා. ඇය කියන්නේ, අඩු එකම ආභරණයක් පමණයි, කියලා. ඒක කොණ්ඩෙට ගහන දියමන්ති ඇල්ලූ බෝට්ටුවියක්. ඒක තිබිල තියෙන්නේ අල්මාරියෙ නොවෙයි

කණ්ණාඩි මේසය මත තිබුණු වීදුරු බඳුනක වූ. කොහොම හරි ක්‍රමයකින් ගෙට ඇතුළු වී, ගෙහිමි කාන්තාව මරා දැමූ හොරෙක් පවුම් දහස් ගණනක් වටිනා දියමන්ති වලට අතවත් නොතබා, බෝට්ච්චියක් පමණක් අරගෙන යාවිද? ඔය තමයි මගේ හිතට ආව ප්‍රධාන ගැටලුව. මං කියූ කාරණා ඔබට පැහැදිලි ද හෝම්ස් මහත්තයා ?"

"ඔව් පැහැදිලියි. කතාව දිගටම කියන්න."

"හොඳයි ඊ ළඟට අපි බලමු මේ පිටවෙලා ගිය මිනිහා දිහා. ඔහුගේ පෙනුම ගැන අපි පැමෙලාගෙන් ඇහුවා. ඇය කියන්නේ ඔහු වයස 25 ත් 30 ත් අතර, උස අඩි පහයි අඟල් දහයක් පමණ වන කෙනෙක් කියලයි. උසේ හැටියට මහත මියක්, තරබාරු කෙනෙක් නෙමෙයි වූ. මුහුණ සම්පූර්ණයෙන්ම මුඩු කරලා වගේලු ඇයට මතක. උඩු හෝ යටි රැවුලක් තිබුණ ද නැද්ද කියන එක ගැන, ඇයට හරිහැටි මතක නෑ. ඔළුවේ තිබුණාලු කැප් තොප්පියක්. ඇඳගෙන හිටියේ අළුපාට ලෝම කබායක් සහ බූට්ස් සපත්තු වූ.

ඔගිල්වි මහත්මයා කියන්නේ, ඒ පුද්ගලයාගේ වයස 30 ත් වෙන්න ඇති කියලයි. නමුත් ඒ තැනැත්තාගේ මුහුණ තමා හරිහැටි නො දුටු බවයි ඔගිල්වි කියන්නේ. අපරාධකාරයාගේ මුහුණේ රැවුලක් නොතිබුණ බව ඔගිල්විට විශ්වාසයි.

හෝම්ස් මහත්මයා මට නම් හිතෙන්නේ ඔබ ප්‍රමාද නොවී ඇවිත් එතැන පරීක්ෂා කළොත් හොඳයි. පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණයත් අද එනතුරු ප්‍රමාද කරන්න කියලා, මං නියෝග කළා ඒ මොකද නැත්නම් ඔබට නිරීක්ෂණය කළ හැකි හෝඩුවාවන් මැකීයාමට ඉඩ තියෙන නිසා."

"ඔබට ස්තූතියි හොප්කින්ස්" හෝම්ස් කීවේ සතුටෙනි. "මගේ සම්පූර්ණ සහයෝගය ඔබට ලබාදෙන්න මං සූදානම්. වොට්සන් ඔබත් එනවද අපත් එක්ක යන්න?"

"සත්තකින්ම ඔව්"

"එහෙනම් සූදානම් වෙන්න. කුලීරියක් කැඳවන්න කියලා හඩ්සන් මහත්මියට ....."

"උවමනා නැහැ හෝම්ස් මහත්තයා" හොප්කින්ස් කීය. "මං ආව නුවා කුලීරිය මං ආපහු යැව්වා. තුන්දෙනෙකුට යන්න පුළුවන් ලොකු එකක් එවන්න කියලා මං රියැදුරාට කිව්වා. ඒක මෙලහකටත් ඇවිත් ඇති"

අයහපත් කාලගුණය තිබෙන දිනයක නිවසෙන් එළියට බැසීමටවත් අපි කැමැත්තක් නොදක්වමු. එහෙත් අපරාධ පරීක්ෂණයක් හොලැබී, අසහනයෙන් සිටි මගේ මිත්‍රයාට නම් මෙය ස්වර්ණමය අවස්ථාවක් විය.

හැම්ස්ටෙඩ්හි වික්ටෝරියා වීදියට පිවිසි අපි, වින්සන්ට් චතුරශ්‍රයේ සිට ධාර පනහක් පමණ ඉදිරියට ගමන් කළෙමු. අංක 77 දරන නිවස, මෑතකදී ඉදිකළ ඇතුම්තලු පෙනුමක් තිබූ මන්දිරයක් විය. මා කලින් සඳහන් කළාක් මෙන් තුන් මහල් මැඳුරක් වූ එය, සෙසු ගොඩනැඟිලි වලින් වෙන්ව කැපී පෙනිණ. එයට ඇතුළුවන දොරටුව අසල දහපහළොස් දෙනෙකු රැස්ව සිටි අයුරු, අපි ඈතදීම දුටුවෙමු. අප එහි ළඟාවෙද්දී මුරට සිටි පොලිස් භටයා අපට ආචාර කොට ඇතුළුවීමට ඉඩ හැළසුවේය.

අංක 77 ඒ දරන නිවසේ, පිටත දොර වසා තිබූ අතර, ඒ අසල කිසිවෙකු දකින්නට නො ලැබිණ. අපි තරප්පු දහ අටක් පමණ ඉහළට නැගුණෙමු. එවිට අප පිවිසියේ 77 බී ලෙස අංකය සලකුණු වූ ජේන් ස්මිත් මහත්මියගේ නිවසේ පිටත දොරටුව අසලටය. එය විවෘතව තිබුණු අතර එතැන තිබුණ එක් පුටුවක, පොලිස් භටයෙක් හිඳගෙන සිටියේය. තවත් පුටුවක සිටියේ, පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණය සඳහා පැමිණි, පොලිස් ශල්‍ය වෛද්‍යවරයා බැව් මම තේරුම් ගත්තෙමි.

පිටත දොරට සවිකර තිබුණේ යතුරකින් වැසිය හැකි ශක්තිමත් යතුරු තහඩුවකි. ලෑලි වලින් සාදා තිබූ දොරේ ඉහළ කොටසේ, එහා මෙහා දැකිය හැකිවන පරිදි, අලංකාර ආරුක්කු මෝස්තරයකට වීදුරු කැබැලි සතරක් සවිකොට තිබිණි. එම මෝස්තරයටම ඇතුළත දොරේ ද, වීදුරු කැබැලි සතරක් විය. ඒ දොර තිබුණේ තවත් අඩි අටක් හෝ දහයක් ඇතුළතිනි.

"මේ පැමෙලා ජෝන්ස්" හොප්කින්ස් කීවේ ඒ දොර සමීපයේ සෝපාවක හිඳගෙන සිටි තරුණියක අපට හඳුන්වා දෙමිනි. "මේ විශේෂඥ රහස් පරීක්ෂක ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයා. මුලින්ම අපට පෙන්වා දෙන්න, ඔබ ළඟ තියෙන යතුරු වලින් ඔබ දොරවල් විවෘත කරන ආකාරය"

වයසින් අවුරුදු විසි එකක් වූ ඇය, අඩි පහමාරක් පමණ උස් වූ, සිහින් සිරුරක් තිබූ රූමත් තරුණියක වූවාය. ගෘහසේවිකාවන් අඳින පළඳින ආකාරයේ ඇඳුම්වලට පිටතින්, ඇය ලා නිල් පැහැති

ලෝම කබායක් හැඳ සිටියාය. එහි සාක්කුවකින් ඇය එළියට ගත්තේ, යතුරු තුනක් සහිත කුඩා යතුරු කැරැල්ලකි.

"මෙන්න මේ ලොකු පිත්තල යතුර අර පිටත දොරේ යතුර" ඇය කීවාය. " ඒක කලින් ඉඳලම ඒ දොරට තිබුණු යතුර. මෙන්න මේ පිටි පාට යතුරු දෙක, ඇතුළු දොරේ යතුරු. ඒ අගුල් අලුතෙන් සවිකළේ ස්මිත් මහත්මියගේ දැඩි උවමනාවක් තිබුණු නිසා."

තම කාචය අතට ගත් මගේ මිත්‍රයා මුලින්ම කළේ එම අගුළු වල යතුරු කටවල් පරීක්ෂා කර බැලීමය. අනතුරුව ඔහු එම යතුරු කැරැල්ල අතට ගෙන අගුළුවල ක්‍රියාකාරිත්වය පරීක්ෂා කර බැලුවේය. එම අලුත් අගුළු "වොලිඩෝර්" නම් ඇමරිකන් යතුරු සමාගමේ නිෂ්පාදිත, ආරක්ෂිත අගුළු බැව් අපි දුටුවෙමු. මැතක සිට බැංකුවල ආරක්ෂාවට සවිකරන "වොලිඩෝර්", සොරුන්ට කැඩීමට අපහසු අගුළු වර්ගයක් බැව් මා අසා තිබිණ.

"මේකට යතුරු තියෙන්නෙ ඔබ ළඟ විතරද ?" හෝම්ස් විමසුවේ සේවිකාවගෙනි. "යතුරු තහඩුවලට ලැබුණු අනික් අමතර යතුරු කෝ ?"

"එක අගුළකට යතුරු තුන බැගින් අපට ලැබුණා" ඇය කීවාය. "මේ එක යතුරු කට්ටලයක්. මේ විදියේම යතුරු තුනක් තියෙන කැරැල්ලක්, විසිත්ත කාමරයේ තිබෙන අරුමෝසම් බඩු අල්මාරියේ, ලාච්චුවේ තියෙනවා. ඒක එහෙම තියෙන්නේ මං ගෙදර නැතිවෙලාවට, ස්මිත් මහත්මියට උවමනා වුණොත් දොර විවෘත කර ගැනීමට. තවත් යතුරු තුනක කැරැල්ලක් තියෙන බව මං දන්නවා. මං හිතන්නේ ඒක ඇත්තේ ඇගේ ඇඳුම් අල්මාරියේ ලාච්චුවක. ඒත් ඒ හරියටම කොතැනක ද කියල මං දන්නේ නෑ"

"විසිත්ත කාමරයේ තිබෙනවා කිව් යතුරු තවමත් එතැන තියෙනවද ?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ඒක දන්නෙ නැහැ මහත්මයා" සේවිකාව කීවාය. "මේ කලබල අස්සෙ ඒක බලන්න කාටවත් මතක්වුණේ නෑ"

"හොඳයි අපි දැන් එතැනට ගිහින් බලමු"

මැහොගනි දැවයෙන් තැනූ තරමක් ලොකු, වීදුරු සහිත අල්මාරියක් වෙත ඇය අප කැඳවාගෙන ගියා ය. එහි එක පේළියට ලාච්චු තුනක් තිබිණ. අගුළු නො දමන පහසුවෙන් විවෘත කළ හැකි එක් ලාච්චුවක් ඇය එළියට ඇද්දා ය.

"මේ තියෙන්නෙ ඒ යතුරු" ඇය කීවාය.

"එහෙනම ඉන්න. යතුරු එළියට ගන්න එපා" කී මගේ මිත්‍රයා ලාච්චුවේ ඇතුළත කාචයෙන් පරීක්ෂා කිරීමට තීරණය කළේය. යතුරු කැරැල්ලට අමතරව එහි, ගිනිපෙට්ටියක් හා ඉටිපන්දමක් ද තිබූ බැව් මම දුටුවෙමි.

තම සාක්කුවෙන් සටහන් පොත ඉවතට ගත් හෝම්ස්, ඒ තුළ තිබූ සුදු පැහැති ටිසියු කඩදාසි කැබැල්ලක් අතට ගත්තේය. වතුර බිඳු දෙක තුනකින් එය පොඟවා ගෙන එන මෙන්, ඔහු මගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. දොරටුවේ මුරට සිටි පොලිස් භටයා අසල, වතුර ඩිකැන්ටරයක් තිබූ බැව් මට සිහිවිය. ටිසියු කඩදාසිය පොඟවා ගෙන එය මගේ මිත්‍රයා වෙත ගෙනැවිත් දුනිමි. එම කඩදාසි කැබැල්ලෙන් ලාච්චුවේ ඇතුළත ස්පර්ශ කරමින් හෝම්ස් යම් කටයුත්තක නිරත විය. එය කුමක් දැයි වටහාගැනීම මට අපහසු විණි.

මී ළඟට අප ගියේ ජේන් ස්මිත් මහත්මියගේ මළසිරුර තිබූ දෙසටය. එතැනට ළං නොවන මෙන් හෝම්ස් අපෙන් ඉල්ලා සිටියේය. ලොකු මේසය අසල ඇය බිම වැටී සිටියේ උඩුබැලි අතටය. එහෙත් ඇගේ හිස පැත්තකට හැරවී තිබිණි. මළසිරුර වටේටම සෑහෙන දුරක් යනතුරු, ලේ විසිරී තිබූ බැව් මම දුටුවෙමි. ඔගිල්විගේ කැඳවීම අනුව කලින්ම එහි පැමිණි වෛද්‍ය ටෝනි රසල් හැර, වෙනත් කිසිවෙකු එතැනට ළං නොවූ බැව්, හැම්ස්ටෙඩ් පොලිසියේ සැරයන් ට්විස්ට් අපට සහතික කළේය.

"හැන්දෑ වරුවම මුර සංචාරයේ යෙදී සිටි පොලිස්භටයා නිදහස් කරන්න. මං වින්සන්ට් චතුරශ්‍රයට එද්දි රෑ හතයි" ඔහු කී ය. "මිනිත්තු දහයක් යන්න ඇති. අර ඔගිල්වි මහත්තයා කෑගහලා මාව කැඳෙව්වා. මං හිතුවේ මිදුම නිසා සිද්දවුණු රිය අනතුරක් වෙන්න ඇති කියලයි. මං මේ ගෙදරට ඇවිත් මිනිත්තු පහක් ගියේ නෑ, රසල් දොස්තර මහත්තයත් ආවා. කවුරු වුණත් කරල තියෙන්නෙ මහ පව්කාර වැඩක්. වයසක ගෑනියෙකුට නේ මේ තිරිසන් විදියට පහරදීල තියෙන්නේ. මේ තරම් අමානුෂික විදියට කළ පහර දීමක් මං සෑහෙන කලකට දැක්කෙ නෑ"

මළසිරුර අවට ගලාගිය ලේ, කැටි ගැසී තිබුණු අතර, කිසිවෙකුගේ පාවහන්වල සලකුණු ඒ මත සටහන් වී තිබිණ. අපමණ සතුටට පත් මගේ මිත්‍රයා ඒ අසල දණගසා ගෙන, සලකුණු තම සටහන් පොතේ ඇඳගත්තේය.

ස්මිත් මහත්මියගේ නිසල සිරුර තිබූ තුවාල බරපතළ ඒවා බැව්, බැලූ බැල්මට පෙනිණ. හමුදා ශල්‍ය වෛද්‍යවරයෙකු ලෙස සටන් බිමේ සේවය කර සිටි මම, මෙවැනි තුවාල මීට පෙර දැක ඇත්තෙමි. එහෙත් ඒ ක්‍රියාන්විතයේ ඉදිරියෙන් සිටි හමුදා භටයන්ගේ මිස, නිවාස තුළ සිටි වයස්ගත කාන්තාවන්ගේ නොවේ. ඇගේ ඇඳුම, ගලාගිය ලේ වලින් පෙඟී තිබිණ. ඒ අසල බිම වැටී තිබූ ඇගේ සැරයටිය ද, අඩක් ගොතා නිම කළ වූල් ස්වෙටරයක් ද අපි දුටුවෙමු. ඇය අන්තිමට කියවූ සඟරාව සහ උපැස් යුගළ තිබුණේ මේසය මත ය.

මෘතශරීරය තිබූ පෙදෙස සියුම් පරීක්ෂාවකට ලක් කළ හෝම්ස්, මී ළඟට තම අවධානය යොමු කළේ, දෙවැනි නිදන කාමරය නමින් හැඳින් වූ කාමරයට යි. එහි කැටයම් සහිත, මක් ලී අල්මාරියක් විය. එහි දොරවල් දෙකම විවෘත කොට, ලාච්චු ඇද දමා තිබිණ. එම කාමරය දෙසට ද , පාසටහන් දක්නට ලැබිණ.

"ඇයට අයත් ආභරණ, දියමන්ති අපි ඒ විදියටම තියෙන්න ඇරියා " හොප්කින්ස් අපට කීවේ, විවෘත ව තිබූ කුඩා ලාච්චුවක් දෙසට අත දිගු කරමිනි.

"මේ ලාච්චුව එක්වරම හොරෙකුට පෙණෙන එකක් නෙමෙයි." හෝම්ස් කීවේ අල්මාරිය මඳක් පරීක්ෂා කිරීමෙන් පසුවය. "මේක දකින්න ලැබෙන්නේ, ඉස්සරහින් තිබෙන ලොකු ලාච්චුවේ අගුළ කඩල ඒක එළියට ඇදල දැම්මට පස්සේ. ඒකෙ තිබුණු ලියකියවිලි ඔක්කොම බිමට හලලා"

"ඔහු නොඉවසිල්ලෙන් රන් ආභරණ හොයන්න ඇති" හොප්කින්ස් කීය. "ඒත් මට තේරුම් ගන්න අමාරු, මේ තරම් වටිනා ආභරණ හොඳට පේන්න තිබියදීත්, හොරා ඒවා අරගෙන නොගියේ ඇයි ?"

"ඔගිල්වි මහත්මයා සීනුව නාද කළ නිසා, කවුරු හරි ආව බව හොරා තේරුම් ගන්න ඇති." හෝම්ස් කීය. "එතකොට ඔහුට වැටහෙන්න ඇති, මේක ඇතුළෙ තවත් රැඳී සිටීම අවදානම් කියල. ඒ නිසයි ඔහු තීරණය කළේ වහාම ගෙයින් පිටවෙන්න."

"ඒත් ඇයි ඔහු වටිනා දේවල් අරගෙන නොගියේ ?" මම ඇසීමි. "මේ තරම් කුඩා දියමන්ති ආභරණ, තමාගේ නැත්නම් කලිසම් සාක්කුවේ පහසුවෙන් දමාගන්න තිබුණා."

"ඔව් වොට්සන්, ඔබේ කතාවත් ඇත්ත තමා" හෝම්ස් කීය.

"හෙ රෑ බයවෙන්න ඇති සීනුව නාද කළ පුද්ගලයා තමාව අල්ලාගත්තොත් කියලා" හොප්කින්ස් කීය. "හොරබඩු ළඟ නොතිබුණොත් එවෙලෙම ඔහුට ගැලවී යන්න පුළුවනි. මිනීමැරුම ගැන දකින්න ලැබෙන්නෙ පහුවෙලා නේ. එහෙම නේද හෝම්ස් මහත්තයා ?"

"අපරාධකාරයාගෙ හිතේ ඇතිවුණු සිතිවිලි මොන වගේ ද කියල අපට හිතාගන්න අමාරුයි" හෝම්ස් කීය. " නමුත් ඔහු අතින් මිනීමැරුමකුත් සිදුවෙලා තියෙන වෙලාවෙ, ගෙදර සීනුව නාද වුණා. එතකොට ඔහුගේ සිහිය ටිකක් විකල්වුණු එකේ පුදුමයක් නෑ"

විසිත්ත කාමරය, ප්‍රධාන හා අමතර නිදන කාමර, සේවිකාවගේ කාමරය ඇතුළු සෑම තැනක්ම, හෝම්ස්ගේ පරීක්ෂාවට ලක්විය.

"දැන් මං කැමතියි උඩම තට්ටුවේ නිවස පරීක්ෂා කරල බලන්න." හෝම්ස් කීවේ මෙතෙක් වේලා නිහඬව බලාසිටි සේවිකාවට ය. "ඒකෙ යතුරු තියෙන්නෙ කා ළඟ ද?"

"උඩම තට්ටුවෙ නම් කවුරුවත් පදිංචි නෑ" ඇය කීවාය. " ඒකෙ යතුරු ඇත්තේ ඔගිල්වි මහත්තයල ළඟ"

"ට්විස්ට්, ඔබ ජෝන්ස් මෙනෙවිය සමග ගිහින් උඩුමහලේ යතුරු ඉල්ලාගෙන එන්න" හොප්කින්ස් පොලිස්භටයාට නියෝග කළේය. "මෙ කටයුතු ඉවරවුණා ම, ඒ කියන්නේ තව පැය බාගයකින් විතර අපට ඔගිල්වි මහත්මයා හමුවෙන්න උවමනා බවත් කියන්න."

"දොස්තර මහත්මයා, දැන් ඔබට පුළුවනි පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණය කරන්න" හෝම්ස් කීවේ එතැන අසුන්ගෙන නොඉවසිල්ලෙන් බලා සිටි, පොලිස් ශල්‍ය වෛද්‍යවරයාටය. වහාම තම අසුනෙන් නැගී සිටි ඔහු, උදව්කාරයකු ද සමග නිවස තුළට පිවිසුණේය.

මොහොතක් ගතවෙද්දී සේවිකාව උඩම තට්ටුවේ යතුරු කැරැල්ල රැගෙන ආවාය.

"මේ උඩම තට්ටුවට කවුරු හරි නිතර යන එනවද?" හෝම්ස් විමසුවේ යතුරු කැරැල්ල ඇගේ අතින් ගනිමිනි. "මෙතෙ කවුරු හරි අන්තිමට පදිංචි වෙලා හිටියෙ කොච්චර කාලෙකට ඉස්සර ද?"

"මං හිතන්නේ මාස හයකට විතර කලින්" ජෝන්ස් මෙනෙවිය කීවාය. "ඊට පස්සේ මේකට යන එන කෙනෙක් නෑ. අපි දන්න තරමෙන් නෑ."

"ඔබ ඒ ගෙදර දක්වා තිබෙන තරප්පු පෙළේ ඉතිරි කොටසත් පිරිසිදු කරනවාද ?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"නෑ මහත්මයා" ඇය කීවාය." පාරෙ යන වාහන වලින් තරප්පුවට හුඟක් දූවිලි එනවා. තරප්පුවේ අපේ කොටස මං දිනපතාම පිරිසිදු කරනවා. පාරවල් මඩවෙන කාලෙට, දවසට දෙපාරක් පිරිසිදු කරනවා. මේ හැම දෙයක්ම තනියෙන් ම කරන්න වෙලා තියෙන්නේ මට. ඉතින් මං කොහොමද අනුන්ගේ......."

"ඒක හරි" මගේ මිත්‍රයා එකඟ විය. තරප්පු පෙළ දිගේ ඔහු උඩුමහලට නගිද්දී, අපි පහළ සිට බලාසිටියෙමු. මිනිත්තු දහයක් ගතවෙද්දී ඔහු පහළට බැස්සේ එම නිවස පරීක්ෂා කිරීමට අනවශ්‍ය බව පවසමිනි.

"ජෝන්ස් මෙනෙවිය" හෝම්ස් කීය. " දැන් මං කැමතියි ඔබේ කථාන්තරයට සවන් දෙන්න. පොලීසියටත් පුවත්පත් වලටත් කිව්වාට වඩා, සම්පූර්ණ විස්තරයක් මට උවමනායි. මට කලබලයක් නෑ. හැම දෙයක්ම මුල ඉඳලාම කියන්න. මෙතැන ඉන්න ප්‍රධානම සාක්ෂිකාරිය ඔබ. ඒ නින්දා සූර දෙයක් වත් අත් අරින්න එපා."

සෝපාවේ මා අසලින් හිඳගත් හෝම්ස් කීවේ, කරුණු සටහන් කරගැනීම සඳහා සටහන් පොත දිගහරිමිනි. හොප්කින්ස්, මගේ මිත්‍රයා අසල තිබූ අසුන සේවිකාවට ලබා දී, එතැනින් නැගිට්ටේය. මී ළඟට ඔහු මඳක් ඉවතට ගොස්, හැම්ස්ටෙඩ් පොලීසියේ පරීක්ෂකයකු සමග සාකච්ඡාවකට වැටුණු අයුරු දුටුවෙමි.

"මහත්මයා, මං මෙහේ රැකියාවට ආවේ මීට අවුරුදු තුනකට කලින්" පැමෙලා ජෝන්ස් කීවාය.

"ඊට කලින් ඔබේ තොරතුරු ? ඔබේ දෙමව්පියන් ?"

මගේ දෙමව්පියන් ගැන කිසිම දෙයක් මං දන්නෙ නෑ මහත්මයා" ඇය කීවාය. අවුරුදු දහඅට වෙනතුරු මං හැදුණේ වැඩුණේ, කෝන්වෝල් හි සාන්ත ලූක් ළමා නිවාසයේ. පුවත්පතක තිබූ දැන්වීමක් අනුව තමා මං මෙහේ රැකියාවට ආවේ.

ජේන් ස්මිත් මහත්මිය කරුණාවන්ත කෙනෙක්. ඇය සැරපරුෂ කෙනෙක් නෙමෙයි. ඇය මට පොරොන්දු වුණු වැටුප අඩු නැතිව

ගෙවිවා. මට වැඩ තියෙන්නේ සතියකට දින හයයි. ඉරිදා මගේ නිවාඩු දවස. එදාට මං උදෑසනින්ම මෙහෙන් පිටවී යනවා. මුලින්ම යන්නේ දෙව්මැදුරට. ඊට පස්සේ මගේ මිතුරියන් සමග දවස ගත කිරීමට කොහේ හරි යනවා"

"කවුද ඔබේ මිතුරියන් ? විනෝදය සඳහා දවස ගත කරන්න යන්නේ කොහේට ද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"මා සමග කුඩා කාලයේ ඉඳල ළමා නිවාසයේ හැදුණු මිතුරියන් දෙදෙනෙක්. ඔම් කිට්ටුව රැකියා කරනවා" පැමෙලා ජෝන්ස් කීවාය. "එක්කෙනෙක් විනිෆ්‍රීඩා. අනෙක් එක්කෙනා ෆිලමිනා. අපි තුන්දෙනා ලන්ඩන් නගරයේ උද්‍යානයකට යනවා. ඉඳහිට නාට්‍යයක මැටිනි දර්ශනයක් නැරඹීමට යනවා. හවස හය වෙද්දී මං ගෙදර එනවා"

"ඔබ කවුරුන් සමඟ හෝ විවාහ ගිවිස ගෙන ද ඉන්නේ?"

"නැහැ මහත්මයා"

"හොඳයි ඔබේ කතාව කියන්න"

"ගෙදර කෑම පිළියෙල කිරීම, කෑම ද්‍රව්‍ය ගෙන ඒම, ඇඳුම් සේදීම, ගේ පිරිසිදු කිරීම ආදී හැම දෙයක්ම කරන්නේ මම" සේවිකාව කීවාය. " අපි දෙන්නෙකුට විතරක් නිසා ඒක අපහසු දෙයක් නොවෙයි. ස්මිත් මහත්මියගෙ නියමය අනුව මං ගෙදරින් එළියට යන්නේ දවසට දෙවරක් පමණයි. උදේ දහයට යනවා: උදේ පුවත්පත අරගෙන, කෑම ද්‍රව්‍ය මිලට ගන්න සහ සමහර වෙලාවලට බිල් ගෙවන්න. එහෙම ගියාම මට පැයක් එකහමාරක් කාලය ගතවෙනවා. හැන්දෑවට මං එළියට යන්නේ රෑ හතට. ඒ හවස පුවත්පත ගෙන ඒමට. එහෙකොට මං ගතකරන්නේ මිනිත්තු දහයයි නැත්නම් පහළොවයි.

කොහොම වුණත් මේ අවස්ථා දෙකේදීම ගෙදරින් පිටවෙද්දී ඇතුළු දොරත්, පිටත දොරත් දෙකම, යතුරු දමා වහගෙන තමයි යන්නේ"

"ස්මිත් මහත්මිය හමුවෙන්න ගෙදරට යන එන අය කවුද? ඔවුන් එන්නේ මොන කටයුතු සඳහා ද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ස්මිත් මහත්මිය හමුවෙන්න එන ඇයගේ නෑදෑයින් හතර පස් දෙනෙක් ඉන්නවා" සේවිකාව කීවාය. "ඒත් ඔවුන් නිතරම එන්නේ නැහැ. එක්කෙනෙක් කාන්තාවක්. වයස හතළිහක් පමණ වන ඇය ෆ්ලෝරා හන්ට් මෙනෙවිය. ඇය පදිංචි මේ කිට්ටුව කාසල් පටුමගේ. මං හිතන්නේ ඇය ස්මිත් මහත්මියගේ ඥාතිවරියක්.

මාසයකට තුන් හතර වතාවක් එනවා. ඒ එන්නේ හවසට. ඇවිත් තේ බොමින් කතා බහ කරමින් ඉඳලා පිටවී යනවා."

"ඇයත් සමග තවත් කවුරුවත් එනවාද?"

"නැහැ. ඇය එන්නේ තනියම. ඇය අවිවාහකයි"

"වෙන කවුද එන්නේ ?"

"ස්මිත් මහත්මියගේ ඥාතීන් වන, පිරිමින් තුන් හතර දෙනෙක් එනවා. ඔවුන් එන්නෙත් තනි තනිවම. ඔවුන් නිතරම එන අය නොවෙයි. තුන්දෙනෙක් ම ඇගේ වයසේ මහත්වරු. එක්කෙනෙක් හේන්ස් නම් දේවගැතිතුමා. ඒත් ඔහු මාස හයකින් පමණ ආවේ නැහැ. තවත් කෙනෙක් ඩේවිස් කියල මහත්මයෙක්. ඒ ළඟට නීතිඥ මහත්මයෙක් එනවා. මං හිතන්නේ ඔහුගේ නම ගිබ්සන්."

"වෙන කවුද?"

"තවත් ටිකක් තරුණ මහත්මයෙක් මාස තුන හතරකට සැරයක් ඇවිත් ගිය බව මට මතකයි. ඔහුගේ නම මොකක් ද කියල මං දන්නේ නෑ. ඔහු ළඟකදී ආවෙත් නෑ"

"මේ අය ආවම මොනවා ගැන ද කථා කරන්නේ?" හෝම්ස් ඇසීය. "ඔබට ඒ කතාබහ අහම්බෙන් වගේ ඇහිල ඇති?"

"හන්ට් නෝනා ඇවිත් කතා බහ කරන වෙලාවට මං ආවට, අපේ නෝනාගෙ විරුද්ධත්වයක් නෑ" ජෙසිකාව කීවාය. "ඒ මොකද, ඇය ආවාම කතා කරන්නේ බඩු මිල ඉහළ යාම, ගෑස් මිල වැඩි වීම, රජ පවුලේ ඕපාදූප වගේ කතාවල්. තේ හදාගෙන ආවාම ඒ කතාබහ මගේ කනට වැටෙනවා. සමහර වෙලාවට මං ටිකක් ඈතින් වාඩිවෙලා, ඒ කතාබහට කන් දෙනවා. ස්මිත් මහත්මිය ඒක ගණන් ගන්නේ නැහැ.

නමුත් මං කියූ පිරිමි අය ඇවිත් කතාබහ කරන වෙලාවට, මගේ කාමරයට ගිහිං දොරවහගන්න කියලයි, ස්මිත් මහත්මිය මට නියම කරල තියෙන්නේ. ඒවා ඇගේ පවුලේ පෞද්ගලික දේවල් වෙන්න ඇති. මං තේ ඒගත් ට්‍රොලිය තල්ලු කරගෙන එනකොටම, ඔවුන් කතාව නවත්වනවා. ආයෙ කතාබහ පටන් ගන්නේ, මං පිටවෙලා ගියාට පස්සේ"

"හොඳයි. දැන් අපට කියන්න ඊයෙ හැන්දෑවෙ ඔබ අත්දැකීමට මුහුණ දුන්නු ආකාරය ගැන." හෝම්ස් ඉල්ලා සිටියේය.

"ඊයේ රෑත් හත වෙන කොට මං එළියට යන්න සූදානම් වුණා" පැමෙලා කීවාය. "මේසය උඩ තියෙන මාරු කාසි ටින් එකෙන පැන්සයේ කාසියක් අරගත්තා. එනකොට ස්මිත් මහත්මිය සිටියේ

සාලයේ මේසය ළඟ. ඇය ගෑස් පහනේ එළියෙන් සඟරාවක් කියවමින් හිටියා. ඇය ගිනිළඳුන පැත්තට පිටුපස්ස හරවාගෙනයි සිටියේ. මං පුරුදු විදියට දොරවල් දෙකම යතුරු දමාගෙන එළියට ගියා. පත්‍රය අරගෙන ආපහු එන්න මට මිනිත්තු දහයක් ගතවෙන්න ඇති. මං එනකොට ඔගිල්වි මහත්මයා පිටත දොර ළඟ හිටියා. ඔහු සීනුව නාද කරමින් හිටියේ. දොරවල් යතුරු දැමූ ගමන්. තමන්ට ශබ්දයක් ඇහුණු බව ඔහු කිව්වා. මං හෝදලා වේළෙන්න ඇඳුම් එල්ලන්නෙ සඳළුතලයේ. මං කිව්වා ශබ්දය එන්න ඇත්තේ, ඇඳුම් රාක්කය සුළං පාරට බිම වැටීම නිසා වෙන්න ඇති කියලා. පසුව දොරවල් යතුරුවලින් ඇරගෙන අපි දෙන්නාම ගෙට ඇතුළු වුණා.

එනකොට තමයි .... එනකොට තමයි නාඳුනන කෙනෙක්, අමතර නිදන කාමරයේ ඉඳලා සාලයට ආවේ. මං පිටවෙලා යද්දි ඒකෙ ගෑස් ලාම්පුව නිවා දමලා ගිය බව මට හොඳට මතකයි. නමුත් මේ වෙලාවෙ ඒක දල්වා තිබුණා. ආපු එක්කෙනාගේ මුහුණ මං හරිහැටි දුටුවෙ නැහැ. මං හිතුවෙ ජේම්ස් මහත්මිය හමුවෙන්න ආ නෑදෑ කෙනෙකු වෙන්න ඇති කියලයි. ඔහු අප පහුකරගෙන තරප්පු පෙළ දිහාවට ගියා. ඊට පස්සේ මං සඳළුතලයට දිව්වේ ඇඳුම් සුළඟට වැටිලා ද බලන්න. නමුත් ඒවා එහෙමම තිබුණා. ආපහු ආවත් අමෙප් නෝනා පෙනෙන්න හිටියේ නැහැ. එනකොට ඔගිල්වි මහත්තයා කෑ ගැහුවා "කෝ නෝනා ?" කියල එනකොටයි මං දුටුවේ, ඇය විසිත්ත කාමරයේ (සාලයේ) මේසය ළඟ, ලේ විලක් මැද බිම වැටී ඇති බව."

"හොරා කවුරු වුණත් ඇගේ වටිනා ආභරණ අරගෙන ගොස් නැහැ. එකක් හැරෙන්න ?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ඔව්" සේවිකාව කීවාය. "කොයි වෙලාවක හරි හොරු ගෙදරට කඩා පැනලා, වටිනා දියමන්ති ආභරණ පැහැරගනීවි කියලා, ඇගේ හිතේ බයක් තිබුණා. ඒ නිසාමයි ඇතුළු දොරට අගුළු දෙකක් සවි කරවා ගත්තේ. ඇය ගෙදර හිටියා වුණත්, සමහරදාට හොඳින් හැඳගෙන, ආභරණ ඔක්කොම වගේ පැළඳගන්නවා. දියමන්ති මාලයක් සහ කළු මුතු මාලයක් තිබෙනවා. ඒ දෙකම දමා ගන්නවා. දියමන්ති සවිකළ කරාබු කුට්ටම හෝ රතුකැට කරාබු දමා ගන්නවා. පෙන්ඩන්ට්, වළලු දමා ගෙන කොණ්ඩය ඉදිරිපසින් ටියරාව දමා ගන්නවා. මේ ඔක්කොම නොයෙක් වර්ණවල මැණික් සහ දියමන්ති ඇල්లූ රත්‍රන් අබරණ. කොණ්ඩය පිටිපස්සට ගහන්නේ

බෝරිච්චියක්. ඒක ගහන්නේ මම. එහෙම හැඳ පැළඳගෙන කැටපත ඉදිරියට ගිහිං හැඩ බලමින්, පැයක් දෙකක් ගතකරනවා. ඊට පස්සේ ඒවා ඔක්කොම ගලවා ඉවත් කරලා අල්මාරියේ ආබරණ දමන ලාච්චු වලට දමනවා."

"දැන් නැතිවී ඇත්තේ ඔබ ඇගේ කොණ්ඩයට ගහනවා කිව් බෝරිච්චිය පමණයි ?"

"ඔව්. ඒකත් දියමන්ති තුනක් සවිකර තිබූ අගල් තුනක් හතරක් දිග, දියවක් සඳ හැඩයේ එකක්"

"ඒකෙ හැඩය අඩ සඳක හැඩය නෙමෙයි ද?" හෝම්ස් විමසුවේය. "පුවත්පතේ සඳහන් වී තිබුණේ එහෙමයි."

"නැහැ මහත්මයා. දියවක් සඳ හැඩයේ"

"ඔබට පුළුවන් ද ඒක මගේ සටහන් පොතේ අඳින්න?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ඔව් මං ඇඳලා පෙන්වන්නම්" කී ඇය හෝම්ස් දුන් සටහන් පොතේ, නැති වූ බෝරිච්චියේ රූප සටහන ඇන්දාය.

"මෙක තිබුණේ අල්මාරියේ ආබරණ පෙට්ටියේ නොවෙයි ද?"

"නැහැ. කණ්ණාඩි මේසය උඩ කොණ්ඩ කටු දමන වීදුරු බඳුනක් තියෙනවා. බෝරිච්චිය හැමදාමත් තියෙන්නේ ඒකෙ ඇතුළෙ"

"වෛද්‍ය රබල් ඇවිත් ස්මිත් මහත්මිය පරීක්ෂා කරන වේලාවෙ, ඔබ මොකද කළේ ?"

"මං දිව්වා හන්ට් මෙනෙවියගේ ගෙදරට. ගිහින් ඇයට විස්තරේ කිව්වා. එතකොට ඇයත් ඉක්මනට දුවගෙන ආවා. පොලීසියට කට උත්තරය දුන්නේ ඊට පස්සේ"

"එතකොට ඔබ ඇතුළේ ඉඳල පිටවී ගිය මිනිහා ඔබ කලින් දැක පුරුදු කෙනෙක් නොවෙයි ද?"

"නැහැ මහත්මයා. ඔහු දැක ඇති බවක් මට මතක නෑ ......"

"හොඳට කල්පනා කරල බලන්න ජෝන්ස් මෙනෙවිය" හෝම්ස් කීය. "ඔහු ට තරමක් හෝ සමාන කමක් තිබෙන කෙනෙක් වත් ඔබ මීට පෙර දැක නැද්ද?"

සේවිකාව මඳ වේලාවක් කල්පනා කළාය. එහෙත් ඇයගෙන් ලැබුණේ පළමු පිළිතුරමය.

"ඔහුගේ පෙනුම?"

"උස අඩි පහයි අඟල් අටක් හෝ දහයක් පමණ" ඇය කීවාය. "හීන්දෑරි කෙනෙක්. මට නම් හිතෙන්නේ මුහුණේ උඩු හෝ යටි රැවුලක් තිබුණේ නැහැ. රැවුල මුඩු කළ කෙනෙක් කියලයි. රෙදි වලින් මැසූ කැප් තොප්පියක් දමල හිටියා. අළු පාටට හුරු ලෝම කබායක් ඇඳගෙන හිටියා. ඒක දණහිස් තරමට දිගයි."

ඇයට කීමට වෙනත් යමක් නොතිබිණි. සාක්ෂිය සඳහා මී ළඟට කැඳවන ලද්දේ තෝමස් ඔගිල්වි මහතාය. උපැස් යුගලක් පැළඳ සිටි ඔහුට බුද්ධිමත් පෙනුමක් තිබිණි.

"මේ වගේ ඉද්දකට මං කවදාවත් මුහුණදීල නැහැ, මහත්වරුනි" ඔගිල්වි මහතා කතාව ඇරඹුවේ, හෝම්ස් අසල පුටුවේ හිඳගනිමිනි. "ස්මිත් මහත්මිය මේ ගෙදර පදිංචියට ඇවිත් අවුරුදු හතරකට වැඩියි. කවදාවත් අපට ඇයගෙන් කරදරයක් තිබුණේ නැහැ. නියම වෙලාවට ගෙවල් කුලී ගෙව්වා. මං වෘත්තියෙන් වයලීන වාදකයෙක් ඊයෙ මං ගෙදර එද්දී හැන්දෑවෙ හතට කිට්ටුයි. නංගිලා එක්ක ටිකක් කතාබහ කළා. මට ඇඳුම් මාරු කරගන්නවත් ලැබුණෙ නැහැ, මොකක්දෝ බර දෙයක් බිම වැටෙන ශබ්දයක්, උඩු මහල පැත්තෙන් ඇසුණා. ඒ මොකක් ද කියා මං මොහොතක් කල්පනා කළා. එතකොටයි මගේ නංගි කෙනෙක් කිව්වේ, සැරයටියකින් අපේ සීලිං ලෑලිවලට ගහන ශබ්දයක් ඇසුණු බව. මොකක් හරි හදිසි කරදරයක් ඇතිවුණොත්, අපව කැඳවීමට එහෙම ශබ්දයක් කරන බව, ස්මිත් මහත්මිය කියා තිබුණා. මට නම් ඇහුණේ ලී කෝටු කඩනවා වගේ ශබ්දයක්. ඒ වුණත් මං වහාම දුවගෙන ආවා. එතකොට දොරවල් ඔක්කොම වහලා. මං තුන් වරක් සීනුව නාද කළා. ඒත් කිසිම ප්‍රතිචාරයක් ලැබුණෙ නැහැ. මේ අතරෙදි තමයි, මගේ පිටිපසින් අඩි ශබ්දයක් ඇහුණෙ. හැරිලා බලද්දි පැමෙලා, ඇය පත්තරයක් අරගෙන තරප්පුව නැගලා ආවා.

"ස්මිත් මහත්මියට මොකක් හරි කරදරයක් ද මං දන්නෙ නෑ. සැරයටියෙන් පොළොවට ගැහැව්වා. තවත් ශබ්ද වගයකුත් ඇහුණා. ඒකයි මං ආවේ" මං කියුවා.

එතකොට, වේළෙන්න දැමූ ඇඳුම් බිමට වැටෙන්න ඇති බැව් කී ඇය, යතුරු වලින් දොරවල් දෙක ඇරියා. ඇතුළු දොර ඇරලා මිනිත්තුවක් ගතවුණේ නෑ; කවුදෝ නාඳුනන මිනිහෙක් එළියට ආවා."

"ඔබ මීට පෙර ඔහුව දැකලා නැද්ද?"

"ඒ වෙලාවෙ මං මගේ උපැස් යුගළ දමාගෙන හිටියේ නැහැ" ඔගිල්වි මහතා කීය. "මට දුර පෙනෙනවා අඩුයි. ඒ නිසා මං ඔහුගේ මුහුණ හරි හැටි දැක්කේ නැහැ. නමුත් ඔහුගේ මුහුණේ උඩු හෝ යටි රැවුලක් හෝ "සයිඩ්බර්න්ස්" දුටු බවක් මට මතක නෑ. මුහුණේ පාට නම් අසාමාන්‍ය ලෙස සුදුයි.

මං හිතුවේ ඔහු, අපට යමක් කියන්න සූදානමින් ඉදිරියට එනවා කියලා. ආවෙ බොහොම වේගයෙන් නෙමෙයි; සාමාන්‍ය ගමනින්. ටිකක් හොරැහින් බලාගෙන වගේ ආවේ. ඒත් ළඟටම ආව වහාම ඉස්සරහ බලා ගත්තා."

"ඔහු පැනලා දිව්වා ද?"

"පැන දිව්වාමත් නෙමෙයි" ඔගිල්වි කීය. "පැමෙලා ගේ ඇතුළට යද්දි, මං ආපහු හැරිලා බැලුවා. අර මිනිහා හිම උඩ ලිස්සනවා වගේ වේගයෙන්, තරප්පුව බැහැලා ගියේ විදුලි වේගයෙන්. ඒ හරියේ හොඳ ආලෝකයක් තිබුණා. නමුත් එක මොහොතෙන් ඔහු නොපෙනී ගියා."

"ඔහු මොන වගේ කෙනෙක් ද? ගෙවල් බිඳින හොරෙකුගේ පෙනුමක් ද ඔහුට තිබුණේ?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"කොහොමටවත් නැහැ, මහත්මයා" ඔගිල්වි කීය. "මට නම් පෙනුණේ ඔහු හොඳ වැදගත් මහත්මයෙක් විදියටයි. ඇඳ සිටි පිට කබාය, දුඹුරු හෝ අළු. ඒක දණහිස් දක්වා දිග. "තුන් කාල" ප්‍රමාණයේ එකක්. මට හිතෙන්නේ ඒක ලෝම කබායක් කියලයි. එතරම් තරබාරු කෙනෙක් නෙමෙයි. උස අඩි හයට අඩුයි. කළුපාට කැප් තොප්පියක් දමාගෙන හිටියා. ඔහුගේ දෑත්වල කිසිම දෙයක් තිබුණේ නැහැ. ඒ ගැන නම් මට සහතිකයි"

හෝමන් ඔගිල්විට කීමට තිබුණේ එපමණකි.

"හෝම්ස් මහත්මයා" හොප්කින්ස් කීවේ තරුණ ඇරියක අප අසලට කැඳවාගෙන එමිනි. "මෙයා රෝසි ටර්නර්. වයස දහහතරයිලු. මෙයත් දැකලා තියෙනවා අපරාධකාරයා පැනල දුවනවා. ඔබ දුටු දේ මේ මහත්වරුන්ටත් කියන්න රෝසි."

"අම්මගේ යාළුවෙකුට පණිවුඩයක් කියල එන්න, මං කැක්ස්ටන් පටුමඟට ගියා." ළමා විය පසුකොට තරුණවියට පා තබමින් සිටි රෝසි ටර්නර්, සුන්දර, එහෙත් කටකාර ඇරියක වූවාය. "මං මේ ගෙදර හරියෙන් එද්දි, මං හිතන්නේ ඒ නව පහුවෙලා. මිනිත්තු

දහයක් ගතවෙන්න ඇති. ඒ මොකද ගෙදරක ඔරලෝසුවේ හත වැදෙනවා මට ඇහුණේ, ග්ලොස්ටර් වීදිය හරියෙදි. මට වින්සන් චතුරශ්‍රය පහුකරලා මේ හරියට එන්න, මිනිත්තු දහයක් ගතවෙන්න ඇති"

"හොඳයි ජෝසි මොනවද ඔබ දුටුවේ ?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"එකපාරට ම මිනිහෙක් මෙතැන දොරටුවෙන් පාරට පැන්නා. ඔහු මගේ ඇඟෙත් හැප්පුණා. ඔහු ඊ ළඟට පාර මැද ම නැවතිලා එක මොහොතක් රීජන්සි වීදිය පැත්ත බැලුවා; හරියට එහෙට යම්දෝ කියල හිතනවා වගේ. ඒ පාර අදහස වෙනස් කළා වෙන්න ඇති. අනිත් පැත්තට හැරිලා වින්සන්ට් චතුරශ්‍රය පැත්තට දිව්වේ විදුලි වේගයෙන්. මං මොහොතකට පාරෙ නැවතිලා, ඒ මිනිහා ගිය පැත්ත බලාගෙන හිටියේ, මොකක්ද මේ විකාරය කියල බලන්න."

"ඔහුගේ පෙනුම කොහොම ද?"

"හැඩිදැඩි මිනිහෙක්" ඇරිය කීවාය. "එච්චර මහත නෑ. වයස කීයක් ද කියලා කියන්න මට තේරුමක් නෑ. මේ මහත්තයා තරමම උස නෑ" ඇය කීවේ හෝම්ස් පෙන්වමිනි. "ඊට වඩා අඟලක් දෙකක් මිටි ඇති. මුහුණේ උඩු රැවුලක් හෝ යටි රැවුලක් තිබුණේ නෑ. හකය ලොකුයි, හිරා හොටක් වගේ උල්. කබායක් ඇඳගෙන හිටියා දණහිස් වලටත් පහළට දිග. එක සීතලට අඳින ලෝම කබායක් ද, වැහි කබායක් ද කියලා මට හරියට පෙනුණේ නෑ. මුහුණ තිබුණේ, හොඳ මහත්තයෙකුගේ පෙනුමක්"

මේ අතර පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණය සිදුකළ පොලිස් ශල්‍ය වෛද්‍යවරයා, තම කටයුතු නිම කොට තිබිණි.

"ඇය මියගිහින් තියෙන්නේ මොට ආයුධයකින් හිසට එල්ල වූ ප්‍රහාර වලින්" ඔහු කීය. "කී වාරයක් පහර එල්ල වෙලාද කියල මට හරියට ම කියන්න බෑ. නමුත් දසවාරයකට නම් වැඩිවිය යුතුයි. හිස් කබලේ අස්ථි ගණනාවක් කෑලි කෑලිවලට කැඩිලා. දණහිස් හා වැලමිට වල තිබූ සුළු සීරීම් තුවාල හැරෙන්න, සිරුරේ වෙන කොහේවත් කිසිම තුවාලයක් නැහැ."

"මොට ආයුධයක් කීමෙන් ඔබ අදහස් කරන්නේ මොකක් ද දොස්තර මහත්මයා?" හොප්කින්ස් විමසුවේය.

"පිස්තෝලයක මිටක්, නැත්නම් පතරොම් තුවක්කු බැරලයක කටක්, කුඩා මිටියක් වැනි ආයුධයක්......" වෛද්‍යවරයා කීය. "නමුත් තවමත් ඔබට ආයුධයක් නම් හමුවුණේ නැහැ නේද?"

“නැහැ” හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය. “ස්මිත් මහත්මියගේ හිස ළඟම තිබූ පුටුවේ කකුල් ලේ වලින් වැසී තිබුණා. අපරාධකාරයා ඒ පුටුවේ කකුලක් ආයුධය ලෙස යොදාගන්නා වෙන්න බැරිද?”

“බොහොම හරි” වෛද්‍යවරයා කීවේ හෝම්ස්ගේ මතයට එකඟවෙමිනි. “නිරීක්ෂණයට ඔබ බොහොම දක්ෂයෙක් වගෙයි. මේ පුටු සැහැල්ලු ඒවා. ඒ නිසා අපරාධකරුවෙකුට පුළුවන් පුටුවක් ඔසවා, බිම වැටුණු කෙනෙකුගේ හිසට පහර එල්ල කරන්න. ඒ මගින් මරණීය තුවාල සිදුවෙන්න ඉඩ තියෙනවා.”

මීට අමතරව යමක් සොයා ගැනීමට නොහැකි වූ නිසා, අපි ආපසු ඒමට තීරණය කළෙමු. ඇසින් දුටු සාක්ෂිකරුවන් දුන් තොරතුරු සහිතව දැන්වීමක්, තමා පුවත්පත් වල පළකිරීමට බලාපොරොත්තු වන ' බැව් ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් අපට පැවසුවේය.

අප දහවල් ආහාරය සඳහා නිවසට ළඟාවන විට සවස තුන පමණ වී තිබිණි. ආහාරය නිම කළ වහාම හෝම්ස් පයිප්පයක් ද දල්වාගෙන, සෝෆාවට වී කල්පනා කිරීමට පටන් ගත්තේය. මේ සිද්ධියේදී මට දකින්නට ලැබුණු සමහර කරුණුවල තිබූ අපූර්වත්වය ගැන, මම මගේ මිත්‍රයාගෙන් විමසුවෙමි. එහෙත් ඒවාට සතුටුදායක පිළිතුරු නොදුන් ඔහු, දෙනෙත් පියාගෙන කල්පනා කළේය. මෙවැනි වේලාවකදී ප්‍රශ්න ඉදිරිපත් කිරීම ඔහු තුරුස්සන කටයුත්තක් බැව් මම දැනසිටියෙමි. එබැවින් පුවත්පතක් ද රැගෙන මගේ කාමරයට ගොස් එය කියවීමට පටන් ගත්තෙමි.

සැන්දෑවේදී හෝම්ස් සමග රීජන්ට් උද්‍යානය දෙසට ඇවිදින්නට යෑමට මම බලාපොරොත්තුව සිටියෙමි. එහෙත් අයහපත් කාලගුණය යළිත් වරක් මතුවී ආවේය. සීතල සුළඟත් මිදුණු හිරිකඩත් සමගම ගලා ආවේ මා කලින් ද සඳහන් කළ කොළ - කහ පැහැය ගත් ඝන මීදුම් කැරලිය. එබැවින් පුවත්පත පසෙකට දමා, මම නිදාගැනීමට උත්සාහ කළෙමි. එහෙත් එය ද සාර්ථක නොවීය. දිගින් දිගටම කල්පනා කරමින් සිටි මගේ මිත්‍රයාට, සෝෆාවේ නින්ද යන්නට ඇතැයි මම සිතුවෙමි. එහෙත් මගේ නිදන කාමරයෙන් එළියට ආ මා දුටුවේ, හෝම්ස් කෑම මේසය අසල වාඩිවී කෝපි බොමින් සිටි අයුරු ය.

"ආ වොට්සන්!" ඔහු කීවේ ප්‍රමෝදයට පත් හඬකිනි. "මං හිතුවා ඔබට නින්ද ගිහින් කියල. සීතල වැඩිකම නිසා මං සීනුව නාද කරල, කෝපි පෝච්චියක් ගෙන්වා ගත්තා. අද හවස අපට තේ ඒක ලැබුණෙත් නැහැ."

"ඔබ ගැඹුරු කල්පනාවකට වැටිල ඉන්න වෙලාවෙ, ඔබට හිරිහැර කරන්න මට හිතුණේ නෑ" මම කීවෙමි. "ඒ හින්දයි මං කාමරේට ගියේ"

"මගේ හිතවත් වොට්සන්" ඔහු කීවේ අතිශය මිහුරිලි හඬකිනි "මගේ ජීවන රටාවේ සංකීර්ණ බව, අපිළිවෙළ ඔබ තේරුම් ගෙන සිටීම සතුටට කරුණක්. මං කළ නිරීක්ෂණ හා නිගමන යොදාගනිමින්, මං උපකල්පනයක් ගොඩ නංවමින් හිටියේ. එවැනි වෙලාවට කවුරුහරි ප්‍රශ්නයක් ඇහුවොත්, ඒක මං කරන කටයුත්තට ලොකු බාධාවක්. ඒකයි මං ඔබේ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු දෙන්න උත්සාහ නොකළේ. දැන් ඉතින් ඕනෑම දෙයක් අහන්න. ඔබේ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු දෙන්න මම සූදානම්"

"අහන්න හිටි ප්‍රශ්න මට දැන් මතකත් නැහැ" මා උදාසීන අයුරින් කීවේ පෝච්චියෙන් කෝපි, මගේ කෝප්පයට වත්කර ගනිමිනි.

"එහෙම නම් මං කියන්න ද වොට්සන්, මං මේ ගැටලුව විග්‍රහ කරන ආකාරය?"

"ඔව් කියන්න"

"මේ ගැන දිගින් දිගටම හිතද්දී, අපට එල්ල වෙනවා ප්‍රශ්න කිහිපයක්" හෝම්ස් කීය. "එයින් පළමුවැනි එක මේ. අපරාධකාරයා කවුරු වුණත්, ඔහු නිවසට ඇතුළු වුණේ ඇයි? ඔහු ආවේ හොරකම් කිරීමට ම ද?"

මෙය ඇසූ හෝම්ස් මා දෙස නිහඬව බලා සිටියේය. ඒ මගෙන් පිළිතුරක් බලාපොරොත්තුවෙන් නොවන බව, මම දැන සිටියෙමි. "ඔහු ආවේ හොරකම් කරන්න නොවෙයි කියලයි මට හිතෙන්නෙ" හෝම්ස් කීය. "ඔහු එවැනි අරමුණකින් ආවා නම්, ඇයි පවුම් පන්දහසක් වටිනා දියමන්ති මාල වළලු කිසිවක් අරගෙන නොගියේ.?"

"ඔව්. ඔබ කියන කතාවේ ලොකු ඇත්තක් තියෙනවා හෝම්ස්" මම කීවෙමි. "ඒත් ඔහු හොරෙක් නොවෙයි නම්, ඇයි අර දියමන්ති

තුනක් සහිත බෝච්චිය අරගෙන ගියේ? ඒකත් පවුම් හාර පන්සීයකට වඩා වටිනවා ඇති කියලයි මං හිතන්නේ"

"ඔබේ තර්කයන් නිවැරදි බව මට පිළිගන්න වෙනවා වොට්සන්. නමුත් ඔය කියන බෝච්චිය හොරා ගෙන ගොස් ඇති බවට, අපට තිබෙන එකම සාක්ෂිය, පැමෙලා ජෝන්ස්ගේ සාක්ෂිය විතරයි. හොඳයි ඒ ගැන තීරණයකට ඒම දැනට අපි අත්හිටවමු.

ඊ ළඟ කාරණාව මේක. මේ ගැන ඔබ මොනව ද කියන්නෙ? සේවිකාව ගෙදරින් පිටවෙලා ගියේ දොරවල් දෙකම යතුරු දමලා. නමුත් ඇය ආපසු එද්දී තත්ත්වය කොහොමද? ඇය වැසූ විදියටම දොරවල් තිබුණත්, නාඳුනන කෙනෙක් ගේ ඇතුළෙ ඉඳන් එළියට ආවා. ගෙයි කිසිම තැනක ජනේලයක් කඩාගෙන හෝ විවෘත කරගෙන නො ආ බව මට හොඳටම විශ්වාසයි. ගේ පරීක්ෂා කරද්දී ඒ ගැන සෑහීමකට පත්වෙන්න මට පුළුවන් වුණා. මේ පුද්ගලයා ළඟත් යතුරු තුනක් නො තිබුණා නම්, කොහොමද ඔහු ඇතුළට ගියේ?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"එකම විදියයි තියෙන්නේ" මම කීවෙමි. "සේවිකාව එළියට ගියාට පසු ස්මිත් මහත්මිය දොරවල් ඇරලා ඔහු ඇතුළට ගත්තා වෙන්න පුළුවනි."

"අන්න හරි වොට්සන්. ඔබ කියූ දේට මාත් එකඟයි." කී මගේ මිත්‍රයා පයිප්පේ ඇවී ඉතිරි වී තිබූ අළු ඉවතට හලා කෝවට අලුත් දුම්කොළ පිරවීමට පටන්ගත්තේය. "නමුත් වොට්සන් ....තමන්ගේ පරෙස්සම ගැන මේතරම් හිතන වයසක කාන්තාව, නාඳුනන කෙනෙක් ගේ ඇතුළට ගනීවි ද? විශේෂයෙන් ම තමන්ගේ සේවිකාවත් ගෙදර නො මැති වෙලේ ?"

"ඔව්. එහෙම දෙයක් කළා කියල හිතන්න අමාරු තේන්නම්" මම එම අදහසට ද එකඟවූයෙමි.

"ඔබට මතකනු ඇති ඇතුළු දොරෙත් පිටත දොරෙත් දෙකේම වීදුරු කැබැලි සවිකර තිබුණා." ඔහු කීය. "ඒ මොකටද? පිටතින් එන පුද්ගලයා කවුද කියලා වීදුරුවෙන් බලා, හරිහැටි දැකල හඳුනාගන්න. ඔබ ඒකට එකඟ ද?"

"ඔව්"

"දැන් ඔබට පෙනෙනවා ඇති මිත්‍රයා, මං මේ කියූ කාරණා තරමක් දුරට පරස්පර විරෝධී බවත්" හෝම්ස් කීයේ තම පයිප්පය

දල්වමිනි. "ආව නැනැත්තා ස්මිත් මහත්මිය හඳුනන කෙනෙක් නම් ඇයි සේවිකාවට හඳුනාගන්න බැරි වුණේ ?"

"ඔව් ඔබේ තර්කය නිවැරදියි" මම ඔහුගේ අදහසට එකඟ වූයෙමි.

"හරි. ඒ ළඟට මං මුහුණදුන් මේ ගැටලුව ගැන ඔබ මොකද කියන්නේ ?" හෝම්ස් විමසුවේය. "ආව නැනැත්තා ස්මිත් මහත්මිය හොඳින් හඳුනන නැනැත්තෙක් කියල නිගමනයකට අපි ආවනේ. එහෙනම් ඔහු දන්නවා, ඇයට ඉන්නේ එකම සේවිකාවයි. ඒ සේවිකාව ඉරිදා සම්පූර්ණ දවසම නිවාඩුයි. එතකොට ඇයි ඔහු, ස්මිත් මහත්මිය තනියම ගෙදර ඉන්නා ඉරිදා දවසේ නැවිත්, සඳුදා හවස ආවේ? සේවිකාව පැයකට හමාරකට එළියට යන සඳුදා උදේ දහයට එන්නෙ නැතුව, ඇය මිනිත්තු දහයකට එළියට යන සඳුදා රෑ හතට ආවෙ ඇයි?"

"ඔව් හෝම්ස්. ඔබ කියන්න වගේ මෙතැන තියෙනවා මහ පරස්පර විරෝධී බවක්. මේක මහ අවුල් ජාලයක් වගෙයි" මම කීවෙමි.

"තවත් දවසක් දෙකක් යද්දී, මේ ගැන මොනවා හරි කාරණා මතු වෙන්න ඉඩ තියෙනවා" හෝම්ස් කීය. "නමුත් ඒවා ගැන බලාගෙන ඉන්නත් බෑ. මං බලාපොරොත්තු වෙනවා හෙට උදේම ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් එකට යන්න. එතැනින් මං හැම්ස්ටෙඩ් වෙත යා යුතුයි"

පසුවදා උදෑසන අංශභාග රෝගයෙන් පෙළුණු රෝගියෙකු පරීක්ෂා කිරීම සඳහා, බ්‍රික්ස්ටන් වෙත යෑමට මට සිදුවී තිබිණ. එහෙයින් මගේ මිත්‍රයාගේ කටයුතුවලට හවුල්වීමට මට අවකාශ නොමැති බැව්, මම ඔහුට දැනුම් දුන්නෙමි.

අප උදේ තේපානය කරමින් සිටියදී පොලිස් පරීක්ෂක හොප්කින්ස් යළිත් වරක් අප නිවසට පැමිණියේය.

"මං මේ සූදානම් වුණේ තව ටිකකින් ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් වෙත යන්න" හෝම්ස් කීය. "ඔබ මොකද මෙහේ ආවෙ? අලුතෙන් මොනවා හරි දැනගන්න ලැබුණද?"

"ආරංචි නම් මොකුත් නෑ හෝම්ස් මහත්මයා. නමුත් ඊට කලින් බලන්න අපි පුවත්පත්වල පළකළ දැන්වීම. මේක කලබලේට පුවත්පත් වලට යැව්වා. ඒ නිසා ඔබේ අනුමැතිය ලබා ගන්න

බැරිවුණා. නමුත් දැන් මට හිතෙනවා මේක දාන්න කලින් ඔබේ අදහසත් විමසුවා නම් හොඳයි කියලා......"

"කෝ බලන්න"

පොලිස් නිවේදනය

මේ නිවේදනය ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් රහස් පොලීසියේ අපරාධ පරීක්ෂණ අංශයෙනි.

පසුගිය දෙසැම්බර් 21 වැනි සඳුදා රාත්‍රී 7 ට පමණ, හැම්ස්ටෙඩ් හි වික්ටෝරියා වීදියේ අංක 77 බී දරන නිවසේ පදිංචිව සිටි 72 හැවිරිදි ජේන් ස්මිත් මහත්මිය, සාහසිකයෙකු විසින් අමානුෂික ලෙස ඝාතනය කර ඇත. එම අපරාධකරුවා පිළිබඳව ඇසින් දුටු අය දී ඇති විස්තරය මෙසේය.

වයස අවුරුදු තිහක් පමණ. උස අඩි පහයි අඟල් දහයක් පමණ. සිහින් සිරුරක් ඇත. රැවුලක් නොමැති වන ලෙස මුහුණ සම්පූර්ණයෙන්ම මුඩුකර ඇත.

ප්‍රමාණයෙන් තරමක් ලොකු නාසය, ගිරා හොටක් මෙන් වක් වී ඇත. අපරාධය සිදුකරන වෙලේ, ඔහු කළු පැහැති රෙදි කැප් තොප්පියක් හිසේ පැළඳ සිටියේය. විවෘත කබාය හෝ වැහි කබාය දුඹුරු හෝ අළු පැහැතිය. මොහු පිළිබඳව කිසියම් තොරතුරක් දන්නේ නම් ළඟම ඇති පොලීසියට දැනුම්දෙන්න."

"මේ විස්තරය සතුටුදායකයි" හෝම්ස් කීවේ පුවත්පත හොප්කින්ස් අතට දෙමිනි. "මීට වඩා නිශ්චිත විස්තරයක් දෙන්න අපට අමාරුයි මන්."

මගේ මිත්‍රයා හොප්කින්ස් සමඟ ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් බලා පිටත්වී ගියේය. ඊට පැයකට පමණ පසු ධාරානිපාත වර්ෂාවක් ඇද හැළෙන්නට පටන්ගත්තේය. රෝගියා පරීක්ෂාවට බ්‍රික්ස්ටන් වෙත යෑම සවස්වරුවට කල් දැමීමට මම තීරණය කළෙමි.

සැන්දෑවේ කාලගුණය වඩාත් අයහපත් විය. මගේ මිත්‍රයා ආපසු පැමිණියේ රාත්‍රී හතට පමණ ය. ඔහු ගිය කටයුතු කිසිවක් සාර්ථක වී නොමැති බැව්, ඔහුගේ මුහුණෙන්ම පෙනිණ. වැඩිදුර ප්‍රශ්න කිරීමට යාම ඔහුට හිරිහැරයක් වන නිසා, මම එයින් වැළකී සිටියෙමි.

දින දෙකකට පසු උද්‍යෝගී පොලිස් පරීක්ෂක හොප්කින්ස් අප නිවහනට පැමිණියේ ඇඩි උද්‍යෝගයකිනි.

"හෝම්ස් මහත්තයා, හැම්ස්ටෙඩ් පොලීසියෙන් මීට පැය බාගයකට පෙර දුරකතන පණිවුඩයක් ලැබුණා."

"මොකක්ද? අලුත් ආරංචියක් ද" හෝම්ස් විමසුවේය.

"එක්තරා පුද්ගලයෙක් ඊයෙ දවල් උකස් බඩු කඩයකට දියමන්ති ඇල්លූ බෝට්ටුවියක් උකස් තියන්න උත්සාහ කරල තියෙනවා"

"හැබෑට?"

"ඔව්. වින්සන්ට් චතුරශ්‍රය අසල් ඉන්නවාලු ගෝල්ඩ්ස්ටයින් නම් යුදෙව් උකස් බඩු ගන්නෙක්." හොප්කින්ස් කීය. "ඊයෙ දවල් තමයි මේ සැකකටයුතු පුද්ගලයා ඇවිත් තියෙන්නෙ. ඔහු ගේ නම මයිකල් හීලි. ඔහු ජර්මනියෙන් එංගලන්තයට සංක්‍රමණය වුණු යුදෙව් ජාතිකයෙක්. ඔහුගේ පදිංචිය රීජන්සි වීදියේ අංක 145 දරන කුලී නිවසක. පොලීසියට මේ ආරංචිය ලැබිල තියෙන්නේ අද උදේ. ඔවුන් වහාම ගේ වටකරල හීලි අත්අඩංගුවට ගන්න බලාපොරොත්තු වෙන බව මට දැන්නුවා. මං මේ ආවෙ ඔබත් එහි කැඳවාගෙන යන්න"

හෝම්ස් මෙම කතාවට සවන් දුන්නේ, තරමක පුදුමයකට පත්වී බැව් මම දුටුවෙමි. ඒ ඔහුගේ උපකල්පනවලට මේ ආරංචිය නොගැළපෙන නිසා විය යුතුයයි, මම අනුමාන කළෙමි.

"ඔබ හිතන්නෙ ජේන් ස්මිත් ඝාතනය කළේ මේ කියන මයිකල් හීලි විසින් කියල ද?" හෝම්ස් විමසුවේ හොප්කින්ස් ගෙනි. "එහෙම නම් මේ වෙලාවෙ බෝට්ටුවිය උකස් තියන්න ඒ මිනිහට පිස්සුද? මිනීමැරුම එක්ක බෝට්ටුවියක් නැතිවුණු බවට ආරංචිය පැතිරයන්න ඇත්තේ ලැව් ගින්නක් වගේ. එහෙම තියෙද්දි ඔහු හැම්ස්ටෙඩ් වල තැනකටම යාවිද, මේ තරම් ඉක්මනින්? මට නම් විශ්වාස කරන්නත් අමාරුයි"

"කමක් නෑ අපි ගිහින් බලමුකෝ" පොලිස් නිලධරයා කීය. ඒ අනුව ඔවුහු වහාම හැම්ස්ටෙඩ් බලා පිටත්වී ගියහ. දින දෙකක් තිස්සේ මට බැලීමට නොහැකි වූ රෝගියා බැලීමට සඳහා මම, බ්‍රික්ස්ටන් වෙත ගියෙමි.

ඉක්මනින් ආපසු පැමිණීමට මට හැකිවිය. එහෙත් මගේ මිත්‍රයා ආපසු එද්දී සවස තුනට ළං වී තිබිණි.

"කොහොමද හෝම්ස්, ඔබේ ගමන සාර්ථක ද?"

"ගමනෙ සාර්ථක අසාර්ථක බව, ඔබට තීරණය කරන්න පුළුවනි වොට්සන්, මං කියන විස්තර අහලා." හෝම්ස් කීවේ තම හාන්සි පුටුව මත දිගාවෙමිනි.

"මේ කියන මයිකල් හීලි මීට මාස දහයකට පමණ කලින් හැම්ස්ටෙඩ් වල පදිංචියට ආව කෙනෙක්. ඔහු පදිංචිව හිටි හැම්ස්ටෙඩ් හි අංක 145 දරන නිවස පොලීසියෙන් වට කළා ඉ. නමුත් ඔවුන් බලනකොට ගේ වහලා. ඇතුළෙ කිසි කෙනෙක් නෑ!"

"දෙයියෝ හාක්කි! ඒ කොහොමද?

"කලින් දා ඒ හීලි ජෝඩුව මේ ගෙදරින් බඩු අස්කරගෙන පිටවෙලා ගිහින්. බඩු ඇසිරූ ට්‍රන්ක් පෙට්ටි ගණනාවක්, බඩු ප්‍රවාහන කරත්තයක පටවලා, මේ දෙන්නා තවත් කරත්තයක නැගිලා හැම්ස්ටෙඩ් වලින් පැන ගිහින්. ගෙදර වැඩට ඉඳලා තියෙන්නෙ මේ ගමේම තරුණියක්. නමුත් ඇය ගැනත් දැන් කිසිම ආරංචියක් නෑ. ඔවුන් කොහේ ගියා ද කියන්න කිසිම කෙනෙක් දන්නෙ නෑ"

"හැබෑට ?"

"ඔහුගේ රැකියාව මොකක් ද කියල මං හොයලා බැලුවා" හෝම්ස් කීය. "ඔහුන් රත්තරන් බඩු උකස්ගන්නෙක් බවයි අසල්වාසීන්ට කියල තියෙන්නෙ. නමුත් ඒ ව්‍යාපාරය සාර්ථක වෙලා නැහැ. හීලිගේ බිරිඳ ප්‍රංශ ජාතික කාන්තාවක්ලු. ඇය සමාජ ශාලාවක නාට්‍යාංගනාවක්. සමහරදාට හීලිත් එම සමාජ ශාලාවේම තැබෑරුමේ සේවකයෙකු ලෙස වැඩ කරනවාලු."

"එහෙම නම් බොහොම වෙලාවට ඔහු මේ අපරාධයට සම්බන්ධ ඇති." මම කීවෙමි.

"එහෙම නිගමනයකට එන්න තරම් සාක්ෂි, මට නම් හමුවුණේ නැහැ වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. " ඔහු ගෙය කුලියට ගත් දේපළ වෙළඳ සමාගමට, තමන් ගෙදරින් යන බව දැනුම් දීල තියෙන්නෙ, මීට දවස් දහයකට කලින්. ඒ ළඟට තැපැල් කන්තෝරුවේ ඉතිරි කිරීමේ ගිණුමක් මුදල් ආපසු ගන්න උවමනා බව, සතිදෙකකට කලින් දැනුම් දී තිබිලා, පෙරේදා ඒවා අරගෙන. තමන්ගේ ලී බඩු විකුණන්න තියෙන බවට පත්තරවල දැන්වීම් පළ කරලා. ඒවා විකුණලා තියෙන්නෙත් මීට සතියකටත් කලින් සිට"

"ඒකෙන් පෙනෙන්නේ ඔහු මේ විදියට පිටත් වී යෑම, කල්තබා සැලසුම් කරගෙන ඉඳුපු බව නේද?" මම කීවෙමි. "ඒ හින්දා

වෙන්න ඇති එදා ඇ ජේන් ස්මිත් මහත්මියගේ නිවසට ඇතුළු වෙන්න ඇත්තේ"

"ඒ කාරණයත් මට ඒ හැටිම පැහැදිලි නෑ වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ ඔහුගේ සටහන් පොත සාක්කුවෙන් එළියට අදිමිනි. "අපි ගියා ගෝල්ඩ්ස්ටයින් නම් යුදෙව් ජාතික උකස් බඩු වෙළෙන්දා හමුවෙන්න. මං ඔහුට මේ පොත අතට දීලා කිව්වා, මයිකල් හීලි අරගෙන ආව බෝට්ච්චියේ චිත්‍රයක් අඳින්න කියලා. මෙන්න ඔහු ඇන්ද චිත්‍රය" චිත්‍ර ශිල්පය ගැන කිසිම අවබෝධයක් නො තිබූ අයෙකු ඇඳ තිබූ එම චිත්‍රයෙන්, මට කිසිම දෙයක් තේරුම් ගැනීමට නොහැකි විය. මට එය පෙනුණේ, නූගතකු කළ කුරුටු ගෑමක් විලසිනි.

"මේ කියන පුද්ගලයා, අපරාධකාරයා ඇසින් දුටු අය කිවූ විස්තර වලට ගැළපෙන කෙනෙක් ද?" මම ඇසීමි.

"මයිකල් හීලි උසින් අඩි පහයි අඟල් දහයක් පමණ ලු" හෝම්ස් කීය. "ගෝල්ඩ්ස්ටයින් කියන හැටියට හීලි කෙට්ටු කෙනෙකුට වඩා තරබාරු පුද්ගලයෙක් කියලයි මට හිතුණේ. නමුත් ඒ වගේ විස්තර ඉතාම නිරවද්‍ය ලෙස බාරගන්න අමාරුයි. මේවා තමන්ගේ සිරුරට සාපේක්ෂව කරන විස්තර නෙ. අඩි හයක් උස මිනිහා සලකන්නේ, තමන්ට වඩා අඟලක් හරි උසින් අඩු කෙනෙකු "මිටි" අයෙක් ලෙසයි. එහෙම නේ ද වොට්සන්? මයිකල් හීලිගේ මුහුණේ රැවුල ඊයේ නම් සම්පූර්ණයෙන්ම මුඩුකර තිබුණලු"

"හොප්කින්ස් මොකද කියන්නේ ?" මම ඇසීමි.

"ඔහුට නම් හොඳටම විශ්වාසයි අපරාධකාරයා හීලි කියලා" හෝම්ස් කීය.

"පුවත්පත්වල අපරාධකාරයාගේ හැඩරුව ගැන විස්තරයක් පළ වුණු බව ඇත්ත" මම කීවෙමි. "නමුත් ඇත්ත අපරාධකාරයා හීලි නම් ඔහු වෙස් මාරු කරගෙන පැනයන්නත් ඉඩ තියෙනවා."

"ඔව්. ඔහු ඒ දේ අනිවාර්යයෙන්ම කරාවි" කියමින් මගේ මිත්‍රයා කතාව අවසන් කළේය.

මී ළඟ දවසේ ජේන් ස්මිත් ඝාතනය ගැන පුවත, තුන්වැනි පිටුවට ගොස් තිබිණි. සැක කටයුතු පුද්ගලයෙකු බෝට්ච්චියක් උකස් තැබීමට කළ උත්සාහය ගැන, එහි සඳහන් විය. ඊට අමතරව පොලිස් නිවේදනය ද යළිත් පළවී තිබිණ.

පුවත්පත්වල මුල් පිටුව වෙන්වී තිබුණේ, බරපතළ නාවික අනතුරකටයි. ඒ බ්‍රිතාන්‍යයට අයත් උතුරු මුහුදේ ධීවර අඩවියක සිදුවූ අනතුරකි. නොසැලකිලිමත් ලෙස පදවා ඇති නෝවීජියානු තෙල් නැවක ගැටීම නිසා, බ්‍රිතාන්‍යයට අයත් බහුදින ධීවර යාත්‍රාවක් අනතුරට භාජනය වී, මුහුදුබත් වී තිබිණ. එහිදී යාත්‍රාවේ සිටි ධීවරයන් දොළොස් දෙනෙකුගෙන් දහදෙනෙකුම දියේ ගිලී මරණයට පත් වූ අතර එක් අයෙකු අතුරුදන්වී ඇති බැව් වාර්තා විය. දිවි ගළවාගැනීමට සමත් වූ එකම පුද්ගලයාගේ ඛේදජනක කතාන්තරයට, කාගේත් අවධානය යොමු විය. ඝන මීදුම අධික ශීත සෘතුවේ දී, මුහුදේ බිහිසුණු අනතුරු සිදුවිය හැකි බැව් යළිත් වරක් සනාථ විය.

ඉරිදා දහවල් වන විටත්, ජේන් ස්මිත් ඝාතනය ගැන හෝ සැක කටයුතු පුද්ගලයා ගැන, අලුත් යමක් අසන්නට නො ලැබිණ. බ්‍රිතාන්‍ය පොලීසියේ අකාර්යක්ෂමභාවය පුවත්පත් මගින් දැඩිව විවේචනය කර තිබිණි. පැනගිය අපරාධකරුවා පිළිබඳ ඇසින් දුටු සාක්ෂි තිබියදීත්, පොලීසියේ ඉදිරි ගමන ලැජ්ජා සහගත යයි "ඩේලි මේල්" පුවත්පතේ පළවිය. ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලිසිය අඳුරේ අතපතගාන, අන්ධයින්ගේ තත්ත්වයට පත්ව ඇතැයි "නිව්ස් ඔෆ් ද වර්ල්ඩ්" පත්‍රයේ කර්තෘ වාක්‍යයේ සඳහන් විය. පොලීසියේ ඉහළ නිලධරයන් වහාම ඉල්ලා අස්විය යුතු යයි "ඩේලි ටෙලිග්‍රාෆ්" පත්‍රය සඳහන් කර තිබිණි.

එදා අප දහවල් ආහාරය ගනිමින් සිටියදී පොලිස් පරීක්ෂක ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් බේකර් වීදියේ නිවහනට පැමිණියේය.

"දැක්ක ද හෝම්ස් මහත්තයා පත්තර ?" ඔහු කීය. "අපට සිය දිවි නසාගන්න තමයි වෙලා තියෙන්නෙ"

"ඇයි ඇයි ?"

"එක පැත්තකින් පත්තර කාරයෝ පොලීසිය පතුරු ගහනවා." හොප්කින්ස් කීය. "අනික් පැත්තෙන් අපරාධකාරයා පැනල ගිහින්! මේ යකා අපි ඔක්කොම රවටලා රටෙන් පැනල නේ"

"දෙයියෝ සාක්කි! කවුද කීලි ද?"

"වෙන කවුද? ඌ තමයි" හොප්කින්ස් කීවේ කෝපාවිෂ්ට හඬෙනි. "ඔබ කිව්වා නේ ද මේ කීලි අපරාධය කළ කියල හිතන්න තරම් සාක්ෂි ලැබිල නැහැ කියල? මට නම් මුල ඉඳල ම ඌ ගැන

සැකහිතුණා. පත්තරවලට දමාපු දැන්වීමෙන් තමයි ප්‍රයෝජනයක් ලැබුණේ.

ලිවර්පූල්වල ග්‍රේට් ඇට්ලැන්ටික් හෝටලයේ සේවකයෙකුගෙන් දුසමාන ආරංචියක් ලැබුණා. මං වහාම ගියා. වැඩේ ඇත්ත. ඊයේ උදේ ලිවර්පූල් වලින් නිව්යෝර්ක් බලා යාත්‍රා කළ නැවක නැගිලා මිනිහා රටෙන් පැනලා!

"ඔය ඇත්තද හොප්කින්ස්?"

"හෝම්ස් මහත්තයට විශ්වාස කරන්නත් අමාරුයි වගේ. එහෙම නේ ද? බොහොම කලාතුරකින් වුණත් ඔබටත් වරදිනවා.

"මේ අහන්නකො හෝම්ස් මහත්තයා" හොප්කින්ස් කීය.

"එදා කරත්තයක් පිරෙන්න ට්‍රන්ක පෙට්ටි පටවාගෙන හැම්ස්ටෙඩ් වලින් පිටවුණු ජෝඩුව, ගිහින් තියෙන්නෙ ලිවර්පූල් වලට. එහෙදි ග්‍රේට් ඇට්ලන්ටික් හෝටලයේ නවාතැන් ගෙන තියෙන්නේ, බොරු නමක් දීලා. ඔවුන් කියල තියෙන්නේ හෙන්රි බ්‍රෝන් මහතා සහ මහත්මිය කියලා. ඒ නිසා කාටවත් සැක හිතිලා නැහැ. ඔවුන් පිටත්වෙලා යන්න සූදානම් වෙලා, බඩු පෙට්ටි වරායට යවන්න, හෝටලයේ කරත්තය සූදානම් කරල තියෙනවා. ඒකට බඩු මුට්ටු පැටෙව්ව සේවකයා ගේ හිතේ නම් පොඩි සැකයක් ඇතිවුණාලු. ඒ මොකද මේ අමුත්තගෙ නම හෙන්රි බ්‍රෝන් නම් බඩු පෙට්ටිවල ලියන්න ඕන. "H . B" යන අකුරු නේ. නමුත් හැම පෙට්ටියකම තිබුණේ "M . H" කියන අකුරු ලු. අකුරු මේ විදියට ලොකුවට ලියන්නේ පසුව ගමන්බඩු හඳුනාගැනීම පහසුවෙන්න බව කවුරුත් දන්නවා. මේව ලියද්දි තමන් බොරු නමක් ගත්ත බව හීලිට අමතක වෙන්න ඇති. කොහොම හරි සේවකයා මේ ගැන හෝටලයේ කළමනාකාරයාට කියල තියෙන්නේ එදාය. ඔහු ඒක අපට දන්වලා මං ලිවර්පූල් යද්දි, නැව පිටත්වෙලා ඉවරයි"

"මොන නැඹවද ඔවුන් ගිහින් තියෙන්නේ?" හෝම්ස් ඇසීය.

"ඔවුන් ගිහින් තියෙන්නේ "ප්‍රින්සස් ඈන්" නම් බ්‍රිටිෂ්වා සමාගමේ මගී නෞකාවේ. මං හෝටලයට ගිහින් හොයල බැලුවා. අවාසනාවකට වගේ හීලිගේ පින්තූර මොකක්වත් අපි ළඟ නැහැ. ඔහු ඉංග්‍රීසි කථා කළේ ජර්මන් උච්චාරණයක් සහිතව බව, හෝටලයේ කළමනාකරුට මතක තිබුණා. හෝටලයේ අමුත්තන්ගේ නාම ලේඛනය මං පරීක්ෂා කළා. ඒකෙ හෙන්රි

බ්‍රෝන් කියන නම යටතේ. ඔහු දීල තිබුණු ස්ථිර ලිපිනය මොකක්ද දන්නවද? අංක 145 ටීජන්සි වීදිය, හැම්ස්ටෙඩ්. පේනවා නේද කපටිකම.

ඊ ළඟට මං ගියා නැවේ කාමර වෙන්කළ තෝමස් කුක් සමාගමට. ඔහු දෙසැම්බර් මාසෙ 18 වැනිදා ඉල්ලුම් කෙරුවලු මැරී නැවක ද්විත්ව කාමරයක්. ඒ ලිවර්පූල් වලින් නිව්යෝක් බලායන නැවක. ඒකට නම දීල තියෙන්නෙ මයිකල් හීලි. 145 ටීජන්සි වීදිය හැම්ස්ටෙඩ්. කාමර වෙන්කළ වහාම කුක් සමාගම ඔහුට ඒ බව දැන්නුවලු. හීලි 19 වැනි දා ඇවිත් සම්පූර්ණ මුදලම ගෙව්වලු. නැව් සමාගමේ පොතේ ඔහු අස්සන් කරලා තියෙන්නේ එම්. හීලි කියල. ඒකෙන්ම ඔබට තේරෙනවා නේද හෙන්රිච් බ්‍රෝන් කියල රටෙන් පැන්නෙ කවුද කියන එක? දැන් ඔහු ඇති අත්ලාන්තික් සාගරය මැද කොහොමද අපි ඔහුව අත්අඩංගුවට ගන්නෙ?"

"ඒක තමා ලොකු ම ප්‍රශ්නෙ වෙන්නෙ" හෝම්ස් කීය. "ඔහු අපරාධකාරයෙක් මිනීමරුවෙක් බව, එක්සත් ජනපද අධිකරණයට ඒත්තු ගන්වන්න වේවි. ඔබේ කරුණු වලින් ඔවුන් සෑහීමට පත්වුණොත්, ඔහුව රටින් පිටුවහල් කරාවි. එහෙම කළොත් ඔබේ වැඩ කටයුතු පහසු වෙනවා."

"මම නම් හිතන්නෙ නෑ ඒක, ඔබ කියන තරම් පහසු වේවි කියල" හොප්කින්ස් කීවේ බලාපොරොත්තු කඩවුණු ස්වරයෙනි. "එහිදී හඳුනාගැනීමේ පෙරෙට්ටුවක් පවත්වන බවයි, අපට අහන්න ලැබුණේ. මෙහේ ඉන්න සාක්ෂිකාරයන් එංගලන්තයේ සිට එක්සත් ජනපදයට කැඳවාගෙන යන්න අපට සිදුවෙනවා. ඊ ළඟට එහේ තියෙන හඳුනාගැනීමේ පෙරෙට්ටුවේදී, අපරාධකාරයා ඔහු බව සාර්ථකව හඳුනාගන්න සිදුවේවි. එහෙම වුණොත් නම් පිටුවහල් කිරීමේ නියෝග ලැබේවි. ඒකට මට නව දවස් දහයක් විතර තියෙනවා"

මෙම ආරංචිය ලැබීමත් සමගම මගේ මිත්‍රයා වඩාත් දුර්මුඛ විය. හොප්කින්ස් ඔහු ලැබූ ජයග්‍රහණ සමග, පියවරෙන් පියවරට ඉදිරියට යද්දී, හෝම්ස් අපේ නිවහනටම වී, අහස පොළොව ගැටලන්නට මෙන් කල්පනා කළේය.

"ප්‍රින්සස් ඈන්" නෞකාව නිව්යෝක් වරායට සේන්දු වූ වහාම හෙන්රිච් බ්‍රෝන් හෙවත් මයිකල් හීලි වරායේ රඳවා ගන්නා මෙන් ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසිය ඉල්ලීමක් කළේය. එසේ රඳවා

ගන්නා නියෝග නිකුත් කරන මෙන්, ඔවුන් එක්සත් ජනපදයෙන් ඉල්ලා ඇති බැව්, පුවත්පත් කිහිපයකම පළවිය. හඳුනාගැනීමේ පෙරට්ටුවේ දී අපරාධකරු හඳුනාගැනීම සඳහා, පැමෙලා ජෝන්ස්, රෝසි ටර්නර්, නෝමන් ඔගිල්වි යන තිදෙනාට නිව්යෝක් බලා යෑමට සිදුවී ඇති බැව් ද පුවත්පතේ සඳහන් වී තිබිණ.

ස්කොට්ලන්ඩ් යාඩ් පොලීසිය අපේක්ෂා කළ අයුරින්ම කටයුතු සිදුවිය. ඒ බැව් ඊ ළඟ දවසේ පුවත්පත් මගින් ප්‍රකාශයට පත් කෙරිණි. හඳුනා ගැනීමේ පෙරෙට්ටුව පැවැත්වෙන තෙක්, හෙන්රිච් බ්‍රෝන් හෙවත් සැකකරු, වරායේ රඳවා ගැනීමට එක්සත් ජනපද බලධරයන් එකඟවී ඇත. ඒ අනුව "සී ගල්" නම් අධිවේගී යාත්‍රාවකින්, ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් සහ සාක්ෂිකරුවන් තිදෙනා නිව්යෝක් බලා පිටත්වෙන බැව්, පොලිස් ආරංචි මගින් ප්‍රකාශයට පත් කෙරිණි. හඳුනාගැනීමේ පෙරෙට්ටුවේ ප්‍රතිඵල කුමක් වේදැයි රටවාසීහු නොඉවසිල්ලෙන් බලා සිටියහ.

"ඒක බල ඉන්න අපට තවත් දවස් දහයක් දොළහක් ඉන්න වෙනවා වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "මම නම් එතෙක් කාලය නාස්ති කරන්නෙ නෑ. මගේ පරීක්ෂණ කටයුතු මං දිගටම කරනවා."

නියමිත දිනය ළංවෙද්දී ජේන් ස්මිත් මිනීමැරුම පිළිබඳව පුවත්පත්වල උනන්දුව වැඩිවිය. නීති විශාරදයන් පළ කළ මත සහ හඳුනාගැනීමේ පෙරෙට්ටුවල සාර්ථක අසාර්ථක භාවය, විග්‍රහයට ලක්කෙරිණි. ජර්මන් ජාතික යුදෙව්වන් අනාථයන් ලෙස එංගලන්තයට ආක්‍රමණය වීම නිසා, රටේ අපරාධ ඉහළ යන බැව් "ටයිම්ස්" පුවත්පතෙන් පෙන්වා දී තිබිණ. කවුරුත් බලාපොරොත්තු වූ දිනය උදාවිය. එම සිදුවීම ගැන "නිව්ස් ඔෆ් ද වර්ල්ඩ්" පුවත්පතේ පළ වූ වාර්තාවේ කොටසක් ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කිරීම වඩාත් යෝග්‍ය යයි සිතමි.

"තවත් එකොළොස්දෙනෙකු සමග පෙරෙට්ටුවේ සිටි හෙන්රිච් බ්‍රෝන් හෙවත් මයිකල් හීලි, සාර්ථක ලෙස හඳුනාගැනීමට, පැමෙලා ජෝන්ස් හා රෝසි ටර්නර් නම් තරුණියන් දෙදෙනා සමත් වී ඇත. කෙසේ වෙතත් නෝමන් ඔගිල්වි මහතා සැකකරු හඳුනාගැනීමට සමත්වූයේ නැත. එබැවින් මේ ගැන තවදුරටත් පරීක්ෂා කළ යුතු බැව්, එක්සත් ජනපදයේ නීතිපතිවරයාගේ මතය වී තිබේ. එහෙත් තමන් නිර්දෝෂ බැව් කී මයිකල් හීලි ආපසු

එංගලන්තය බලා යෑමට සිය නැමැත්තෙන්ම ඉදිරිපත් වී ඇත. ඒ අනුව ජනවාරි 16 වැනිදා ඔවුන් ආපසු ලිවර්පූල් වරායට ළඟාවීමට නියමිතය."

"දැන් ඉතින් මේ පිස්සු මිනිහට එල්ලුම් ගහෙන් බේරෙන එක හුඟක් අමාරු වේවි" හෝම්ස් කිවේ බලාපොරොත්තු කඩ වූ ස්වරයකිනි.

"මම දන්නවා හෝම්ස්. ඔබ නම් හිතන්නෙ හීලි අහිංසකයි කියල. එහෙම නේ ද?"

"මට හිතෙන්නේ එහෙමයි." හෝම්ස් කීය. "ඔහුට පක්ෂව හෝ විපක්ෂව සතුටු දායක සාක්ෂි තවමත් නෑ."

"ඔබ කොහොමද හෝම්ස් එහෙම කියන්නේ? අර තරුණියන් දෙදෙනා එක්වරම ඔහුව හඳුනාගෙන තිබුණේ."

"වොට්සන්" මගේ මිත්‍රයා කීවේ නළල රැළි කරගෙන කල්පනාවට වැටෙමිනි. "මිනීමරපු අපරාධකාරයෙක් එල්ලුම් ගස් යවන්න, මං ඒ දවල් නොබලා මහන්සි වෙනවා. ඒකට මං සම්පූර්ණ උත්සාහය යොදන්නේ, මුදල් බලාගෙන නොවෙයි. මට ඒකෙන් එක පැන්සයක්වත් නො ලැබුණත් කමක් නෑ. නමුත් අපරාධකාරයා සමාජයෙන් ඉවත් කිරීම සමාජයට කරන යහපතක්. ඒ වගේමයි ඒකෙ අනෙක් පැත්ත කිසිම අපරාධයක් නොකළ අහිංසකයෙක් පෝරකයෙන් හෝ හිරගෙදරින් බේරගන්න, මං මගේ සම්පූර්ණ උත්සාහය යොදනවා. මගෙන් මුදල් කීයක් වියදම් වුණත්, මගේ වටිනා කාලය කොයිතරම් වැයවුණත්, මට කමක් නෑ. ඒ උත්සාහය මං යොදන්නෙත් අහිංසකයා බේරාගැනීමට කැපවෙලා. වරදක් නොකළ කෙනෙකුට දඬුවම් කරන්න, දෙවියන්ටවත් අයිතියක් නෑ."

හෝම්ස් මී ළඟ දින කිහිපයම ගතකළේ, ජේන් ස්මිත් මිනීමැරුමේ තොරතුරු සෙවීමටයි. තවමත් හෙළි නොවූ තොරතුරු රැසක් ඇති බව, ඔහු විශ්වාස කළේය. ඊට අදාළ පුද්ගලයන් බොහෝ දෙනෙකු, ඉදිරියට ඒමට මැලිකමක් දක්වන බැව් මගේ මිත්‍රයා කීය. ඒ සඳහා ඔහු වෙස් මාරු කරගෙන නිවසෙන් පිටවී ගියේය. විටෙක දේවගැතිවරයෙකු මෙන්, විටෙක සංචාරක වෙළෙන්දෙකු මෙන් තවත් වරක ග්‍රීක නාවිකයෙකු මෙන් වෙස්වළාගෙන, හෝම්ස් කුලී රථ වලට නැඟුණු අයුරු මම

දුටුවෙමි. අඳුරු වැටෙද්දී ආපසු නිවසට ආවත්, මා සමග කතාබහකට ඔහුට විවේකයක් නොවීය. අධික ලෙස වෙහෙසට පත්ව ආපසු ආ ඔහුට, ඉක්මනින් නිදනකාමරයට යෑමට උවමනා වී තිබූ බැව් මම තේරුම් ගත්තෙමි.

අපරාධකරු, පොලිස් පරීක්ෂක හොප්කින්ස් සහ සාක්ෂිකරුවන් යුගත් "සීගල්" නෞකාව ජනවාරි 15 වැනිදා ආපසු ලිවර්පූල් වරායට ළඟාවිය. ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියේ උපදෙස් පිට මයිකල් හීලි සිරභාරයට ගන්නා ලද්දේ, ඔහු එංගලන්තයට පා තැබූ විගසම යි. ඔහු ලන්ඩන් නගරය වෙත ගෙන එනු දැකීමට සෑහෙන පිරිසක් පොලිස් මූලස්ථානය අසල රැස්ව සිටි බැව් අපට අසන්නට ලැබිණි.

"මං මුලින්ම කළේ හීලිගේ, පෞද්ගලික බඩු මුට්ටු අඩංගු ට්‍රන්ක් පෙට්ටි හය සෝදිසි කිරීම" දින දෙකකට පසු බේකර් වීදියට පැමිණි හොප්කින්ස් අප සමග කීවේ ජයග්‍රාහී හඬෙනි. "මට උවමනා කරන, මං හෙව්ව බඩුව, මට හම්බවුණා හෝම්ස් මහත්තයා"

"ඒ මොකක් ද?"

"ජේන් ස්මිත් මහත්මිය ඝාතනය කරන්න ඔහු පාවිච්චි කළ ආයුධය මට හමුවුණා." හොප්කින්ස් කීය. " හීලිගේ ට්‍රන්ක් පෙට්ටියක අඩියේ ආයුධ කට්ටලයක් අඩංගු කාඩ්බෝඩ් පෙට්ටියක් තිබුණා. එතැන තිබුණා ලොකු සහ කුඩා ඉස්කුරුප්පු නියනක් බැගින්, මුරිච්චි ගලවන ස්පැනරයක්, කටරඩුවක් හා මිටියක් තිබුණා. ඒක අවුන්ස අටක් බර එකක්. ඒකෙ ලෝහ කොටස අඟල් 3 ½ ක් දිගයි. ඇණ වලට තට්ටු කරන පැත්තෙ විෂ්කම්භය අඟල් තුන් කාලයි. ස්මිත් මහත්මියගේ හිසේ තිබුණු තුවාල වලට මේ මිටිය කදිමට ගැළපෙනවා. ඒකෙ මිට - ලී මිටක්, අඟල් දහයක් පමණ දිගයි. ඔබට මතකද පොලිස් ශල්‍ය වෛද්‍යවරයා කිව්වා - ස්මිත් මහත්මියගේ හිසට අපරාධකාරයා පහර දීල තියෙන්නේ, මොට ආයුධයකින් ...... ඒක මිටියක් වෙන්නත් පිළිවන් කියලා..."

"මට මතකයි "හෝම්ස් ඊට එකඟ විය. " ඒ වගේම ඔහු කිව්වා අපරාධකාරයා බිම වැටුණු කාන්තාවගේ හිසට පුටු කකුලෙන් පහර දුන්නා වන්නත් පුළුවනි කියලා"

"අපරාධයක් කරන්න යන මිනිහෙක්, ඒ ගෙදර තියෙන මොකක් හරි ආයුධයක් පාවිච්චි කරන්න හිත හිත යන්නෙ නැහැ නේද හෝම්ස් මහත්තයා?" පොලිස් නිලධාරයා විමසුවේ සාවඥ ලෙස

සිනාසෙමිනි. "ඒ පැමඩි ප ඒ ගෙදර තියෙන පුටුවක නතුල යොදාගන්න හිතන අපරාධකාරයෙක් ඉන්නව ද?"

"ඔබේ තර්කය සම්පූර්ණයෙන්ම වැරැදියි කියල මම කියන්නෙ නැහැ හොප්කින්ස්" හෝම්ස් කීය. "අපරාධකාරයා මේ මයිකල් හීලි කියල කීදෙනෙක් හඳුනා ගත්තද? පැමෙලා ජෝන්ස් සහ රෝසි ටර්නර් දෙදෙනා පමණයි. එහෙම නේද?"

"එච්චර විතරක් නෙමෙයි" හොප්කින්ස් කීවේ තරමක් ලොකු කවරයක් කබාසාක්කුවෙන් එළියට ගනිමිනි. "මේ තියෙන්නෙ. මේ තමයි හීලිගේ මුහුණේ සමීප ඡායාරූපයක්. පොලිස් ඡායාරූප ශිල්පියා මේක ගත්තෙ. පෙරේදා අපි ලිවර්පූල් වලට ගොඩ බැස්ස වෙලාවෙ. මේකත් අතේ තියාගෙන ඊයෙ දවස පුරා. මං හැම්ස්ටෙඩ්හි වීදියක් ගානෙ සැරිසැරුවා. වික්ටෝරියා වීදියේ, රීජන්සි වීදියේ, වින්සන්ට් චතුරශ්‍රයේ කීපදෙනෙකුටම හැකිවුණා ඔහුව හඳුනාගන්න. අපරාධය සිද්ධවුණු දවසට දින කිහිපයක කලින් ඉඳලා. ඔහු අංක 77 නිවස කිට්ටුව ගැවසිලා තියෙනවා. ඒ බවට ඇසින් දුටු සාක්ෂි තියෙනවා.

ගෙදර ඉන්නෙ එකම සේවිකාවක් බව ඔහු සොයාගන්න ඇති. ඒක අපහසු වැඩක් නෙමෙයි. ඊ ළඟට ඔහු දැනගන්න ඇති. ඇය හැමදාකම ප.ව. 7 ට, පත්තර ගේන්න ගෙදරින් එළියට යන බව. ඉතින් එදා සඳුදා ප.ව. අංක 77 ළඟට වෙලා, සෝදිසියෙන් බලා හිටියා සේවිකාව පිටවෙලා ගිය ගමන්. ස්මිත් මහත්මියගේ නිවස තුළට කඩා වැදුණා. ඇය මරාදැම්මේ දියමන්ති ආභරණ ඔක්කොම අරගෙන ගෙයින් පැනගන්න. නමුත් සීනුව නාද වෙද්දී ඔහු කලබල වුණා. අතට අහුවුණු දියමන්ති බෝරිච්චිය අරගෙන ඔහු පැනගත්තා."

"තෝ ඔහු ඒ විකුණන්න බැරිවුණු බෝරිච්චිය. ඔහු ළඟ තිබිල ඔබට හම්බවුණාද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

පොලිස් පරීක්ෂකවරයා තම කබායේ ඇතුළ සාක්කුවට අත දැම්මේ ජයග්‍රාහී සිනාවක් පාමිනි. සුදු රෙදි කැබැල්ලක ඔතා තිබූ යමක් එළියට ගත් ඔහු, එය අප ඉදිරියේ දිග හැරියේය.

"මේක තමයි මයිකල් හීලිගේ මිනීපෙට්ටියට ගහන්න තියෙන අන්තිම ඇනය" හොප්කින්ස් කීය. "මේක මට හමුවුණේ එයාගෙ ට්‍රන්ක් පෙට්ටියක් ඇතුළේ තිබුණු කාන්තා අත් බෑගයක තිබිල. ගෝල්ඩ්ස්ටයින් ඒක මිලට ගන්න කැමති නැති වුණාම, ඔහු ඒක

ඇමරිකාවට අරගෙන ගියා. අපි තව ටිකක් ප්‍රමාද වුණා නම් ඔහු මෙක විකුණනවා."

හොප්කින්ස්ගේ අතේ තිබුණේ රත්තරනින් නිම කොට, එක පෙළට දියමන්ති පහක් අල්ලා තිබූ අඩ සඳක හැඩයේ බෝච්චියකි. එය සැබැවින්ම අලංකාර ආභරණයක් විය.

"මෙක මං අතට අරගෙන පරීක්ෂා කරල බැලුවට කමක් නැහැ නේ ද?" මගේ මිත්‍රයා විමසුවේය.

"කිසිම ප්‍රශ්නයක් නැහැ හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබට ඕනෑ තරම් බලන්න."

තම කාචය දකුණු අතට ගත් හෝම්ස්, බෝච්චිය මේසය මත වූ සුදු කඩදාසියක් මත තැබුවේය. මී ළඟට ගෑස් පහනේ ආලෝකය ඒ දෙසට එල්ල කොට, ආභරණය තියුණු පරීක්ෂාවකට ලක්කළේය. අනතුරුව එහි රූප සටහනක්, තම සටහන් පොතේ ඇඳගෙන, බෝච්චිය හොප්කින්ස්ගේ අත්ල මත තැබුවේ ඔහුට ස්තුති කරමිනි.

"එතකොට ඔබ කියන්න වගේ, හීලිගේ මිනිපෙට්ටියට අන්තිම ඇනයත් වැදිල හමාරයි" හෝම්ස් කිවේ කාචය පසෙකින් තබා හාන්සි පුටුවේ පිටුපසට හේත්තු වෙමිනි. "මට තියෙනවා අහන්න ප්‍රශ්නයක්"

"ඔව් අහන්න"

"ඔබ කියනවා නේ සේවිකාව ගෙදරින් පිටවෙන වෙලාවක් බලමින්, හීලි නොසිදිසියෙන් හිටියා කියල ?"

"ඔව්"

"අපි දන්නවා සේවිකාව ඉරිදා, උදේ සිට හැන්දෑවෙ තෙක් වෙනතුරු නිවාඩුයි. ඇයි මේ අපරාධකාරයා මේ මංකොල්ලයට ඉරිදා දවස තෝරා නොගෙන, සඳුදා හැන්දෑව තෝරාගත්තෙ ?"

හොප්කින්ස්ගේ මුහුණ රතු විය. එම ප්‍රශ්නයට සතුටුදායක පිළිතුරක් ඔහු ට නො තිබිණ. කෙසේ වෙතත් ඔහු හෝම්ස්ට පිළිතුරක් දුන්නේ කෝපයෙනි.

"ඉරිදා එන්නේ නැතුව සඳුදා ආවෙ ඇයි කියල, අහන්න ඕන අපරාධ කාරයා ගෙන්මයි!"

"හරි ඒක ගියාවේ" හෝම්ස් කිවේ සිනාමුසු මුහුණෙනි. "මිටියක් සහිත ආයුධ කට්ටලය මොකට ද කියල ඔබ ඔහුගෙන් ඇහුවද?"

"ඔව් හෝම්ස් මහත්මයා" හොප්කින්ස් කීය. " රීජන්සි පාරේ ගෙදරින් බඩු ඔක්කොම අස්කරගෙන පිටවී යන නිසාලු. ගෘහ උපකරණ, පින්තූර හා ලී බඩු ගැළවීමට ඒ ආයුධ ඔහුට ප්‍රයෝජනවත් වුණාලු. ඔහුට බැරිය ඕන දෙයක් කියන්න."

"මිටියේ ලේ තියෙනවද කියල ඔබ පරීක්ෂා කෙරෙව්වද?"

"ඔව්. මං ඒ කටයුත්ත රජයේ විශ්ලේෂකයාට භාර දුන්නා" හොප්කින්ස් පිළිතුරු දුන්නේය. "ඔහු කියනවා මිටියේ ලේ නැහැ කියල. ලී මිටක් සහිත මිටියකින් ලේ පැල්ලම් සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත් කිරීම, අමාරු වැඩක් නොමෙයි. ඒක ඔබ දන්නවා නේ"

"හෙන්රි මෝටිමර් නම් අධිනීතිඥවරයා හීලි වෙනුවෙන් පෙනී ඉන්නා බව "මෝනිං ක්‍රොනිකල්" පත්‍රයේ තිබුණා" හෝම්ස් කීය. "හෙට උදේ නවයට ඔහු හීලි මුණගැහෙන්න රක්ෂිත බන්ධනාගාරයට එනවලු. ඒ වෙලාවෙදි හීලි සමග කතාබහ කරන්න මටත් ඉඩදෙන්න පුළුවන් ද?"

"කිසිම ප්‍රශ්නයක් නැහැ හෝම්ස් මහත්මයා" හොප්කින්ස් කීය. "ඔබට සම්පූර්ණයෙන්ම අවසර තියෙනවා. අධිකරණය කාටත් සාධාරණ අවස්ථාවක් දෙනවා"

මී ළඟට පොලිස් නිලධරයා අප නිවසෙන් පිටවී ගියේය. සෝපාවට වී මදපා උඩට ගත් මගේ මිත්‍රයා නිශ්ශබ්ද ව කල්පනා කරන්නට පටන් ගත්තේය. ඔහුගේ මී ළඟ පියවර ගැන විමසීමට සිතුනත් මම නිහඬවූයෙමි.

පසුවදා උදමයේ මා අවදි වීමටත් පෙර හෝම්ස් නිවසෙන් පිටවී ගොස් සිටියේය. කාලගුණය ද තරමක් යහපත් අතට හැරී තිබිණ. අව්වක් නොවැටුණත්, හිම වැටීම නැවතී තිබීම සහනයක් විය. මෙතෙක් දවස් පරීක්ෂා කිරීමට නොහැකි වූ රෝගීන් දෙදෙනකු බැලීමට ක්‍රොයිඩන් වෙත යාමට මම තීරණය කළෙමි. අඹුසැමි යුවළක් වූ මේ වයස්ගත දෙදෙනා, දිගු කලක සිට සන්ධි ප්‍රදාහයට ලක්වීම නිසා, දුක්බර ජීවිතයක් ගෙවූහ. ඔවුන් පරීක්ෂා කර ආපසු එන ගමනේදී මම ක්‍රීඩා සමාජ ශාලාවට ගොඩ වැදුණෙමි. එහිදී දහවල් ආහාරය ගෙන, බිලියඩ් ක්‍රීඩාවේ ද යෙදී මා ආපසු එද්දී සැන්දෑ වී තිබිණ.

මගේ මිත්‍රයා මා එනවිටත් නිවසේ සිටියේ නැත. ඔහු ආපසු එද්දී රෑ නවය පමණ විය. ඔහු මා සමග කතා බහට කැමැත්ත පළකළේ, අප රාත්‍රී ආහාරය ද අවසන් කළ පසුවය.

"කොහොමද අද දවසේ ඔබේ වැඩ කටයුතු?" මම විමසුවෙමි. "ගිය ගමන් සාර්ථක වුණාද?"

"හොප්කින්ස් කළ සොයාගැනීම් ගැන මගේ හිතේ ලොකු සැකයක් තිබෙන බව ඇත්තයි වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ හාන්සි පුටුවට වී පයිප්පය දල්වාගෙන, වෙලාවද පරීක්ෂාකර බලමිනි. "ඒ වුණත් හොප්කින්ස් කියන්න වගේ, හීලිගේ මිනීපෙට්ටියට අන්තිම ඇනයත් දැන් සූදානම්. ඒක ඇතුළට යවන්න හීලිගේ ආයුධ කට්ටලයේ මිටියම, පොලීසිය යොදාගනීවි"

"තත්ත්වය ඒ තරමටම නරකද?" මම ඇසීමි.

"මං අද උදේ වරුවම ගතකළේ ජේන් ස්මිත් මහත්මිය පදිංචිව සිටි නිවස සියුම් පරීක්ෂාවකට ලක්කරමින්" හෝම්ස් කීය. "හැම්ස්ටෙඩ් පොලීසියේ භටයන් තුන් දෙනෙක් සහ උපපොලිස් පරීක්ෂකවරයෙක් හැමදෙයක් ගැනම අවධානයෙන් ඉන්නවා. මගේ පරීක්ෂාව සිදුකරන්න වුණේ, ඔවුන්ගේ උකුසු ඇස්වල බැල්ම යටතේ. පැමෙලා ජෝන්ස් - අර සේවිකාව ෆ්ලෝරා හන්ට් මෙනෙවියගේ මගදර පදිංචියට ගිහින්.

ස්මිත් මහත්මියගේ වටිනා ආභරණ තිබූ අල්මාරිය, මම යළිත් වරක් පරීක්ෂා කළා. එදා ඒක හොඳින් කරන්න මට ඉඩක් ලැබුණේ නැහැනෙ. ඒකෙ තවත් ලාච්චුවක තිබී මට හමුවුණා ලොකු ලියුම් කවරයක්. ඒක පිරෙන්නම තිබුණේ මොනවද දන්නවද? ඇය දියමන්ති සහ ආභරණ මිලට ගත් රිසිට් පත්. ස්මිත් මහත්මිය අනට අවුරුදු හයකට කලින්, කහ පුෂ්පරාග සහිත මාලයක්, රතු කැට සහ මුතු වලින් අලංකාර කළ වළලු, මරකත මැණිකක් සහිත පෙන්ඩනයක් සහ තවත් දේවල් මිලට ගෙන තිබුණා, නිව් බොන්ඩ් වීදියේ ටලි ඇන්ඩ් කැම්බල් සමාගමෙන්. ඒ පවුම් අටදහස් හත්සිය ගණනකට. නමුත් ඇගේ ආභරණ පෙට්ටියේ ඒ කිසිවක් නැහැ. ඒ කවරයේම තිබුණා එකට අමුණූ රිසිට් පත් වගයක්. පවුම් පන්දහස් ගණනකට ඒවා මිලට ගෙන තිබුණේ, අවුරුදු තුනකට පමණ කලින්. ඒ සාන්ත ජේම්ස් චතුරශ්‍රයේ ඩේවිඩ්සන් සහ ස්කාබ්‍රෝ සමාගමෙන්. ඒවා තමයි එදා අපට දකින්න ලැබුණේ. මේ තරම් වටිනා ආභරණ මිලට ගන්න කොහෙන්ද ඇයට සල්ලි ?"

"ඇයට දෙමව්පිය උරුමයෙන් විශාල ධනයක් හිමිවෙන්න ඇති" මම කීවෙමි. "ඇයගේ පවුලේ තොරතුරු හොයාගන්න ඔබට නැති වුණාද හෝම්ස්?"

"මට උවමනා වෙලා තිබුණේ ඒකයි" හෝම්ස් කීය. "මං මුළු අල්මාරියම ඇද්දා. එහි අඩංගු දේවල් එකින් එකට සෝදිසි කළා. මං එය අනිත් පැත්ත පෙරළුවේ නැතුව විතරයි. නමුත් ස්මිත් මහත්මියගේ පෞද්ගලික තොරතුරු අඩංගු ලිපිලේඛන කිසිම දෙයක් මට නම් හොයාගන්න බැරිවුණා."

"ඒක හරි පුදුමයක් නෙ"

"ඒක තමයි වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "ඇයගේ සේවිකාව ජෝන්ස් මෙනෙවිය රැකියාවට බඳවා ගැනීම ගැන ලිපිගොනුව එහි තිබුණා. ස්මිත් මහත්මියගේ සංචාරක බලපත්‍රයක් සහ අසනීපවලට ඖෂධ ලබාගත් ලිපි ලේඛන තිබුණා. මුදල් විශාල වශයෙන් තැන්පත් කළ බැංකු පාස්පොත් සහ චෙක්පොත් තිබුණා.

මී ළඟට මං ගියා ඇගේ නිදන කාමරයට. ඒකෙ තිබුණා ඇඳ, මේසය හා කණ්ණාඩි මේසයට අමතරව පොත් අල්මාරියක්. ඒකෙ වීදුරුවලින් පෙනෙන්න තිබුණා. වෝල්ටර් ස්කොට්, චාල්ස් ඩිකන්ස්, බ්‍රොන්ටේ සොයුරියන් ආදී ඉංග්‍රීසි ලේඛක ලේඛිකාවන් ගේ පොත්. නමුත් ඒ අල්මාරියේ මං දුටුවා එක්තරා අසාමාන්‍ය බවක්."

"ඒ මොකක් ද?"

"පොත් අල්මාරියේ පියන් දෙකේම වීදුරු සවිකරල තිබුණේ. උඩ තට්ටු තුනේම අසුරා තිබුණු පොත්. පහසුවෙන් බලාගන්න පුළුවන් අන්දමට. නමුත් පියන් දෙකේම යට කොටස් නිමකර තිබුණේ ලෑලිවලින්. ඒ නිසා ඒ අල්මාරිය විවෘත කරන්න මං තීරණය කළා. සෑහෙන කාලයකින් විවෘත නොකළ ඉබියතුරු කඩා දමලා, මං ඒක විවෘත කළා"

"ඉතින්"

"අර එළියට නොපෙනුණු පහළම තට්ටුවේ තිබුණේ පොත් නොමෙයි; ලොකු ලාච්චු දෙකක්. ඒවා එළියට ඇදීම තරමක් අපහසු වුණා. ඒ තුළ තිබූ ලියවිලි සමහරක්, කාවුන් කා දමා විනාශ කර තිබුණා. නමුත් මං සෙවූ වැදගත්ම ලියවිලි හැම එකක්ම තිබුණේ එතැන. දම්පාට තීන්තෙන් ලියලා දුර්වර්ණ වී තිබුණත්, ඒවා තිබුණේ කියවන්න පුළුවන් තත්ත්වයේ. ජේන් ස්මිත්ගේ තරුණ කාලය, ඇගේ සම්පතමයන් එවූ ලියුම්; ඇගේ ජීවිත කථාවම එතැන තිබුණා කියලයි මට හිතෙන්නේ. මේ අවුල ලිහාගැනීමට හැකිවෙන හැමදෙයක්ම ....

මේ අවස්ථාවේ හෝම්ස්ගේ කථාවට බාධා කරමින් අපේ විසිත්ත කාමරයේ දොරට තට්ටුකරන හඬක් ඇසිණ.

"මහත්මයා. ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් මහත්මයා ඇවිත්" අපේ සේවක ළමයා කීය.

"උඩට එවන්න." කී හෝම්ස් අතිශය සතුටෙන් තම දෑත් පිරිමැද්දේය. "වොට්සන්, ඔය ගිනිඋඳුනට අඟුරු ටිකක් වැඩිපුර දමලා කාමරය උණුසුම් කරන්න. අද එළියෙන් සීතල සුළං ඇතුළට එන්න තියෙන ඉඩ කඩ හුඟක් වැඩියි"

හොප්කින්ස් දොරට තට්ටු නොකොටම කාමරයට ඇතුළු විය.

"වෙනදාට කලින්ම උඩුමහලට නගින හොප්කින්ස්, ඇයි අද අපේ සේවකයා එව්වේ?"

"හෝම්ස් මහත්තයා, මං මේ ආවේ වැඩකටයුතු රාශියක් ගොඩගැහිලා තියෙද්දී, ඒවා අතරමඟ නවත්වලා" හොප්කින්ස් කීවේ නොඉවසිලිමත් හඬෙනි. "ඊ දහයට නොවරදවාම බේකර් වීදියට එන්න කියලා, ඔබ මට එවූ විදුලි පුවත ලැබුණා. ඔබ තවමත් ගෙදර ඇවිත් නැත්නම්, වහාම ආපහු යන්නයි මං හිතාගෙන හිටියේ.

අර යකා - හීලිට මොන තරම් තර්ජනය කළත්, ඌ කිසිම දෙයක් හෙළිකරන්නේ නෑ. මං ඌට කිව්වා ආපොච්චාරණයක් කරන්න; එතකොට ලැබෙන දඬුවම ලිහිල් වේවි කියලා. ඒත් ඌ දිගින් දිගටම කියන්නේ "මං නිර්දෝෂයි, මං අහිංසකයෙක්" කියලා. උගෙන් රහස් එළිකරගන්න, කරන්න ඕනා මොකක් ද කියන එක මං දන්නවා.................."

"හොප්කින්ස්, මං කියන දේටත් ටිකක් කන්දෙන්න" හෝම්ස් කීවේ, ඔහුගේ නිවී තිබූ පයිප්පය යළිත් වරක් දල්වා ගනිමිනි.

"මේ ප්‍රශ්නයේ නොපැහැදිලි තැන් හුඟක් තියෙනවා. මං කැමතියි ඒවා ගැන ඔබ එක්ක සාකච්ඡා කරන්න. ඒක තමයි. දින කිහිපයකට පෙර මට සුරුට්ටු පෙට්ටියක් තෑගි ලැබුණා, මැක්ලීලන්ඩ් සාමිවරයාගෙන්. අනර්ඝතම සැන් ජුවාන් කොලරාඩෝ සුරුට්ටු. එකක් දල්වා ගන්න. ඒක මේ සීතලටත් හොඳයි"

හෝම්ස් දෙස නොඉවසිලිමත් බැල්මක් හෙළූ හොප්කින්ස් සුරුට්ටුවක් අතට ගෙන දල්වා ගත්තේ, තමාටම යමක් කොඳුරා ගනිමිනි. "මේ නොපැහැදිලි තැන් ගැන අපි තවත් එතම එක

සැරයක් කථා කරමු." හෝම්ස් කීය. "ඊට පස්සේ ඒ ගැන මං ඔබට කරදර කරන්නේ නෑ. ඊයෙන් අදත් මං සොයාගත් හැම දෙයක්ම, ඔබට නොසඟවා හෙළිකරන බවට, මං පොරොන්දු වෙනවා හොප්කින්ස්.

අපි මුලින්ම ගමු, ස්මිත් මහත්මියගේ ගෙදර දොරවල් දෙක ගැන ප්‍රශ්නය. අපට පැහැදිලිවම පෙනෙන කාරණය මොකක්ද? ඇගේ ඇඩ් උවමනාවෙන්ම ඇය, ඇතුළු දොරට ද්විත්ව අගුළු සහ පිටත දොරට යතුරෙන් වහන අගුළක් සවිකර ගෙන තිබුණා. සේවිකාව රෑ 7 ට ගෙදරින් පිටවෙලා ගිහියේ අගුළු තුනම යතුරු වලින් වහලා. නමුත් ඇය ආපසු එද්දි මොකක් ද තත්ත්වය? දොරවල් වල අගුළු ඇරල නෑ. නමුත් ගේ ඇතුළේ හිටියා, පිටින් ආව පුද්ගලයෙක්. කොහොමද එහෙම වුණේ? ඔබට පුළුවන් ද අන්න ඒකට මට උත්තරයක් දෙන්න.?

"මං හිතන්නේ සේවිකාව ගෙදරින් පිටවුණාට පස්සේ, අමුත්තා ඇවිත් සීනුව නාද කළා. එතකොට ස්මිත් මහත්මිය තමන් ළඟ තිබුණු යතුරු වලින් අගුළු ඇරලා, අමුත්තාව ගේ ඇතුළට ගත්තා." මම කීවෙමි.

"මටත් හිතෙන්නේ සිද්ධවුණේ ඒකයි!" හොප්කින්ස් ද මගේ අදහස අනුමත කළේය.

"ඔව්. ඒ ප්‍රශ්නෙට තියෙන්නේ උත්තර දෙකයි," හෝම්ස් කීය. "එක්කො ඔබ කියූ විදියට සේවිකාව ගියාට පස්සේ, ස්මිත් මහත්මිය දොර ඇරලා, ඔහුට ගෙට එන්න ඉඩ හැරියා. එහෙමත් නැත්නම් සේවිකාව ගෙදරින් පිටවෙන්න කලින්, ඔහු ගේ ඇතුළේ හිටියා. ඒ කාරණයට ඔබ එකඟ වෙනවද?"

"ඔව්"

"ඔබට මතකද, ස්මිත් මහත්මියගේ පාවිච්චිය සඳහා තිබුණු අමතර යතුරු කැරැල්ල තිබුණු ලාච්චුව, මං පරීක්ෂා කළ හැටි?" හෝම්ස් ඇසීය. "අර අරුමෝසම් බඩු සහිත සාලයේ තිබුණු අල්මාරියේ කුඩා ලාච්චුව?"

"ඔව් මට මතකයි." මම කීවෙමි. "ඔබ ඒ යතුරු කැරැල්ල එළියට ගන්න සේවිකාවට ඉඩ දෙන්නේ නැතුව, තෙත් කළ ටිසියු කඩදාසි කැල්ලෙන් ලාච්චුවේ ඇතුළත පරීක්ෂා කළා"

"අන්න හරි. මං කළේ එම දේමයි" හෝම්ස් කීය. "බොහොමයක් දැව වර්ග පරණ වෙද්දී, ඒවායේ ස්වභාවක් තියෙනවා; ඉතාම සියුම්

ලී කුඩු හැලෙන්න පටන්ගන්නවා, අල්මාරි තට්ටුවලට, ලාච්චු වලට ලී කුඩු එකතුවෙනවා. මෙකට එක හේතුවක්, දැව විනාශ කරන කුඩා කෘමීන්. මේ ලාච්චුව ඇතුළතත් මං දුටුවා, තරමක් ගනකමට එකතු වුණු එවැනි ලී කුඩු තට්ටුවක්. දූවිලි වැනි බොහොම සියුම් කුඩු මං දුටුවේ, කාචයෙන් පරීක්ෂා කළ නිසා. දින ගණනාවකින් ඒ යතුරු කැරැල්ල තිබුණු තැනින් හොලවලාවත් නැති බව, මට ඉතාම විශ්වාසයෙන් කියන්න පුළුවනි. ඒකෙන් අපට පැහැදිලියි, අමුත්තා ගෙදරට එන්න ඇත්තේ, සේවිකාව රෑ 7 ට ගෙදරින් පිටව් යන්න කලින්. ස්මිත් මහත්මිය දොර ඇරලා නෑ!"

"හැබෑටම ඒක වෙන්න පුළුවනි" මම කීවෙමි.

"අන්න ඒ නිසයි පත්තරයක් අරගෙන ආපහු ආ සේවිකාව, අමුත්තෙකු දුටුවාම පුදුමයට පත් නොවුණේ. ඔබ ඊට එකඟ ද හොප්කින්ස් ?"

"ඔව්"

"ඊ ළඟට වොට්සන් මං ඔබට නැවත නැවතත් කියා ඇති කාරණයක් තියෙනවා. යමකිසි සිදුවීමකදී, සිදුවෙන්නට බැරි කාරණා හැම එකක්ම ඉවත් කළාම, ඉතිරි වෙන එක තමා විය යුත්තේ. මෙතැනදීත් අපට ඒක පහසුවෙන්ම යොදාගන්න පුළුවනි. සේවිකාව ගෙදරින් පිටවෙද්දී ස්මිත් මහත්මිය හොඳ සනීපයෙන් ජීවතුන් අතර හිටියා. මිනිත්තු දහයකින් සේවිකාව ආපසු එද්දී ස්මිත් මහත්මිය මළවුන් අතර. එතකොට කවුද ඒක කරල තියෙන්නෙ? නිසැකවම ගේ ඇතුළෙ ඉඳල එළියට බැහැල ගිය පුද්ගලයා. ඇය ගෙට ආව මොහොතෙ සේවිකාව දැනගෙන හිටියෙ නෑ, තමන්ගේ ස්වාමිදූව ඝාතනය වෙලා බව. ඒකයි ඇය කෑගැහුවෙ නැත්තේ. නමුත් මිනිත්තුවකින් දෙකකින් සිදුවී ඇති දෙය දුටුවාම, පැමෙලා ජෝන්ස්ට කෑගැහුණා. ගිය මිනිහා ගැන බලන්න කියලා ඇය ඔගිල්විට කිව්වා.

ඊ ළඟට මරණය ගැන සේවිකාව මුලින්ම දැනුම් දුන්නෙ, ඔවුන් හඳුනන, ෆ්ලෝරා හන්ට් මෙනෙවියට. ඔබ දන්නවද, සේවිකාව ෆ්ලෝරාට කිව්වලු, අසවල් පුද්ගලයයි ගේ ඇතුළෙ ඉඳල පිටවෙලා ගියේ; මට ඔහු ගැනයි සැක, කියලා. එතකොට ෆ්ලෝරා හන්ට් සේවිකාවට කිව්වලු - "ඔයාට පිස්සුද? ඒ ගියේ ඔයා කියන මහත්තයා නම් වෙන්න බෑ. ඒ වගේ වැදගත් කෙනෙක් නම්, මෙකට ගාවන්නවත් එපා. ඔයාට ලොකු වැරදීමක් වෙලා.

අපරාධකාරයා ඒ ගෙන්තායගේ පෙනුම තියෙන වෙනත් කෙනෙක්"

"මිත්‍රවරුනි" හෝම්ස් කීය. "මේ කාරණා මට දැනගන්න ලැබුණෙ නුඟත් ප්‍රමාද වෙලා. ඒ කියන්නේ අද ට දින දෙක තුනකට කලින්. ඒ වෙන්කොට, පොලීසිය හීලිට විරුද්ධව නායණා රාශියක් හොයාගෙන.

හොඳයි. දැන් මේ කාරණයේ ගැනත් හිතන්න. ගෙදරකට ඇතුළුවුණු හොරෙක් මුලින්ම කරන්නෙ, තමන්ට ආරක්ෂා සහිතව එළියට පැනගන්න තැනක් සූදානම් කරගැනීම. නමුත් මේ පුද්ගලයා එහෙම තැනක් සූදානම් කරගෙන නැහැ. ඒ ඇයි? මට හිතෙනවා ඔහු එහෙම කළේ, වටිනා යමක් හොරකම් කරගෙන යෑමේ අරමුණෙන් නො ආ නිසා........."

"එනකොට ඔහු ගෙදරින් එළියට යන්න බලාපොරොත්තු වුණේ කොහොමද?" හොප්කින්ස් ඇසුවේය. "ගේ පිටිපස ජනේලයක් ඇරගෙන ද?"

"ඔහු ගේ ඇතුළට එන්නත් මොනම ජනේලයක් වත් ඇරල නෑ" හෝම්ස් කීය. "ඒ කරුණ මං දන්නේ මං ගෙය හොඳින් පරීක්ෂා කළ නිසා. ඔහු ගෙයින් පිටවෙන්න බලාපොරොත්තු වෙන්න ඇත්තේ, සේවිකාව ඇවිත් දොර විවෘත කළාම"

"දැන් නම් ඒ කාරණය පැහැදිලියි" මම කීවෙමි. එහෙත් හොප්කින්ස් නිහඬව බලා සිටියේ, ඒ අදහසට එකඟ නොවූ නිසා විය යුතුය.

"ඔබට මතක ඇති, ස්මිත් මහත්මියගේ නැතිවුණු බෝට්ටුව ගැන, සේවිකාවගෙන් මං විමසූ හැටි" හෝම්ස් කීවේ තම සටහන් පොත දිග හරිමිනි. "මෙන්න ඇය ඇන්ද චිත්‍රය. ඇය කිව්වා, ඒක දියවක් සඳක හැඩයක් ඇති. දියමන්ති තුනක් පමණක් තිබෙන බෝට්ටුවක් බව. නමුත් ගෝල්ඩ්ස්ටයින් නම් උකස්බඩු ගන්නා ළඟට හීලි ගෙනගිහින් තිබුණු, පසුව හොප්කින්ස්ට හමුවුණු බෝට්ටුවේ චිත්‍රය මේ" හෝම්ස් සටහන් පොතේ වෙනත් පිටුවක් පෙරළීය.

"මේක අඩ සඳක හැඩය ඇති එකක් ඒකෙ තියෙනවා දියමන්ති පහක්. එහෙම නේද හොප්කින්ස්?"

"ඔව්"

"එතකොට අපට පැහැදිලිවම ඔප්පු වෙනවා, හීලි ළඟ තිබුණු බෝරිච්චිය, ස්මිත් මහත්මියගෙන් හොරකම් කළ එක නොවෙන බව.

ඒ ළඟට මං කියූ අනෙක් ප්‍රධාන කරුණ මේකයි. "මගේ මිත්‍රයා කීවේ ඝටහත් පොත ඉවතින් තබා, පුටුවේ පිටිපසට හේත්තුවෙමිනි. "ගෙදරට ආව පුද්ගලයා හොරෙක් නම් ඇයි, පවුම් පන්දහසකට වඩා වටිනා දියමන්ති මුතු මැණික් ආභරණ කිසිවක් නොගෙන, බෝතිච්චියක් විතරක් අරගෙන ගියේ? මේ තරම් වටිනා බඩු පෙනෙන්ට තියෙද්දී, ඇයි ඔහු ලියවිලි සහිත ලී පෙට්ටියක් කඩා විවෘත කළේ? හොරකමට ආව හොරෙක් ලියවිලි අවුස්සමින් කාලය ගතකරනව ද?"

හොප්කින්ස්ට හෝ මට කීමට කිසිවක් නොතිබිණ.

"ඒ ළඟට අපි හැරෙමු, මයිකල් හීලි ළඟ තිබී හමුවුණු ආයුධයට. අපරාධය සිදුකිරීමට යොදාගන්නා කියන මිටිය දෙසට. ඔහු ඒ මිටිය ඒම කටයුත්තට පාවිච්චි කළා නම්, ඒක ලේ වලින් වැසී තිබෙන්න ඇති. ඇයි ඔහු ගෙදරින් එළියට ආවාම, ඒක කොහේට හරි විසි නොකළේ? ඔහුට ඒකට ඕනෑ තරම් අවස්ථාව තිබුණා. තීක්ෂණ නුවණක් තියෙන අපරාධකාරයෙක්, ඒ ආයුධය තමන්ගේ ඇඳුම් පෙට්ටියක දමා අරගෙන යාවි ද? අනෙක මිටිය පරීක්ෂා කළ රජයේ විශ්ලේෂකයා මොකද කිව්වේ? මිටියේ කොතැනකවත් ලේ බිඳක් වත් නොතිබුණු බවට, ඔහු සහතික කළා. එය මෑත කාලයක පිරිසිදු කර නැති බවටත් සහතික කළා . එහෙම නේද?"

"ඔව් හෝම්ස් මහත්මයා"

"මං වික්ටෝරියා වීදියට ගිහිං මේ පරීක්ෂණයේ යෙදෙද්දී, මං කතා කළා ලෝරා ඔගිල්වි සමඟ" හෝම්ස් කීය. "ඇය තෝමස් ඔගිල්විගේ එක් නැගණියක්. ඇය මට කිව්වේ මොකක් ද දන්නවද?"

"................... මහත්මයා. ඔය අපරාධය වුණු දවසෙ ...... දෙසැම්බර් 21 වැනිදා හවස, මං මගේ අම්මත් එක්ක ඇවිදල එන්න කියල ගියා. නමුත් වැහිපොද වැටෙන්න ගත්ත නිසා, අපි ඉක්මනට ආපහු ආවා. හැන්දෑවේ හයහමාරට නැත්නම් හයයි තිස් පහට අපි අපේ ගෙවල් ළඟටම ආවා.

අපේ ගෙදරට යන බරාඳය පැත්තට අපි හැරුණා. කවුදෝ කෙනෙක් අපේ පිටි පස්සෙන් ඇවිත්. අපේ බරාඳය පැත්තට

හැරිලා තරප්පුව නැග්ගා. මං ආපසු හැරිල බැලුවා. ඒ මොකද ඒ ආව එක්කෙනා අපේ ගෙදරට එන කෙනෙක් ද බලන්න. මං ඒ මුහුණ හොඳටම දුටුවා. ඒ කිසිදාක දැකපුරුදු මුහුණක් නෙමෙයි. ඔහුට තිබුණේ බොහොම වැදගත් පෙනුමක්. සැප සම්පත් ඇතුව ජීවත්වෙන පඩුලක තරුණයෙක්. මුහුණේ කිසිම රැවුලක් හෝ සයිඩ්බර්න්ස් තිබුණේ නැහැ. ඔහුත් මා දිහා හොඳට බැලුවා. ඔහුට තිබුණේ ගිරා හොටක් වගේ ලොකු නාසයක් බව, මට හොඳට මතකයි. මං අම්මත් එක්ක අපේ ගේ පැත්තට හැරෙද්දී, ඔහු දිගටම තරප්පුවේ උඩට නැගුණා. ඡමින් මහත්මිය හමුවෙන්න, ඉඳහිට ඇගේ ඥාතීන් එන බව මං දන්නවා. ඒ නිසා ඒ ගැන තවදුරටත් විමසන්න මං උනන්දු වුණේ නැහැ."

"ඔහිල්වි මෙනෙවිය. ඇයි ඔබ මේ ගැන පොලීසියට කිව්වෙ නැත්තෙ?" මං ඇහුවා.

"එයාල හෙවූ සාක්ෂි වලට නොගැළපෙන නිසා වෙන්න ඇති. පොලීසිය මං කියූ දේ ගණනකට ගත්තේ නෑ" ලෝරා ඔහිල්වි මෙනෙවිය කිව්වා.

"හැම්ස්ටෙඩ් පොලීසියෙන්, යම් යම් අතපසුවීම් සිදුවී තිබෙන බව ඇත්තයි හෝම්ස් මහත්මයා" හොප්කින්ස් කීය.

"දැන් ඔබට මතක් වේවි මයිකල් හීලිගේ නැහැය, ගිරා හොටක් වැනි උල්. ලොකු නාසයක් නොවන බව" හෝම්ස් කීය. "ඒක මුදුනේදී බිඳුණු, සමතලා වුණු, පහළ දී දෙපැත්තට විහිදුණු පුළුල් එකක්. එහෙම නේ ද?"

"ඔව්. ඒ වුණත් හෝම්ස් මහත්තයා මං කියන දේටත් කන් දෙන්න" හොප්කින්ස් ඉල්ලා සිටියේය. "හීලි අපරාධයක් නොකළා නම්, ඇයි ඔහු හැම්ස්ටෙඩ් වලින් අතුරුදන් වුණේ? ඇයි ඔහු නැව් සමාගමට බොරු නමක් දුන්නේ?"

"ඒකට හේතුවත් මං හොයාගත්තා හොප්කින්ස්" හෝම්ස් කීය. "හීලිගේ යුදෙව් ජාතික මිතුරන් දෙන්දෙනෙකු හොයාගන්න, මට හැකි වුණා. ඒ දෙන්නාත් හීලි වගේම, නොයෙක් ව්‍යාපාර වල යෙදී අසාර්ථක වුණු සුළු සුළු ජාවාරම්වල යෙදුණු. වයිස්මාන් සහ රුඩොල්ෆ් නම් දෙදෙනෙක්.

හීලි එංගලන්තයට සංක්‍රමණය වුණු ඉක්මනින්ම, ක්‍රිස්ටීන් හින්ඩ්ලි නම්, ඉංග්‍රීසි ජාතික තරුණියක එක්ක නීත්‍යානුකූලව විවාහ වුණාලු. ඇය ලන්ඩනයේ අවන්හලක වේටර්වරියක්. ඇය

නදීනම පත්පැනට ඇබ්බැහි වී සිටින නැනැත්තියක්. විවාහ වී මාස දෙක තුනකින් හීලි ඇයව අත්හැර දමල තියෙනවා. නමුත් ඔහුට ඇයගෙන් ගැලවීමක් තිබිල නැහැ. ඇයට මුදල් අගහිග නිසා නිතරම ඇවිත් මුදල් ඉල්ලා කරදර කළා ලු. නඩත්තු ඉල්ලා උසාවියේ නඩු දමන බවට තර්ජනය කළා ලු. ඇයගෙන් බේරෙන්නයි ඔහු යන තැනක් හෙළි නොකර තමන්ගේ අනියම් බිරිඳ සමග පැන ගියේ."

"හෝම්ස් මහත්මයා" ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් කීවේ තම අසුනෙන් නැඟීට, පිටවී යාමට සූදානම් වෙමිනි. "ඔබ මොනවා කිව්වත් මට නම් සහතිකයි. ජේන් ස්මිත් ඝාතනය කළ අපරාධකාරයා මයිකල් හීලි. හොඳයි ඔබ හපනෙක් නම් නියම අපරාධකාරයා මහත්මයාගෙන් මට කියන්න. මං ඔබට පවුම් 50 ක තෑග්ගක් දෙනවා .... මගේ වියදමෙන් ....සහතිකයි!"

පොලිස් නිලධාරියාගේ කථාවට බාධා කරමින් තරප්පු පෙළ දෙසින් ශබ්දයක් ඇසිණ. ඒ කවුරුන් හෝ උඩුමහලට නැඟුණු ශබ්දයයි. දොරට තට්ටු කරන ශබ්දයක් ඇසිණි.

"හෝම්ස් මහත්මයා ඔබ හමුවෙන්න අමුත්තෙක්" කී අපේ සේවක බිලී විසිත්ත කාමරයේ දොර විවෘත කළේය. අමුත්තා ඇතුළුවෙද්දී හෝම්ස් තම අසුනෙන් නැගී සිටියේය. ඒ අනුව අපි දෙදෙනා ද අසුන් වලින් නැගිටියෙමු.

අමුත්තා ප්‍රභූවරයෙකු බැව්, ඔහුගේ ඇඳුම් පැළඳුම් වලින්ම පෙනිණ. "පිළිගන්න මහත්වරුනි" හෝම්ස් කීවේ අමුත්තා හඳුන්වා දෙමිනි. "ක්‍රිස්ටෝෆර් ඒලෙම්ං සාමිවරයා. නෝෆෝක් ප්‍රාන්තයේ ඒලෙම්ං පෙළපතේ වත්මන් ප්‍රභුවරයා. මේ මගේ හිතවත් දොස්තර වොට්සන්. මේ ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියේ පරීක්ෂක ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස්"

වංශවතුන් අග් ඇඳුමෙන් පැළඳුමෙන් ම සැරසී සිටි ඔහු, වයස 30 ත් 35 ත් අතර වූ තරුණයෙක් විය. හිසේ තිබූ ඇමරිකන් මෝස්තරයේ පුළුල් හිස් වැස්ම ඉවත් කළ විට, අප දුටුවේ, සුදුමැලි මුහුණකි. ඔහුගේ දකුණු ඇසට ඉහලින් නළල මත, ලොකු තුවාල කැළලක් විය. උසින් අඩි හයක් පමණ වූ අමුත්තා අපට ආචාර කොට, හෝම්ස් පෙන්වූ අසුනේ හිඳගත්තේය.

"සාමිවරයාණනි" හෝම්ස් කීය. "ඔබට කියන්න තිබෙන හැමදෙයක්ම මේ වෙලාවෙ කියන්න. ඒකට මීට වඩා සුදුසු වෙලාවක් නැහැ."

"හෝම්ස් මහත්මයා" අමුත්තා කීය. "ඔබ අද හැන්දෑවේ ම හමුවෙන්න පිතැඩලියට ඇවිත් ඉල්ලීමක් කළා නේ. ඔන්න මං එය ඉටු කළා. ඔබ කියූ කාරණා හැම එකක්ම මට හොඳින් තේරුම් ගත හැකියි. ඔබ මේ දේවල් කොහොම හොයාගත්තද කියල මං දන්නෙ නෑ. නමුත් හැම දෙයක්ම හෙළි කිරීම හැර, මට වෙනත් විකල්පයක් ඉතිරිවෙලා නැහැ. මේ කතාව පටන්ගත යුත්තේ කොතැනින් ද කියලා, මට හිතාගන්න අමාරුයි. ඒත් මං හිතනවා අපි අවුරුදු හැත්තෑවක් පමණ ආපස්සට ගියොත්, ඒක වඩාත් පහසුවේවි කියලා.

මගේ පියා වූ ඒලෙමිං සාමිවරයා උපන්නේ 1825 දී. ඔහු තමා මගේ මුත්තණුවන්ට හිටි එකම දරුවා. නෝෆෝක් ප්‍රාන්තයේ අක්කර දහස් ගණනක, භෝග වගා කළ සරු සාර ඉඩම්, ඒලෙමිං පරපුර සතුව තිබුණා. නමුත් මගේ පියා ඔහුගේ මිතුරන් සමඟ එකතුවෙලා ගතකළේ, කෙළිදෙළෙන් පිරුණු ජීවිතයක්. මගේ පියා වඩාත් කැමැතිවුණේ, ඩාබි තුරඟ තරඟ වලට, අශ්වයන් යොදවන්නයි. ඒ නිසාම ඔහු අපේ පවුලේ ඉඩකඩම් විකිණීම පටන් ගත්තේ වයස අවුරුදු විසිපහක් වෙද්දී බව, මං අහල තියෙනවා.

ඒ ළඟට ඔහු, තමන්ට කිසිසේත් නොගැළපෙන පවුලක තරුණියක හා මිත්‍ර වුණාලු. මපියාගේ සිත ඇදී ගිහින් තියෙන්නේ, ඔහුගේ අශ්වයින් රැක බලාගත්, යටහත් සේවකයෙකුගේ රූමත් දියණියක් වෙත. ඇය දුප්පත් පවුලක කෙනෙකු වීම මගේ මුත්තාට හෝ මිත්තණියට ප්‍රශ්නයක් වෙලා නැහැ. නමුත් ඇය කාලයක් ඕලන්දයේ රොටර්ඩෑම් හි රාත්‍රී සමාජ ශාලාවක, නළඟනක් වී සිටියාලු. මගේ පියා ඇය විවාහ කර ගැනීමට ගත් තීරණය ගැන, ඔහුගේ දෙමාපියන් එක හෙළාම විරුද්ධ වුණේ, ඒ කාරණය නිසා ලු. මව්පියන් කී දේ කනකට නොගත් හිතුවක්කාරයෙකු වූ මගේ පියා මොකද කළේ ? ඔහු ලන්ඩනයට ඇවිත් තමන්ගේ තනි කැමැත්තට, ඇයව නීත්‍යානුකූලව විවාහ කරගත්තාලු. ඒ විවාහය තිබිල තියෙන්නේ අවුරුදු දෙකක් පමණයි. තදින් සණ්ඩු සරුවල් වුණු ඔවුන් දෙදෙනා, ඉක්මනින්ම දෙපැත්තට වුණා. ඔහු ආපසු නොරිච් හි පදිංචියට ආවාලු.

ඒ කාලයේ තමයි මගේ පියාට, මගේ අම්මා හමුවෙලා තියෙන්නේ. ඇය තමයි ඩන්හිල් සාමිවරයාගේ දියණිය වූ ක්ලේරා ඩන්හිල්. ලන්ඩනයේ බාලිකා පාසලක ඉගෙනුම ලැබූ මගේ අම්මා

හැම ඉරිදාකම දෙව්මැදුරට ගිය, ආගමානුකූලව ජීවත්වුණු කෙනෙක් මපියාට ඉතිරිව් තිබුණේ දෙපැත්තේම ආශිර්වාදය මැද නීත්‍යානුකූලව විවාහවීම පමණයි.

තරුණ කාලයේ කරන මෝඩකම්, මිනිසුන්ට වැටහෙන්නේ කල්ගත වෙද්දී යි. මපියා ලන්ඩනයේදී රහසිගතව විවාහවෙලා, ඉක්මනින් බිරිඳගෙන් වෙන්වී ආ නිසා, ඒ කාරණය එච්චරම ප්‍රසිද්ධ වෙලා නැහැ. ඇයගෙන් නීත්‍යානුකූලව දික්කසාද වීමට මගේ පියා ඒ දිනවල සෑහෙන උත්සාහයක් දරල තියෙනවා. නමුත් එය සාර්ථක වෙලා නැහැ. අපේ ඉංග්‍රීසි නීතියේ දික්කසාද වීමට ඇති අවහිරතාව, මොන තරම් දරුණු එකක් ද කියන එක, ඔබට අමුතුවෙන් කීමට අවශ්‍ය නැතුව ඇති. ඔය නීතිය නිසාම, එංගලන්තයේ කොපමණ තරමක් ජීවිත කාලකණ්ණි වෙනවාද කියා දන්නේ දෙවියන් වහන්සේ පමණයි.

මපියා කලින් විවාහයක් කරගත්, දික්කසාදයක් නොලැබුණු කෙනෙකු බව අම්මා දැන හිටියේ නැහැ. ප්‍රේමයෙන් බැඳුණු ඔවුන් විවාහ වීමට තීරණය කරද්දී, ඒකට දෙපැත්තේම දෙමව්පියන්ගේ ආශිර්වාදයක් ලැබුණා. ඔවුන් විවාහ වුණා. ඒත් ඔහු කළ දේ නීතියට පටහැනි බව ඔහු දැන හිටියා. ඒත් ඒක තමන්ගේ ඉදිරි ජීවිතයට බලපාවි කියලා මපියා කවදාවත් හිතන්න නැහැ.

අම්මා සමග විවාහයෙන් පසු, මගේ පියා බොහොම තැන්පත් කෙනෙකු වුණාලු. තුරඟ තරඟවලට සහභාගිවීම සම්පූර්ණයෙන් ම නවත්වා දමා, පවුලේ ඉඩම් වල භෝග වගා කිරීම ඇරඹුවාලු. ඔහු තමන්ගේ ධනයෙන් අසරණ රෝගීන් සඳහා, රෝහල් වල වාට්ටු ඉදි කළා. ඔහු දෙවියන් වහන්සේ ට භක්තිමත් පුද්ගලයෙකු වුණා. අපේ පවුලේ වැඩිමහල් දරුවා මම. මට බාල සොහොයුරියන් දෙදෙනයි.

මේ හිසි දේවල් මම කලින් දැනගෙන හිටියේ නැහැ. වැඩිදුර අධ්‍යාපනය සඳහා මම ඔක්ස්ෆඩ් සරසවියට ඇතුළුවුණා. එහකොට මගේ වයස අවුරුදු විසිහතරක් ඇති. මං හිටියේ සරසවි නේවාසිකාගාරයේ.

එක දවසක් මා හමුවෙන්න, වැඩිහිටි කාන්තාවක් පැමිණ ඇති බව, නේවාසිකාගාර සේවකයෙක් මට දැනුම්දුන්නා. තරමක පුදුමයකට පත්වුණු මම, ඇය හමුවීමට, අමුත්තන් හමුවීමේ ශාලාවට ගියා. මැදිවිය පසු කළ, මා නාඳුනන කාන්තාවක්,

සෝපාවක හිඳගෙන සිටියා. මගේ මුහුණ දිහා මොහොතක් හොඳින් බලා සිටි ඇය, මගේ අතින් අල්ලා ඇය ළඟින්ම මං වාඩිකරගත්තා.

"ඔබ නේද ක්‍රිස්ටෝෆර් ඒලෙම්ං ?" ඇය මගෙන් ඇහුවා

"ඔව්" මම කිව්වා. "ඔබ කවුද?"

"මම ද ?............මගේ නම ජේන් ස්මිත් ......සමහරවිට ඔබ මගේ නම අහල නැතුව ඇති. මං ගැන අහල තියෙනවාද?" ඇය ඇසුවා

"නැහැ. ඔබ අපේ ඥාතියෙක් ද?"

"ඔව්. මම ඒලෙම්ං පවුලේ ඥාතියෙක් කිව්ව හැකි" ඇය කිව්වා. "ඒ මොකද මම තමයි, ඔබේ පියා නයිජල් ඒලෙම්ං ගේ නීත්‍යානුකූල බිරිඳ!"

ඇය කියූ කථාවට මං ඇඩී කෝපයට පත්වුණා.

"ඒක වෙන්න විදියක් නෑ" මං කීවා. "මගේ පියා නෝෆෝක් ප්‍රාන්තයේ ප්‍රභූවරයෙක්. ඔහු විවාහ වුණේ මගේ අම්මා සමග. ඔහු ගුණධර්ම අගය කරන උතුම් කෙනෙක්. ඔබ මේ කියන්නේ පට්ටපල් බොරු. මොකටද ඔය විදියට බොරු කියන්නේ ?"

ඇය තම අත් බෑගය විවෘත කර ලියවිල්ලක් එළියට ගත්තා "මෙන්න මේක කියවලා බලන්න" ඇය කිව්වා. "මේ තමයි ජෝජ් එඩ්ගා නයිජල් ඒලෙම්ං සහ ජේන් ස්මිත් 1851 අවුරුද්දෙදි එඩ්ග්වෙයා පාර්, සෙන්ට් මොනිකා දේවමැදුරෙදි විවාහ වූ බව සහතික කරන ලියවිල්ල - මගේ කසාද සහතිකය!"

වෙවුළන දෑතින් එය අරගෙන මං කියවා බැලුවා. එහි සඳහන්ව තිබුණේ ඇය කියූ දේ තමයි. මගේ හිතේ ඇතිවුණු කම්පනය නිසා තවටිකෙන් මං ක්ලාන්ත වෙන්න ඉඩ තිබුණා. මගේ මුහුණ සුදුමැලි වෙන්න ඇති.

"බය වෙන්න දෙයක් නෑ ඒලෙම්ං ඉලන්දාරියා" ඇය කිව්වේ අවඥා සහගත සිනාවක් පාමින් "ඔබේ පවුලේ සමගිය කඩාකප්පල් කරන්න මං එන්නේ නෑ. හැබැයි ඒ එක කොන්දේසියක් උඩ. ඔබේ පියා විශාල ධනවතෙක්. ඔබට තියෙන්නේ තුන්මාසයකට වරක් මං ඉල්ලන මුදල මට ලබාදීම පමණයි."

"ගිහින් මගේ පියාගෙන් ඉල්ල ගන්න" මං කිව්වා.

"එහෙම දෙයක් කරන්න තරම් මං මෝඩ නැහැ" ඇය කිව්වා. "ඔහු යක්ෂයෙක් වගේ නපුරෙක් බව මං හොඳට දන්නවා. කෝපාවිෂ්ට වුණොත් ඔහු මාව මරා දමාවි. ඒ නිසා මං කල්පනා

කළා. මේ මුදල ඔබ හරහා ලබාගන්න. අවුරුද්දට හතර වාරයක ජනවාරි, අප්‍රේල්, ජූලි, ඔක්තෝබර් මාසවල, මං ඔබ හමුවෙන්න එනවා. මං ඔබෙන් විශාල මුදල් ප්‍රමාණ ඉල්ලන්නේ නෑ. එක වාරයකට මට රන් පවුම් පන්සීයක් ගෙවන්න. ඔබ වැනි ධනවතුන්ට ඕක මහ ලොකු මුදලක් නොවෙයි."

"එහෙම නොගෙව්වොත් ?" මං ඇහුවා.

"එහෙම නොගෙව්වොත් ද?" ඇය ඇසුවා. "එහෙම වුණොත් මගේ රහසිගත ලියවිලි ඔක්කොම, පුවත්පත්වලට යාවි." ඇය කිව්වා. "අනුන්ගේ නුවසට, ඕපාදූප පළ කරන පත්තර ගැන ඔබ අහල ඇතිනේ. මගේ ප්‍රේම පුරාණය මගේ කටින්ම අහගන්න ඔවුන් මට පවුම් පන්දාහකට වැඩිය ගෙවාවි. ඒ කතාව සතිපතා අවුරුදු ගණනාවක් තිස්සේ පළවේවි. නමුත් මට එකපාර එච්චර මුදලක් අවශ්‍ය නෑ. ඒ වුණත් මතක තියාගන්න. මේවා එළිවුණොත් ඔබටත් ඔබේ නංගිලාටත් යනඑන මං නැතිවේවි. තව මාසයකින් අප්‍රේල් මාසය එළඹෙනවා. මං එන්නම් මුල සතියේම"

මෙහෙම කියූ ඇය අසුනෙන් නැගිට යන්න ගියා. කළ යුතු දෙයක් මට හිතාගන්නවත් බැරිවුණා. ජේන් ස්මිත් කියන්නේ කෲර ගැහැනියක බව, ඇගේ මුහුණෙන්ම මට පෙනුණා. ඒ නිසා මේක සතුටුදායක ලෙස ඉක්මනින් විසඳාගත යුතු බවත් මං තේරුම් ගත්තා.

මේ කාලය වෙනකොට මගේ වැඩිමහල් නැගණියට වයස විසිදෙකයි. ඇය ශ්‍රීමත් රොබට් රොබින්සන්ගේ වැඩිමහල් පුතාට විවාහ කර දෙන්න, සියලුම කටයුතු සූදානම් වෙලයි තිබුණේ. මේ කාරණා පුවත්පත් වලත් පළවුණා. එවං දුටුවාම තමයි, මෙච්චර කාලයක් නිහඬව සිටි ජේන් ස්මිත්ට, අපෙන් මුදල් මංකොල්ලකන අදහසක් පහළ වෙන්න ඇත්තේ.

මෙකට ගතයුතු පියවර කුමක්ද කියා මට හිතාගන්න බැරිවුණා. අන්තිමේදී මං තීරණය කළා. මේ ගැන මගේ පියාට කියන්න. ඔහු හැමදෙයක්ම නිශ්ශබ්දව අහගෙන හිටියේ, හරිම කම්පාවෙන්. මේ කිසිදෙයක් අම්මාට හෝ නංගිලාට නොකියන ලෙසට, ඔහු මට ආයාචනා කළා. ඊ ළඟට අපි ගියා, මපියාගේ දුර ඥාතියෙකු වන ලන්ඩනයේ අධිනීතිඥයකු හමුවෙන්න.

ඔහු කිව්වා "දැන් මේක සම්පූර්ණයෙන්ම නිවැරදි කරන්න අමාරුයි පිය නෑමැත්තෙනන් දින්නසාදය දෙන බවට ඇගෙන්

ලියවිල්ලක ගත්තොත්, ප්‍රශ්නයක වෙන්නෙ නැහැ. ඇගෙ ළඟ තිබෙන කසාද සහතිකය කොහොම හරි ආපසු ගත්තොත්, එය ප්‍රභූවරයෙකු නිසා, අනියම් මාර්ගයකින් මොකක් හරි කරගන්නත් හැකිවේවි. එකවර ලොකු මුදලක් ගෙවන්න සිද්දවුණත්, ඇගේ කැමැත්තෙන් ඒ ලියවිලි ගන්න උත්සාහ කර බලන්න"

ඉතින් මේ ගැන කතාකරගන්න, අපේ ඥාතියෙකු වන වයස්ගත හේන්ස් දේවගැතිතුමා කීපවාරයක්ම ජේන් ස්මිත් හමුවීමට ගියා. නීතිඥ මහත්මයාව යැව්වා. මපියාගේ ඥාතියකු වන විශ්‍රාමලත් පොලිස් නිලධාරියෙකු ව යැව්වා. නමුත් ඒ කිසි එකකින් වැඩක් වුණේ නැහැ. ඔමහෙම රහස් හෙළිකරන බවට තර්ජනය කර කප්පම් ගැනීම, නීති විරෝධී බව ඇයට දැනුම් දුන්නා. නමුත් ඇය ඒක සැලකුවේ නැහැ. ඇය නිශ්ශබ්ද කරලා තියන්න ඇය ඉල්ලූ කප්පම ගෙවන්න මගේ පියාට සිදුවුණා.

මේ මුදල් වලින් ඇය මොකද කළේ කියල ඔබ අහවි. ඇගේ තරුණ කාලය ගෙවුණු ආකාරය ගැන අපි හරිහැටි දන්නේ නැහැ. නමුත් මැදිවියේදී නම් ඇය හිටියේ තනියම. ඇගේ අත් උදව්වට තරුණ සේවිකාවක් තියාගෙන, සිටුවරියක් වගේ ජීවත්වුණා. ලන්ඩනයේ ඉහළම පෙළේ සාප්පු වලින්, ඇය වටිනා දියමන්ති හා රත්රන් ආභරණ මිලට ගත්තාලු. ඒවා ඇඳ පැළඳගෙන තාකි ඇය කොහේ යන්න ද? ඇය ගෙදරදී ඒවා පැළඳගෙන, කැටපත ඉදිරියට වෙලා හැඩබැලූ බවයි, මට සේවිකාව ගෙන් අහන්න ලැබුණේ.

මගේ දෙවැනි නැගණියට සෝල්බරි සාමිගේ බාලම පුත්‍රයාගෙන් යෝජනාවක් ආවා. ඔවුන් ධනවත් වගේම, දේශපාලන වශයෙන් බලවත් අය. මේක රහසක් ලෙස තබාගන්න අපි පුළුවන් තරම් උත්සාහ දැරුවා. නමුත් තොරතුරු පුවත්පත් වලට ගියා. නංගීගේ විවාහය ළං වෙද්දී, ජේන් ස්මිත් ඇගේ කප්පම දෙගුණයක් කළා. එය ගෙවනවා ඇරෙන්න අපට වෙන විකල්පයක් තිබුණේ නෑ.

මේ කාරණය නිසාම මගේ පියා අසනීප වෙලා, හෘද රෝගියෙකු බවට පත්වුණා. ඔහු තරුණ කාලයේ බොහොම සැරපරුෂ, ක්ෂණිකව කෝපවුණු කෙනෙක් බවට ප්‍රසිද්ධයි. නමුත් වයසට යද්දී ඔහු, චිත්ත ධෛර්යය පිරිහුණු කෙනෙක් වුණා. තරුණ කාලයේ තමන් අතින් සිදුවුණු වැරැද්ද නිසා ඇතිවුණු නින්දාව, ඊ ළඟ පරම්පරාවටත් යාවි කියලා, ඔහු සිටියේ අප්‍රමාණ භයකින්

"පුතේ ඔය ගෑනි මහා කුරිරු ගැහැනියක්" මපියා කිව්වා. "මගේ මෝඩකමට මං එයාට පැටළුණා. නමුත් දෙවියන් වහන්සේ මගේ මුහුණ බැලූ නිසා, මං ඇයගෙන් ගැළවුණා. ඒකයි දෙව්දුවක් වගේ උතුම් ගතිගුණ ඇති, ඔබේ අම්මා මට විවාහකරගන්න හැකිවුණේ.

මං එච්චර කල් ජීවත්වෙන එකක් නැහැ. අම්මා සහ නංගිලා ගැන සොයා බලමින් යහතින් ජීවත් වෙන්න. අර යක්ෂණී එක්ක සටනට යන්න එපා. ඒ ගෑනි තණකොළ අස්සේ හැංගී ඉන්න, විෂඝෝර සැපින්නක වගේ. කොයි වෙලාවෙ දෂ්ට කරාවිද දන්නෙ නෑ. ඇය වුණත් හැමදාම ජීවත්වෙන්නෙ නැහැනෙ. එය මියගියදාට ඔය ප්‍රශ්නය විසඳේවි."

එහෙම කියූ මගේ පියා මාස කිහිපයකට පස්සේ හෘදයාබාධයකින් මියගියා. ඒ බව පුවත්පත්වල පළවුණා.

කලින් හැමර්ස්මිත්හි දීර්ඝ කාලයක් පදිංචි වෙලා හිටි ජේන් ස්මිත්ට, ඒ ගෙදරින් යන්න වුණා. ඒ, පාරවල් ලොකු කරන්න, ඇය පදිංචිව හිටි නිවාසය කඩා ඉවත් කළ නිසා. ඊට පස්සේ ඇය ගියේ කෙන්සිංටනයට. එහිදී ඇය තනි තට්ටුවේ අලංකාර ගෙයක් කුලියට ගත්තා. නමුත් ඇය ගෙදර නොමැති වෙලාවේ එහි කඩා වැදුණු හොරු, ඇගේ සියලුම දියමන්ති ආභරණ හොරකම් කර තිබුණා. ඒකෙනුත් පාඩුව වුණේ ඇයට නොව අපටයි.

අලුතෙන් ආභරණ මිලට ගන්න, මාස හයක මුදල් එකවර ඉල්ලා ඇය මට ලියුමක් එව්වා. ජේන් ස්මිත් ඇගේ ග්‍රහණය ටිකක්වත් ලිහිල් කළේ නැහැ. ලේ උරා බොන කුඩැල්ලෙකු වගේ, අපේ දුර්වල කමෙන් ඇය ප්‍රයෝජන ගත්තා. එයින් සෑහීමකට පත් වුණෙත් නැහැ.

මේ වෙනකොට මගේ මව මේ ගැන හැමදෙයක් ම දැනගෙන. නමුත් අපට කරන්න දෙයක් තිබුණේ නැහැ. ජේන් ස්මිත්ට ඕනෑ දෙයක් කරන්න ඉඩහැරලා , මුදල් නොගෙවා ඉන්න මට තිබුණු වාර අනන්තයි. එංගලන්තයේ ඉහළම පවුල්වල ප්‍රභූවරු, තරුණ කාලයේ නොයෙක් පළහිලව් වල පැටලී තියෙනවා. ඒ බව ප්‍රසිද්ධියට පත්වුණොට, මිනිස්සු එච්චර ගණන් ගන්නේ නැහැ. නමුත් මගේ අම්මා කිව්වේ "එහෙම වුණොත් ජේන් ස්මිත් අපේ ෆ්ලෙමිං පරපුරට කරන නින්දාව, අවමානය, අපේ ඉදිරි පරම්පරා වලටත් බලපාවි: එතකොට ඒ දරුවන් ඔබේ පියාට ශාපකරාවි" කියලයි.

කෙන්සිංටන්හි නිවසට ගෙහාරු ඒම නිසා, ජේන් ස්මිත් පදිංචිය වෙනස් කළා. මී ළඟට ඇය ගියේ, හැම්ස්ටෙඩ්වල දෙවැනි තට්ටුවකට. අපෙන් ලබාගත් කප්පම් මුදල නිසා සිටුවරියක වගේ ජීවත්වීම, ජේන් ස්මිත්ට අපහසුවුණේ නැහැ. මගේ ඥාති සොහොයුරියක්, වන ෆ්ලෝරා හන්ට් මෙනෙවිය පදිංචිවෙලා හිටියෙත් මේ කිට්ටුව. ජේන් ස්මිත් සමග යාළුවෙලා, පුළුවන් නම් මට උවමනා ලියවිලි ලබාදෙන්න කියලා, මං ෆ්ලෝරාටත් කිව්වා. ගෙදර සේවිකාව සමග මිත්‍රවෙන්නත් ඇය මට උදව් කළා. අවස්ථාවක් ලැබුණොත්, මේ ගෙදරට හොරෙන් ඇතුළු වී, මට ඕන කරන ලියවිලි හොරකම් කරගැනීමේ අදහසක් මගේ හිතේ තිබුණා. ඒ නිසාම, සේවිකාවට කෑම්බෝග දී, ඇය මට හිතවත්, පක්ෂපාත තැනැත්තියක් කරගන්නත් මට හැකිවුණා. ලොකුම ප්‍රශ්නය වුණේ ජේන් ස්මිත් ලේසියෙන් ගෙදරින් පිටවී නොයෑම යි.

ඇය අප ගැන කිසිම අනුකම්පාවක් නොදක්වා, කප්පම් දිගින් දිගටම ගත්තා. ඒ නිසා අන්තිමේදී අම්මාටත් නොකියා, මං අවසන් තීරණයකට ආවා. මං හිතුවේ ඇඟ මරන බවට තර්ජනය කර, මට උවමනා කරන ලියවිලි බලෙන් ලබාගන්නයි.

ඉරිදා දිනය සම්පූර්ණයෙන්ම සේවිකාවට නිවාඩු දිනයක් බව මං දැනගෙන හිටියා. ඒ නිසා දෙසැම්බර් 20 වැනිදා මං ඒ ගෙදරට ගියේ, ජේන් ස්මිත් සමග සුහදව කතාකර, ප්‍රශ්නය සුහදව විසඳා ගැනීමේ අවසන් උත්සාහයත් දරන්න. සේවිකාව ගෙදරින් පිටවී යන්න කලින් මං එහි ගියා. මා හඳුනාගත් ඇය දොර විවෘත කළා. මං ජේන් ස්මිත් සමග කතාබහ කරන අතරේ, පැමෙලා දොරවල් යතුරු නොදමා පිටවී ගියා.

"ස්මිත් මහත්මිය. මං කියන දේ අහන්න. ඔබට අවුරුදු දෙකක මුදල් එකවර දෙන්නම්. දෙවියන්ගේ නාමයෙන් අර ලියවිලි මට දෙන්න."

"මොන ලියවිලිද?" ඇය ඇහුවා.

"ඇයි නොදන්නවා වගේ අහන්නේ?" මං කියුවා. "මගේ පියා මියගිහින් නිසා, අපට අනුකම්පාකරන්න. ඔබ කැමැත්තෙන් දික්කසාදය දුන් බවට ලියවිල්ලක් සහ විවාහ සහතිකය මට දෙන්න. දැන් ඔහු මියගිහින් නිසා, ඒ හුටපට පුවත්පත් වලට හෙළිකළත්, ගිනන තරම් මුදලක් ඔබට ලැබෙන්නේ නෑ."

"ඒ ලියවිලි වල වටිනාකම කුමක් නැත්නම්, ඇයි උඹලා ඒවා මගෙන් ඉල්ලන්නෙ ?" ඇය බැණ වැදුණේ කෝපයෙන් "මං මැරෙන තෙක්, ඒ ලියවිලි මගේ ළඟ තිබ්බවාවෙ. එතෙක් මා ඉල්ලන මුදල් නොවරදවාම මට ගෙවපං. නැත්තං උඹේ නංගිලාගෙ විවාහ කඩාකප්පල් වෙන විදියටයි මං කටයුතු කරන්නෙ. එතකොට උඹටත් කවදාවත් ඉහළ පවුලකින් විවාහයක් කරගන්න ලැබෙන්නේ නෑ. උඹලගෙ අම්මා කියන යක්ෂ ගෑනි තමා, නයිජල්ව මගෙන් උදුරාගත්තේ. ඒ ගෑනිට සැනසිල්ලේ මැරෙන්න මං ඉඩ තියන්නෙ නෑ"

"මහත්වරුනි, ඒ කතාවට මට ඉවසන්න බැරි කේන්තියක් ආවා. මෙච්චර කල් ඇය අපේ පවුලේ අයට අපහාස කරමින් මුදල් කොල්ල කෑවා. මං ඒක අමාරුවෙන් ඉවසුවා. නමුත් මගේ ආදරණීය අම්මාට අපහාස කරද්දී, මං කෝපාවිෂ්ට වුණා. තවත් ඉවසන්න මට හැකියාවක් තිබුණෙ නෑ. මම මගේ රිවෝල්වරය ඇදලා අරගෙන ඇගේ ඔළුවට ළං කළා.

"පර බැල්ලී!" මං කිව්වා. "උඹ මගේ තාත්තා බයකරගෙන හිටියට, මාත් එක්ක ඒව හරියන්නෙ නෑ. ගින්දර එක්කයි උඹ සෙල්ලම් කරන්න ලැහැස්ති වෙන්නේ. මං ඉල්ලන ලියවිලි නුදුන්නොත්, මං උඹට බැල්ලියකට වගේ වෙඩි තියල දානවා. මතක තියාගනිං, මං ආයෙත් කියන්නෙ, ගින්දර එක්ක සෙල්ලම් කරන්න සූදානම් වෙන්න එපා!"

මගේ තර්ජනයට ඇය හොඳටම බයවුණා. "උඹ උඹේ තාත්තාටත් අන්ත යක්ෂයෙක් වගෙයි." ඇය කීවා. "ඒ ලියවිලි කොහේ අරගෙන තිබ්බාද කියා මටම දැන් මතක නෑ. මං ඒක හොයලා බලන්න ඕන. ඒක මගේ ඇඳුම් අල්මාරියේ නැහැ. උඹලා ඒක හොරකම් කරාවි කියන බයට, මං ඒක කොහේ හරි හැංගුවා නමුත් ඒ කොහේද කියලා දැන් මතක නැහැ."

"බොරු කියන්න එපා! උඹේ කපටි උගුල් වලට මං රැවටේවි කියල ද හිතන්නේ?" මං ඇහුවා.

"බොරු නෙමෙයි. දෙයියම්පා ඇත්ත !" ඇය කිව්වා. "දැන් මගේ සිහි කල්පනාව හුඟක් අඩුයි. නොයෙක් දේවල් මට ඉක්මනට අමතක වෙනවා. මේ සතියේ මං ඒක හොයන්නම්. සතියකින් විතර වරේං."

"උඹ ඔය සතියක් කල් ගන්නෙහ ඒක මග අරින්න" මං කිව්වා "මට එච්චර කල් ඉන්න බෑ. මං හෙට එනවා. අද මුළු දවසම ගතකරලා ඒක හොයා ගනිං. තේරුණා ද? හෙට රෑ හතට මං නොවැරදීම එනවා" මං කිව්වේ රිවෝල්වරයේ කටෙන් ඇගේ හිස තල්ලු කරමින්.

"උඹලගෙ තාත්තා බිහිසුණු යක්ෂයෙක්. උඹ ඊටත් අන්ත එකෙක් වගෙයි" ඇය කීවේ භයෙන් වෙවුලමින්" ලියවිලි ටික දී ලා මුදල් එක සැරේම ගැනීම වඩා හොඳයි. හෙට එනකොට නොවරදවාම පවුම් පන්දාහක් අරගෙන වරෙං"

ඇය කියූ වචනය විශ්වාස කරල, මං ආපසු පිකැඩලියේ මගේ ගෙදරට ගියා. සඳුදා දවසම මං හිටියේ හිතේ හරිම අසහනයකින්. ඇය මරාදමා මිනීමරුවෙක් වෙන්න, මගේ හිතේ කිසිම කැමැත්තක් තිබුණේ නෑ. මට උවමනාව තිබුණේ, කීයක් හරි ගෙවලා ඒ ලියවිලි මගේ අතට ගන්නයි.

එදා හැන්දෑවේ මං හැම්ස්ටෙඩ් වෙත යද්දී, හයහමාර විතර වෙන්න ඇති. සේවිකාව නිවසෙන් පිටවී යනතුරු කාලය ගතකරන්න, මං තරප්පුවේ උඩටම නැග්ගා. කිසිවෙකු පදිංචි නැති ඒ ගෙදර අසල, ටික වෙලාවක් රැඳී හිටියා.

පස්සේ මට කල්පනා වුණා, සේවිකාව ගෙදරින් පිටවී යන්න කලින් ගෙට ඇතුළුවුණොත් හොඳ බව. නැත්නම් ජේන් ස්මිත් දොර ඇරියෙ නැත්නම්, මට ගෙට ඇතුළුවෙන්න බැරි වෙනවා. ඒ නිසා තට්ටුවක් පහළට බැහැලා මං සූදානම් වුණේ සීනුව නාදකරන්න. එනකොට සේවිකාව මාව දැකලා, මාව හඳුනාගෙන දොරවල් විවෘත කළා.

සේවිකාව දොරවල් යතුරු දමාගෙන පිටවී ගියේ මං ගෙදර ඇතුළෙ ඉඳිද්දී. මේසය ළඟ පුටුවේ වාඩිවී පොතක් කියවමින් හිටි ජේන් ස්මිත් ගෙන් මං ලියවිලි ගැන ඇහුවා. ඇය මං දිහා බැලුවේ කෝපයෙන්.

"ඔය ලියවිලි කොහේ දාලද කියල මට මතක නෑ" ඇය ගත් කටටම කිව්වේ කිසිම ගණනකට නැතුව. "මං ඒවා හෙව්වා. නමුත් මට හම්බවුණේ නෑ. ඉස්සර වෙලා මට දෙන්න පොරොන්දු වුණු සල්ලි දීපං ඊට පස්සේ ඒ ලියවිලි ගෙනියන්න වෙන දවසක වරෙං"

ඇගේ ඒ කතාවට මාව යක්ෂාවේශ වුණා.

"මං උඹට කිව්වා, ගින්දර එක්ක සෙල්ලම් කරන්න එපා කියලා!" මං තැගැනුවෙ රිවෝල්වරය ඇගේ හිසට ළං කරමින්. "වහාම ලියවිලි ටික දීපං. නැත්නම් ....!"

මං කිසිසේත් බලාපොරොත්තු නොවුණු දෙයක් සිද්දවුණා. ඇය එක්වරම රිවෝල්වරය සහිත මගේ දකුණු අතේ එල්ලුණේ, මට වෙඩි තබන්න බැරි වෙන විදියට. ඒ ළඟට ඇය මගේ අත හපා කෑවේ, රිවෝල්වරය උදුරාගන්න. බල්ලෙකු හපාකෑවාත් මෙන් මගේ අත තුවාල වී, ලේ ගලන්න පටන් ගත්තා. මට දැනුණේ තදබල වේදනාවක්. මං අනෙක් අතෙන් ඇගේ මුහුණට එල්ල කළ පහරට ඇය බිමටම ඇද වැටුණා. කෝපයෙන් වියරුවී සිටි මගේ අතින්, ඒ ළඟට මොනවා වුණාද කියන්න, මං දන්නේ නැහැ. දිගින් දිගටම ඇගේ හිසට මං පුටුවෙන් පහර දුන්නා වගේ මතකයි. ඒ එක්කම එතැන ලේ විලක් වුණු බව මට මතකයි. මං වහාම ගිහින් ඇගේ කාමරයේ පහන දල්වලා අල්මාරිය විවෘත කළා. ලියවිලි ලාච්චුව එළියට ඇදලා, ඉක්මනට පරීක්ෂා කළා. නමුත් මං හෙවූ ලියවිලි මට හමුවුණේ නැහැ. මිනිත්තු දහයක් ගතවෙද්දී මට ඇහුණා, ගෙදර සීනුව නාදවෙන හඬ.

දැන් මං ලොකු අමාරුවක වැටෙන බව මට තේරුණා. සීනුව නාද කරනවා නම්, ඒ සේවිකාව නොවෙයි මිට කෙනෙක්. ජේන් ස්මිත්ගේ දියමන්ති ආභරණ මට හමුවුණත්, ඒවා හොරකම් කරගෙන යන්න මට උවමනාවක් තිබුණේ නැහැ. ඉතින් කාමරයෙන් පිටවී එන්න සූදානම් වෙද්දී, මට තවත් කාරුණක් මතක් වුණා.

මේක හොරෙක් ඇවිත් කළ වැඩක් කියලා, පොලීසිය නොමග යැව්වොත්, මට යම් තරමකට බේරෙන්න පුළුවන් බව හිතුණා. එතකොට මං, කන්නාඩි මේසය තිබුණු බරාදයට ඇවිත්. වටපිට බලද්දී මං දුටුවා, වීදුරු බඳුනක තිබුණු බෝරිච්චිය. වහාම ඒකත් සාක්කුවේ දමාගෙන එළියට ආවා.

ගෙදර සේවිකාව පැමෙලා දොරවල් විවෘත කළේ, එතකොට මයි. ඒ සමගම තවත් මහත්මයෙකුත් එතැන බලා හිටියා. නමුත් ඔවුනට සැක නොහිතෙන විදියට, එතැනින් ලිස්සලා යන්න මට හැකි වුණා.

ඉතින් මහත්වරුනි. කතාවේ ඉතිරි හරිය ඔබ දන්නවා. හැංගිලා හැම දෙයක්ම බලාගෙන හිටියා වගේ, මේ හෝම්ස් මහත්මයා

හැමදෙයක්ම දැනගෙන. ඔහු ඒක කළේ කොහොමද කියන්න, මට නම් තේරෙන්නේ නැහැ. මා අතින් සිදුවුණු අපරාධය නිසා, අසරණ මිනිහෙකුට එල්ලුම් ගස් යන්න සිදුවෙන බව, හෝම්ස් මහත්තයා මගේ ගෙදරටම ඇවිත් කිව්වා. එහෙම දෙයක් අහන්න ලැබීම මගේ හිතට ලොකු වේදනාවක්. ඒ නින්දා පාපෝච්චාරණයක් කරලා මගේ හිත නිදහස් කරගන්න මං තීරණය කළා. මේ මිනීමැරුම මගේ අතින් සිදුවුණේ ක්ෂණික කෝපය නිසයි." කී ඒලෙමිං සාමිවරයා තම අත් ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් වෙතට දිගු කළේය.

ජේන් ස්මිත් ඝාතනය ගැන චෝදනා ලැබූ මයිකල් හීලි වහා නිදහස් කෙරිණි. ඔහුට සිදුවූ අපහාසය හා කරදරය වෙනුවෙන් පවුම් දහසක වන්දියක්, රජයෙන් හීලිට ප්‍රදානය කෙරිණි.

ජේන් ස්මිත් ඝාතන නඩුව ඕල්ඩ් බේලි අධිකරණයේදී විභාගයට ගැනිණ. දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ ඒලෙමිං පවුල ප්‍රාණ ඇපකරුවන් කරගෙන, මුදල් සූරා කෑ ජේන් ස්මිත්ගේ පාපිෂ්ඨ ක්‍රියාකලාපය මේ අපරාධයට හේතු වූ බැව්, තම දේශනයේදී විනිශ්චයකාරතුමා ජූරි සභාවට මතක් කර දුන්නේය. පැයක හමාරකින් පසු ජූරියේ තීරණය දැනුම්දෙනු ලැබිණ. අනියම් මිනීමැරුමට වරදකරු වූ ක්‍රිස්ටෝෆර් ඒලෙමිංට සිව් අවුරුදු සිර දඬුවමක් නියම විය. බොරු සාක්ෂි දී උසාවිය නොමග යැවීමේ චෝදනාවට වරදකරු වූ පැමෙලා ජෝන්ස් මෙනෙවියට, තුන් මසක සිර දඬුවමක් නියම විණි.

එල්ලුම් ගසෙන් තමා බේරා ගැනීම ගැන, හෝම්ස්ට තම කෘතඥතාවය දැක්වීම සඳහා, මයිකල් හීලි බේකර් වීදියේ අප නිවහනට පැමිණියේය. තමාට රජයෙන් හිමි වූ වන්දි මුදලෙන් කොටසක් හෝ භාරගන්නා මෙන්, ඔහු මගේ මිත්‍රයාගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. එහෙත් හීලිට ස්තුති කළ හෝම්ස්, එක් පැන්සයක් වත් තමා භාර නොගන්නා බැව් ආචාරශීලිව කියා සිටියේය.

කෙසේ වෙතත් නියම අපරාධකාරයා සොයා දුන්නොත් පවුම් 50 ක ත්‍යාගයක් දෙන බවට, හෝම්ස්ට අභියෝග කළ ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස්ට ඒ ගැන මතක් කිරීමට මම අමතක නොකෙළෙමි. ඒ අනුව බෙල්ග්‍රේව් වීදියේ කැස්ටෙලෝ නම් ඉතාලි අවන්හලෙන් රාත්‍රී භෝජන සංග්‍රහයක් සඳහා, හොප්කින්ස් අප දෙදෙනාට ඇරයුම් කළේය.

"දැන් ඉතින් ඔබ දෙදෙනා අහන ප්‍රශ්නය මං දන්නවා." මගේ මිත්‍රයා කීවේ ඉතාලි වයින් වීදුරුවක රස බැලීමට සූදානම් වෙමිනි.

"ඔබ අහවි මං කොහොමද මේ අපරාධයේ සුලමුල හොයා ගත්තේ කියලා. ඒක බොහොම සරලයි.

මං සෙවූ ඕදය අර පොත් අල්මාරියේ ලාච්චුවේ තිබී මට හමුවුණා. ඒ හම් කවරයක් තුළ සුරැකිව තිබුණු ලියවිල්ලක්.

ඒ තමා ජේන් ස්මිත් නයිජල් ෆ්ලෙමිං සමග විවාහ වූ බවට සහතික පත්‍රය. එතැනින් ඉදිරියට පියවරෙන් පියවරට හැමදෙයක් ම සොයාගත් හැටි කියන්න උවමනා නැහැ නේ ද?"

නිමි.

Reading Purpuse Only.Not For Commercial Use.

U-EDGE

ගින්දර සමග සෙල්ලම්

- කෑම් විද්‍යාඥයා
- මැංචෙස්ටර් අභිරහස
- දුම්රියේ සිදුවූ මිනීමැරුම
- සිතුවමක පළහිලව්ව
- ගින්දර සමඟ සෙල්ලම්

මිල රු 295/-

ISBN 978-955-1262-06-8

චන්දන මෙන්ඩිස් ප්‍රකාශන